
HAKAN EVRENSEL
YER
EKSİ
İKİ
ALFA

1967'de Ankara'da doğdu. "Büyüyünce ne olacaksın?" diye soranlara, "Asker olacağım," dedi. Ve oldu. "O zaman en iyisi" diyerek, zor ne varsa onu yapmaya çalıştı. Güneydoğu'ya gitti. Bu kez, "Bir yerlerde yanlış var, ama nerede?" diye sormaya başladı. Yanlışın ne olduğunu ordu içinde bulamayacağını anlayınca çok sevdiği askerlik mesleğinden kendi isteği ile ayrıldı. Gazetecilik yapmaya başladı. Doğruyu ararken, *Güneydoğudan Öyküler* ortaya çıktı. *Yer Eksi İki*,yazarın ilk romanıdır.

YER EKSİ İKİ

HAKAN EVRENSEL

YER EKSİ İKİ

HAKAN EVRENSEL

Alfa Yayınlan 1586 *Edebiyat 23*

YER EKSİ İKİ Hakan Evrensel

1. Basım: Nisan 2005 ISBN : 975-297-616-6

Yayın ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Yayın Koordinatörü ve Editör Rana Gürtuna

Yayına Hazırlayan Halil Gökhan

Pazarlama ve Satış Müdürü Vedat Bayrak

Kapak Tasarımı Utku Lomlu

© 2005, ALFA Basım Yayım Dağıtım İnş. Tur. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım İnş. Tur. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Alfa Basım Yayım Dağıtım İnş. Tur. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu 34410 İstanbul, Turkey Tel: 90 (212) 511 5303 - 513 8751 - 512 3046 Faks: 90 (212) 519 3300

Baskı ve Cilt Melisa Matbaacılık Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa - İstanbul

Tel: 90 (212) 674 9723 Fax: 90 (212) 674 9729

Yer Eksi İki'nin okurla buluşmasında emeği geçen Nil'e, Aliye ye, Bedrettin Ağabeyim'e, Halil Gökhan, Aydan Gündüz, Halim Yurdakul'a, ALFA Yayıncılık çalışanlarına ve benden yıllarca Güneydoğudan Öyküler'i dinleyerek bu ilk romanımda destek veren tüm dostlarıma, bir yılı benden ayrı geçirmek zorunda kalan Betül ve Ege'ye minnet duygularıyla...

Kemal'in askeri DOĞU AKTULGA ve

Kemal'in Öğretmeni NECİP HABLEMİTOĞLU' na

İÇİNDEKILER

"Ahlâk önemli, bilirsin!

4 Mayıs 1993 - 11:30

Elindeki oyuncağa göre yaşı geçmiş bir çocuk, küçük dükkânın arka tarafında durmuş, dışarı kadar taşan konuşmaları dinliyordu. Bıyıkları yeni terlemeye başlayan çocuğun amcasıydı bağıran. Karşısındaki de, çocuktan birkaç yaş büyük, İstanbul'dan yeni gelen ağabeyi.

"Vallah ben bir şey demedim amuca?"

"Kes!.. Gonuşacağık şenlen daha... Hasssaaan, bırah oni de çay ver bana puşt ogli." Hasan yüzünü buruşturdu. Oyuncağı tezgâhın altına fırlattı. Yere eğilip elektrik ocağında kaynayan demlikten pislik içindeki bir bardağa, zift gibi bir çay doldurdu. Eğri büğrü metal çay tabağının kenarına iki şeker koydu. Doğruldu. Tam adımını atacaktı ki, geriye, dış kapıya doğru döndü. Sırtını amcasına çevirip bardağın içine tükürdü. Yüzündeki sıman ifade ise başını kaldırdığında birden değişivermişti. Bir çift gözün elindeki bardağa ve hâlâ kenarlarından tükürüğü damlayan dudaklarına kenetlendiğini gördü. Daha önce hiç görmediği kırk yaşlarındaki bu adamın yüzüne baktı endişeyle. Elinde bardak öylece donakalmıştı. Çakır mavi gözleri karardı adamın. Utancından çok, bu gözlere daha fazla bakamadığı için başını önüne eğdi. Bir an tereddüt etti. Adamın, yaptığını görüp görmediğinden emin olamadı. Çakır gözlü adama, "Ne istiyorsun?" der gibi bakarken arkadan bir başkasının sesi geldi. "Come on. Get in... Amcan burda mı lan?"

"He vallah. içerdedir ha."

"Come on. Backside."

Çakır gözlünün arkasından giren, Hasanlar'ın kaçak mal gönderdiği, İstanbul'daki adamlarıydı. İki kanadı birden aralık duran sunta kapıdan arka bölmeye geçerlerken çakır gözlü hâlâ Hasan'a bakıyordu. Hasan da iki yabancının peşi sıra daldı içeri. Aklı çakır gözlünün tükürdüğünü görüp görmediğindeydi.

"Geç kalmışsan Zeynel!"

"Davut Baba, sorma, bu salah yıkanacağim diye söylenmiştir. Onu beklemişiz." Davut, Zeynel'in rahatlığına şaşırmıştı.

"Eee, şimdi bu Türkçe bilmiy?"

"Yoh baba, ne bili."

"Eyi. Otur hele. Hoşgelmişsin."

Son sözlerini çakır gözlüye bakarak yüksek sesle söylemiş, bir eliyle de yer göstermişti. Yabancı, koltuğa oturup birlikte geldiği adama baktı. Davut ve yeni gelenler, süngerleri dışarı çıkmış, kir içindeki eski koltuklara yerleşirken, Hasan'ın ağabeyi köşedeki sandalyeyi seçti. Zeynel, sağını solunu incelemeye devam eden çakır gözlüye döndü ve Davut'un sözlerini tercüme etti:

"He says welcome. Welcome. Bak bu da Davut işte. Davut!"

"Thank you."

"Baba aha Aleks. Sonunda tanıyin işte."

"Sor bi hele ne içiy, kaçag demimiz vardır. Aha, dün getürdug."

"Tea?"

Zeynel, yanındaki yabancıya dönüp sağ elinin işaret parmağını kullanarak çay kaşığı ile karıştırır gibi yapmıştı. Aleks, Hasan'ın elindeki bardağa baktı. Yanıtı kısa ve netti:

"No."

"İçmiy baba."

"La olum, tazedir. Ben daha dokunmamışam."

"Baba yemekte içmiştir, boş ver."

"La Haso, ver şu çayı misafirimize. Bize de lan. Kapıyı da ört oğlum."

Hasan'ın, tükürüklü bardağı Aleks'in eline bırakıp dışarı çıkması bir oldu. Kaçması demek daha doğru olurdu. Zeynel çorabındaki paketten bir sigara çıkardı. Altın kaplama çakmağı ile yakıp derin bir nefes çektikten sonra sordu:

"Baba, Duran gelmemiştir?"

"Yoldadir."

"Baba, Duran temiz değildir ha!"

"Sen meraklanma... Bu herif cigara içiy mi?"

"Yok, içmez."

"Çay içmez, cigara içmez, ibne midir lan bu? Baksana elinde bardak öyle duriy." "Baba gâvurlar böyle. Bırak zıkkım içsin."

"Ne tez geldiniz İstanbul'dan?"

"Sabah gelmişiz. Dedim ya, bir su döküp çıkıyim dedi, kaç saat olmiştir."

Kısa bir sessizlikten sonra tekrar sordu:

"Zeynel, anlat bakalim, ne yapıyik şimdi? Dilimizi konuşmiy de mi, söyle hele."

"Yok baba, vallah bilmiy. Dedim ya sana telefonda da. Bir-iki iş yapmışız biz bunla. Tüccar adam işte. Ama ahlâkı vardır."

"Ahlâk önemli, bilirsin Zeynelim. Ahlâksız adamın Allah'ı da olmaz ha! Dini, imanı, kitabı var mıdır bunun?"

"Ne bileyim baba? Ne edecen sen adamın dinini ya?"

İnce bıyıklı, kirli beyaz sakallı Davut, altmışında ya var ya yoktu. Gözlerinin altında iri iri iki torba oluşmuştu. Yüzündeki o siyaha kaçan kırmızı renkli kılcal damarlar, sıkı bir alkolik olduğunu bir bakışta anlamak için yeterliydi. Sürekli yere bakıyor, dolayısıyla kiminle konuştuğunu anlamak mümkün olmuyordu. Ara sıra üst dudağının sol kenarı titriyor, yüzü garip şekiller alıyordu. Hasan'ın ağabeyi de sırtını duvara dayamış, Aleks'in elindeki çaya bakışını izliyordu. Davut başını yerden kaldırmadan sordu:

"İnaniy mi, inanmiy mi? Sor bi hele!"

"Baba gerek yoktur? Hoşlanmiyler böyle şeylerden."

"Sor lan sen."

"Jesus? You believe? The God?"

"Yes... Why?"

"Hıristiyanmış baba. Oldu mu?"

"Şincik olmuştur. Allahsızla ticaret edilmiy oğlum. Nereliydi la bu?"

"Ya baba, ana evindeki soyadını da alak mı?"

Zeynel, bu kelimeleri söyler söylemez pişman olmuştu. Hele gözleri Davut'un gözleri ile buluşunca daha da tedirgin oldu.

"Zeyneeeeel!"

"Davut babam. Sinirlenmiysen hemen. Bu ecnebi Belçikalıdır. Tamam mı?"

Hasan elinde tepsi ile kapıda belirdi. Davut koca göbeğini ittirerek koltukta doğrulup uzatılan çayı aldı. Sakin sakin bardağın yanındaki şekeri ağzına attı, diliyle damağının sol tarafına yerleştirip bir yudum aldı. Birden Aleks ile göz göze geldiler. Yabancı, Davut'a acır gözlerle bakarken, Davut huylanmıştı.

"Lan Zeynel, ne pis pis bakiy bu?"

"Ne biliyim Baba? Heeyy, drink it, drink it. Not poison."

Aleks, Zeynel'in, 'İç şunu, zehir değil,' sözlerinden çok Davut'un bakışlarından ürktüğü için bardağı eline alıp yavaş yavaş dudaklarına götürdü. Zeynel de çaydan bir yudum aldı ve yutkunduktan sonra devam etti:

"Baba, mahcup etmemiştir bizi. Beraber ekmek yerik. Bir kusurunu görmemişim, duymamışım. Cemaller'le Andreas'la çok iş yapmıştır. İnanmiysen onlara da sual et."

Davut'un yüzünde bir gülümseme ifadesi belirdi.

"Sorduh ulen, sorduh zaten. Cemal'in dostu, bizim de dostumuz. Yohsam senin ipinle kuyuya inilir mi Zeynel!"

"Baba, beni üzersin böyle... Bak Aleks de seni çok duymuştur. Herkes ona, Davut'u gör, o halleder, deyiymiş Avrupa'da."

Davut, Zeynel'in yaltaklanarak konuşmasını göz ucuyla izliyordu. Zeynel inandırıcı olamadığını düşünerek üsteledi:

"Uçakta söylemiştir baba. Vallah da billah da."

"İyi iyi kes artıh... Sen, de hele, ne kadar vardır kendisinde?"

"How many you have, too many?"

Aleks bu soru üzerine kıpırdatmadan tuttuğu bardağı, ağzına götürmekten vazgeçip ortadaki sehpanın üzerine bıraktı.

"How many do they need?"

"Baba kaç tane istiysin, söyle hele."

"Dört bin mayın, üç bin de demir lazımdır."

"Four thousand mines, three thousand rifles."

Zeynel son cümleyi tercüme ettikten sonra Aleks'e döndü ve cevabı merakla beklemeye başladı.

"Rifles are no problem, but landmines are difficult to find now a days, we'll see." "Baba, keleşi hallederik diyi, ama mayın bu aralar zor diyi. Yine de bakacam diyi."

"Kapatalım Şu Asker-Postal Muhabbetini!

4 Mayıs 1993 - 23:00

Adamakıllı içmişti. Ama sarhoş olamayan ve en güzeli de ne kadar içtiğini belli etmeyenlerdendi. Kan çanağına dönmüş gözlerini barın duvarına asılı kristal aynadaki yüzüne dikmiş, kendini inceliyordu. Kulakları sağır edercesine çalan yüksek desibelli tekno müziğin dev kabinlerden balyoz gibi vuran basları, iki elinin arasında duran bardaktaki votkada dalgalar yaratıyordu. Eliyle barmene işaret etti. Bağırarak sordu:

"Çeto, saat kaç oldu?"

"Daha erken, keyfine bak."

"Olum saati söylesene."

"Ne bileyim ben be... "

İkisi de birbirini umursamadı. Kulaklarının tıkandığını düşünüyordu. Bardağından hatırı sayılır bir yudum daha aldı. Sırtını dikleştirip geriye doğru esnedi. Elleriyle boynunu sıvazladı. Projektörlerin kırmızı, mor, sarı ışıkları duvarlardaki posterlerin üzerinde dolaşıyor, yakılan sigaraların ateşleri loş ışıkta bir anda parlayıp sönüyordu. Kahkahalar atan kalabalığın üzerinden yükselen sigara dumanları sanki bir sis tabakası oluşturmuştu. Bir sürü garson, ellerinde şişe ve kadeh dolu tepsilerle ortalıkta dolanıyor, yeleklerinin içindeki beyaz gömlekleri fosforluymuş gibi parlıyordu.

Başını öylesine kapıya çevirdi. İçeri süzülen kızı görünce dudaklarına belli belirsiz bir gülümseme yerleşmişti. İster istemez bir gece öncesini anımsadı. Asansörü, apartman boşluğunu, kapısı aralık holü düşününce kısık göz kapaklarının arasında kaybolmuş gözleri parıldayıverdi. *Lan, ben sabah çıkarken o kız evde kaldıydı. Ya gitmemişse?* Keyfi kaçmak üzereydi. Ama ince beli, pek uzun olmayan boyu ile kendi standartları için hiç de fena sayılmayan bu kız, bir önceki geceyi unutturuverdi. Birilerini ararmış gibi bakınan kızı daha önce burada hiç görmediğini düşündü. Girişin sağında, üzerinde mavi neonla RESTROOMS yazan kapının önünde garsonlardan biriyle konuşuyordu. Daha fazla inceleyebilmek için başını geriye doğru attı. Ama bu yeni kızla arasına bir 'densiz' girivermişti. Hem de el sallayan, 'pişmiş kelle gibi sırıtan' bir 'densiz'. Adam, kalabalığı yara yara yanına kadar yanaşıp elini omzuna attı.

"N'aber Ufuk? Yine gidiyormuşsun?"

Hayatı boyunca böyle yılışık, yapışkan insanlardan hep uzak durmuştu. Daha doğrusu durmaya çalışmıştı. *Çek şu ön ayaklarını omzumdan. On yıldır bir gün gelip elimi şöyle senin en ufak bir kılına dokundurmuşluğum var mı be?* İçinden bunlar geçerken ağzından başka cümleler döküldü:

"Hı-hı. Yarın."

Gideceği zamanı da söylediğine göre, 'densiz'in soracak sorusu kalmamış olmalıydı. *Ben bu adamla en son nerde karşılaştım?* Adamın, bir eli hâlâ Ufuk'un omzunda, barmene doğru eğildi:

"Bana bir tekila daha versene... Soğukmuş hâlâ. Donacan oğlum oralarda."

Ufuk aynı umursamaz tavırla, votkasından bir yudum daha aldı.

"Bir şey olmaz."

"Sıkı giyin diye söylüyorum."

"Merak etme. Senin gibi ben de sırtıma kalın bir şeyler alırım... "

Adam, Ufuk'un iğneleyici sözlerini algılayamayacak kadar 'delik deşikti' aslında. Tekilasını alıp yine kalabalığın arasına karışırken, 'Ufuk benim arkadaşımdır' mesajını bardakilere iletmek için bağırıyordu:

"Hadi sana kolay gelsin. Dönünce ara tamam mı?"

'Ben seni ne zaman aradım ki?' Ufuk aynaya bakınca yüzündeki o garip gülümsemeye yine hayran oldu. Kaç kadın, kaç taze, kaç körpe bu esrarengiz dudak kıpırtılarına vurulmuştu? Kaçı, "Ay, sırıtıyor musun, gülümsüyor musun bir türlü annamıyorum!" demişti. Hele içlerinden biri -adı neydi o kızın?- "Seni poşete sokmak lazım. Tüm niyetin şu gülücüğünle ortaya çıkıyor, ahlâksız herif!" deyip saldırı vermişti. İçini titreten hayallerden, sol yanında oturan başka biri uyandırdı Ufuk'u.

"Kaç gün bu sefer?"

Sol eliyle saçlarını karıştırdı. Başını ilkokuldan -mirasyedi- arkadaşına çevirdi:

"Ne kadar giderse? Biraz kalıcam işte."

Bunları söylerken hemen sağındaki tabureye oturanın, az önce kapıdaki kız olduğunu zar zor fark etti. Ufuk, kan kırmızı gözlerini açmakta zorlanıyordu. Ufak ve zarif bir kolyenin süslediği kısa boynunu açıkta bırakan kumral saçları vardı. Kız muhabbete misafir olma niyetinde, belli etmeden Ufuk'u süzüyordu. Yani o belli etmediğini sanıyordu.

"Nasıl gidiyorsun oğlum oralara? Askerden izin falan alıyorsun değil mi?"

Tam bir çıtır bu ya!' Kızın göğüs dekoltesi yüzünden soruyu kaçırmıştı:

"Abi pardon. Ne dedin?"

Mirasyedi, Ufuk'un gözlerinin kızda takılı kaldığını fark edince gülümsedi ve biraz yüksek sesle tekrar sordu:

"İzin diyorum, izin. Elini kolunu sallayan Güneydoğu'ya girip çıkabiliyor mu?" Başını salladı.

"Ben karakollara falan da gidiyorum. Gazete bir kâğıt alıyor Genelkurmay'dan." Mirasyedi ile ilkokuldan arkadaştılar ama öyle çok alışverişleri yoktu. Aslında Ufuk'un kimseyle pek alışverişi yoktu. Mirasyedi mimardı. Büyük bir mimarlık şirketinin ortaklarından biriydi. Diğerleri çizer, bu da gezerdi. Sigarasından bir nefes çektikten sonra dumanı üfleyerek konuştu:

"Oğlum milleti kaçırıp duruyorlar."

Artık sıkılmıştı. Çıtır'ın kulaklarındaki büyük küpelere bakarken berikini tersledi. "Ya herkes de bu lafları etmiyor mu?"

"Bana ne oğlum. Ben anneni düşündüm de söyledim."

"Hay senin anana da! Annemin yeri mi şimdi?" Gözleri, oturunca dizlerinin üstüne kadar sıyrılan 'çıtır'ın bacaklarına kaydı. Ve üzerinde birleştirdiği ellerine... Eteğinin rengiyle uyumlu siyah oje sürülmüş uzun tırnaklarına...

"Sağ ol be. Anama gerek kalmadı sayende. Senin fıçı dolmuş yine. Bence biran önce kendini yatağa at. Yanındaki zavallıya da acı biraz olur mu?"

Mirasyedi mimar, bir yandan kızı süzerek son cümlesini kulağına fısıldamıştı. Ufuk 'zavallı' kelimesini duyunca gülümsedi. Ve başını çevirmesiyle kızla burun buruna geldi. Kız, cesaretini toplayıp derin bir nefes aldıktan sonra ilk sorusunu vücut dilini de kullanarak işveyle sordu:

"Siz gasteciydiniz değil mi?"

"Aslında tolkşovcuyum."

"Ay lütfeeen..."

Kendisiyle dalga geçildiğini anlamamış, espri yapıldığını düşünerek işvesini artırmıştı.

"Niye, tipim mi tutmuyor?"

İşveyi sululuğa dönüştürerek cevap verdi kız:

"Very funny."

"Sen benden de komiksin... "

Ufuk aslında çakırkeyifliği çoktan geçtiğini yavaş yavaş fark ediyordu.

"Ay sizi televizyonda gördüm çünkü. Ordan biliyorum."

Gazeteci artık kıza doğru yarım vücut dönmüştü. Kız tam heyecanla bir şeyler anlatmaya başlayacaktı ki gözlerinin içine bakan bir çift mavi gözün esiri oluverdi. "Senin adın ne?"

Adeta donmuştu. Fısıldar gibi cevap verdi:

"Deniz."

Sonra ansızın silkindi, bardağından bir yudum alıp eski sululuğunu bu kez şımarıklığa çeviriverdi:

"Büyük büyük dedem bahriyede denizci miymiş, neymiş. Babam da işte o yüzden... Adım Deniz ama bak ben denizden çok korkarım yani. Ne enteresan değil mi?" Kahkahasına Ufuk'un eşlik etmemesine bozulmuştu.

"Peki madem gastecisiniz... Tahmin edin bakalım benim mesleğim ne? Yani ne iş yapıyorum?"

Gazeteci vücudunu biraz geri çekti. Şöyle bir süzdü, bu fırsatı iyi değerlendirip 'zavallı'nın bacaklarında fazlaca oyalanan gözlerini kaldırmadan tahminde bulundu: "Ne bileyim, manken falan?"

Kız başını geriye doğru atarak en sunisinden bir kahkaha patlattı.

"Yok, yok bilemediniz."

Sağ elinin işaret parmağını kıza doğru sallayarak bir tahmin daha yaptı:

"O zaman sen... Reklam ajansında müşteri temsilcisisin!"

'Çıtır'ın kahkahası bıçak gibi yarıda kesildi. Gözleri büyüyerek Ufuk'a baktı. Şaşırmış, hiç de hoşuna gitmemişti. Aslında tahminin daha başlangıçta tutmasına bozulmuştu. İçkisinden bir yudum daha aldı.

"Ay biz daha önce karşılaştık mı hiç?"

Cevap alamayınca sorularına devam etmeye karar verdi:

"Demek Güneydoğu'ya gidiyorsunuz? Ne cesaret! Yani biraz tehlikeli değil mi?" "Evet, çok tehlikeli... Ama ben cesur bir gasteciyim."

Kız, Ufuk'un konuşmasındaki alaycı tavrı anlamazlıktan gelmeyi tercih ediyordu. Belki de gerçekten anlamıyordu. Aslında konuşmanın ısınacağını anladığı için biraz rahatlamıştı. Uzun bir sohbete başlayacak gibi sordu:

"Pekiiii... Nerelere gidecek bakalım bu cesur gasteci?"

"Güneydoğunun doğusuna... "

Gazeteci, Güneydoğu'nun doğusunu düşünerek anlattı durdu. Kız da önce hayranlıkla gözlerinin içine bakarak, ardından içkinin vermiş olduğu rahatlıkla sırnaşarak dinledi. Zamanla müziğin sesi yükseldi, birbirlerini duyamaz oldular. Önce seslerini birbirlerinin kulaklarına eğilip duyurdular, sonra eller omuzlara kaydı. Saatler sonra sarmaş dolaş çıktılar bardan.

Baharın son yağmurlarının ıslattığı asfalttan yükselen topuk seslerine, kızın artık şuh kıkırdamaları karışıyordu. "Amaaan, kapatalım artık şu asker-postal muhabbetini" sözleri, Ufuk'a ertesi sabah erken saatlerde bineceği Diyarbakır uçağını çoktan unutturmuştu. Gazeteci, birkaç gün mahrum kalacağı, sıradan iç gıcıklayıcı bir İstanbul gecesine daha adım atmanın keyfini yaşıyordu.

Köşede bekleyen taksiye binerlerken, bardaki hiç kimse onların çıktığını fark etmemişti.

Aslında onlar da hiçbir şeyin farkında değildiler.

Kan Gelincikleri

5 Mayıs 1993 - 06:00

Sabahın ilk ışıkları, hâlâ gecenin soğuğunu taşıyan kayalıklara vuruyordu. Geceden kalan ağustos böcekleri, ağaç kovuklarında yerlerini dağ bülbüllerine bırakmaya başlamıştı. Saksağanlar, tarlakuşları, sığırcıklar, sakalar... Hepsi güneşi bekliyordu. Ve gelincikler, yavaş yavaş göğe yükseliyordu.

Çiğ damlaları ile ağırlaşan gövdeleri yere doğru eğilirken, her birinin ucundaki kara topuzun içinden bir taçyaprak özgürlüğe kavuşuyordu.

Güneşe kucak açıyordu gelincikler. Taçyapraklarının altındaki ölümün simgesi kara lekelerini, meydan okurcasına gökyüzüne savurarak.

Kan kırmızı gelincikler az sonra tüm vadiyi kaplayacaktı. Doğurgan yeşilin binlerce tonuna, ölümün küstah rengi kızıllar karışacaktı.

Gelincikler vadisi çok küçüktü. Küçücük.

İki tarafında kayalıkların yükseldiği vadi, gelinciklerin ne olduğunu bile bilmedikleri denizden yüksek ama çok yüksekteydi. Öbek öbek toplanmış ahlat ağaçları, birkaç yabani incir, kayalıkların en olmaz yerinde nasılsa büyümüş meşe*ler, vadinin ve gelinciklerin bekçileriydiler. Bu dinginlikte* gelinciklerin ömrü gün kadar uzun olurdu. Yaban arıları, dağ bülbülleri ve tarla kuşlarının dışında buraların dağları zamanla susmuştu. Çobanların çığlıklarıyla ağır ağır ilerleyen keçi sürülerinin izleri kaybolalı çok olmuştu. Burnunu dışarı çıkarıp tehlikeyi koklayan dağ sıçanları bile yavaş yavaş terk etmişlerdi vadiyi. Kartallar, şahinler uğramaz olmuş, birkaç yıl önceki kışı gözden uzak bir mağarada geçiren boz ayı çoktan toprak olmuştu.

Bu vadi kanla besleneli beri susmuştu.

Gelincikler ise kanla sulanalı beri daha gür çıkar olmuşlardı. Daha diri, daha canlı, daha parlak ve daha kırmızı...

İşte bu vadinin gelincikleri, kırmızıdan kan kızılına dönüşene dek doymuşlardı kana. Yaşamın özü, bu gelinciklerin özüne öz katmıştı.

Yeşilin üzerindeki kırmızı kan lekeleriydi gelincik tarlası... Aynı yeşil kamuflajlı üniformaların üzerindekiler gibi...

Vahşi doğa, hiç görmediği bir vahşete seyirciydi bu vadide... Ve vadinin ötesinde...

Yüzüğümü Sol Elime Takmam ki!”

5 Mayıs 1993 - 06:45

Daracık kanyonun çıldırtıcı sessizliğini önce, güneşin ilk ışıklarıyla uyanan dağ bülbülleri bozmuştu. Ardından mor kurşunî kaya duvarlarında üniforma hışırtıları yankılanmaya başladı. Ve tüfeklerin metal parçaları üniformalara her değdiğinde oluşan düzensiz şakırtılar... Ve sırt çantalarının

metal parçaları birbirine çarptığında çıkan o sesler... Ve postal sesleri... Tozlu toprağa indiğinde çıkan poflar... Yırtık, küçük metal halkaları düşmüş, dikişleri atınca da parmakları iyice açığa çıkarmış postallar, her adımda ince bir toz bulutunu yerden havalandırıyordu. Üç gün önceki tufandan kalma küçük su birikintilerindeki ‘şap şap’lar bozuyordu bu ahenksiz tekdüzeliği. Bu su damlaları, toz bulutu birleşince çamur haline geliyor, postallar daha da ağırlaşıyordu.

‘Ne güzel oldu! Küçükken oynadığımız çamurlara benzedi. Vakit olsa da, şurda otursam, çamurdan gölcükler yapsam, üstüme başıma bulaştırsam, sonra da annemden dayak yesem,’ dedi kendi kendine.

Bu düzensiz armonide askerler başları önlerine eğik, hızlı adımlarla yürüyordu. Yorgun, uykusuz, altı saatten fazladır tırmanan ayaklarıyla sanki bin yıldan beri yürüyorlardı. Kim bilir buradan yüzlerce, binlerce yıl önce hangi orduların askerleri geçmişti? Ellerinde kılıçlar, mızraklar, kalkanlar ve oklarla...

Başını kaldırıp önce yüksek rüzgârlarla dağılmış seyrek bulutlara, sonra da yürüyüş kolunun sağında ilerleyen bölüğünün köpeklerinden birine baktı. *Acaba, nereye gittiğimizi biliyor mu? Niye yürüdüğünü? Puik ’in koruma içgüdüsü, çatışma başladığında da işe yarayacak mı?*

Aynı bir dönemin meşhur çizgi romanı Kaptan Swing’deki hemcinsi gibi çelimsizdi Puik.

Dağ tepe yürümekten bir deri bir kemik kalmıştı. Belki de cinsi öyleydi. Uzun burnu, kirli tüyleri, ince bacakları ile melez bir sokak köpeğiydi aslında. Ankara’da ya da İstanbul’da yaşasa yüzüne bile bakmazlardı. Bir gün bir arabanın tekerlekleri altında son nefesini verir de, kimse yoldan kaldırıp almaz, bütün vücudu asfaltta ve gelip geçen araçların tekerleklerinde eriyip gidene kadar oracıkta yatardı. Peki ya burada daha ne kadar yaşardı bu hayvan? Yemek artıklarıyla ve arada sırada bir askerin yarım kalmış gofretiyle can bulan bu zavallı yaratık, son kez acaba ne zaman ve nasıl havlayacaktı?

Puik’in isim babasıydı Tayfun. Bir o yana, bir bu yana savrulan kuyruğuna daldı gözleri... Askerin neşesi, nöbet arkadaşıydı Puik. Tayfun ve diğerleri için silah, postal, pusu ve PKK dışında bir başka kavramdı. Bu

dağ başında herkesi geçmişe, çocukluk günlerine götüren çizgi roman kahramanı Puik... Göz göze geldiler. Ürkek, aptal bakışlarını önce Puik kaçırdı. Bir an durdu, etrafı kokladı. Ve hiçbir şey olmamışçasına yoluna devam etti. Zıplayarak, sıçrayarak, sekerek...

Bir anda içinde bulundukları kanyonda ne kadar da tehlikede olduklarını fark etti. *Aslında bir-iki emniyetçi çıkarmak lazım etrafa. Ama vakit yok. Yüz metrelik mesafe için en az yarım saat kaybederiz.*

Daha güneşin yükselip terden sırılsıklam olmuş üniformaları kurutacak hale gelmesine saatler vardı. Ama Köseçınar'a ulaşmaları için zamanları yoktu. Acele etmek zorundaydılar. "Ramazan, sen öne geç!"

Vadinin sessizliğini bu tok ve bitkin ses bozmuştu. Ramazan hiçbir şey söylemeden, sıradan ayrılıp diğerlerine göre daha hızlı adımlarla yürümeye başlamıştı. Sol eliyle detektörün kutusunu açıp pillerini kontrol etti. Sonra da dört pille çalışan Alman yapımı bu aletin çalışıp çalışmadığını anlamak için cihazın toprağa paralel kısmını kendi silahına doğru tuttu. Cıyaklama ile pillerin ve detektörün sağlam olduğunu anlamıştı. Tayfun Yüzbaşı'nın yanından geçerken göz göze geldiler.

"Ön taraf! Detektörcüyü bekleyin."

İp gibi dizili yürüyüş kolu, vadinin ortasında durmuştu. Tüm askerler çantalarının ağırlığı ile kamburlaşan sırtlarını düzeltmeye çalışıyorlardı. İçlerinden birkaçı mataralarındaki suyu yüzlerine boşalttı. Bir başkası da tam kafasına dikmiş kana kana içiyordu ki, hemen arkasında ellerini dizlerine dayayan arkadaşı doğrulup mataraya yapıştı.

"Salak! Şişersin, yeter bu kadar."

Bu sırada telsizden bir ses duyuldu:

"Kaya, Kaya 1. Durduk mu komutanım?"

"Olumsuz. Huylandım burdan. Detektörcüyü öne aldım. Biraz yavaşlayacağız. Adamlarınıza söyleyin, kafalarını kaldırsınlar. Değirmen eşşeği gibi yürüyor herkes."

"Alındı, anlaşıldı."

"Kaya 2, sen de anladın mı?"

“Doğrudur komutanım.”

“İyi. Sen anladıysan herkes anlamıştır.”

Detektörcü Ramazan’ın en öne geçmesi ile yürüyüş tekrar başladı. Başı öne eğik, kulağında kulaklık, tüm dikkatini elindeki acayip görünüşlü alete vermiş, ilerliyordu. Askerler, gecenin tüm yorgunluğuna ve uykusuzluğuna rağmen daha bir dikkat kesilmiş, adımlar daha farklı atılır olmuştu. Her biri gözünü önündekinden boşalan postal izine dikiyor, bu izi yakalamaya çalışıyordu. Yerdeki küçücük taş parçaları devleşmiş, hepsi göze batar olmuştu.

‘Bu göz denilen organ ne acayip bir şey? İstediği zaman hiçbir şeyi kaçırmıyor işte. Ama işine gelmediği zaman burnunun ucundakini bile görmüyorsun. Ne demişti bölük komutanı Harbiye’de? Gözünü çok yükseklere dikersen önünü göremez tökezlersin. Sürekli önüne bakarsan, bu kez de yüksekleri fark edemezsin. Bilerek mi söyledi o gün bunu?’

Yürüyüş hızı en öndeki detektörcünün adımlarına bağlı olduğu için kolda dalgalanmalar oluyor, askerlerin bazıları bu dur-kalklardan dolayı oflayıp pufluyordu. Herkes bir an önce gidilecek ne kadar yol varsa bitirip kendini güvenli bir yere atmak ister gibiydi. Nereden de çıkmıştı şimdi bu mayınlar? Tayfun, kepini çıkarıp sol eliyle saçlarını karıştırdı, hızlı hızlı kafasını kaşıdı, geri dönüp yürüyüş kolunun arkalarına doğru baktı. Hafif meyilli sırtın sonunda gözden kayboluyordu askerler. Uzaktan birinin sesi duyuldu:

“Komutanım postalımın bağı çözüldü.”

Tayfun gülümseyerek önüne döndü ve cevap vermeden yürümeye devam etti. Hemen arkasındaki konuştu Tayfun’un yerine:

“Yürü lan, s...tırma postalına şimdi.”

Acemiliği üniformasının dikiş yerlerindeki iplerin henüz atmamış olmasından belli olan asker, sağ ayağını sürterek yürüyordu.

“Ama çavuşum... ”

Çavuş sözünü yarıda kesti, acemiyi sol eliyle ittirerek öfkeyle sesini yükseltti:

“Yürü lan hadi, yürü be. Burası Beyoğlu mu?”

Arkalardan Oktay Astsubay’ın gür sesi de geliyordu: “Bana bakın, mayına basanın diğer ayağını da ben kopartırım!”

Bu küçük ve uzun vadinin farklı bir havası vardı. *Cennet böyle bir yerse, ben bur da kalmak istiyorum.* Aslında bu güzellik dikkatini dağıtıyordu Tayfun’un. Sağında ve solunda yükselen sarp kayalıklara bakmak yerine, kanyonun ötesinden yavaş yavaş kızıllaşan ufku görmeye çalışıyordu. Önünde yürüyen habercisinin adımlarını takip etmeyi bırakıp incecik patikaya sarkan gelinciklere dalıyordu. Tüm gece boyunca burnunun direğini sızlatan ter kokusunu unutarak ıslak ot ve nemli toprak kokusuna takılıp kalıyordu. Kısa bekleme anlarından birinde beline kadar uzanan otlardan birini koparıp dişlerinin arasına aldı. Sırt çantasının içindeki konservelerden biri yer değiştirmiş olmalıydı. Kaburgalarına batıyordu. Şimdi düzeltmek için duramazdı. Eliyle biraz uğraştı ama olmadı. Vazgeçti.

“Gomutanım!”

“Ne var?” “Gomutanım, detektöö ötüyoo.”

“Bekle orda geliyorum.”

‘Başladık işte. Yine başladık. Saat kaç? Yediye yirmi var. Bu hızla nasıl varacağız? Bu vadide daha fazla durmamak lazım. İnşallah konservedir.’

PKK, mayını bir süredir bolca kullanıyordu. Askerlerin hızını yavaşlatabilmek için, mayınlayamadıkları yerleri de, konserve kutuları, çivi ve gazoz kapakları ile dolduruyorlardı. Hışımla sıradan çıktı. Askerlerin yanından geçip öne doğru yürümeye başladı. Daha birkaç saniye önce patikanın üzerinde yürürken, adımlarını, taşları, otları, taze eşelenmiş toprağı kontrol eden Tayfun şimdi tüm bunları unutmuştu. Yürüyüş kolunun önüne yaklaştıkça detektörün sesi kulağına geliyordu. Kulakları tırmalayan, bu dünyanın en iğrenç sesini ne zaman duysa tüyleri diken diken oluyordu. ‘Bunu duymaktansa, mayına bir ayağımı feda etmeye razı olur muyum acaba?’ “Kıpırdamayın!”

Söylemesine gerek yoktu aslında. Tüm askerler oldukları yere mıhlanmışlardı. Hepsi endişe dolu bakışlarla Tayfun’u izliyordu. Puik de bir

köşede olan biteni anlamaya çalışıyordu. Etrafında şöylece bir döndükten sonra yeri kokladı ve arka ayaklarının üzerine oturdu.

“Hani aslanım, nerde?”

“Gomutanım, hunu bak baken, hönkü öteyoo.” Ramazan’ın dilini -az da olsa- çözmüştü artık. “İşte şurda ötüyor,” demek istemişti. “Artı yap bakayım.”

Asker detektörün uzun sapını biraz daha güçlü kavradı. Toprağa yakın yerdeki, tenis raketine benzer metal parçayı yavaşça bir sağa bir sola gezdirdi. Ardından detektörü sesin en yüksek tonda duyulduğu yere doğru tekrar getirip bu kez önce ileri götürdü, sonra da ayaklarına doğru yaklaştırdı. Ve bir anda durdurdu.

“Gomutanım. Şuracıkta.”

Tayfun, “Pillerini değiştir aslanım,” diye seslenince, Ramazan, “Pillee cilbiz gomutanım,” diye cevap verdi.

“O ne demek oğlum?”

“Yeni gomutanım. Yeni.”

Tayfun kızgın bir ses tonuyla konuştu.

“Yine de değiştir. Dediğimi yap sen benim.”

Ramazan, ayaklarını oynatmadan, sırt çantasının ön gözünden çıkardığı yeni pilleri yavaş yavaş taktı, detektörü kapatıp tekrar açtı. Bir süre yere doğru tuttu. Başını kaldırmadan seslendi yine:

“Gomutanım, öteyoo burlaa.”

“Tamam, çekil bakayım sen.”

“Gomutanım teze Mekap izlee de vaa.” Dizlerinin üzerine çökerken askerin eliyle gösterdiği yerdeki ayakkabı izlerine baktı. Evet, bazıları alelacele silinse de çevre PKK’lıların kullandığı Mekap spor ayakkabıların izleriyle doluydu. Önüne dönüp toprağı inceledi. Burada mayın olup olmadığını anlamak zorundaydı. Eğer mayınsa, tüm bu vadinin de mayınlanmış olduğu ihtimali belirecekti. Ve ona göre intikale devam edecekti.

‘Detektörün tespit ettiği diğer yerlerin yanından geçeriz o zaman. Hızımız biraz daha artar.’ Ama yok eğer değilse, detektörün her öttüğü yerde durmak zorunda kalacaklardı. *Aslında ne fark eder ki? Geçip gitsek mi acaba?*

“Aleti ver bakayım.”

Sağ eliyle detektörün sopasını yere yakın yerinden tuttu. Öne doğru eğilip bir ayak büyüklüğündeki taban kısmını bir de kendisi gezdirmeye başladı. İnsanın kafasının iç duvarlarında yankılanan detektörün bu elektronik çığlığı, vadinin sessizliğini adeta yırtıyordu. Mayının patladığını haber veren o tok sesten önceki son tiz sesti bu. Bir, ‘Dikkat mayın var!’ çığlığıydı detektörün sesi aslında.

‘Bu sesi kim buldu da bu aletin içine koydu? Hangi ileri akıllı? Ne sesi bu? Metalin taşa sürtünme sesi mi? Yoksa duvara sürtülen strafor mu? Evimize gelen ilk televizyonun kutusundan çıkan straforlarla oynamıştık. Apartmanın önündeki her yer batmıştı... Hayır, bu şey sesine benziyor. Kötü tebeşirlerin kara tahtaya sürtülmesiyle çıkan ses bu. Ya da kalemlerin. Diş gıcırtısı mı yoksa? Ya da yemek yerken bir çatalı metal tabağa sürttüğünde çıkan ses bu. Hayır, hiçbiri değil. Evet, bunlar da iğrenç ama detektörün sesi bu değil. Belki de en rahatsız edici ses bu olduğu için koydular bunun içine.’

Başını kaldırdı. Kanyonun girişindeydi. İlerde duvar gibi yükselen kayalar son buluyor, patika hafif meyilli bir sırttan aşağı iniyordu. Patikanın solunda, kayalıklardan daha aşağıda bir sırt hattı devam ediyor, üzerindeki seyrek ağaçlar ile sivri kayalar doğal mevzi gibi duruyordu. Sağındaki kaya duvar ise keskin bir şekilde birden bitiyor, elli metrelik bir yardan sonra yaklaşık yüz metre ileride yumurtaya benzer bir tepe, kanyonun çıkışını kontrol ediyordu.

Tepe bodur meşe ağaçlarıyla kaplıydı. Bu manzara karşısında Tayfun’un canı sıkılmıştı. Hemen arkasına kadar yanaşmış olan Puik’in kendisini seyrettiğini hissetti. Geriye döndüğünde de askerlerin merak ve endişe dolu gözlerinin üzerinde olduğunu fark etti. “Oğlum ne bakıyorsunuz? Dansöz mü oynatıyoruz burda? Herkes olduğu yere çöksün, etrafı kolaçan etsin!”

Tayfun’un ardından, vadi askerlerin kendilerini yere atarken çıkardıkları hışırtılarla yankılandı. Sırt çantasını bırakan Tayfun, önce sağ dizini yere koydu, sonra diğerini. Doğrulup belini düzeltti. Palaskasına takılı çakısını çıkarıp kenarı testere gibi tırtıklı uzun bıçağı açtı. İyice eğildi. Detektörün en çok öttüğü noktanın yanına doğru yavaşça toprağı eşelemeye başladı. Çakıyı mümkün olduğu kadar toprağa yatay bir şekilde sokuyordu.

“Ramazan Denizliliydin di mi sen?”

“Evet gomutanım.”

“Senin oralara benziyor mu burası?”

“Gomutanım burlaa cıbıldak. Bizim orlaa yemyeşil.”

Bir yandan konuşuyor, bir yandan da işine devam ediyordu. Birkaç santimlik bir yeri ancak kazabilmişti. Arada sırada çakıyı ileri doğru sertçe ittirip bir yere temas edip etmediğini anlamaya çalışıyordu. Bir parça toprağı kaldırıp sol eliyle yavaş yavaş bunları temizliyor, bazen de üflüyordu.

“Ne yani, senin köyünü andıran hiçbir şey yok mu oğlum burda?”

“Vaa gomutanım. Deminden göödüydüm. Angülleri va ya. Bizim ooda da çoğ oluu bunnaadan.”

Tayfun çöktüğü yerde doğrulup elini geriye doğru uzattı. Ramazan’ın elindeki detektörün sapını yakalayıp kazdığı yerin üstünde tekrar gezdirdi. Yine o can sıkıcı sesi dinledi uzun uzun. Metalin üzerindeyken yükselen, uzaklaştıkça alçalan. Tam yerini tespit ettiğini düşündüğü bölgenin hemen yanına sol eliyle küçük bir ot parçası bıraktı. Hafif bir rüzgâr, açıkta kalan boynunu yalayıp geçmiş, saatler süren yürüyüşün ardından ter içinde kalan üniforması ile sırtının arasına girince vücudunu ürpertmişti. Omuzlarını yukarı doğru kaldırdı. Puik hemen arkasında duruyor, meraklı gözlerle onu seyrediyordu. Gülümsedi.

“Ne gülü oğlum?”

“Gomutanım, öökü gıımızı otlaa vaa ya?”

Tayfun, Ramazan’ın saf, içinden geldiği gibi konuşma tarzına hayrandı. Fırsat buldukça da onu konuşturmaya bayılıyordu. Kullandığı Denizli ağzı

nedeniyle bölük içinde sürekli eğlence konusu olan, birkaç kez kasabaya inmek dışında köyünden ilk kez askere gitmek için çıkmış bu Anadolu çocuğunu bir başka seviyordu.

"Gelincikler mi?"

"Bizim oolaada buna angülü deele gomutanım. Gelinotu, dağ lalesi felan da deyen oluu.

Anam guru günün serin sabaanda bunun yapraklaanı toplaa da, gağıt niyin üzeene seriveri de, kölgede kurutuviriidi. Bunun yapraklaanı balla garışdırıp da macun yapıveri, çoluk çocuk gaşık gaşık yeedik. Göylük yee işte."

Ramazan, Tayfun'un hemen arkasında yere çökmüş bir yandan anlatıyor, bir yandan da komutanının toprakla uğraşmasını seyrediyordu. Tayfun, ilk eşelediği yerden cayır cayır öten metale ulaşamayınca, bu kez tam aksi tarafı kazmaya başladı. Bazen küçük kaya parçalarına denk geliyor, bunları daha bir dikkatlice ve yavaşça kanırtarak çıkarıyordu.

"Eee?"

"Soona bunu zibze gibi gavrup üzeene gıdı gıdı neyin gıraala"

Hemen arkalarındaki askerlerin Ramazan'ın sözlerine gülmeleri kulağına kadar gelince sözünü kesti:

"Dur bi dakka oğlum, bak yine anlamadım. Gıdı gıdı ne?"

"Yımırta gumtanım, yımırta. Bizim orlaada gıdı gıdı deele..."

Tayfun da gülümsüyordu. Aynı ağızla devam etti: "Eee sooona?"

"Bıllam da salatasını yapaadı."

Yavaşça başını geriye çevirdi. Soru soran gözlerle Ramazan'a baktı. Ama cevap habercisi Ali'den gelmişti: "Ablası komutanım."

Ramazan, hiçbir şey olmamış gibi devam ediyordu: "İriçeli, şeebeti bilem oluu buncağzın. Bizim şeerdeki bazaada da sataalaamış. Emme biz almazdık. Allahın otu dee mi? Niye para viicen ki gomutanım... Allahın otu emme uykun gelmeyosa ilaç gibidii valla. Ösgürükte, asgırıkta, gıcıgda pek fayidelidii. Nezlede, gripte göğsü yumuşatıverii. Hemi de balgam sökee

gomutanım. Valla bene izin vering, ben yolen de, anamdan öğrenip şeebedini yapıveren."

"Bu kadarını anladım işte."

Toprakta iki küçük çukur oluşmuştu. Çakıyı yere bırakıp sağ eliyle bu iki çukurun arasındaki toprağı hızlı hızlı temizlemeye başladı. Tırnaklarını biraz fazla bastırınca küçük taş parçaları daha kolay çıkıyordu.

"Bizim eskere verem. Hepsi şimendifee gibi cigara içiyo bunlaan. Taabi balgam oluyo, soona gıcıg da oluyo. Sabahlara gadaa çadırda uyutmuyo bunlaa adamı. Hepsini sökee ataa bu otçug. Ha, bii de gomutanım, teskin edee bu adamı. 'Mıstıfali'ye içiimek lazım buncağızdan,' dediydi anam."

Tayfun yine dayanamamıştı. Başını işinden kaldırmadan sordu: "Mıstıfali ne Ramazan?" Cevap yine, bölüğün 'Irmızan' dediği Ramazan'ın hem bir nevi koruyucu meleği, hem de aynı zamanda gayrı resmî tercümanı olan Ali'den geldi. Geride kıkırdayan askerlere sert bir bakış fırlattıktan sonra gayet soğuk ve resmî bir edayla tercüme etti:

"Mustafa Ali komutanım!"

Ramazan, diğerlerinin gülüşmelerine aldırmadan sürdürdü sözlerini:

"Mıstıfali bizim göyün delisiydi gomutanım. Bazen tam da deliriveriidi vallaa. Bağırı, çığırı, gaavenin aadındaki dereye-tepeye ünlee duruudu. Hönkü o zamanlaa anam deedi, 'Angülü içiimek lazım bu deliye,' diye. Gomutanım, buncağız haşhaşın agrıbası"

"Olur be, içirelim, sonra hepsi uçuşa geçsinler."

"Yoluverem o zaman gomutanım?"

"İstersen hint keneviri falan da ekeriz..."

"O ne ki gomutanım?"

"Boş ver Ramazan sen keneviri meneviri. Sen bana şu Denizli'nin adı nerden geliyor, bir daha anlatsana."

Ramazan, hiç tereddüt etmeden söze başladı:

"Dağlaadan donguz iniyy ya dehaa! Baken cavırın eniği yaa gomutanım. İşte donguzlu dimiş bizim dideleemiz..Soona, oomuş bizim

Dengizli gomutanım...”

Yani, dağlardan inen domuzlar yüzünden donguzlu denmiş eskiden, zamanla bu Denizli’ye dönmüştü. Tayfun’un en sevdiği kelime ise ‘cavır’dı. Yani gâvur. Aslında Tayfun, onun ağzından sadece bu ‘cavır’ı duyabilmek için bunu sürekli tekrar ettiriyordu. ‘Mürdümekleen Irmızan’ da bıkmadan, usanmadan komutanının emrini yerine getiriyordu. Çünkü Ramazan, kullandığı ağız nedeniyle hiç utanmıyor, ezilip büzülmüyor, aşağılık duygusu taşımıyordu.

“Bu benim hayatım. Ne var bunda?” der gibi bir edası vardı. Ona göre anlaşılmaması kendi sorunu değil, diğerlerinin sorunuydu. Ama yine de askere geleli beri daha bir anlaşılır konuşmaya başlamıştı.

Ve Tayfun, her zaman olduğu gibi şimdi de Ramazan’ın anlattıklarına tepkisiz kalamamıştı. Dizleri yerde, öne eğilmiş bir halde tüm vücudu sarsıla sarsıla gülüyor, mümkün olduğu kadar Ramazan’a belli etmemeye gayret ediyordu. Elindeki çakı titreyince, olduğu yerde dona kalıp bir süre için mola vermişti. Arkalarındaki çavuş ve askerler de artık yüksek sesle gülüyordu. Böyle giderse devam edemeyeceğini anlayınca müdahale etme gereği duydu.

“Tamam Ramazan, tamam. Sesinizi çıkartmayın artık. Sen de otur oturduğun yere, adamın kafasını attırma.”

“Hani sen sooduydun ya gomutanım.”

Tayfun elini hiç kıpırdatmadan geriye dönüp dik dik bakınca, Ramazan gözlerini kaçırıp masum bir ifadeyle önce komutanının önündeki toprağa, sonra da elindeki dedektöre baktı. “Çek şu pire torbasını da burdan.”

Ramazan, köpeği ensesinden kavrayıp koltuğunun altına doğru çekti. Puik de suçlu gözlerle sahibine bakıyordu.

Kaptan Swing’in aksi dostu Gamlı Baykuş, Puik’ten hep nefret eder, ona sürekli pire torbası derdi. Aynı bazı çavuşların Puik’i tekmelerken dedikleri gibi. Bölükteki diğer tüm askerler de çizgi romanın kötümser karakteri, Kızılderili Gamlı Baykuş’tu aslında. Hatta bazen Tayfun Yüzbaşı bile... Ama o -nadiren de olsa- çok kızdığı zamanlar.

Ramazanla Puik bitirim ikiliydiler. Puik, karakolun kulakları dik, alacalı bulacalı, anlı şanlı, asil duruşlu, iri yarı diğer köpeklerinden olmadığı için çoğunluğun gözünde değersizdi. Hem adı da ‘canavar, kont, kaplan’ falan değildi. Puik’ti işte. Puik... Dağların diğer sinsi kahramanları kurtlar gibi ulumuyor veya ürkütücü çoban köpekleri gibi asilce havlamıyordu. Adını aldığı Mister Blöfün Puik'i gibi sadece 'kai kai' benzeri sesler çıkarabiliyordu. Ama Ramazan onu sevmişti. Onu Puik olduğu için sevmişti. Onu bölüğün diğer köpeklerinden ve diğer askerlerinden korumak için sahiplenmişti. Puik de onu... Çünkü Puik, beş yıllık ilkokulu bile sekiz yılda bitirebilmiş Ramazan'ın 'zekâsının kıt', 'anlayışının geç' olduğuna katılmıyordu. Yoksa Tayfun Yüzbaşı, Ramazan' ı detektörcü yapıp sıranın da en önüne kor muydu hiç? Tüm askerlerin ayaklarını -ve de hayatlarını- ona emanet eder miydi?

Ramazan, haberci Ali'nin olmadığı zamanlar bölüğün diğer askerlerine karşı kendini ne kadar savunamadıysa, Puik'i de o kadar savunmuş, korumuştu. Puik de, Ramazan'm yanında o zavallı Puik değildi zaten.

Puik'e 'pire torbası' diyen Tayfun şimdi kızgın değil ama endişeliydi. Zaman geçiyor ama toprağa yapışmış halde durduğu anlaşılan şu metale bir türlü ulaşamıyordu. Detektörün çığlıklarını yaydığı yerin çevresini neredeyse tamamen kazmıştı. Mayın büyüklüğünde bir daire ortada duruyordu. Ama küçük bir konserve kutusu da olabilirdi bu. *Şu kenarını bir görebilsem,* diye içinden geçirdiğinde alnından bir ter damlasının önce burnuna, sonra da süzüle süzüle dudaklarına doğru indiğini fark etti. Diliyle üst dudağının ortasındaki çukurluğu yaladı. Tuzlu ter damlacığını hissetti. Çakıyı tekrar eline aldı, çöküntünün kenarına doğru iyice yerleştirdi ve metali hareket ettirmeye çalıştı. Mayının -ya da her neyse-üzerinde toprak vardı hâlâ. Ve metali sımsıkı tutuyordu.

"Kaya, Kaya 1."

Telsizden gelen çağrıyı duymuş, ama elindeki çakıyı hareket ettirmeyi bırakmamıştı. Yürüyüş kolunun en arkasında bulunan tim komutanı, Tayfun'u arıyordu.

"Sor bakayım, Erdal Üsteğmenin ne diyor?"

"Kaya 1, haberci. Dinlemede."

"Kuzeybatı... Mesafe elli-altmış metre. Hareketlilik var. Tamam."

Tayfun, bir anda donuverdi. Yavaşça geriye dönüp askerlerine baktı. Kimi sırt çantasına yaslanmış uyukluyordu. Bazıları öylece çevresine bakıyor, birkaçı da kendisini izliyordu. Tekrar önüne döndü. Seyrek otların arasından patikayı ve kanyonun sonundaki sırt hatlarını izledikten sonra askerlere emir verdi:

"Herkes bulunduğu yerde mevzi alsın!"

Gözleri karşıdayken elindeki demiri biraz daha, bu kez kuvvetlice zorladı. Yaklaşık beş dakikadır tüm bölüğü oyalayan metal parçası, üzerindeki toprakla birlikte yerinden oynamıştı. Sol eliyle kazdığı çukurun içine düşen taş toprak parçalarını temizledi hızlıca. Sonra yine karşıya baktı. Puik'in ayaklarını gördü. Çelimsiz bacaklarını... Huzursuzca bir ileri bir geri hareketlenen bacaklarını. Korkuyla arka bacaklarının arasına girmiş uzun ince kuyruğunu... Fırtına öncesi sessizliği huzursuz etmişti. Başını tekrar önüne eğdi. Ani bir hareketle metali hareket ettirdi.

'Allah kahretsin. Konserve kutusu bu. Yine içini çiviyle doldurmuşlar.'

Üzerindeki etiketi çoktan çıkmış paslı konserve kutusuna yapışmış topraklar, kazdığı çukura dökülüverince, içindeki çiviler de açığa çıkmıştı. Ayağa kalkmak istedi ama gözleri son bir kez Puik'i aradı. Çocukluk yıllarının kahramanı Puik'i... Daha o yaşta Puik'i sevmişti Tayfun. Mister Blöfü takdir etmiş, Gamlı Baykuş'tan nefret etmişti. Çünkü Puik zavallıydı, güçsüzdü, garipti, kimsesizdi. Çirkindi ama yine de sevimliydi. Bu sevgisini, arka mahallenin boş arsasında birlikte oynadığı arkadaşlarından kimseye söyleyememişti. Kaptan Swingciler vardı, Gamlı Baykuşçular ve hatta Mister Blöfçüler bile vardı. Ama o hiç, "Ben Puikçiyim," diyememişti. Gülerlerdi sonra. Balkon penceresinden içeri sızan sokak lambasının ışığında, gözleri kan çanağına dönene dek gizli gizli okuduğu çizgi romanlarda hep kim zayıfsa, kim zavallıysa ondan yana olmuştu. Ve rüyalarında. Babasının sabahları yatağın içinde ya da yerlerde buruşmuş, yıpranmış bir halde bulduğu Kaptan Swing'lerinde Puik'i okurdu en çok. Puik'li sayfaları arar, tarar, inceler, yutardı. Birkaç defa çizmek istemiş ama beceremeyince vazgeçmişti. Askeri lise sınavlarına hazırlanmasına engel olduğunu düşündüğü için bir gece, banyo sobasına doldurup gözlerinin

önünde yakan babasına, "Ama baba!" demek istemişti: "Puik çok aptal bakıyor. Ben de onu bu yüzden seviyorum. N'olur yakma onları!" İşte şimdi yine gözleri onu arıyordu.

Ama Puik'in yerine doğrudan kendisine gelen roketi gördü. Aldığı nefesi bile veremeden, patlamayla yerinden fırlaması bir olmuştu. Sağ tarafına doğru bir kez yuvarlandı. Hâlâ açıktaydı. Birkaç merminin başının hemen yanında yere saplandığını görünce yuvarlanmaya devam etti. Bir yandan bağırıyordu:

"Yatıınn! Dağılınn."

Kulakları uğulduyor, ardı ardına patlayan roketlerin basıncını yüzünde hissediyordu. Başını iyice yere yapıştırdı ve tekrar sağına doğru bakınca başını gizleyebileceği büyüklükte bir kaya gördü. Bir kertenkele gibi sürüne sürüne o kayanın yanına gitmeye başladı. Yırtınırcasına bağırıyordu:

"Makineli tüfek nerde? Ateşe başlayın! Haberciiii!"

"Komutanım ben burdayım. Sana atıyorlar. Acele et komutanım."

Kayanın arkasında yerini alıp vücudunu yaslayınca derin bir-iki nefes aldı ve ana karnındaki cenin gibi büzülüp geriye baktı. Mermi ve roket seslerinin arasından bir yaralı çığlığı duymaya çalışıyordu. Kendisine en yakın yerde, üç-dört metre ilerde detektörcü Ramazan'ı gördü. Kendisininkinden daha küçük bir taşın ardına sinmiş, ayaklarının dibine düşen mermi parçalarına dehşet dolu gözlerle bakıyordu. Bir anda Puik belirdi ikisinin arasında. Bir Tayfun'a baktı, bir de Ramazan'a... Doğruca kader arkadaşının yanına doğru hareketlendi ama Ramazan'ın arkasında saklandığı kayaya bir roketin isabet etmesiyle olduğu yerde zıpladı ve geriye düştü. Toz duman bulutunun arasında Ramazan'ın sendeleyerek ayağa kalktığını gördü Tayfun.

Ellerini ağzında birleştirip seslendi:

"Sakın çıkma ordan!"

Ramazan, sesi duyunca dönüp baktı. Mermiler doğruca kayaya isabet ediyor, kopardıkları küçük taş parçaları etrafa savruluyordu. Yanına düşen bir roketle kayaya daha fazla yapışmıştı. Tayfun tekrar etti:

"Sakın kımıldama. Seni alacağım!"

"Gomutamm bene belledilee. Ateş yiyom, geliisen seni vuruveriile. Boş verin gari beni, siz geri gidiveen."

Tayfun, omzunun, belinin yanına düşen ve gittikçe de yaklaşan mermileri izliyordu. Başını korusa da vücudunun açıkta olduğunu fark ediyordu. *Burda vuracak şerefsiz beni!*

"Kes sesini! Şimdi geliyorum ben."

Dizini karnına doğru çekip ayağa kalkmak için hazırlandı ama gerek kalmamıştı. Ramazan belinden yukarısı yere paralel bir halde geriye doğru koşmaya başlamıştı ki... Bir... İki... Üç adım ve dördüncü... Tayfun, Ramazan kendi hizasına ulaştığında müthiş bir patlamayla sarsılıp geriye yuvarlanmıştı. Başını kaldırmaya çalışırken suratına bir şeylerin çarpıp karnına düştüğünü hissetti. Yüzü gözü toprak olmuştu. Gözlerini ovuştururken ellerinin kanla dolduğunu fark etti. Sağ gözünü zar zor açtı. Bulanık bir perdenin arkasından Ramazan'ı iki metre kadar yanında yerde gördü. Bir yandan da elleriyle kucağına düşen şeyi anlamaya çalışıyordu. Ramazan, yüz üstü yere uzanmıştı. Sağ elini sırtına doğru kavramış, bir yerleri kaşıyor gibiydi. Bir an için başını Tayfun'a doğru çevirdi. Tayfun, Ramazan'ın sol elini göremedi. *Herhalde karnının altına sıkıştı*, diye aklından geçirdi. Acıyla kısılan gözleri Tayfun'la buluşunca, dudakları kıpırdamaya başladı:

"Gomutanım valla bilmeden basıveedim... Seekan üsteğmenime söyleen de, bene gızmasın... Ooda mayın olduğunu bilmeyiveedim gomutanım."

Tayfun bir şeyler söylemek istedi. Ama ağzından kelimeleri dökemedi. Başı dönüyor, çenesini de oynatamıyordu. Silahının emniyetini açmaya çalıştı. Parmakları emniyet mandalının etrafında dolaşıp duruyor ama bir türlü beceremiyordu. Yeni bir patlamayla tekrar ateşin geldiği yöne döndü. Bir türlü başını dik tutamıyordu. Ramazan ise sağ kolunu Tayfun'a doğru uzatmış, inlemeyle karışık konuşuyordu: "Gomtanıım, açıktasın. Gidivee gari gomutanım..."

Vücudunun bir heykel gibi, yerinden oynamadığını fark etti. Kendisini zorluyor, hareket etmeye çalışıyordu. Üzerinde ağır bir yük varmış gibiydi.

Hiç gücü kalmamıştı. Sadece Ramazan'a bakıyor, söylediklerini algılamaya çalışıyordu. Denizlili 'Irmızan'ın dudakları belli belirsiz kıpırdıyordu:

"Eşhedü... Eşhedü... "

Başını biraz daha kaldırdı Tayfun. On saniye kadar öylece baktı. Sonra başını toprağa bırakıp seyretti. Bu sırada bir elin, palaskasının arka tarafından kendisini tuttuğunu ve geriye doğru çektiğini hissetti. Oturduğu yerde sürükleniyordu. Ramazan da artık hareket etmiyordu. Bilincini kaybetmek üzereydi ama etrafında tüm olup biteni görüyordu. Mermiler, roketler, el bombaları... Bağırışlar, çığlıklar... Birileri, "Ramazan mayına bastı!", birileri de, "Tayfun Yüzbaşı yaralandı!" diye bağırıyordu.

Aslında her şey o kadar netti ki... Yavaş yavaş kayadan uzaklaşıyordu. Kendisini çeken el aniden omzuna asıldı, sırt üstü yere yatırdı ve sürüklemeye böylece devam etti. Artık yerdekileri değil, göktekileri görüyordu.

"Komutanım, iyi misin?"

Rüzgârla şekillenen bulutları seyretti bir süre. Açık mavi gökyüzünde gülümseyen bir palyaço gördü, bir koyun, bir araba ve bir köpek. Puik'e benzemiyordu bu. Bir çoban köpeğiydi. Sol kolunu kaldırmayı denedi ama beceremedi. Göz kapakları yavaş yavaş kapanıyordu.

"Komutanım ses versene be?"

Sağ eliyle sol gözünün kirpiklerine yapışıp kalmış kanları temizledi, sonra üniformasına sildi. Ama bu sırada eline, kucağına düşen şey geldi. Önce oynatamadığı sol eli olduğunu zannetti. Parmaklardan birindeki yüzüğü fark edince, başını zorlukla kaldırıp sağ elindeki sol ele bakmaya karar verdi. *Ben yüzüğümü sol elime takmam ki!* diye düşünürken, bilek kısmından parçalanarak kopmuş bir eli tuttuğunu fark etti.

"Komutanım, şuraya bir çekeyim seni... "

Gayrı ihtiyari, kendi eli olup olmadığını anlayabilmek için bileğine doğru baktı. Hayır, bu el kendi eli değildi. Elindeki elden vücuduna doğru sıcak bir akıntı hissediyordu. Bir anda üzerine ağırlık çöktüğünü fark etti. Göz kapakları yavaş yavaş kapanıyor, bir türlü buna engel olamıyordu. Derin bir uykuya dalmak üzere gibiydi.

"Ya komutanım, susmasana ya!"

Pantolonu kalçasına doğru sıyrılmıştı. Bölükten de karşı ateş başlamış, silah sesleri daha da yoğunlaşınca artık bir uğultu halini almıştı. Sürüklene sürüklene kayalık bir duvarın dibinde durdular. Doğrulmak, ayağa kalkmak için kendini zorluyor ama başucundaki habercisinin ağırlığından bunu yapamıyordu. "Kalk üstümden!" diye bağırmak istiyor ama bir türlü konuşamıyordu. Haberci, Tayfun'un üzerine abanmış, sağ eline aldığı tüfeğinin şarjörünü ateş gelen yere doğru boşaltıyordu. Bir an için durdu. Bulundukları yerin yeteri kadar güvenilir olmadığını anlamış olmalı ki, komutanını tekrar sürüklemeye başladı. Bu kez omuzlarından asılıyordu. Bir yandan da sesi kısılırcasına haykırıyordu:

"Sıhhiyeeee! Nerdesin ulaaan?"

Ali, Tayfun'u bir çöküntünün içine adeta fırlatıp attı ve kendisi de üzerine atlayıp soymaya başladı. Tayfun tekrar gökyüzüne dalmıştı. Bulutların arasında havada uçuşan iki roketi fark edebilmişti. Başını doğrultup elinde tuttuğu parmaklara baktı. Bilek tarafından açığa çıkan beyaz kemiklerin arasından hâlâ kan sızıyordu. Kulaklarının çınladığını hissediyordu.

"Komutanım, yaran nerde komutanım?" Kilitlenen dişlerinin çözüldüğünü hissedince kendisini zorlayarak kısık bir sesle cevap vermeye çalıştı: "Bilmiyorum... " "Komutanım, yokla kendini? Yara nerde?"

Vücudunun nerelerinden isabet aldığını düşünüyor ama bulamıyordu. Hiçbir acı hissi duymuyordu. Bir anda kulaklarının tamamen açıldığını hissetti. Artık o pis uğultu yerini yoğun bir gürültüye bırakmıştı. Arada sırada birinin inlemelerini duyuyordu. Sol koluna dayanıp doğruldu:

"Ben iyiyim."

"Komutanım. Arkanı dön komutanım. Sana roket attılar."

"Yok. Bir şey yok."

Ali onu dinlememiş, iri elleriyle Tayfun'u bir anda ters yüz edivermişti. Ayağa kalkmayı deneyen Yüzbaşı, şikâyet ediyordu:

"Göremiyorum."

Ali, hiç oralı değildi. Komutanının üniformasını belinden yukarıya sıyırmış tüm sırtını elleriyle yokluyordu. Az sonra Tayfun, başını biraz doğrultunca bulunduğu çukurun dışını görebilecek kadar yükselmişti. Önce Ramazan'ı gördü... Sonra da Puik'i... Köpek Ramazan'ın etrafında bir o yana, bir bu yana koşuyor, onca merminin altında, dünyada en sevdiği varlığın yanından bir türlü ayrılmıyordu. Tayfun, yine elinin üstüyle kirpiklerindeki kanlan temizlemek istedi ama bu kez gözleri daha fazla kapandı. Suratına çarpılan su ile kendine geldi. Ali, elleriyle komutanının yüzünü yıkıyordu.

Artık manzara tamamıyla ortadaydı. Ramazan, sol eli bileğinden kopmuş bir halde yerde yatıyordu. Sağ ayağı da görünmüyordu. Yüz üstü yattığı yerden, sağ eliyle sırtında bir şeyleri tutmaya çalışıyor, bir yandan da inlemeyle karışık hırıltılar çıkarıyordu. Puik de önce kopuk ayağın bulunduğu yere koşuyor, sonra da artık olmayan elin açıkta bıraktığı kemiklerden akan kanları yalıyordu. Puik'in her zamanki 'kai, kai' sesleri onca patlama arasında bile rahatlıkla duyulabiliyordu.

Bir anda Puik'in sırtından bir merminin girip çıktığını gördü Tayfun. Hayvan bir metre kadar geriye fırlayıp iki kez yerde yuvarlandı. Hızla ayağa kalktı. Bir-iki adım attı ama oracıkta yığılıverdi. Bir süre öyle kalakaldı. Diğer mermi ise Ramazan'a isabet etmişti. Sağlam ayağının baldırına saplanan mermi Ramazan'ın bacağının yerden yükselmesine neden olmuştu. Puik de, ön ayaklarıyla sürüne sürüne Ramazan'a doğru ilerlemeye çalışıyordu, ikinci mermiyi yediğinde başı artık Ramazan'ın hemen sol omzunun yanındaydı. Boynu parçalanan köpek artık kımıldamıyordu. Bir üçüncüsü ise arka ayağını yerinden kopartmıştı. Birileri hem

Ramazan'a hem de Puik'e sırayla ateş ediyordu. Bir mermi Ramazan'ı, diğeri Puik'i seçiyordu. Belli ki, keskin nişancı kanas silahı kullanıyordu.

Tayfun, otuz saniye içinde gözlerinin önünde yaşananları bilinçsizce seyrediyordu. Aldığı nefes kulaklarının içinde yankılanıyor, kalbi hızlı hızlı atıyor ama bir şey yapamamanın ezikliğini ya da hırsını bile duyamıyordu. Ali, Tayfun'un sırtını incelemeyi ve yüzünü yıkamayı bırakmış olmalı ki, komutanının vücudunu tekrar geri çekti:

"Komutanım, iyi misin?"

Cevap veremedi.

"Komutanım. Kaya 1 arıyor."

Kaya l'in kim olduğunu, daha doğrusu ne olduğunu düşündü. Sol elini saçlarına götürdü. Sonra boynunu sıvazladı. Yüzünü ekşitti. Bir şeyler yapmalıydı. Bir yerlere gitmeliydi. Birileri ile konuşmalıydı.

"Komutanım Erdal Üsteğmenim telsizde."

"Puik nerde?"

"Kaya 1, Kaya haberci!"

"Haberci! Kaya nasıl?"

"Yarası yok. Ama..."

Bu konuşmalar Tayfun'u kendine getirmeye başlamıştı. Sağ elinde sıkı sıkı tuttuğu ele tekrar baktı. Yavaşça yere bıraktı. Kendi elindeki kanlan toprağa sildi. Doğrulmak, hatta ayağa kalkmak istedi. *Yürüyorduk. Kanyonun içine girdik. Mayını çıkartıyordum. Ramazan... Silahım nerde benim?* Başaramayınca elini habercisine uzattı. Haberci, komutanının telsizi istediğini zannetmişti. Tayfun telsizi eline alıp konuşmaya başladı:

"Nerdesin?"

"Kanyonun girişindeyim. Sağdaki kayalıkların üstüne çıkıyorum."

"Yaralın var mı?"

"Bende yok. Siz iyi misiniz? Adam göndereyim mi?"

"Gerek yok."

"Kaya, merkezi arayayım mı?"

Bilinci yerine geliyordu. Ali'nin matarasına uzandı, bir avuç suyu yüzüne boşalttı. Hemen yanına isabet eden mermilerin sesiyle içgüdüsel olarak başını eğdi.

"Silahım nerde benim?"

"Komutanım. Tüfek orda kaldı."

"Tuna, Kaya!"

"Tuna dinlemede!"

"Tuna'ya söyle. Çok acil bir Skorski ile kobraları göndersin.

"Anlaşıldı Kaya. Mevkiiniz?"

'Tuna biliyor. Sen onu telsiz başına al."

"Anlaşıldı."

Kulaklarını dolduran mermi ve roket sesleri arasından, metalik insan sesini duyabilmek için telsizi kulağına yapıştırmıştı. Ali çukurun PKKlılara bakan tarafına yaslanmış, tek tek ateş ediyordu. Yavaşça dizlerinin üstünde doğruldu. İleriye baktı.

Yerde yatan Ramazan bir süredir hiç hareket etmiyordu. Ama kanaslı keskin nişancı ona ateş etmeye devam ediyordu. Sırtının büyük kısmının ve ayaklarının parça parça olduğunu gördü. Bir merminin daha gelip bu kez Ramazan'ın doğrudan başında patladığını fark etti. Başı on santim kadar yükseldi ve sonra tekrar aynı yere düştü. Merminin girdiği yerden dağılan bir sürü parça havada uçuştu. Sonra bir anda geriye doğru döndü. Askerlerinin tüfek namlularından çıkan alevleri fark etti. Sol tarafına baktı. Kanyonun tam ağzındaydılar. Hem sol ilerdeki kayalıklı tepeden, hem de sağ ilerdeki meşelikli tepeden ateş geliyordu. "Burdan çıkmak lazım," diye mırıldandı. Bir ayağının üzerinde yükseldi. Yine sağ tarafına baktı. Tüm askerlerin geri çekilmelerini saklayabilecek kadar uygun yer yoktu. Tekrar PKK mevzilerine doğru baktığı anda, bir roketin yola çıktığını gördü. Tayfun roketçinin meşelik tepedeki mevzisini görmüştü. Biri küçük, diğeri büyük iki ağacın hemen solundaki taşların arasından atıyorlardı. Ali, üç metre kadar önüne düşen roketin patladığı anda kendini çukurun içine atınca Tayfun'un ayakta durduğunu gördü.

Komutanının üstüne sıçradı adeta:

"Deli misin nesin komutanım, yat aşağıya!" Tayfun telsizi dudaklarına götürdü: "Kaya 1 nerdesin?"

"Komutanım, sağdaki kayalıkların üstündeyim şimdi. Sizin hizanıza kadar geldim." "Kaya 1. Roketçileri gördüm. Bir de kanasçı var. O kanasçıyı istiyorum."

"Anlaşıldı."

"Kaya 1 dikkatli olun. Kaya 2 cevap ver."

"Kaya 2 dinlemede."

"Aslanım, sen de soldaki kayalıklara." Ali, Tayfun'un palaskasından tutmuş, onu aşağıya doğru çekiştiriyordu.

"Tamam oğlum, kes artık."

"Komutanım, kanasçı var."

Tayfun'un sersemlemiş hali az da olsa devam ediyordu. Bu söz üzerine dönüp Ali'ye baktı. Sonra, tekrar Ramazan'a. Bir merminin daha Ramazan'ın beline isabet ettiğini görünce kaşları çatılıverdi.

"O piçi bulacağım."

"Yer eksi iki"

5 Mayıs 1993 - 07:30

Sol eliyle birinci pilotun gösterdiği yöne baktığında üstlerinde uçan küçük karaltıyı görmüştü. Başını onlara doğru çeviren kartal, bir anda arkasında beliriveren iki helikopterden ürkmüş olmalıydı. Sol yanına doğru yatıp kanat çırpmadan hızla uzaklaştı ve gözden kayboldu.

Kumandalar kıdemsiz olan ikinci pilottaydı. Önlerinde alabildiğine uzanan tepelere baktı. Dik yarlar birbiri ardına altından kayıyor, toprak, pedalların önündeki pencereden akıp gidiyordu. Sabahın ilk ışıkları helikopterin camında haleler yaratıyor, güneş ışınları gözlerini kısmasına neden oluyordu. Sol omzunun yanındaki cepten bir sakız çıkartıp hızlı hızlı jelatinini açtı, ağzına attı.

"İrtifa al biraz."

"Tamam komutanım."

"Şimdi soluna geç bakayım."

İki helikopter dağlık araziyi yalayarak uçuyordu. Arkadaki, kuyruğundan arada sırada dumanlar çıkan öndeki helikopterin bir sağına, bir soluna geçiyordu. Dört pilot içinde en tecrübelisiydi. İki numaralı

helikopterin pilotlarından biri ise uçuş eğitimini tamamlayıp bölgedeki birliğine henüz katılmıştı. Sakin bir ses tonuyla konuşmak zorundaydı.

"Şahin 2, süratini seksen knota düşür. Koluna girip gövdende kaçak kontrolü yapacağım."

"Mutabık."

"Pedallarında problem var mı Şahin 2?"

"Negatif Şahin 1. Sayklıkta biraz sertleşme hissediyorum. Tek motora kalırsak, ruleli inmemiz lazım komutanım."

"Merak etme. Yükün fazla değil. Tek motorla inersin."

Pilotun sesindeki tedirginliği anlamamak mümkün değildi.

"Çocuklar, biz bu emercensileri defalarca yaptık değil mi?"

"Mutabık komutanım."

"Aslanım, arkandayım. Sol motordan ara sıra duman çıkıyor. Yangın ikaz ışığına baksana."

"Negatif. İkaz ışığı yanmıyor Şahin 1."

"Şahin 2, iyi bak. Ben burdan görüyorum."

"Komutanım, biz pek şaka kaldıracak durumda değiliz."

"Heey, ne oluyor orda? Şeytan bile gülümser oğlum."

"Mutabık Şahin 1. Şeytan gibi gülmeye başladık."

"Söyle bakalım. Saatlerin normal mi?"

"Bunlarda da sorun yok komutanım."

"İki numaralı motorun RPM'ini oku bana."

"Komutanım, yüzde yüz yeşil limitler içinde."

"Kumandalarda sertleşme, tepme var mı Şahin 2?"

"Sayklıkta sertlik var ama kolektif ve pedallar normal."

"Anladım aslanım, biz kolda devam ediyoruz. Tek motor ve hidrolik check-list'ten emercensi usulleri uygulamaya hazır olun. Rotamız emercensi

iniş yerleri üzerinden. Anlaşıldı mı?"

"Mutabık komutanım."

Öndeki helikopter karşılarında beliren dağ bloğunu soluna almış hızla uçuyordu. Neredeyse kayalara değecek kadar yaklaşmıştı. Şahin l'in tecrübeli pilotu ise kumandaları yardımcısına vermiş, iki bin metredeki kayalıkların oyuklarından fışkırmaya başlayan taze çiçeklere bakıyordu. Harici telsizden kendisine çağrı yapıldığını duydu:

"Şahin 1, Tuna!"

"Tuna, Şahin 1. Dinliyorum."

"Şahin 1. 28G3 bölgesinden misafirlerin alınması gerekiyor. Mesafeniz nedir?"

Sağ baldırındaki cebinden haritayı çıkarttı, dizlerinin üzerine koydu. Katlarından açtı ve tugay komutanının söylediği bölgeyi buldu.

"Tuna, Şahin 1. Yedi dakika mesafedeyim... Kaç misafir var?"

"Şimdilik bilinmiyor. Birlikte o bölgeye gidin. Kaya unsurları sizi bekliyor."

"Negatif Tuna. Şahin 2'de sorun var. Emercensi iniş yapacak. Alanda tedbir alınması uygun olur. Misafirleri ben alırım."

"Anlaşıldı Şahin 1. Havada avcı kuşlar da olacak. Ona göre."

"Mutabık Tuna."

Haritayı katlayıp bacaklarının arasına sıkıştırırken tugay komutanının sesini yine duydu:

"Şahin 1. Bölgeye yaklaşırken dikkatli olun. Çevrede hareketlilik var. İrtifa almanız uygun olur."

"Anlaşıldı Tuna, ancak o zaman geç kalabilirim."

"İnisiyatif sende Şahin 1. Allaha emanet olun."

Sağ eli ile yanındaki pilotun dizine vurdu. Pilot kendisine bakınca da eliyle kumandaları aldığını işaret etti.

"Şahin 2, orda mısın?"

"Doğrudur Şahin 1."

Öndeki helikopterin pilotunun sesinin endişe ile alçaldığını hissetmişti. "Konuşmayı takip ettiniz. Panik yok. Tek motorunuz hâlâ sağlam. Bu şekilde devam edin. Emercensi check-listinizi uygulayacaksınız. Her şey yolunda gidecek."

"Mutabık komutanım, ama..."

"Aşağıda da zor durumda olanlar var. Hadi bakalım gösterin kendinizi. Gün işte bugün. Size güveniyorum. Akşam yemekte görüşürüz."

"Mutabık... Komutanım!"

"Ne oldu yine?"

"Şahin 1, iyi uçuşlar."

Aslında onun da içi rahat değildi. Sağ elindeki levyeyi sola doğru eğip helikopteri neredeyse yana yatırdı. Kafasını geriye doğru çevirip arkadaki teknisyen astsubaya baktı. Teknisyen ayakta, helikopterin tavanındaki tutamaklara iki eliyle birden asılmış, düşmemek için kendini zor tutuyordu. Helikopterin iç telsizinden seslendi: "Arif, iyi misin?"

"İyiyim komutanım. Silahı kurayım mı?"

"Kur bakalım koçum. Kapıyı da aç. Bana bak, çelik yeleği giy bu sefer."

"Anlaşıldı komutanım."

Sol eliyle kavradığı kolektifi çevirdi. Motora güç verdiği ve helikopterin hızının gittikçe arttığı sesinin değişmesinden anlaşılıyordu. Başını hiç çevirmeden ikinci pilotuyla konuşmaya başladı:

"Sen de şu telsiz kod listesine baksana, Kaya kimmiş? Yine değiştirdiler hepsini." Otuz yaşlarına henüz varmamış, teğmen rütbesindeki ikinci pilot oldukça kısa boyluydu. Hatta karahavacılar içinde en kısa boylusu olduğu için sürekli espri konusu oluyordu. "Senin yüzünden sürekli koltuk ve pedal ayarlarını değiştirmek zorunda kalıyoruz," diyorlardı. Sol bacağından çıkardığı kod listesinin sayfalarını karıştırmaya başladı. "Komutanım buldum. Tayfun Yüzbaşımmış."

Yüzü bir an için dondu. Dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. Sonra helikopterin burnunu biraz daha yere yatırıp aniden dalışa geçti. Sergilat bloğunun eteklerindeki tepelerin arasına dalmışlardı. Yüzlerce metrelik yarların arasından adeta toprağı yalayarak uçuyorlardı. İkinci pilotun yüzü gerilmişti. Komutanını ikaz etme gereği duydu. Gözleri irtifa göstergesinde, dudakları titreyerek konuştu: "Komutanım. Yer artı yirmi uçuyoruz!"

"Bazıları yer eksi iki olmak üzere. Biri de benim arkadaşım."

"Komutanım, karayolunu takiben gidersek daha çabuk varırız. Vadiye girelim mi?" "Aferin teğmen. Siciline 'baskı altında kafası çalışıyor' diye yazacağım."

Ani bir sağa dönüş yaptı. İki küçük tepenin üstünden neredeyse yere beş metre mesafe kala geçiyordu. Arif Astsubay, helikopter yere paralel konuma gelince, iki pilotun hemen arkasındaki boşluğa diz çöküp araziyi seyretmeye başlamıştı. Helikopterin açık kapısından giren rüzgâr tavandan aşağıya sarkan iç telsiz kablolarını sallıyordu. Helikopterin vadinin solunda kalan sırta doğru hızla yaklaştığını görünce tekrar kalkıp ayaklarını dengeli bir şekilde açtı. Elleriyle helikopterin tavanında uygun yerlerden tutundu. Helikopter tepelere yanaşıyor ama bir türlü yavaşlamıyordu. *Bunlar manyak!* dedi içinden. Seyretmemeyi tercih edip geriye döndü, iki adım gittikten sonra soldaki açık kapıdan dışarı, yanlarında akan toprağa bakmaya başladı. Helikopter, olduğu gibi sol tarafına yattığı için tüm vücudu ile yere paralel duruma gelmişti. Tam bu sırada helikopterin içinde bir 'çat' sesi duydu. Ya da duyduğunu sandı. Başını pilotlara doğru çevirip baktı. İkisi de önlerindeki vadiye dalmışlardı. İki eli de tavanda asılıydı. Telsizin düğmesine basıp konuşabilmek için helikopterin konumunun düzelmesi gerekiyordu.

İkinci 'çat' sesiyle irkilmişti. Gözlerini tekrar yere çevirdi, araziyi taramaya çalıştı ama bu hızda bir şeyi seçebilmesi imkânsızdı. Ne kadar yüksek sesle bağırsa da duyulmayacağını gayet iyi biliyordu. *Hem de bu süratte!* dedi kendi kendine. Helikopter düzelmeye başlayınca, sağ elini telsizin mandalına uzatıp bastı: "Komutanım, vurulduk!"

'Ses içerden geldi,' diye düşündü. Karşıdan bir yanıt gelmeyince bu kez bağırdı: "Vurulduk, vurulduk. Manevra yapın!"

Helikopter tamamıyla yere paralel hale geldiğinde, bir yandan gözleriyle helikopterin içini tarıyor, diğer yandan pilotlara sesleniyordu. Sol eli hâlâ tavandaydı.

"Komutanım, isabet aldık!"

"Duymuyorlar," dedi kendi kendine. Tavana tutuna tutuna pilotlara kadar yanaştı. Şahin l'in omzuna vurdu. Kaskına yanaşıp bağırmaya başladı:

"Vurulduk, vurulduk. Sağa manevra yapın."

Helikopter bir anda sağ tarafa yatıp sırt hattından uzaklaşmaya başlamıştı. Teğmen de dehşet dolu gözlerle helikopterin içinde arka tarafı kontrol etmeye çalışıyordu. Arif bir-iki adım geri gidip helikopterin açık kapısından dışarı sarkmaya karar verdi. Bu sırada helikopterin tavanından sarkan kablolardan biri eline düşüvermişti. Sol eliyle tavana tutunurken sağ eliyle kulaklığının kablosunu yokladı. Kablonun, başının hemen yanından parçalanmış ucu eline gelince, gözleri büyümüştü. "Allah belanızı versin," dedi kendi kendine. Helikopterin tavanını yoklamaya başladı. Herhangi bir farklılık görememişti. Bir ara gözü, hâlâ kapalı duran sağ kapıya kayınca camdaki mermi deliğini fark etti. "Burası çıkış deliği," dedi. Kapıya yaklaşıp işaret parmağını sokup çıkarttı. Başını pilotlara doğru çevirince, ikisiyle de yüz yüze gelmişti. Pilotlar geriye dönmüş ona bakıyordu. Belli belirsiz gülümsedi. Şahin 1, eliyle yanma çağırdı:

"Arif, bak bakayım, başka bir yerde var mı? Göstergelerde sorun görünmüyor."

"İki mermi isabet etti komutanım. Diğerine bakacağım."

"Telsizini de değiştir."

Arif sağ elinin başparmağıyla 'tamam' işareti yapıp geriye döndü. Teğmen hızlı hızlı nefes alıyordu. Şahin 1 ise aynı serinkanlılıkla sakızını çiğnemeye devam diyor, sırayla önce göstergelere bakıyor, ardından önündeki araziyi kontrol ediyordu. Başını çevirip ikinci pilota baktı. Sonra tekrar önüne döndü.

"Teğmen, nerdeyiz biz?"

"Komutanım, biraz doğuya açıldık."

Hissettirmek istemese de sesinin titrediğini fark etmişti.

"Haritadan ateş yediğimiz yerin kodunu bul bakayım."

Teğmen, pantolonunun yanındaki fermuarı açıp haritasını çıkarttı, dizlerinin üzerine koydu. Başını kaldırıp önce soluna, sonra karşıdaki tepelere baktı. İşaret parmağını haritanın üzerinde gezdirip konuştu:

"26Z8 komutanım. Yaklaşık olarak burda."

"Yol nerde?"

"Komutanım, karşıdaki ağaçlığın arkasında."

Şahin 1, telsizle tugay karargâhını aramaya karar verdi.

"Tuna, Şahin 1!"

"Şahin 1, Tuna Merkez."

"Tuna'yı telsiz başına alır mısın?"

Cevap hemen gelmişti: "Şahin 1, Tuna sizi dinliyor."

"Tuna, Şahin 1! 26Z8'de ateş yedik. Vukuatımız yok. Hedef bölgeye intikale devam ediyoruz. Tekrar ediyorum. 26Z8 bölgesinde ateş yedik."

"Anlaşıldı Şahin 1. Geçmiş olsun. Sen bir an önce Kaya'ya yetiş. O herifler için *ayrıca* tedbir alırız."

"Mutabık Tuna."

Dev meşe ağaçlarının üstünden geçer geçmez stabilize karayolu karşılarına çıkmıştı. Yine ani bir dönüşle helikopter bu kez sola yattı ve yolun üzerinden adeta kayarak gitmeye başladılar. Helikopter yolun ileride viraj yaptığı yerden vadiye girecekti. İkinci pilot, komutanının hız kesmesini boşuna beklemişti. Aynı hızla vadiye daldılar ve beş yüz metre kadar ileride, peşinde toz bulutu bırakarak son hızla kendilerine doğru gelmekte olan bir kamyoneti fark ettiler. Birinci pilot levyeyi biraz kendine doğru çekince helikopter hızla yükseldi. Kırmızı renkli eski model kamyonetin üzerinden hızla geçtiler. Pedalların altındaki camdan baktı

pilotlar. İçindeki şoförün bir yandan başını eğdiği, bir yandan da helikopteri takip ettiğini görmüştü ikisi de. Bir an için göz göze geldiler kamyonetteki on yedi-on sekiz yaşlarındaki gençle... Korkmuştu. Hem de çok...

Kırmızı Kamyonet

5 Mayıs 1993 - 07:40

Helikopterin rüzgârından kamyonetin sallandığını hissetmişti. Yukarı doğru bakarken bir an gözünü güneş aldı. Yoldan çıkan kamyonetini, direksiyonu zorlukla düzelterek eski haline getirdi. Kan ter içindeydi. Tüm gece boyunca bir dakika bile kapanmamış gözleri korku ve endişeyle yola yapışmıştı. Yorgun bacakları titriyordu. Özellikle gaz pedalındaki sağ bacağının titremesini bir türlü durduramıyordu. Sağ eliyle dizine bastırmaya başladı. Uzun süredir böylesine zorlamadığı arabasının motorundan kulakları sağır eden bir ses yükseliyordu. Silindirler delirmiş gibi çalışıyor, araba girdiği en küçük çukuru bile içindekine ve arkadaki meyve kasalarına hissettiriyordu. Aynadan, helikopterin kanyonun ucunda kaybolduğunu gördü. Sola doğru dönen viraja hızla girince bir kez daha yolun dışına çıktı. Kasaların üstündeki meyvelerden birkaçı yola savrulmuştu. Frene basıp vites küçültünce motordan çok daha yüksek bir hırıltı gelmeye başlamıştı.

'Şimdi patlar bu lanet!'

Biraz ilerleyince tekrar dördüncü vitese aldı. Eli, tespih geçirilmiş vites kolunda kalmıştı. Aniden karşısına çıkan irice bir kayanın üstünden geçti. Ama olan olmuş, büyük bir sarsıntı ile yana savrulmuştu. Kamyonet sol öne doğru çekmeye başlayınca direksiyona zorlukla hakim oldu. Birden frene bastı ve vitesi yine zar zor boşa aldı. Aracı yolun kenarına çekti. Hızla dışarı çıktı. Kamyonetinin arkasından takip eden toz bulutu hâlâ dağılmamıştı. Koşarak sol ön lastiğin yanma gitti. Her tarafı yıpranmış lastiğin neredeyse boydan boya varıldığını, jantın da kısmen eğildiğini görünce okkalı bir küfür salladı. Başını kaldırıp kanyonun girişine doğru bakmaya başladı. Motorun gürültüsü kesilince silah seslerinin daha net duyulduğunu fark etti. Seri atış yapan tüfeklere arada sırada tok roket ve el bombası sesleri karışıyordu.

Birden büyük bir patlama sesiyle irkildi. Hemen kamyonetin açık duran kapısına asıldı ve aracına atladı. Kontak anahtarını çevirip hiç beklemeden gaza bastı. Artık direksiyona abanmış halde, sürekli sağa doğru döndüre döndüre ilerliyordu. Ve hâlâ gaz pedalına sonuna kadar basıyordu. Yeşil gözleri kocaman olmuştu.

"Allah belanızı vere! Allah belanızı vere!"

Köksüzlük Duygusu

5 Mayıs 1993 - 07:50

"Alınyazımiz aha buraya yazılmıştir gurban," derken, direksiyona neredeyse hiç dokunmayan sağ eliyle alnını gösteriyordu. Sol elini direksiyon simidinin en üstünden tutmuş, bir sağa bir sola çeviriyor, araç da bu komutlara uyarak dümdüz yolda adeta geziyordu. Ufuk, arka koltukların ortasında oturmuş, iki koluyla da ön koltuklara yaslanmış, bir yandan yolu seyrediyor, diğer yandan taksi şoförünü dinliyordu.

"Ya şu direksiyonu düz tutsana."

"Korkmayasın gurban. Yolu biliy bu araba. Ezber etmiştir."

Diyarbakır'dan çıkalı henüz on dakika olmuştu. Ama şoför tüm aile şeceresini, her birinin geçirdiği hastalıkları bir bir anlatmış, yaşanan olaylara ilişkin tespitlerini sıralamış ve hatta çözümler bile bulmuştu. *Daha arabayı doğru dürüst kullanmayı bilmiyorsun, bir de cumhurbaşkanlığına soyunuyorsun,* dedi içinden.

"Peki senin alnında ne yazıyor?"

"Gurban, sen benimle eğleniysen?"

Kısa bir sessizlikten sonra bir nefes alıp devam etti:

"Bak gurban, zamanın evvelinde bizim Diyerbekir'de adamın biri mezarlıktan geçiymiş. Bakiy ki bir mezarın yanında yerde bir kafatası duriy. 'Eney!' diyiy, 'bu kafa burda ne ariy ki?' Aliy eline, merak da var ya, eviriy çeviriy. O yanı, bu yanı bakiy. Bir de ne göriy, aha tam da alnının ortasında eski yazı. Torpağını temizliy, okuyiy yazıyı. Kafanın ortasında, 'Bu başıma daha neler gelecak?' deyiymiş." Ufuk'un canı sıkılmıştı. Daha çok yolu

vardı ve bu tek taraflı sohbet biteceğe benzemiyordu. Zaten ömrü de soru sorup insanları dinlemekle geçmişti. Ama tam da şu anda, hiç de 'gastecilik' yapacak halde olmadığını düşünüyordu. Geriye yaslandı, başını çevirip yolun sağında akan manzaraya daldı. Şoförün aynadan bakan gözlerini görmemişti.

"Merak bu ya, aliy eline kafayı, 'şeyhin kafası' diye atiy torbasına, eve getiriy. Sonra kafayı sandığa koyiy. Karısına da diyiy ki: 'Çarşıda işim vardır. Aman diyim bu sandığı açmayasın.' Ama merak bu ya, karısı dayanamiy. Gidiy açiy sandığı, aliy eline kafatasmı. 'Ulee!' diyiy. 'Bizimkinin beriki zamanından gahbelerinden birinindir. Anlamışam, kavga etmişler, sonra da aha bizim herif bu avradı kesmiş.'" Gazeteci şoförün anlattığı hikâyeden çok, konuşma tarzını sevmeye başlamıştı. Altmış yaşlarındaki yuvarlak yüzlü, kalın kaşlı, kalın kısa bıyıklı şoförünü artık can kulağıyla dinliyordu.

"Sonunu merak ediysin değil mi gurban?"

Ufuk bu imalı ve alaycı soruya cevap vermek istemedi. Öne doğru yaslanıp dinlemeye devam etti.

"Karı hırslaniy. Aliy kafatasını ateşin altına koyiy. Hemi hepsi de kül oliy. Karı yine dayanamiy, topliy küllerini, götüriy pok çukuruna atiy."

Sabahın köründe, bir kafatasının yakılıp tuvalet çukuruna atıldığı bir hikâyeyi dinliyor olmak gazeteciyi iyice uyandırmıştı. Gülümsedi. Şoför bunu kaçırmadı.

"Bak hele gurban. Öldüğünde, toprak atiyler yüzüne, kafatanı kül edip pok çukuruna da atiyler ama aha yine de bu kafaya gelecekleri bilemiysin... Dedim ya, işte aha burda yazılidir."

Sözünü tamamlarken şap diye alnına vurmuştu.

"Nerden de bulursunuz bunları?" diye mırıldandı.

"Anlayamadım gurban afedersin."

"Boş ver beni. Sen önüne bak, sağda arama var."

"Aha da başladık yine. Bıktık be gurban, valla bıktık."

Ufuk, sırtını yaslayıp kimliklerini çıkartmak için yanındaki el çantasını karıştırmaya başlamıştı. Şoför de torpido gözüne uzanmış, ruhsatını, nüfus cüzdanını hazırlamıştı. Araba askerlerin el kol işaretleri ile yolun dışına çıktı ve araması henüz biten bir kamyonun hemen arkasında durdu. Aracın içini süzen askerlerden biri arka cama doğru eğildi. Sadece yüzünü açıkta bırakan yağmurluğunun arasından, camını yarıya kadar indiren gazeteciye kibarca sordu:

"Kimliklerinizi alabilir miyim?"

Ufuk önce kendi kimliğini uzattı, ardından şoförün kimliğini de alıp askere verdi. "Nereye yolculuk?"

"Hakkâri'ye."

"Sigortacı mısınız?"

"Hayır."

"Necisiniz o zaman?"

"Gasteciyim."

"Hangisi?"

"Serbest çalışıyorum."

"O nasıl oluyor abi?"

"Boş ver, anlatması uzun. Benim Genelkurmay'dan iznim var."

El çantasından izin kâğıdını çıkardı, askere uzattı. Asker elindeki resmî kâğıttan pek bir şey anlamamış olmalı ki, "Abi siz aracı şuraya çekin bir dakika," dedi ve biraz ilerideki çadırın girişine çektiği bir sandalyede kaykılarak oturan komutanına doğru yürümeye başladı.

"Gurban, valla sen o kâğıdı gösterirsen her bir yerde, akşamı zor buluruk, ona göre." Şoförün uyarısına hak vermişti. Ama güneş gözlükleri ile etrafı seyreden subay kâğıda şöyle bir bakmış ve askerle geri göndermişti. Kâğıdı ve kimlikleri alırken askere, "İyi nöbetler," dedi. Asker de, "Dikkatli olun abi, karanlığa kalmayın," diye yanıtladı. Sonra da ekledi:

"Abi ben de Demircili'yim."

Ufuk boş gözlerle bakınca devam etti:

"Kafa kâğıdında gördüm. Simavlı'ymışın. Ben Demircili'yim. Aslında bizi de Kütahya'ya bağlayacaklarmış da olmamış. Yoksa Manisa nere, Demirci nere değil mi?"

Tam bir şeyler söyleyecekti ki çadırın önünde oturan subayın, "Tahiiir!" diye bağırmasıyla zıpladı. "Hadi bakalım, bekleme yapmayın burada," dedi sertçe, eliyle yolu göstererek. Şoför arabayı çalıştırırken söylenip duruyordu.

"Bekleme yapmayacakmışık? Ula bizi sen lafa tutiydin ya... "

Evet Simavlı'ydı. Ama ne Simav'ı ne de Demirci'yi biliyordu. Ana kucağındaki sayılmazsa, hiç gitmediği, görmediği, ama 'kafa kâğıdı'nda yazdığı kadarıyla Simavlı'ydı. Kütahya'ya sadece bir kere, bir haber için gittiğini hatırlıyordu. O küçük Anadolu şehrinin memleketi olduğu da, zaten İstanbul'a döndükten sonra aklına gelmişti. Bu 'köksüzlük duygusu' arada sırada rahatsız ederdi onu. Bazılarının geniş aile çevresi içinde yaşamalarına imrenir, kıskanır gibi olurdu ama bu da pek fazla sürmezdi. Avukat babasını kaybettikten sonra, annesi Nil Hanım tüm dünya ile ilişkisini kesmiş, Simav'da kalan az sayıdaki akrabanın ona göre 'anlamsız, saçma ve göstermelik sevgi ifadeleri'nden uzak kalmayı tercih etmişti: "Hayattayken ne faydalan dokundu ki?" diye kapatıverirdi konuyu.

"Sen yetersin bana!"

"Ne o gurban, düşüniysin?"

Ufuk yine cevap vermedi. Şoför de omuz silkip yola daldı. Bir süre böyle sessizce devam ettiler. Gazeteci başını cama dayamış dışarıyı seyrediyor, bir yandan İstanbul'u düşünüyordu. *Şimdi Bebek'e inip bir işkembe çorbası içmek vardı*, diye geçirdi içinden. *Ulan ben ne vereceğim bu salaklara şimdi?* sorusuna yine kendi cevap verdi: *S...tir et, zaten ne yazarsam mal bulmuş gibi atlayacaklar.*

Aracın yavaşlaması ile koltukların ortasına yanaştı ve ön tarafı görmeye çalıştı.

Yolun kenarında bir kalabalık vardı. Biraz daha yaklaşınca hâlâ üzerinden dumanlar çıkan, neredeyse her tarafı yanmış bir kamyonu fark

ettiler. Kalabalığın yanından yavaş yavaş geçtiler. Askerler, cipler, askeri araçlar etrafa yayılmıştı. İki itfaiye aracı da su sıkmayı sürdürüyordu. Kamyonun şoförü olduğu anlaşılan adam biraz ötede, buralara özgü bir şekilde yere çömelmiş, yüzü ellerinin arasında, kamyonunun kalıntılarını seyrediyordu. Yolun tam ortasında ellerini beline koymuş bir subay, geçen arabaların içindekileri rahatsız edici bakışları ile süzüyordu. Yavaş yavaş kamyondan uzaklaşırken, Ufuk arkasını dönüp bakmaya devam etti. Subay da aracı uzun uzun takip etmişti.

"Ne biçim gastecisin gurban sen, resim çekmiysen ya?"

"Filmim yok."

"Tüh garibana. Şimdi artık bedavaya çalışiy."

"Hı?"

"Kamyoncuyu diyim... Şimdi yaktılar ya adamın teknesini. Şerefsiz ağa, kamyonun paralarını na bu garibandan kesiy artık."

"Neden yaktılar şimdi bu kamyonu?"

"Ne olacak, parayı az vermiştir. Geciktirmiştir, nedir? PKK acımiy gurban."

"Sen de veriyor musun?"

Şoför sorusunu duymazdan mı gelmişti, yoksa yanlarından birbiri peşi sıra hızla geçen tankların gürültüsünden duymamış mıydı, bunu tam çözemedi.

"Fotoğraflarını Getireceksin!

5 Mayıs 1993 - 08:15

"Kaya, Tuna!"

"Kaya, dinlemede."

"Seninkiler yolda. Hedef tarifine hazır mısın?"

Tayfun, bulundukları çukurun sağına soluna birkaç mermi gelince, iyice sinip öyle konuşmaya karar vermişti. Bir yandan da tüfeğindeki mermileri kontrol etmeye çalışıyordu.

"Hazırım."

"Misafirini de almaya geliyorlar. Uygun yer açabilecek misin?"

"Olumsuz Tuna. Henüz bulunduğumuz yerden çıkamadık. Bana on-on beş dakika lazım."

"Anlaşıldı. Senin karşındakiler tepeci. Büyük grup Köseçınar' da. Ordan haber alamıyoruz. Fazla oyalanmadan köye yetişmelisin. Başka bir ekip yolladım, ama en yakın sensin."

"Anlaşıldı Tuna."

Şarjöründe yeteri kadar mermi olduğunu düşünüp tekrar çukurluğun kenarına doğru süründü. Başını dışarı çıkartıp roketçilere bakmaya çalıştı. Mevzinin birden birbiri ardına patlamalarla havaya uçtuğunu görünce yüzünde belli belirsiz bir gülümseme oluştu.

"Kaya 1, sen misin o?"

"Doğrudur Kaya. Ama ben bir tane atmıştım, herhalde herifin üzerindekiler de patladı."

"Aferin koçum. Kanasçıya dikkat edin. Yerinizi değiştirin hemen."

Askerleri, roket mevzisine durmadan mermi yağdırıyordu. Biraz daha doğruldu, gözleri ile etrafı taradı, kanasçıyı bulmaya çalıştı. Ateş eden bazı askerlerinin hâlâ açıkta olduklarını görünce, kollarıyla geriye doğru gitmelerini işaret etti. Çömelerek koşan birine, "Sürünerek, sürünerek!" diye bağırdı. Tekrar önüne döndüğünde karşıdan herhangi bir ateş gelmediğini fark etti. Ama emin olamıyordu. Erdal'ın telsizden yaptığı çağrısına cevap verdi:

"Dinliyorum Kaya 2!"

"Kanasçıyı gördüm."

"Nerdesin sen?"

"Soldaki kayalıkların üstündeyim. Komutanım iki yerde kanasçı var."

"Yerlerini tarif et bana."

Bir süre telsizden ses gelmeyince sinirlendi:

"Hadi Erdal, nerde şu herifler?"

Dayanamayıp tekrar çağrı yaptı:

"Kaya 2, orda mısın?"

"Evet. Bir dakika... Karşımdaki uzun sırt hattının ortasına doğru bakın."

"Nerde kardeşim? Bir şeyler söyle."

"Komutanım, adamın biri kayaların solunda, diğeri yirmi metre kadar ileride. Kayaların patikaya bakan tarafında, aşağıda sarı otlar var."

"Kaya, ben birini gördüm."

"Kaya 1, sen bekle beni biraz."

Tayfun'un gözleri kamaşmışü. İyice kıstıktan sonra, "Kaya, diğerini de gördüm," dedi. "Tamam, Kaya l'le birlikte ateş açacaksınız. Acele edin. Bizim burdan çıkmamız lazım. Komutumla başlayacaksınız."

Tayfun tekrar geriye dönüp tek tük etrafa dağılmış adamlarının yerlerine iyice baktı. Kendi gideceği yeri tespit etti. Sonra telsizi ağzına götürüp, "Hazır mısınız?" diye sordu. Timlerden gelen, "Hazırız," yanıtının ardından, "Şimdi!" diye bağırdı. Ortalık cehenneme dönmüştü. Habercisini omzundan tuttuğu gibi bulundukları çukurun dışına itekledi. Ardından kendisi de sıçrayıp koşmaya başladı. Topuklarının dibine düşen iki mermi, kanasçının yerinin hâlâ sağlam olduğunu gösteriyordu. Askerlerinin hemen hepsi kanyonun girişine ulaşmıştı. Kendisi de iki insan boyundaki bir kayanın arkasına atlamıştı. Ramazan ve Puik'i buradan daha rahat görebiliyordu. İkisi de kımıldamadan yatıyordu. İki timin açtıkları tüfek ateşinin yoğunluğu azalmış, sıra roketler ve bombaatarlara gelmişti. Tek tük mermi seslerinin arasından duyulan gür patlamalar kanyonun duvarlarında yankılanıyordu. Sırtını kayaya yaslayıp tekrar telsizi ağzına götürdü. Nefes nefeseydi.

"Timler ateş kessin!"

Bir süre daha devam eden silah sesleri yavaşça azaldı ve sonunda kanyonu büyük bir sessizlik, kapladı. Sanki birkaç saniye öncesi hiç yaşanmamıştı. Başını yavaşça kanyonun çıkışına doğru uzatıp patikaya baktı. Ramazan'la Puik'i gördü yine. Sonra PKK'lıların ateş açtıkları sırtı

inceledi. Az önce havaya uçan roket mevzisinden hâlâ ince bir duman çıkıyordu. Sessizlik kulaklara iyice dolunca bir yaralının derinden gelen inleme sesini duydu.

"Kaya 1 ve 2, yaralı mı var?"

"Kaya, Kaya 1. Doğrudur. Kanasçılardan birini görüyorum. Aşağıya düştü. Yaşıyor galiba. Gideyim mi?"

"Hayır. Kaya 2, senin tarafta ne var?"

"Mevziyi alt üst ettik komutanım."

"İyi gözetleyin. Kimse ayağa kalkmasın."

Nefes alışverişi normale dönmüştü. Tekrar büyük kayanın, kanyonun çıkışından görülemeyen kısmına geçti. Uzaktan helikopter sesi geliyordu. Habercisi gözlerini dikmiş kendisine bakıyordu.

"Ne bakıyorsun oğlum?"

"Hiç komutanım, öylesine."

Tam bir şeyler söyleyecekti ki tek el silah sesiyle irkildi. Telsizi dudaklarına götürdü. Sinirli bir sesle bağırdı:

"Beyler, şu şerefsizi bulun artık. Kanasçıyı susturamazsak, Ramazan'ı gönderemeyeceğiz. Elinizi çabuk tutun. Kaya 2! Sen de bir unsurunu geriye yolla. Misafirleri almaya geliyorlar. Onları karşılasın."

"Anlaşıldı Kaya."

Telsizi yere bıraktı, sırtını kayaya yaslayıp oturdu. Ali, komutanının kanlanmış telsizini siliyordu. Tayfun ellerinin de kan içinde olduğunu fark etmişti.

"Komutanım, su dökeyim," dedi. Cevap vermedi Tayfun, sadece uzattı. Sol eliyle mataradan döktüğü suyla komutanının ellerindeki kanı temizlemeye çalıştı. Ama pek de işe yaramadığını görünce, "Böyle olmayacak," dedi. Tayfun da suyla birlikte akıp toprağa bulaşan kandan gözlerini kaldırıp telsize uzandı. Kobra pilotu Tayfun'u arıyordu.

"Kaya, Kobra 1!"

"Kobra 1, Kaya. Dinlemedeyim." "Mevkiiniz?"

Tayfun, ayağa kalktı. Sırtını yasladığı kayadan bir-iki adım uzaklaşıp gözleriyle havayı taramaya başladı. İki helikopteri havada görünce çevresini incelemeye başladı. Arazide havadan görülebilecek belirgin bir yer arıyordu. *Yine başladı bu.* Bir yandan da sol eliyle sağ kaşına bastırıyordu.

"Kobra 1! On iki istikametinde bin beş yüz metre.'Kanyonun girişindeyiz. Kanyonun sonunda sola devam eden sırt hattında bir kanasçı kaldı."

"Anlaşıldı Kaya. Bölgeye bakacağım biraz."

Telsizi sol üst göğüs cebine yerleştirdi. Kayanın yanına çıkıp tekrar kaya duvarların arasından ufukta görünen sırt hattına baktı. Telsizi cebindeyken mandalına basıp konuşmaya başladı:

"Beyler! Hâlâ bulamadınız mı şu herifi?"

"Olumsuz Kaya."

"Kaya, Kayal, burdan sadece düşen kanasçıyı görüyorum."

"Kaçış istikametini gözetleyin. O aşağılık adamı kaçırmayın!"

İki helikopter, tam üstlerinden geçerken telsizden de çağrı yapmıştı pilot:

"Kaya, Kobra **1.** Hedefi anladım ama bir hareket tespit edemedim. Adamlarınızı da görüyorum. Bir numara hat aldı. Hedefe giriyoruz."

"Anlaşıldı Kobra 1... Kaya 1 ve Kaya 2, yağmur başlıyor. Adamlarınıza sahip olun." Telsizi iyice cebine yerleştirdi. Geriye döndü.

"Ali, senin şu tüfeği ver bakayım."

'Bir gün lazım olur' diye, Ali'nin tüfeğini keskin nişancı dürbünü ile sıfırlamıştı. Tüfeği eline aldı, kayanın hemen dibine yattı. Gözetlemeye başladı. Kanyonun soldaki duvarını oluşturan kayalıkların üzerindeki adamlarını gördü. Dürbünü aşağıya doğru kaydırdı. Patikanın sonunda yükselen sırt hattını inceledi uzun uzun. Az önce ölüm yağdırdıkları mevzileri ancak şimdi fark edebilmişti. Kayaların arasından kırmızı bir

poşu sarkıyordu. Dürbünü sağ tarafa doğru kaydırdı. Tam bu sırada Kobralardan biri PKK mevzilerine mermi yağdırmaya başlamıştı.

Tayfun birden ayağa kalkıp kanyonun solundaki kaya duvara doğru koşmaya başladı. Habercisine, "Sen burda kal!" diye bağırıyordu. Kobra ateşinin koruması altında boşluğu geçip duvara yaslandı. Bir hamle ile kayaların basamak yaptığı bir metrelik boşluğa zıpladı. Kanlı sağ eliyle taşların arasında bitmiş bir meşe dalına tutunup kendisini yukarıya doğru çekti. Ayaklarının altından taşlar yuvarlanıyordu. Başını çevirip önce aşağıya, sonra Ramazan'a ve Puik'e baktı. Sonra da meşelik tepeye. Tamamen açıkta olduğunu anlayınca, tüfeği sırtına geçirip elleriyle kaya kovuklarını da kullanarak tırmanmaya devam etti. Nefes nefeseydi. Bir ara başını kaldırdığında helikopteri karşılamak için gelen askerlerle karşılaştı.

"Sezai, aşağıda uygun bir yer var. Sisi hazırla. Ben de geliyorum şimdi," dedi. Unsur komutanı uzman çavuş hiç cevap vermeden inmeye devam etti.

Tayfun daha fazla zirveye çıkmasına gerek olmadığını düşündü bir an için. Kaya bloğunun kanyonu gören yamacında ilerlemeye karar verdi. Bir yandan kesik kesik söyleniyordu. "Allah kahretsin... Lanet olsun... Burası açıkta... Zaman yok..." Kayalara, otlara, ağaçlara tutuna tutuna kanyonun çıkış hizasına kadar ulaştı. Burun delikleri hızla açılıp kapanıyordu. Alnındaki ter damlaları yüzündeki kanla karışıp dudaklarına süzülüyordu. *Bu kanın tuzu mu, terin tuzu mu?* PKK mevzilerini görebileceği bir yer aradı. *Peki bu benim kanım mı?..* Eğildi, yavaş yavaş kayalara yaslandı. Sırtındaki tüfeği çıkardı. Başını kanyona doğru çevirip aşağıya baktı. *En az elli metre var burası.*

Ramazan'ı ve köpeğini gördü yine. ikinci helikopter de yükünü boşaltmaya başlamış, sırtlarda tozu dumana katıyordu. Kobranın 40 mm'lik mermileri, düştüğü yerdeki kayaları parçalayıp en az bir-iki metre yukarı sıçratıyordu. Yavaşça taşların arasındaki bir boşluğa uzandı. Tüfeği omzuna yerleştirip dürbünden izlemeye başladı. Artık her şey daha iyi görünüyor, mevziler daha net seçilebiliyordu. Sırt hattının arka tarafında devam eden kayalıklar doğal mevziler oluşturuyordu. Dürbünü yavaş yavaş geriye ve sağa doğru kaydırdı. *Nerde bu lanet poşu?* Küçük bir kayanın oyuk yaptığı yerde durdu. "Ben olsam, burda saklanırdım," dedi. Sol eliyle sağ gözünü

ovuşturup tekrar dürbüne döndü. Her iki timin de bulundukları yerden bu oyuğu görmeleri mümkün değildi.

Ve birden kanas keskin nişancı tüfeğinin uzun namlusunu fark etti. Sonra başını ve omuzlarını... Kobraların ateşinden korunmak için tüfeğini bacaklarının arasına sıkıştırmış, sırtını bir kayaya yaslamış, iki büklüm bir halde oturuyordu. Silahın emniyetini açtı. Tüfek sallanınca bir an için görüntüyü kaybetti. Kısa bir gezintiden sonra tekrar durdu. Kobralar bir sonraki saldırı için uzaklaşırken, hedef bölgesinde bir sessizlik oluşmuştu. Dürbünün ortasındaki artıyı PKK'lının tam göğsüne denk getirecek şekilde yavaş yavaş gezdirdi, işaret parmağını yavaş yavaş tetiğe dokundurmaya başlarken derin bir nefes aldı. Merminin kanyonda yankılanarak namludan çıkmasıyla, PKK'lının kaya oyuğunda önce sarsılıp ardından öne doğru düşmesi bir asır kadar sürmüştü sanki. Nefesini bıraktı. Tekrar derin bir nefes aldı, silahı yanındaki kayaya yasladı. Ellerini birleştirip yüzüne yasladı. Kan kokuyordu. Bir süre öylece kalakaldı. Gözleri açıktı. Sağ kaşı yine hareketlenmişti.

Parmağındaki yüzüğün soğukluğunu yanağında hissetti. Dokuz yıldır taşıyordu bu küçük, sade, altın yüzüğü. Dokuz yılın toplasa toplasa üç yılını birlikte geçirebildikleri, dokuz aylık hamile Şebnem'i hatırladı. *Burada yaşadıklarımı anlatacak mıyım ona?*

Telsizle çağrı yapılınca düşüncelerinden sıyrıldı birden. "Komutanım, siz mi ateş ettiniz?"

"Doğrudur Kaya 2. Sen dinlemede kal... Kobra 1, Kaya."

"Devam edin Kaya."

"Hedef bölgesi temiz."

"Mutabık. Ateşi kesiyorum. Beş dakika kadar üstünüzdeyim."

"Kobra 1. Sağ olun... Kaya 1, her iki tepeyi de emniyete al. Tuzağa dikkat et. Yaralı olabilir. Kaya 2, sen de adamlarını topla ve geriye gel. Misafirleri helikoptere teslim edeceksin."

Yavaşça ayağa kalktı. Silahını eline aldı, kanyonun girişinde habercisini bıraktığı yere doğru yürümeye başladı. Helikopterin ineceği yeri açmak için çalışan askerlerin kırdıkları ağaç dallarının sesleri geliyordu. Üstlerinde

dönmeye devam eden kobraların yanında, Ramazan'ı ve Puik'i götürmeye gelen Skorski'nin sesi de duyuluyordu.

Kendini yorgun hissediyordu. İlk kez nişan alarak, görerek ve bilerek bir insanı vurmuştu. *Geberdi mi acaba?* Kayalıklardan aşağı neredeyse yuvarlanarak inecekti. Bir-iki kez sendeledi, boş eliyle bir ağaç dalına tutundu. Burayı nasıl olup da o kadar çabuk çıktığına hayret etti. Kanyonun girişine indiğinde Skorski uzaktan görünüyordu. Uzman çavuş da sis yakmış, helikopteri yönlendirmek için hazırlanıyordu. Bir süre kaya duvarın ortasında, bir taşın üzerine oturup helikopteri seyretti. Telsizden, pilot ile Sezai Uzman Çavuş'un konuşmaları duyuluyordu:

"Kaya 23, Şahin 1, bölge temiz mi?"

"Doğrudur Şahin 1."

"Kaç misafir var?"

"Bir misafirimiz var Şahin 1."

Tayfun başını çevirip yerde hareketsiz yatan Puik'e baktı. Telsizi yerinden çıkarmadan araya girdi.

"Şahin 1, konuşan Kaya. Misafirimiz bir değil iki."

"Anlaşıldı Kaya. Sen iyi misin?"

Elini telsizden çekmişti ki son soruyla yeniden mandalına bastı:

"Martı sen misin?"

"Doğrudur Kaya. İstediğin bir şey var mı?"

Bir süre öylece durdu. Telsizin mandalına bastı, bir şeyler söyleyecekti, vazgeçti. Mandalı bıraktı. Başını bacaklarının arasına doğru eğip telsizi dudaklarına yanaştırdı. Kısık bir sesle,

"Zamanı geriye döndürebilir misin?" diyebildi.

Helikopter kanyonun girişindeki boş düzlüğe inmek üzereydi. Bir süre telsizden yanıt gelmedi. İki eski, iki yakın arkadaş yüz metre mesafeden, helikopterin pervanesinin yerden kaldırdığı toz bulutu arasından birbirlerini görmeye çalışıyordu. Mandala tekrar basıldığını fark eden Tayfun, telsizini kulağına götürdü. "Kaya, aslında hepimiz misafiriz."

Başını kaldırdı. Yavaşça doğruldu. Sağ elinde tüfeği, zıplaya zıplaya kayalıklardan aşağıya inmeye başlamıştı. Hâlâ dizlerinin titrediğini hissediyordu. Bir ara gayrı ihtiyari sol eliyle sağ kaşını tuttuğunu fark etti. Elini indirip kaşının kasılıp kasılmadığını kontrol etmek istedi ama anlayamadı. *Elimde mi tik oluştu, yoksa bu Allahın belası kaşta mı, bir türlü anlamıyorum.*

Kanyonun tabanına vardığında, Şahin l'in helikopterin içinden kendisine baktığını gördü. Sağ elinin başparmağını kaldırıp pilotlara has işareti verdi. Toz bulutunun bir an için dağılması ile Şahin l'in de aynı işareti yaptığını görmüştü. Habercisinin yanına gelirken Ali mayına bastıkları yerde kalan silahını getiriyordu. Kendi tüfeğini alıp Ali'nin keskin nişancı dürbünlü tüfeğini uzattı. Birlikte kanyonun çıkışına dönüp yavaş yavaş Ramazan ve Puik'e doğru yürümeye başladılar. Aslında hiç bakmadan yanlarından öylece geçip gitmek istiyordu. Önce başını kanyonun her iki tarafındaki kayalıklara doğru çevirmeyi denedi. Sanki hâlâ bir yerleri kontrol etmeye çalışır gibiydi. Habercisinin uyarısını ancak omzuna dokunmasıyla duymuştu: "Komutanım, tugay komutanı sizi arıyor."

Telsizi hücum yeleğinin cebinden çıkarttı. Hem yürüyor, hem de konuşuyordu: "Tuna, Kaya. Dinliyorum komutanım."

"Ne durumdasın?"

"Hedef temiz, şimdi misafirimi gönderiyorum. On dakika içinde intikale başlıyorum."

"Anlaşıldı Kaya. Üzgünüm evladım. Sabırlı ol."

"Komutanım, misafirin yanına rütbeli personel veremeyeceğim."

"Merak etme, ben burdan birini görevlendiririm. Yola çıkarken haber ver Kaya. Biraz acele et."

"Komutanım, bu teröristlerin cesetlerini ne yapacağız?"

"Kapan unsurları dönerken alır onları. Sen bir an önce köyün emniyetini alıp orda tertiplen."

"Alındı, anlaşıldı."

Telsizi cebine yerleştirirken Ramazan'ın yanına kadar gelmişti. İster istemez onlara doğru döndü. Bir süre öylece bakakaldı. Mayının koparttığı postalın içindeki ayağı bir-iki metre ötede duruyordu. Vücudunda en az beş delik saymıştı. Eli de zaten biraz gerideki çukurlukta kalmıştı. Havadaki yoğun yanık et ve kan kokusunu fark etti. Başını geri çevirdi. Ali'ye baktı. Habercisi dimdik duruyordu. Yüzü çelik gibi gerilmiş, buğulu gözleri Ramazan'a kilitlenmişti. Yüzündeki ifadeyi çözmeye çalıştı Tayfun. Öfke mi, üzüntü mü?

Şenol Teğmen de, askerleri ile birlikte yanlarına gelmişti. Ramazan'ı gören bazı askerler küfrediyor, bazıları da sessizce gözyaşı döküyordu. Ali, her zamanki gibi hemen bir metre arkasındaydı. Tayfun, "Eli unutmasınlar!" deyince, Ali hiç ses çıkarmadan geriye döndü, bir süre için mevzilendikleri çukurluğa doğru yürümeye başladı. Askerlerden birkaçı Ramazan'ı, yere serdikleri askeri yağmurluğun içine yerleştirmeye çalışıyordu. İçlerinden biri manzaraya dayanamayıp olduğu yere çöküvermişti. Bir diğeri ise Puik'i kucaklamıştı. Bir başkası ise kopan ayağı postalın ucundan tutarak Ramazan'ın yanına getiriyordu.

Tayfun önce gökyüzüne baktı. Bulutlar dağılıyordu. Sonra başını yere eğdi. Gelinciklere baktı. Çömeldi. Aklına Ramazan'ın sözleri gelmişti: "İriçeli, şeebeti bilem oluu buncağzın. Yoluverem de, anamdan öğrenip şeebedini yapıverem." Birini koparıp itinayla iç cebine yerleştirdi. Birden, gözlerinin önünde beliren bir fotoğraf karesinin içini dağladığını hissetti. Ali, sağ elinin parmaklarıyla, bir sol elin parmaklarından tutmuş, arkadaşlarının taşıdıkları yağmurluğun içinde helikoptere doğru ilerleyen Ramazan'ın kucağına bırakıyordu.

Birden telsizine uzandı:

"Martı, istediğin bir şey var mı diye sormuştun."

"Dinliyorum, Kaya."

"Boş yerin var mı? Habercimi alır mısın?"

"Hemen gönder."

Yanına gelen Ali'nin beti benzi atmıştı.

"Sırt çantanı al. Doğruca helikoptere bin. Gidiyorsun."

Ali şaşırmıştı. İzin sırası gelmiş, aslında geçiyordu bile. Bu operasyon olmasaydı, belki şu anda Kastamonu'daydı. İtiraz edecek oldu.

"Komutanım. Ben... "

"Ne diyorsam onu yap."

"Komutanım. İki gün sonra sizinle gideyim. Konvoyla... "

Sağ eliyle, kendisinden en az on santim daha uzun boylu olan Ali'nin ensesini kavradı. Biraz sıkıp başını kendine doğru çekti.

"Benim daha fazla canımı sıkma. Bir yıldır yanımdasın. Hiç karşı çıkmadın. Bundan sonra da çıkmayacaksın. Gideceksin diyorsam gideceksin. Dönüşte de düğününde çektirdiğin fotoğraflarını getireceksin."

Ali'nin yüzündeki donmuş ifade dağılmıştı. Artık yalvarır haldeydi. "Emredersiniz komutanım!" sözcüklerinde bile 'n'olur beni göndermeyin' saklıydı. Son bir kez daha baktı komutanına, sonra arkasını döndü ve bitkin adımlarla Ramazan'ın ardından helikoptere doğru yürümeye başladı.

Tayfun da kanasçıların bulunduğu mevzilere doğru yöneldi. Ali'yi düşünüyordu. Nişanlısının ailesi de, kendi ailesi de bir yıl daha beklemek istememişti. Ali'nin, "Askerliğim bitsin," sözlerini dinleyen de çıkmamıştı. Düğününü tam da askerliğinin ortasında yapacaklardı.

Bu çocuk kaçınca kez ömrümü uzattı? Kaç oldu bu? Saymaya çalıştı ama kafasını toplayamıyordu bir türlü. Aklı daha çok, az önce attığı tek kurşundaydı. Şimdi onu görmeye gidiyordu. Bilerek, nişan alarak vurduğu, küt diye yere düşen bir insan... Tek bir mermi ile... Ramazan'a kurşun yağdıran, kafatasını parça parça eden, Puik'i kurşuna dizen...

Pervane sesinin yoğunlaşması ile helikopterin kalkmaya hazırlandığını fark etti. Dönüp son bir kez bakmak istedi. Pervanelerin yerden kaldırdığı toz bulutu helikopteri örterek, içindekilerin görünmesini engelliyordu. Helikopterdeki cansız bedeni ile birlikte Ramazan'ın ruhu da göğe yükseliyordu. Skorksy havalandı, öne doğru yatıp hızla uzaklaşınca toz da yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı. Helikopterin kalktığı yerden kendisine bakan Ali'yi görünce kaşları çatıldı. Başı önünde kendisine doğru yürüyen bir yıllık kader arkadaşına gözünü dikmiş, dev cüssesiyle ağır ağır yürüyüşünü izliyordu. Yanına geldiğinde başı yerde konuşmaya çalıştı:

"Komutanım, ben o helikopterde... Ramazan'ın yanında... "

Tayfun kestirip attı.

"Yeter artık Ali!" Sessizce mırıldandı Ali: "Emredersiniz komutanım." Yürürken konuşmaya devam etti Tayfun Yüzbaşı: "Emrediyoruz ama dinleyen kim? Ettiniz askerliğin içine be!"

Birden geri döndü, işaret parmağını habercisinin suratına doğru sallarken hiddetle konuşuyordu:

"Bir daha olmasın. Atarım seni habercilikten! Anladın mı?"

'Atarım seni habercilikten!' Ali, cevap dahi verememişti. 'Habercilikten atılma'ya takılıp kalmıştı. Bölüğe ilk adım attığı günden beri Tayfun Yüzbaşı'nın yanı başındaydı. Hiç mevzi nöbeti tutmamış, hiç yemek sırasına girmemiş, hiç tuvalet çukuru kapatmamıştı. Karavana almaya da gitmemişti. Mutfakta soğan patates soymamış, komutanından ayrı sabah sporuna bile çıkmamıştı.

Gölgesiydi onun. Nefesinin kokusunu, terinin lekesini, kumanyasının ne kadar ısıtılacağını, kahvesinin nasıl pişirileceğini, üniformalarının üstündeki işaretlerin yerini, hepsini ama hepsini bilirdi. Paraşütçü işaretinin ayrı, komando işaretinin ayrı, piyade işaretinin ayrı yeri vardı. Yıldızların belli aralıklarla durması lazımdı. Hepsini öğrenmişti Ali. Ve yıkanıp yıprandıkça da, hepsini o kocaman elleriyle kendisi dikerdi.

Sonra, ne zaman kızacağını ve ne zaman sevineceğini bilirdi. Daha bir sürü şeyini bilirdi de, onlar özeldi işte. Mesela karısına olan aşkını bilirdi Ali. Çocuk özlemini de. Tayfun anlatmazdı ama o çıkarırdı konuşmalardaki satır aralarından.

Telsizle konuşmayı, tugayın tüm birliklerinin telsiz kodlarını, çatışma çıktığında bölük komutanının neler yapacağını ve yapmayacağını da öğrenmişti... Zordu habercilik. Zekâ ister, akıl ister, cesaret isterdi. Eski haberci, görevi devrederken söylemişti: "Sakın 'posta' demeyesin. Valla bir baktı mı, kaçacak yer ararsın. Habercisin sen, anladın mı? Kendinden önce onu düşünecen. Bir gözün sürekli onun üzerinde olacak. Yakın koruması yani bir nevi.Hizmetçi değil bak! Yanlış anlama. Onu öyle hoş tutacan ki, vaktini kendi özel işlerine harcayacağına, bölüğüne harcasın. Tamam mı

torun?" Bir de eklediydi: "Sakın ha, Tayfun Yüzbaşı'ya birisini şikayet edeyim deme. Önce seni haşlar. Tamam, habercisin ama bölüğün habercisi değil, komutanın habercisi... Bölüğün askerine, diğer subay astsubaya karışma sen. Zaten onlar da sana bulaşmazlar."

Kendisinden üç tertip önceki bu haberci 'dede' haklı çıkmıştı. Rütbeliler dahil kimse Ali'ye bulaşmaz olmuştu. Bir kere Ali'nin cüssesi herkesin ondan uzak durmasına yetiyordu. Sürekli çatık kaşları, konuşurken karşısındakinin gözlerinin içine diktiği kömür siyahı gözleri ile tedirgin ediciydi. Sonra hiç konuşmuyordu. Dedikoduya katılmıyor, şikayet etmiyor, kimseyle tartışmaya girmiyordu. Dolaylı yoldan Tayfun'a iletilmesi istenilen iyi ya da kötü her şeyi de, "Ben anlamam, kendiniz söyleyin," diye geri çeviriyordu. Bu yüzden, tüm bölük Ali'ye karşı saygıyla karışık bir korku besliyordu.

İşte bu yüzden 'habercilikten atılmak' deyince donakalmıştı Ali. 'Anladın mı?' sorusuna, "Emredersin komutanım!" bile diyememişti.

Tayfun da, Ali'nin helikopterin içindeki o manzaradan dolayı mı, yoksa kendisini yalnız bırakmamak için mi gitmekten vazgeçtiğini anlayamamıştı. *Neyse*, dedi kendi kendine. *Konvoyla... Zaten şunun şurasında iki gün kaldı. Bu sefer... Bu sefer bu izinle eve gitmem lazım... Oğlumu göreceğim.*

PKK mevzilerinin bulunduğu sırtı tırmanmaya başladığında, Erdal Üsteğmen'in askerlerinin mevziler arasında dikkatli adımlarla dolaştıklarını gördü. Biri PKK'lılardan kalan silahları bir araya getiriyor, diğeri parçalanmış bir cesedin yanında bulduğu telsizi tim komutanına gösteriyordu. Birkaçı sırtın arka yamaçlarında mevzi almış, aşağıdaki tepeleri gözetliyordu. Uzaktan arada sırada tek tek, bazen de seri atışta silah sesleri geliyordu. Havadaki yoğun barut kokusunun tam ortasında durdu. Mevziler üzerinde şöyle bir göz gezdirdi.

"Kanasçılar nerde?"

Erdal başını kaldırıp işaret etti.

"Komutanım, burda iki kişi varmış. Biri mevzide vurulmuş. İnleyen buydu herhalde. Diğeri hemen sizin solunuzda aşağıda. O da ölmüş. Sizin vurduğunuz da surdaki oyuğun dibinde."

Başını soluna doğru eğip baktığında etrafa dağılmış ceset parçalarından başka bir şey göremedi. Küçük, büyük taşların kaya oyuklarına sıkıştırılmasıyla desteklenmiş mevzinin duvarlarında et parçaları vardı. Yerdeki kanlı keskin nişancı tüfeğini parmaklarının ucu ile alan askerle göz göze geldiler. Asker, "Komutanım, kobranın bombası herhal," dedi. Ceset parçalarına basmamaya dikkat ederek mevzinin içine geçti. Başını eğip geldikleri kanyona bakmaya çalışan Tayfun, dizi dizi taşların arasındaki mazgaldan Ramazan'ın ve Puik'in vurulamayacağını gördü. Bu o değildi. Doğrulup geriye döndü ve Erdal Üsteğmen'in gösterdiği kayanın oyuğuna doğru yürümeye başladı. Yanından geçtiği küçük çalılıkların dallarında tek yaprak kalmamış, hepsi yerlere savrulmuştu. Birkaç roket mühimmatının üzerinden geçti. Biraz ötede ters dönmüş bir sırt çantası vardı. İçindekiler dökülmüştü. Kanlı siyah bir poşu. Bir diş fırçası... Üzerinde bulundukları sırtın arkasını saklayan büyük bir kayanın çevresini döndü. Ve diğer kanasçının ayaklarının dibinde yattığını gördü.

Yüz üstü yatan PKK'lının boynundaki kırmızı poşu kan içindeydi. Tuzaklı olup olmadığını düşündü. *Şimdi ip bağlayıp çekecek vakit yok!*

"Ali, uzaklaş bakayım."

Habercisi geri geri giderken, sağ eliyle yerdeki PKK'lının sol omzundan tutup yüzünü çevirdi. Doğruldu ve boş gözlerle çevresine bakmaya başladı. Bir-iki adım geri gitti. Ali, komutanının yüzüne baktı ama dudaklarının gerilmesinden bir an için gülümsediğini sandı. Tayfun'un böyle acıyla buruşan yüzünü pek görmemişti. Ama eliyle sağ kaşını kapatmasının ne anlama geldiğini iyi biliyordu. Tayfun uzaklaşırken, "Al şu tüfeği," dedi. Haberci, boğazından tek mermi ile vurulmuş PKK'lının yanında duran tüfeğe uzanırken hayretini gizleyememişti.

"Komutanım bu daha çocuk," deyiverdi. Anında da söylediğine pişman olmuştu. "Cehennemin dibine gitsin şerefsizin dölü... Telsizi de varmış."

Komutanının peşi sıra söylene söylene yürüyen Ali, kulağına dayadığı PKK'lının telsizinden gelen sesleri duymaya çalışıyordu.

"Komutanım bunlar bir şeyler konuşuyorlar."

"Mimo, Piran... Piran 665 yapin. Hızli hereket edin. 665... 665... Anlaşildi mi Piran?" Tayfun, 'hızlı hareket edin' kelimelerini duyunca kendi

telsizine uzandı.

"Kaya 1, Kaya 2. Toplayın adamlarınızı, gidiyoruz."

Sırtın en ucunda, gidecekleri yönü gözetleyen askerlerden birinin yanına geldi. Altlarında uzanan vadide yankılanan silah ve bomba sesleri artmıştı. Ufuk hattına doğru bir tepenin ardından ince, kara bir duman göğe yükseliyordu. Hücum yeleğinin cebindeki telsizin mandalına bastı.

"Tuna, Kaya! Komutanım ben çıkıyorum."

"Dön Artık!

5 Mayıs 1993 - 09:00

Sürekli öksürüyordu. Neredeyse ciğerleri sökülüp ağzından fırlayacak gibi iki büklüm oluyor, oturduğu divandan düşmemek için kendini zorluyordu.

Çocuklardan büyük olanı, odanın köşesinde oturduğu yerde elinde kalem ve kâğıtla öylece durmuş, korkulu gözlerle dedesinin bu halini izliyordu. Dört yaşlarındaki diğeri ise parazitli sesi neredeyse sonuna kadar açık televizyondaki çizgi filmi seyrediyordu. Bir yandan da annesinin yer sofrasında hazırladığı küçük lokmaları çiğnemeye çalışıyordu.

Kuru öksürüğü seyrekleşen Osman Ağa, kahvaltı sofrasında bıraktığı yarısı dolu çay bardağını alıp pencerenin önüne koydu. Yelek ceplerini yokladı, aradığını bulamayınca elinde su dolu tencereyle içeri giren karısı Gülsüm'e baktı.

"Hele benim tütünüm nirde?"

Kadın hiç sesini çıkarmadan elindeki tencereyi, gürül gürül yanan odun sobasının yanına bıraktı. Sobanın üzerindeki sıcak su dolu bakır güğümü yere indirip tencereyi yerleştirdi. Sonra televizyonun yanındaki tütün tabakası ile muhtar çakmağını aldı ve Osman Ağa'ya uzattı. Arkasını dönüp ellerini beline koydu.

"Kalk kız. Hamami hazirla!"

Adeta yerinden sıçrayan genç kadın elindeki lokma dört-beş yaşlarındaki oğlanın ağzına tıkıp doğruldu. Yerine kaynanası oturmuştu. Sıcak su dolu güğümü çıplak eliyle tutmayı deneyince acıyla elini salladı. Pembe ve eflatun çiçeklerle bezeli beyaz elbisesinin eteğiyle kulpundan tutarak güğümü aldı, odadan çıktı. Kapıyı kapatırken, yaşlı kadının, televizyondaki çizgi filme dalmış çocuğun suratına okkalı bir şamar indirdiğini görmüştü. Kapının önünde durdu, derin bir nefes aldı. Güğümü diğer eline geçirip hamam olarak kullandıkları küçük odaya doğru yöneldi. Kapıyı içeriden kilitledi. Osman Ağa'nın artan öksürük sesleri kapalı iki kapının ardından bile geliyordu. Tam bu sırada kamyonetin gürültüyle evin

önünde durduğunu duydu. Evin kapısının hızla açılmasını, Salman'ın içeri girmesini dinledi bir süre. Güğümdeki suyu büyük bakır leğene boşaltırken, odada konuşulanlara kulak kabarttı.

"N'oldu ulen o kamyonete?"

"Lastik yarıldi."

"Cantı piç etmişsen."

"Ya baba!"

Salman, büyük odanın kapısında durmuş, konuşuyordu. Nefes nefeseydi. Alnı, elleri, yüzü, gözü, yağ ve ter içindeydi. Öksürüğü tamamen kesilen Osman Ağa'nın bu sözlerine sinirlenmiş, sertçe başını çevirmişti. Pencereden kamyonete bakan babası ise konuşmaya devam ediyordu:

"N'oldu ulen, anlatsağa."

"Baba çatişma vardi."

"Nirde?"

"Eski köprünün orda." "Eee?"

"Zor bela kaçmışam. Lastik yarıldı işte. Eee'si ne ki?"

"Sana mı atiydiler? Ulen, tamire gönderirik, zerarla döniysen. Poh yiyenin ogli... Mallara noldi?"

"Dükkâna koymuşam."

Belli ki, tamircide kamyonetin altına Salman da girmişti. Bütün gece uğraşmış, didinmiş, arızayı gidermiş ve hatta para bile vermemişti. Ama babası her zamanki gibi ağzına geleni saymaya başlamıştı. İçeridekilere şöyle bir baktı. Anası, gözünü televizyondan ayırmayan küçük oğlana kahvaltısını yaptırmaya çalışıyor, büyük oğlan her zamanki köşesinde, elinde kalem bir şeyler yazıyor, babası sedirde dizlerinin üzerine kalkmış dehşet dolu gözlerle bir Salman'a bakıyor, bir kırmızı kamyoneti inceliyordu. Kapıyı hızla suratlarına çarpıp hamama yöneldi. Kapıyı zorladı ama açılmayınca geri çekildi. Kilidin yavaşça açıldığını duydu. Buharın arasından sessiz adımlarla dışarı süzülen yengesine baktı. Öfkeden ve yorgunluktan gözleri kıpkırmızıydı Salman'ın. Göz göze geldiler. Başını ilk

öne eğen Meryem olmuştu. Mutfağa doğru giderken belli belirsiz mırıldandı:

"Suyu koymuşam... Ekmek yiyin mi?"

Salman, bir şeyler söylemek istedi ama vazgeçti. İçeri girip o da kapıyı kilitledi. Üstündekileri hışımla çıkartmaya başladı. Gömleğinin birkaç düğmesini kopartmıştı. Çırılçıplak kaldıktan sonra sararmış taş kurnaya uzandı ve sıcak su dolu leğenin içine soğuk suyu eklemeye başladı. Yeteri kadar ılıdığını kontrol etmeden leğenin içine adım atıp oturdu. Bacakları yanarken sırtından akan buz gibi suyla titriyordu. Gözlerinden süzülen iki damla gözyaşının, bu aşırı ısı farklılığından mı, yoksa ruhundaki acılardan mı kaynaklandığını kimse bilemezdi. Yağlı elleriyle yüzünü örttü. Bir süre öylece kaldıktan sonra çeşmeyi kapadı. Başından aşağıya döktüğü her tas su ile rahatlıyor, kendine geldiğini hissediyordu. Dizlerinin hâlâ titrediğini fark ettiğinde aklına lastiğin yarıldığı yerin ötesindeki silah sesleri geldi. Bir tas su daha döktü omuzlarından aşağıya. Sonra da tası fırlatıp attı. Gözleri kapalı, bir kez daha silah seslerini duydu kulağının dibinde.

Duvardaki kovuktan sabunu aldı, yine aynı hışımla ellerine, yüzüne, vücuduna sürmeye başladı. Tüm hırsını vücudundan çıkarıyordu. "Daha ne kadar dayanacam?" diyordu kendi kendine.

"Ula Salman?"

Kapının önünden bağıran babasının sesini duymazlıktan gelmek istedi ama yapamadı. Tam cevap verecekti ki Osman Ağa bu kez kapıyı yumruklayarak ve daha yüksek sesle bağırdı:

"La sana diyim Salman! Kamyonetin ceryanı oldı mi?"

"Tamam etmişik hepsini. Şafağa dek çalışmışak."

"Allah belanı vere emi! Nereyi geçiydin de yarıldi bu? Şinci bu cant teker tutiy mi, gavat?"

Salman susuyordu. Başını eğdi, gözleri suyun içinde patlayan sabun köpüklerine daldı. Tahta rafın üzerindeki beze uzanıp bilinçsizce göğsüne sürmeye başladı. Yavaş yavaş yüzüne sürttükten sonra boynunu, kollarını, bacaklarını ovdu. Ama kamyonetin altında geçen bir günün kirini çıkartmak

kolay olmadı. On dakikadan fazla bir süredir içerideydi. Anasının sesiyle irkildi:

"Sıcak su istiysen?"

"Yok ana ben çıkıyim."

"Çıkiysan çık. Daha çamaşir yikanacak."

Salman, kapının arkasına asılı havlulardan biri ile gelişigüzel kurulandı. Hamama girerken yanına temiz çamaşırlarını almadığını hatırlayıp alelacele kirlileri giydi. Hızlıca pantolonunu ayağına geçirip üstü çıplak halde kapının aralığından dışarıya baktı. Sofada kimse yoktu. Babasının öksürükleri durmak bilmiyordu. "Geber de kurtulam," dedi kendi kendine. Doğruca geceleri büyük yeğeni ile birlikte paylaştığı odaya daldı. Kapıyı kapatıp içeriden kilitledi. Bir süre kapıya yaslanıp babasının öksürüklerini dinledi.

Temiz bir kazak almak için yatağın altındaki sandığa doğru eğildi ama gözü yatağın üstündekilere takıldı. Temiz bir kazak, bir kumaş pantolon ve bir yelek yan yana yerleştirilmişti. Düzgünce katlanmış iç çamaşırlarının hemen üstünde bir çift çorap duruyordu. Bir dal Maltepe sigarası, yakılmaya hazır şekilde tek çöpü yanına bırakılmış bir kibrit kutusu ve kültablası da Salman'ı bekliyordu. Yatağın hemen yanındaki küçük eski sehpanın üzerinde bir bardak çayın dumanı tütüyordu. Belli ki Meryem henüz çıkmıştı odadan. Köşeye ilişti. Sırtını duvara dayadı. Yutkundu.

Diğer köşede üst üste yığılı yatak ve yorganlara baktı. Dolaba, yerdeki şiltelere... Gözlerinin önündeki bu manzaraya daldı bir süre. Sonra gözleri yukarıya kaydı. Duvardaki çerçevesi eğik, camının kırık köşesi bantla tutturulmuş resme daldı. Yirmi yaşlarında, gür bıyıklı, kalın ve çatık kaşlı ağabeyine seslendi mırıldanarak: "Delirecem burda. Dön artık!"

"At bunu çöpe!"

5 Mayıs 1993 - 09:15

Bardaktan boşanırcasına yağdıran bir bulutun altından geçiyorlardı. Beyaz renkli 74 model bir Renault'nun camlarından dışarıyı seyrediyordu Ufuk. *Her uzun yolculukta bir kez daha fark ediyorum, ne kadar büyük*

yahu bu ülke? Kulağı, garip bir ritim tutturmuş gidip gelen sileceklerin sesindeydi. Şoför, yağmur başlayalı beri susmuş, aracın hızını da kesmiş, yoldaki beyaz şeritleri takip etmeye çalışıyordu. Başını cama yaslayıp şoförünün yüzünü, mimiklerini incelemeye başladı. Direksiyona yapışmış nasırlı, kirli ellerine baktı. Bıyıklarına daldı gözleri. Çıkık elmacık kemiklerini seyretti. Adam dikkatle incelendiğini hissetmiş olmalı ki, dikiz aynasında göz göze geldiler. Gazeteci beklemeden sordu:

"Dayı, kaç çocuğun var?"

"Yaşın kaç gurban?"

"Kırka geliyoz."

"Aha, en büyüğü senin gibidir. Ondan sonra üç dene daha vardır."

"Kız yok mu?"

"He, bi dene de ondan."

Şoför, araba yağmur bulutundan çıkar çıkmaz gaza bastı.

Tekrar başını pencereye çeviren Ufuk, yan yana kahvelerde boş oturan, tütün saran, çay ve sigara içen insanları gördü. Hemen arkasındaki yıkık dökük, kerpiçten evlere ve önlerindeki çamura park etmiş son model arabalara baktı. *Ne biçim kader bu böyle?* Canı sıkılmıştı. Çantasına uzanıp fermuarlardan birini açtı, içinden sürekli kullandığı ağrı kesici ilacın kutusunu çıkarttı. Bir eliyle kapsülünü tutarken, diğeri ile yanındaki su şişesine uzandı. Önce bir yudum su alıp boğazını ıslattı. Sonra bir hamlede ilacı ağzına attı. Su şişesini başına dikip indirdiğinde yine aynada göz göze geldiler.

"Yoo gurban, o küçük şeylerden ne anliysin ki! İlaç suyumuzda vardir. Hem zehirlerik, hem derman bulurik. Bu ikisini birbirinden ayırdin mi tamamdir. Ben hastalik nedir bilmem. Bu dohturlar bi pohtan anlamiy. On sekiz yıldır gidip geliyik bu yollarda. Bende okuma yazma yoktur gurban. Ha bu okumuş dohturlar deyi ki bana, sen çok hastasin. Fazla ömrün kalmamiştir. Kötü hastalığ mıdır, nedir? Uç beş ayın kaldı deyiler. Kansersin deyiler, ganin bozuk deyiler. Bizim burda ağır laftır gurban. Gani bozuk olur mu yaa? Vallahi de billahi de, na bu hastalığı bu dohturlar icat etmiştir. Atiyler..."

Kendi kendine konuşurken sinirlenmeye başlamıştı. Öfkelendikçe de ağzından tükürükler saçıyordu. "Tedavi görmedin mi hiç?"

"Ne tedavisi gurban? Ha bu doktorlar bana ölecen deyiler ya? Evvela çok tırstım haaa! Sonra anlamişam, niye tirsiyim ki? Ula dedim, ahiret ha burdan iyidir belki.

Her yer burdan iyidir ya, o başkadir... Baktim tırsmaya gerek yohtir. Şimcik korkmirem. Buralarda, bizim bu dağlar gibi, kaya gibi, daş gibi olacan. Bekleyecen gurban. Ne çok gamsız olacan, ne de fazla meraklanacan. Dert etmiyecen. He bu bebelik, çocukluk, gençlik, yaşlılık hepsi birer misafirdir biliysen. Aha içlerinde en

şerefsizi de yaşlılıktır. Bir türlü gitmek bilmiy, ha giderken de seni yanında götüriy. Ölüm olaydı da yaşlılık olmayaydı gurban."

Şerefsiz yaşlılık ha? İşte bunu sevdim, diye düşündü. Kendi yaşlılığını aklına getirmezdi pek. Sevmezdi böyle hayalleri ya da kuruntuları. *Ben zaten ayakta gideceğim. Bu adam kadar yaşlanmayı bekleyemem,* dedi kendi kendine. Bir süre ikisi de sessiz kaldı. Belli ki şoför, ömrünün son demlerini yaşıyor olduğunu hatırlamıştı. İyice geriye yaslanıp arabayı tek eliyle kullanmaya başladı.

"Bir de ganim bozuk deyiler... Gurban, bu gan çok acayip bi şey. Aslında beni gan tutiy, biliyin mi? Öyle kasılıp kaliyim... Ha bu damarlarda onca gan var ama işte ben onu göriy, sonra öylece duriy... Allahın işi işte? Seni de gan tutiy mi gurban?"

Yok gurban. Beni kan tutmaz. İlk kan gördüğümde kaç yaşındaydım? Ne bileyim be! İlkokuldayken herhalde. Ama yok, öyle kan değil adamın sorduğu. Yetmiş yedi yılıydı. On dört yaşındaydım...

"Tabii ya gurban. Sen herden biliyin ki? İstanbul'da yoktur böyle şeyler. Alışık değelsiniz, he mi?"

Gırtlağından gelen o ses çok garipti...

"Ama buralar benzemiy İstanbul'a."

Merminin biri nefes borusunu parçalamıştı...

"Bak sana söylirem, duyiysin? Öyle ben dayaniyim falan demeyesin."

Kan alabildiğine fışkırıyordu...

"Bilemiyin yani. Belki seni de tutiydir."

"Doğru diyorsun. Biz görmedik hiç böyle şeyler."

Ses tonuyla konuyu kestirip atmıştı. Şoför devam etmeye cesaret edemedi. Kafasını sallayıp önüne döndü. Arabanın teybine uzanıp düğmesine bastı. Ufuk, bir anda aracın içini kaplayan elektrosaz sesine dayanamamıştı.

"Aman ha! Kapat dayı şunu."

"Tamam gurban. Kapatiyik."

İkisi de gerilmişti. Şoför aynadan bir kez daha arkaya baktı. Müşterisi yola dönmüştü. Bir süre daha sessizce ilerlediler. Ufuk, şoförün sesiyle başını kaldırıp ön tarafa baktı. "Cüzdanını hazır et gurban."

Bir yol kontrolüne daha gelmişlerdi. Bazı askerler yolun yanındaki sırtlara kurulu mevzilerde etrafı gözetliyordu. Bir tank da yola bakan bir sırtta namlusu karakola hakim bir tepeyi gösterecek şekilde mevzilenmişti. Araçları ağır ağır ilerliyordu. Askerler öndeki araçların bagajlarını açtırıyor, şüpheli gördükleri bazılarını indiriyor, üst araması yapıyorlardı. Hiç konuşmadan yaklaşık on dakika kadar sıranın kendilerine gelmesini beklediler. Sonunda kepini geriye doğru atmış, kollarını bileklerine kadar sıyırmış bir çavuş yanlarına kadar gelip aracın içini iyice süzdükten sonra eğildi. "Çantada ne var?"

Ukalaca ve sertçe yöneltilen soruya, Ufuk da aynı ukalalıkla ama kibarca cevap verdi: "Fotoğraf makinesi falan." Çavuş üslubunu koruyarak devam etti: "Gasteci misin?"

"Yok, fotoğrafçıyım."

"Ne çekiyon?"

"Dağı, taşı, kuşu. Ne bulursam işte."

"Buralarda fotoğraf çekmek yasak."

"Çekmem o zaman."

"Nerden geliyorsun sen?"

"Diyarbakır'dan."

"Onu anladık. Diyarbakır'a nerden geldin?"

"İstanbul'dan."

İkisi de diğerini bekletmeden konuşuyordu. Çavuş yavaş yavaş sinirlenmeye başlamıştı.

"Nereye gidiyorsun?"

"Depoyu doldurduk işte. Nereye kadar götürürse."

Çavuşun huzursuzluğu yüzüne vurmuştu. Şoför de yüzünü dönmüş, konuşmaları dikkatlice dinliyor, büyümüş gözleriyle bir çavuşa, bir de gazeteciye bakıyordu. "Sen subay falan mısın?"

"Fotoğrafçıyım dedim ya."

"Ne biçim laf onlar öyle? İn sen aşağı. Sen de bagajı aç." Şoför arabadan inerken fısıldadı: "N'apıyon gurban sen?"

Ufuk istifini bozmadan kapıyı açıp araçtan indi. Çantasını kaputun üstüne koyup içini yavaş yavaş boşaltmaya başladı. Çavuş arkadaki arabaya göz ucuyla bakıp onlara geçmeleri için işaret etti. Belli ki vaktini gazeteciye ayıracaktı. Sonra yanına gelip, "Kimlik!" diye seslendi. Ufuk nüfus cüzdanını çıkarıp uzattı. Çavuş da arkasını dönüp ilerde bekleyen bir askere seslendi:

"Al lan şu kimliği, kontrol et."

Arabanın üstündeki el çantasını karıştırmaya başladı. İçini gelişigüzel boşaltıyordu. İçinde fotoğraf makinesinin olduğu çantayı eline aldı. Makineyi çıkarıp bir süre inceledi.

"Nereleri çektin sen bununla?"

"Çekmedim."

"Niye çekmedin?"

"Makine bozuk."

"E, niye taşıyon yanında o zaman?"

"Yolda bozuldu."

"Peki ne arıyon buralarda?"

"Tecrübemi artırmak için işte."

Sana İstanbul'dan kaçtım desem inanır mısın tertibim?

"Adi bi şeye benziyo zaten. Sen at bunu çöpe."

"Anlıyorsan, bir el atsana şuna."

Kendisiyle alay edip etmediğini Ufuk'un yüz ifadesinden anlayamayan Çavuş, dik dik bakmaya başlamıştı. Makineyi ve el çantasını bırakıp arabanın bagajına yöneldi. Şoför de bagajın hemen yanında durmuş çavuşa gülümsüyordu.

"Kimin bu çanta?"

"Gurban, çanta aha bunundur. Diyarbakır'da almışım. Uçağın orda taksi çalıştirem. Ordan kiralamıştir. İki buçuk istemişim, ama vermemiştir. İki milyon iki yüz elliye anlaşmışık."

Çavuş, çantanın fermuarını açmaya çalışan şoförü dinlemiyordu.

"Aç şunu."

Bu arada el çantasını toplamayı bitiren Ufuk da yanlarına gelmişti. Arabaya yaslanıp ikisini izlemeye başladı. Çavuş spor çantayı bir süre karıştırdı, sonra eline gelen kitapları bagajın içine fırlattı. Kaim bir tanesinin sayfalarını karıştırıp tekrar çantaya döndü. Yan gözlerine elini soktu. Bir şey arar gibi de değildi aslında. Sadece gazeteciyi bir süre daha bekletmek için arıyor gibi yapıyordu.

"Tamam, kapat."

"Olur gurban."

Şoför yaltaklanarak, çantadan çıkanları tekrar içeri tıkmaya başladı. Bir yandan da müşterisine bakıyor, gözleriyle özür diliyordu. Çavuş, Ufuk'un arkasından kimliği gönderdiği askere seslendi:

"Hüsamettin. Baktın mı listeye?"

Askerin gözden kaybolduğu nöbetçi kulübesinden yanıt gelmeyince, çavuş adeta sürtünerek gazetecinin yanından geçti. O da kulübenin içinde gözden kayboldu. Bagajın kapağını birkaç defa sertçe vurarak kapatmaya çalışan şoför panik içindeydi. Ufuk da o sinir edici gülümsemesini dudaklarına yerleştirmişti.

"Dayı, iki de çivi çaksaydın."

"Kapanmiy... Gurban, ne ediyon ya? Elindeki kâğıdı göstersen ya eskere!"

"Dayı, sen demedin mi bana, bu kâğıdı her yerde... "

"İyi de gurban!"

Ufuk, sağ elini şoförün omzuna atıp sıvazladı. Bir yandan da pis pis sırıtıyordu. "Rahat ol dayı, sen bin arabaya."

Arabadan uzaklaşıp bir-iki adım attı. Çavuşla, kimliğini alan asker tartışa tartışa yanlarına geliyorlardı. Sesleri duyuluyordu.

"Oğlum, torpilli midir nedir? Bölükçüyü uyandırak mı?"

"G...ün yiyosa uyandır. Üsteğmen yatalı daha yarım saat oldu."

"İyi de, bu herif ünlü münlü falansa, bak babalara gelmeyelim sonra."

"Ben bilirim oğlum bu tipleri. Lavuğun teki işte. Ben salıyom."

Çavuş, arkalarında bekleyen araca doğru yürürken, göz ucuyla da gazeteciyi süzüyordu. Diğer asker yanına kadar geldi.

"Siz nerden geliyordunuz?"

"İstanbul'dan."

"Neresinden?"

Ufuk gülümseyince asker de sırıttı. Bir an için durdu, sonra cevap verdi: "İkitelli'den."

"Yapma ya. Ben de Beykozlu'yum. Benim küçük kardeşim İkitelli'de çalışıyor. Sanayi sitesinde. Sen İkitelli'nin neresindesin abi?"

Vereceği cevabı düşünürken asker devam etti.

"Abi, vaktini almayayım da... Buralarda memleketten birini görünce... Ne üzerine abi senin iş?"

"Ben mi? Film, fotoğraf makinesi, matbaa üzerine falan işte..."

"Zor iş abi seninki. Neyse... "

Asker Ufuk'a yavaşça yaklaştı, sır verir bir hale bürünmüştü.

"Abi bak, buralarda biraz dikkatli ol. Yani, ortalık karışık ya. Öyle diklenme askere de. Yani iyiliğin için diyorum ben. Buraları pek İstanbul'a benzemez de."

Gazeteci, bu sözü duyunca başını kaldırıp çevredeki tepelere şöyle bir baktı, sonra askeri başıyla onayladı.

"Haklısın. Pek benzemiyor."

Sağ eliyle Ufuk'un sırtını sıvazlayan asker, bu sözleri duymamıştı. Belki de duymazlıktan gelmişti. Şoför kendi kapısını açmış, arabasına binmek üzereydi.

"Hadi gurban gidek artık. Ben daha geri dönecem."

Arabaya biner binmez, daha kapısını bile kapatamadan, şoför gaza basmıştı. Kaçamak bakışlarla aynadan yolcusunu süzüyordu. Ufuk önce bir süre pencereden baktı, sonra koltuğun üzerine bıraktığı el çantasına uzandı. İçindekileri düzeltti. Fermuarını çekip yanına bıraktı. Sonra fotoğraf makinesini aldı eline. Cebinden çıkardığı bir bezle yavaş yavaş objektifini temizlemeye başladı. Bir yandan dışarıyı seyrediyor, diğer yandan en küçük parçalarını bile tanıdığı makinesinin tozunu alıyordu. Belki on beş yıldır birlikteydiler onunla. En zor fotoğrafları onunla çekmişti. Ön dişlerinden biri, bir polis copuyla onun yüzünden kırılmıştı. İran-Irak savaşında yaralı bir İranlı askerin son nefesini bu kapalı kutuya hapsedip dünyanın kalanına taşımıştı. Irak'ın kuzey sınırdan Türkiye'ye kaçarken, Amerikan helikopterlerinden atılan yiyecek kolilerinin altında kalanların cansız bedenlerine bu makinenin objektifinden bakmıştı. Bir trafik kazası sonrasının ilk ve de son inlemelerini metal plastik karışımı bu aletin gözünden izlemişti. *Niye hiç doğru dürüst fotoğraf çekemedim ben bununla? Şöyle yan yana dizili, bir grup neşeli insanın fotoğrafını.*

Ya da neden hiç kızları çekmedim? Yoksa gerçekten de çöpü boylama vakti geldi mi bunun? Başını kaldırıp şoföre baktı.

"Dayı, gaste gelmiş midir buralara?"

"Yok, gurban, ancak öğlene... "

"Yaa, sen yine de telefon olan bir yerde dursana."

"Gurban, çok geç kalmışık."

Bunu biraz sitemle söylemişti ama hemen yanından geçtikleri benzin istasyonuna da dikkatlice bakmayı ihmal etmemişti. Ufuk makinesini çantasına özenle yerleştirirken arka tarafındaki büyük cebi dışarıdan yokladı. Fermuarı açıp ne zaman koyduğunu hatırlayamadığı kitabı çekip çıkarttı. *Anadolu Uygarlıkları ve Mitoloji... Bunu nerden aldım ben be?* Kapağını bile açmadan koltuğun üzerine fırlattı. *Şimdi hiç çekecek halim yok.* Bir süre camdan dışarıyı izledi. Volkanik taş dolu ekilmemiş arazileri seyretti.

Bu herif geç kaldık diye tutturdu. Kesin durmayacak. Saat de dokuzu geçti. Gazeteyi aramam lazım, evi aramam lazım. Elleriyle saçlarını karıştırdı. Başının ağrısını unutmuştu. Belki de ilaç işe yaramıştı bu sefer, ikincisine gerek kalmamıştı. Canı sıkılmıştı. Yanındaki koltuğa tekrar baktı. Az önce attığı kitaba uzandı. Tam ortadan bir sayfa açıp okumaya başladı:

Hür İnsan Üzerine Şiir

Ey yolcu, yol hazırlığını yap ve koyul yola; şunu bilerek:

Hür kişi sadece karakterinde hür olan kişidir.

Kişi hürriyetinin ölçüsü bizzat kendi doğasında bulunur Ve kararında içtenlikliyse hür kişi,

Yüreğinde ise dürüstlüğü, işte bunlar asil yapar kişiyi Ve bununla yücelir hür kişi, hatalarla değil.

Ana babadan gelen uydurma bir asaletten tad almaz o;

Zira ana baba değildir hür insanı doğuran,

Zeus'tur herkese ata olan ve de tek kök insanoğluna.

Herkesin tek şansı vardır, o alır kader icabı beden güzelliğini Budur soy güzelliği ve hür olma hali gerçek anlamda.

Ruhen köle olan ise sakınmaz kötü sözden, katmerli köle de olsa Aşırılıktır şiarı bu kişinin.

Yüreğinde soysuzluk vardır.

Ey yolcu, Epiktetos köle bir anadan doğmuştu. Ama Yüceydi herkesten. Bir kartal gibi; bilgelikte ise takdire şayandı ruhu Söylemem gerekirse, tanrısal bir varlık doğurdu onu. Keşke şimdi de Bu mümkün olsa...

Böylesine yararlı ve sevinç kaynağı bir insan.

Tüm ünlü kişiler arasında köle bir anadan dünyaya geldi.

Epiktetos

Şiirleri de sevmezdi Ufuk. Edebi hiçbir metine ilgi duymamıştı. Ama nedense -herhalde boşluktan veya çaresizlikten- bunu sonuna dek okumuştu. Ve hatta devamını da:

"İsa'dan sonra 50 yılı civarında Frigya'nın Hierapolis (bugün Pamukkale yakınlarındadır) kentinde dünyaya gelen ve 138 yılında Yunanistan'ın Epirus bölgesindeki Nikopolis kentinde ölen ünlü filozof Epiktetos, Roma'ya köle olarak götürülmüş, daha sonra azad edilmiştir. Senato kararıyla Roma'dan kovulan Epiktetos, Tanrının birliğine, tüm insanların aynı ve tek tanrıdan geldiğine inanan bir düşünürdü. Epiktetos'a göre fiziksel yapı, dış görünüş ya da bunlardan kaynaklanan sosyal konum, insan iradesinin dışında gelişen durumlardı. İnsanı mutlu ya da mutsuz yapan durum ise, insanların bunlar hakkındaki kişisel görüşleriydi. Yani insanın elinde olan bir şeydi. Düşüncelerini yazıya geçiremeyen Epiktetos'un bu şiiri, bugün Isparta sınırları içindeki Yazılı Kanyon'a adını veren bir kayanın üzerine işlenmiştir. Epiktetos'un, 'İnsan ömrü bir askerin hizmet süresi kadardır. Uzunluğu da o kadar, çeşitliliği de' sözü, Atinalı askerlerin savaş teknikleri üzerine savunduğu görüşler arası en çarpıcı olanlarından biridir..."

Ufuk, arabanın yavaşlamasıyla başını kitaptan kaldırarak ön camdan dışarı baktı. Birkaç metre önlerinde seyreden askeri aracın kasasındaki askerlerden biri ile göz göze geldi. 'Hizmet süresini' doldurmaya çalışan o

insan, konvoyun en sonunda ilerleyen büyük kamyonun arkasında, beli öne doğru bükülmüş, bacaklarının arasında duran üzeri naylonla örtülü silahına da sıkı sıkıya yapışmıştı. En az bir haftalık sakalı, rüzgârda uçuşan dağınık saçları ve yorgun gözleriyle Ufuk'a bakıyordu. Gözlerini ilk kaçıran gazeteci oldu. Elindeki kitaba döndü. Ama satırlara yoğunlaşamıyordu.

Düşüncelerini yazıya dökmeye fırsat bulamayan filozofun biri, iki bin yıl önce bir şiir yazmış. Bu şiirin nakşedildiği kayanın bulunduğu yere de 'yazılı kanyon' demişler. Bunları düşünürken gülümsedi. Başını tekrar kaldırdığında, içinde bulunduğu araba, bir operasyondan dönen askeri konvoydaki araçları geçiyordu. Hepsi de kasasında toz toprak içindeki kamuflajlı üniformalarıyla, bitkin yüzlü askerleri taşıyordu. Bazıları sırtlarını arkalarındaki brandaya, bazıları da başlarını arkadaşlarının omzuna yaslamış uyukluyordu.

Epiktetos köleymiş. Ya şu çocuklar? Bu çocuğu burda, bu elbiselerin içinde, bu eziyete mahkûm eden güç ne? Yıllardır ölümünü bekleyen şu gariban şoför? Al işte satın almadım mı ben bu adamı? Benim kölem değil mi şimdi bu? Yürü diyorum yürüyor, dur diyorum duruyor... Hâlâ bir telefon bulamadı bu herif!

"Dayı! Yok mu bir telefon buralarda?"

"Az kaldı gurban. Hemen şuracıkta."

Ya ben? Peki ya ben hür müyüm? Bunun ölçüsü ne? Ya özgürlüğün bedeli ne? Özgürlüğümün bedeli, annemi deliye çevirmem mi? Ya da yazı işleri mi? Bu nereye kadar gidecek? Niye benim de sıradan bir hayatım olamıyor? Ne yani, köle gibi mi? 'Ana- babadan gelen uydurma bir asaletten tad almaz o'. Filozofa bak... Ne yani, şimdi babamdan gelen asalet uydurma mı? Asıl sensin uydurma. Epiktetos, sen kafayı yemişsin be oğlum...

Araç, asfalttan çıkıp sağdaki çakıl taşlı yoldan saparak benzin istasyonuna girdiğinde Ufuk da elini çantasına attı. Yavaş yavaş ilerleyip pompanın birinin önünde durdular. Arabaya yanaşan adamlardan biri şoförle tokalaşıp konuşmaya başlamıştı. Gazeteci, araçtan inip yıkılmak üzere olan binaya doğru yürüdü. Tam içeri girecekken vazgeçip tuvalete yöneldi. Herhangi bir işaret olmadığı halde, binanın yan tarafından gelen

pis koku sayesinde tuvaletin yerini bulmak zor olmamıştı. Kapıyı ayağıyla ittirip açtı. Kırık ve yere su damlatan pisuvarlardan birinin önünde durup fermuarını açtı. Başını kaldırdığında, birbiri üzerine yazılmış, bazılarının üstleri karalandığı halde okunabilen duvar yazılarını gördü:

'Gerilla vuracak Kürdistan'ı kuracak'

'Serok Apo'

'Biji PKK'

'Kürdistan Mehmetçiğe mezar olacak!'

Tam gözlerinin önündeydi... Bunların sağında, solunda veya üstündeki yazıları okudu sonra: 'PKK'ya Ölüm'

'Kalleş Apo, dağlara gel'

'Dağlar bizim, bu yurt bizim'

'Şerefsiz PKK...'

Fermuarını çekip dışarı çıkarken kendi kendine söyledi: "Herkesin derdi tasası özgürlük be!" Binanın ön tarafına geçip büyük camlı kapıdan içeri girdi. "Selamünaleyküm!"

"Eleykümselam, hoşgelmişsen hemşerim, buyir."

"Telefon nerde?"

"Aha burdadir."

Rafın üzerinden uzatılan pislik içindeki telefonu kendine doğru çekti. Ahizeyi kulağına götürüp numaraları tuşlamaya başladı. Bir an durakladıktan sonra, yoldan geçen araçlar yüzünden konuşmaları duyamayacağını anlayınca yarı açık kapıyı ayağıyla ittirdi. Kapı büyük bir gürültüyle çarpınca istasyonun sahibi olduğunu tahmin ettiği adam ters ters bakmıştı. Ufuk hiç umursamadı. Bir-iki tuşa tekrar basınca adam yanına kadar geldi.

"Numero düşmemiş mi hemşerim?"

"Yoo, düştü."

"Konuşmiysen de."

"Telesekreter var."

Adam, alaycı ses tonunu da, ne demek istediğini de anlamamıştı ama bu 'ukala' yolcu sırtını ona doğru dönünce gidip koltuğuna oturdu. Bip sesini duyan Ufuk ahizeyi kulağına iyice yapıştırdı. Bir yandan da aklı ahizenin pisliğindeydi.

"Ufuk, Allahın cezası, nerdesin?"

Kim lan bu kız?

"Biip!" ve ardından diğer mesaj başlamıştı:

"Ufuk, ben Selo. Oğlum bu sayının makalesi nerde? Baskıya girecez kardeşim, seni bekliyoz... "

Saatine baktı. *Bugün günlerden ne? Kahretsin, Perşembe. Hay sana da, dergine de, nerden girdim bu işe?* Yeni mesajı dinlerken adam koltuğunda doğrulup televizyonu açtı. Bir anda içeriyi bangır bangır Arap müziği doldurmuştu. Gazeteci eliyle kulağını gösterince adam söylene söylene televizyonun sesini kıstı.

"Kuşum, nerdesin? Seni çok özledim. Gelir gelmez ara olur mu?"

Aferin kız, birkaç gün sonra yanındayım. Az *sabret.* Gözlerinin içi gülüyordu. Telefondan bir süre ses gelmeyince bırakılan mesajların bittiğini sandı. Tam ahizeyi kapatacaktı ki, tanımadığı bir erkek sesi ile ahizeyi tekrar kulağına yapıştırdı.

"Ufuk ibnesi, yazdıklarının hesabını soracam senden. Sen beni dinlememeye devam et. Pişman olucan."

Geri zekâlı, bari kimsin, neyi okudun, neye kızdın söylesene!

Hemen ardından annesinin sesini duydu.

"Oğlum, yine nerelere gittin sen? Niye haber vermiyorsun? Başına bir şey gelse, nerde olduğunu bile bilemeyeceğim. Nedir bu çektiğim senden? Hemen ara beni yavrum... "

Olur Nilcim, ararım seni. Annesinin mesajını hemen bir diğeri izledi.

"Ufuuuuuk... Hain çocuk... Bu gece sende kalabilir miyim? Acayip istiyorum seni salak şey."

Ya sen de düş artık. Kene oldun be! Telesekreterin uzun bip sesini duyunca ahizeyi yerine bıraktı. Konuşmanın bittiğini sanan adam ayağa kalkıp yanına gelirken ahizeyi tekrar kulağına götürdü. Tuşlara basmaya başladı.

"Çay içiyin mi?" "Yok hemşerim. İçmem."

"Bir şey ikram edek."

Ufuk, hangi numaraya bastığını unutmuştu. İşaret parmağıyla telefonu kapatıp tekrar açtı. Gözünü telefonun tuşlarından kaldırmadan, basarken adama cevap verdi: "İyi, bi Uludağ gazozu alayım o zaman."

"Ha babam? Ne istiyin?"

Gazeteci, son tuşa da basınca adama dönüp derin bir nefes aldı.

"Sağ olasın babam. İstemem bi şey."

"Vallahi yoktur ondan. Çay istiysen?"

Ufuk'un kendisini dinlemediğini anlayan adam hiç bozuntuya vermeden kapıyı açıp dışarı çıktı. Telefondan gelen 'alo'ya cevap verirken, şoförünün benzincilerle sohbetini izliyordu. '

"Ben Ufuk."

"Ay, Ufuk Bey günaydın, nerdesiniz? Herkes sizi arıyor."

"Semoş, bana yazı işlerini bağlasana."

"Bir saniye, Murat Bey gündem toplantısındaydı."

Yazı işlerinin bulunduğu salondaki telefon uzun uzun çalarken, gazeteci, *Yerim sizin o saçma sapan gündem toplantılarınızı,* dedi içinden.

"Aloo?"

"Murat naber?"

"Nerdesin oğlum sen kaç gündür?"

"Diyarbakır'dan yeni çıktım. Yoldayım."

"Niye haber vermiyorsun kardeşim? Kendi kafana göre ne cehenneme gidiyosun sen?"

"Murat uzatma. Arıyoz işte."

Şoför, benzin deposunun kapağını kapatıyordu. Benzinci paranın üstünü uzatırken, şoför de başını kaldırıp müşterisine bakıyor, kolundaki saati gösteriyordu. Ufuk eliyle 'anladım' diye cevap verdi.

"Ufuk, iyi de, şimdi Salih Bey..."

"Ya tamam anladık. Bak şimdi dinle beni."

"Konuş hadi."

"Hakkâri'ye gidiyorum şimdi. Ordan arayacağım. Salih'e söylersin. İşte bir yazı dizisi yapacakmış falan de. Askeri birliklere gidecekmiş, Genelkurmay'dan izinli gitmiş de."

"İyi de, bu işler böyle mi olur kardeşim? Fotomuhabiri falan alsaydın yanına. Bak Salih Bey... "

"Başlatma şimdi o salaktan. Ya Murat sen orda necisin?"

"Valla bu sefer boka bastın Ufuk."

"İyi iyi, hadi ben kapatıyorum. Hakkâri'den ararım."

"Oğlum, orda turist gibi gezme tamam mı? Bir şeyler gönder."

"Hadi kardeşim gittim ben."

"Dur Ufuk, başka bir şey... "

Her zaman yaptığı gibi, daha karşısındaki konuşmasını bitirmeden telefonu kapattı. Ahizeyi yerine bıraktıktan sonra el çantasından bir kâğıt mendil çıkarıp kulağını temizlemeye başladı. Televizyonun sesini kısmak zorunda kaldığı için hâlâ bozuk atan benzinci içeri girdi.

"Bitmiştir?"

"He bitmiştir."

Adam, tezgâhın arkasına geçip kontör cihazının arızalı düğmelerine birkaç kez bastıktan sonra başını kaldırıp Ufuk'a dik dik baktı.

"125 kâğıt."

"Vay be. Soygun var ha?"

"Duymamişam?"

"Yok bi şey hemşerim. Gaste geldi mi dedim?"

"Tee öğlene geliy."

Gazeteci parayı uzattı, cüzdanını el çantasına yerleştirip dışarı çıktı. Bu sefer kapıyı bilerek sertçe çarpmıştı. Arkasına dönmeden arabaya doğru yürümeye başladı. Yine o pis sırıtışıyla şoföre seslendi.

"Gurban, hazır mıyız?"

"He gurban. Valla çok geç..."

"Tamam anladık. Hadi bas gaza o zaman."

Araba benzin istasyonundan hareket ederken, Ufuk telesekreterine not bırakanları düşünüyordu. *Millet peşime düştü yine. Ruhum sıkılıyor kardeşim, rahat bırakın biraz. Nesiniz siz be? Ben de özgürlük istiyorum ya!*

"Bu Karıların Başına Adam Lazım."

5 Mayıs 1993 -10:00

Tüm bölüğün dili damağı kurumuştu. Kimi zaman hızlı adımlarla, kimi zaman koşarak köyün sırtını yasladığı tepeye vardıklarında hemen hepsi nefes nefeseydi. Özellikle mayın tehlikesi yüzünden patikaları kullanamamışlar, bu onları daha da yormuştu. Tayfun, köyü rahat görebilmek için, tepenin zirvesinde heykel gibi uzanan sarp kayalığın ucuna kadar ilerledi. Ali de her zamanki gibi arkasındaydı. Bölüğün kalanı peşlerinden geliyordu. Sırt çantasını çıkarıp yere bıraktı. Kayalardan birine elini yaslayıp bir yandan derin derin nefes almaya çalışıyor, diğer yandan, uzun kavak ağaçlarının arasından yükselen yoğun siyah dumanları seyrediyordu. Köydeki toprak damlı evlerin bazılarından çıkıp göğü kaplayan duman bulutu kendilerine kadar ulaşıyordu. Tepelerin ardından gelen ve gittikçe seyrekleşen silah sesleri ile köyün kadınlarının çığlıkları birbirine karışıyordu. Nefesinin normale dönmesini bekledi ve telsizi ağzına götürdü:

"Tuna, Kaya!"

"Kaya dinliyorum. Nerdesin?"

"Köye girmek üzereyim komutanım."

"Kaya, sen oranın güvenliğini al. Kapan unsurları grubu takip ediyor. Skorksy göndereceğim, senden haber bekliyorum."

"Anlaşıldı Tuna. iniyorum."

Doğrulup geriye döndü. Bölüğün neredeyse tamamı tepenin üzerine ulaşmıştı. Çantasını sırtına yerleştirip habercisine seslendi:

"Ali, tim komutanlarını çağır."

Ali, hızlı adımlarla kolun gerisine doğru yürümeye başladığında Tayfun yine köye dönmüştü. Kadınların sesleri yoğunlukla caminin önündeki boşluktan geliyordu. Sırt çantasının kapağını açmadan, her zaman en üste koyduğu dürbününe uzandı. Bir süre kavak ağaçlarının yer yer örttüğü caminin avlusunda olup bitenleri görmeye çalıştı. Sonra dürbünü sola doğru kaydırdı. İki köylü kadın, tamamen yanmış, sadece koyu bir dumanın çıktığı kerpiç bir evin önünde kendilerini oradan oraya atıyorlardı. Dürbünü, biraz daha yakına getirince çeşmeyi fark etti. Çeşmenin çevresi yerde yatan insanlarla doluydu. Dürbününü sola doğru çevirmeye devam ediyordu ki arkasından gelen Oktay Astsubay'ın sesiyle geriye döndü.

"Aman Allahım!"

Tayfun ilk emirlerini verirken, tim komutanları hemen arkadaki manzaradan büyülenmiş gibiydi.

"Şenol, sen bir unsurunu şu karşıdaki tepeye gönder. Erdal, sen de bir unsurla burda kalıyorsun. Emniyettekilerin emir komutası sende. Oktay sen de Erdal'ın diğer adamlarıyla aşağıya gidiyorsun. Sıhhiyeciyi de al yanına. Yaralılara caminin avlusunda bakacağız."

Köye bir kez daha bakıp devam etti:

"Ben de Oktay'la beraber olacağım. Camiden itibaren çeşmeye kadar olan bölge Oktay'ın. Şenol, kalan unsurlarınla camiyle okul arası da senin. Aşağıda hâlâ terörist olabilir, dikkatli olun. Yaralıları hemen camiye göndereceksiniz. Evet, beyler anlaşılmayan bir şey var mı?"

Şenol Teğmen'in nefesi henüz normale dönmemişti. Köye bakarken, dudakları titreyerek sordu:

"Komutanım. Yanan evleri nasıl söndürecez?"

"Bakacağız bir çaresine. Zaten pek bir şey de kalmamış gibi."

Bir an durdu, sonra devam etti:

"Bu evler çabuk kül olur. Neyse, yaralıları camiye taşıdıktan sonra helikopterleri sen karşılayacaksın. İniş yeri hazırla, tamam mı?"

"Emredersin komutanım."

Tayfun, daha bölüğüne katılalı on beş gün olmuş genç teğmeninin yüzündeki endişe dolu ifade ile tereddütlü ses tonunu fark edince, elini onun boynuna götürüp sıkmaya başladı.

"Yapabilirsin değil mi teğmen?"

Cevap veremeyen Şenol'un gözleri hâlâ feryatlar yükselen köydeydi.

"Teğmen, biraz sonra elli yaş birden yaşlanacaksın. Yetmiş beşlik bir bunak işime yaramaz. Bana yirmi beşlik civa lazım. Hadi zıpla."

Şenol, hiçbir şey söylemeden geri döndü, askerlerinin yanına doğru yürümeye başladı. Ara sıra başını geri çevirip köye bakmaktan kendini alamıyordu. Tayfun, Şenol'un arkasından seslendi:

"Teğmen, dik yürü!"

Şenol, omuzlarını geriye doğru çekip vücudunu dikleştirdi. Tayfun'un ve haberci Ali'nin kayalıklardan aşağıya doğru ilerlemesiyle, ortalık bir anda hareketlenmişti.

İki tim komutanı da yüksek sesle askerlerine emirler yağdırıyor, unsur komutanlarını yanlarına çağırıyordu. Köye inecek olanlar, Tayfun'un arkasından koşar adımlarla yürümeye başlamıştı bile. Kısa sürede köye hakim iki tepeye de askerler yerleşmiş, silahlarını etrafa doğru çevirmişlerdi.

Tayfun, düşmemek için altından kayan taşları ara sıra yere bakarak kontrol etmeye çalışıyor, çoğunlukla da köyü görmeye çalışıyordu. Arkasından taşların yuvarlanmasıyla geri döndüğünde Oktay'ı fark etti. Hiç konuşmadan birlikte inmeye devam ettiler. Oktay iri cüssesi ile kâh düşüyor, kâh kalkıyor, bazen de Tayfun'un önüne geçiyordu. Ara sıra okkalı

küfürlerini birbiri ardına sıralıyordu. Bir ara askerlerden biri birkaç metre yuvarlanıp kayaların arasında bitmiş bir çalılıkta zar zor durdu. Kimse dönüp bakmamıştı bile. Hiç kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Herkes az sonra görecekleri manzaranın dehşetini şimdiden yaşamaya başlamıştı. Köyün girişindeki ilk evin henüz ekilmemiş bahçesine ulaştıklarında yürüyüş artık iyice kolaylaşmıştı. Tayfun, aynı tempoda devam ederken, Oktay Astsubay koşuyordu. Bir yandan da askerleri evlerin arasına dağıtmak için el kol işaretleri yapıyordu. Bir anda durdu.

"Sıhhiyeci yanıma gel!"

"Geldim komutanınım!"

Sıhhiyeci askerle Oktay koşar adımlarla kerpiçten yapılmış bir ağılın köşesinden dönüp gözden kayboldu. Tayfun yürürken geriye dönüp baktı. Gözleriyle Şenol'u arıyordu. Genç teğmen az önce geçtikleri bahçeden, köyün toprak sokağına henüz çıkıyordu. Acı ve endişe dolu ifade hâlâ yüzündeydi. Tekrar önüne dönüp kavak dallarıyla yapılmış derme çatma bir bahçe çitinin üzerinden atladı. *Oktay nasıl olsa camiye gitti,* dedi kendi kendine. Bir an önce çeşmeye varmak istiyordu. Köyün ortasındaki çeşmeyi uzaktan gördüğünde yavaşladı. Köseçınar'a her geldiğinde yaptığı gibi, bir ağaç kovuğundan akan sudan kana kana içip yüzünü yıkamak istedi. Ama yapamayacağını anladı. Çeşmenin karşısındaki büyük kayaya sırtını yasladı. Sırt çantasını yere düşürür gibi bıraktı. Gözleri akan suyun birikintisinden oluşan gölcükte kilitlenmişti. Suyun küçük dalgalarına bakarken mırıldandı.

"Allahım... Tam zamanında nerdesin?"

Uzaklardan gelen silah sesleri ile köyün sırtını yasladığı tepelere doğru başını kaldırdı. Askerlerini gördü. Sonra, havada dönüp duran ve arkasından attığı roketlerin alevleri çıkan kobra helikopterlerine baktı bir süre. Tekrar çeşmeye dönüp kıpkırmızı suyun toprakta iz bırakarak kayboluşunu izledi. Yosun tutmuş küçük taş parçalarının arasından süzülüp giden kanı seyretti. Telsizini eline aldı. Adeta mırıldanarak konuşuyordu:

"Kaya unsurları! Evlere dikkatli girin. Tuzaklanmış olabilir."

Aynı ses tonuyla cevap geldi:

"Kaya, burası cehenneme dönmüş."

Telsizi cebine yerleştirip çeşmenin hemen yanında boylu boyunca yatan cesetlerden birinin yanma gitti. En çok kan ondan akıyor, suyu en çok o kırmızılaştırıyordu. Boğazında kilitlenmiş parmaklarının ve poşusunun arasından, gırtlağını boylu boyunca yaran kesik izi zorlukla da olsa görülebiliyor, buradan hâlâ yavaş yavaş kan sızıyordu. Muhtar Şeyhmus, elleriyle kavradığı poşusunu boğazına yapıştırmış, ama belli ki bu, şah damarından özgürlüğe akan kutsal sıvıyı durdurmaya yetmemişti. Oturmak istedi, vazgeçti. Yanında yüz üstü yatan ve ayaklarından biri karnının altında bükülmüş muhtarın karısına döndü. Sırtındaki büyük delik, çok yakından atılan bir merminin kanıtıydı. Başındaki tülbenti sıyrılmış yaşlı kadının soluk pembe elbisesinin eteği adeta dalga dalga kanla desenlenmişti. Biraz ötede ise iki genç erkek cesedi sırt üstü yatıyordu. Ağzından ve burnundan kanlar sızan ince bıyıklıyı da hatırlamıştı. Sakallarına, gözlerine, dudaklarına kan bulaşmış diğeri ise köyün tek bakkalıydı. Mermi üst dudağından girip dişine çarpmış, sonra da yanağından çıkmıştı. Bir-iki adım daha atıp çeşmenin arka tarafında yatanlara da bakacaktı ama cami tarafından gelen çığlıklar artınca başını seslerin geldiği yöne çevirdi. Telsize uzandı tekrar:

"Ne oluyor?"

Oktay Astsubay bir süre bekledikten sonra telsizden cevap verdi:

"Komutanım, bir şey yok."

"Dikkatli bakın. Sağ kalan olabilir."

"Komutanım... Bırakmamışlar. Burda yaralı bırakmamışlar."

"Siz yine de iyi bakın." "Anlaşıldı."

Telsizi cebine yerleştirirken çeşmenin başından ayrılmak için hareketlendi. Habercisine döndü. Eliyle arkasından gelmesini işaret etti. Uzaktan gelen silah sesleri yavaş yavaş azalıyor, çığlık atan, ağıt yakan kadınların sesi giderek artıyordu. Kobralara baktı ama bu kez göremedi. Sırt çantasını alıp muhtarın evinin arkasındaki, için için yanmaya devam eden kerpiç ağıla doğru yürümeye başladı. Tavanı yıkılmış, duvarlarından büyük kısmı göçmüş ağılın arka cephesinden yükselen yoğun duman gökyüzünü kaplıyordu. Yaklaştıkça ağıldan gelen cılız hayvan sesleri daha fazla duyuluyordu. Kapının girişinde burnunun kemiğini sızlatan ağır bir koku ile

elini ağzına götürmek zorunda kaldı. Yıkılmış duvarlardan birine yanaşıp içeri doğru eğildi. Bir anda gözleri kısıldı. Ortalık tam anlamıyla mezbahaya dönmüştü. Ayakları kasılıp kalmış, tüm tüyleri ve derileri yanmış, üst üste yatan hayvanlardan dumanlar tütüyor, içeriden dayanılmaz bir yanık kokusu geliyordu. Ayakta kalan duvarların neredeyse her yeri kemik ve organ parçalarıyla kaplıydı. Dumandan boğulacak kadar bile yaşayamamışlardı.

"El bombası atmışlar komutanım."

Ali, komutanına bakmadan konuşmuştu. Onun da eli burnundaydı. Kapının hemen girişinde, canlı bir keçi yavrusunun, üzerine yığılan bir inek ölüsünün altından kurtulmak için çırpındığını gördü. Zavallının karnındaki büyük yarıktan iç organları görünüyordu. Birden geri döndü. Ali'yle göz göze geldiler. Başıyla ağılı işaret edip hızlı adımlarla yürümeye başladı. Ali'nin silahından çıkan ses, köyün kadınlarının çığlıklarına karışıp yankılandığında Tayfun'un gözleri bir kez daha kısılmıştı.

Yeni sürülmüş tarlayı hızlı hızlı geçerken başı öne eğik, gözleri sürekli yerdeydi. Sağ kaşının seğirdiğini hissediyordu. Kurumuş kan lekeleriyle dolu elini kaşına bastırdı. Ama bir türlü hareketine engel olamıyordu. Sırt çantasını sol omzuna doğru fırlattı. Telsizden gelen seslere kulak kabartınca tugay komutanının kendisini aradığını fark etti.

"Kaya, Tuna! Kaya, Tuna!"

"Kaya dinlemede."

"Haber bekliyorum evladım. Skorskileri göndereyim mi?"

"Tuna, güvenliği aldık... "

"Köy ne durumda?"

"Komutanım, burayı anlatabileceğimi sanmıyorum."

"Anlaşıldı Kaya. Kapanlar gereğini yapıyor. Doktor gönderiyorum."

"Komutanım, aslında sadece savcı gelse yeter."

"Kaya, ikisi de geliyor. Sen iniş yeri hazırla."

"Kaya anlaşıldı mı?"

"Evet komutanım. Anlaşıldı. Hazırlıyorum."

Kışlık yakacak tezeklerin yığıldığı bir öbeği geçince, köyde sağ kalan kadınların yürek burkan ağıtları suratına çarptı. Birkaçı camiye ve köy meydanına yakın evlere girip çıkıyor, çığlıklar atarak birilerini arıyordu. Asıl büyük gruptakiler ise caminin avlusunda, oraya buraya dağılmış cesetlerin üzerine kapanıyor, kimi saçlarını yoluyor, kimi kendini yerlere atıyordu. Bazı yaşlı kadınlar bir cesetten diğerine koşuyor, yüzünü gözünü tırnakları ile parçaladıktan sonra bir diğerine sarılıyordu. Kadınlardan biri on yedi-on sekiz yaşlarındaki oğlunu omuzlarından tutup sarsıyor, onu derin uykusundan uyandırmaya çalışıyordu. Hiçbirinin diğerini sakinleştirecek durumu yoktu. Caminin önünde birikmiş kalabalığın arasında sadece iki erkek vardı. On beş-on altı yaşlarındaki bu iki çocuk avlu duvarının üzerine çıkmış, olan biteni korkudan kocaman açılmış gözlerle izliyordu. Şenol'un askerleri ise etrafa yayılmış, bazıları yüzlerini köyün dışına doğru çevirmişti. Tayfun, gittikçe yavaşlayan adımlarla avluya yaklaşırken, Oktay Astsubay caminin kapısında gözüktü. Tayfun avlunun tam ortasında duruyordu, yanına gelen Oktay'ın suratı ise bembeyazdı.

"Komutanım... içerisi..."

"Yaralı var mı?"

"Yok... Komutanım, bu ne ya?"

Tayfun cevap vermedi. Bastonu bacaklarının arasında sıkışmış, yanmış barutun kara izlerini göğsünde bırakacak kadar yakından ateş edildiği için, son nefesini o anda veren, en az seksenlik bir dedeye bakıyordu.

"Oktay! Bana bir sigara ver."

Oktay sol omzundaki kalem cebinden bir sigara çıkartıp ağzına götürdü. Çakmağıyla yakıp derin bir nefes çektikten sonra uzattı. Tayfun sigarayı başparmağının içi ile işaret parmağının ilk iki boğumunun arasına sıkıştırdı. Yavaş yavaş dudaklarına götürdü. Derin bir nefes çekti. Dumanı içinde tutunca öksürecek gibi oldu. Daha lisedeyken başladığı sigarayı beş yıl kadar önce bırakmıştı. Bir doktor arkadaşı, "Spermlerin zayıf, çocuğunun olmasını istiyorsan bırakacaksın bu mereti," dediği günden beri içmiyordu. Beş yıldır içmiyordu ama sigarayı dedesi gibi tutmayı, dumanını onun gibi içine çekmeyi unutmamıştı, ikinci nefeste başı döndü.

Gözlerinin önüne kadar getirip parmaklarından filtrenin ince kâğıdına bulaşan kan pıhtılarını inceledi bir süre. *Ramazan'ın kanı bul..* Sonra tekrar yaşlı adamcağıza döndü. Beline sardığı kuşağın büyük bir kısmı çözülmüş, yerde sürünüyordu. Kara kuru, buruş buruş yüzü toprağa dönüktü. Yavaşça eğilip açık gözlerini kapattı. *Bu kadar yıl yaşadıktan sonra, böyle bir ölüm... Bu nasıl bir kaderdir be dedem?* Yaşlı adamın yüzünden eline bulaşan kana baktı bir süre. işaret parmağı ile başparmağını birbirine sürttü. Doğrulup derin bir nefes aldı. Sıhhiye askeriyle birlikte bir çavuş, yerde cansız yatan bedenleri hızlı hızlı dolaşıyorlar, zılgıt çekip çığlıklar atan kadınların arasından nabızlarını kontrol etmeye çalışıyorlardı Bir süre onları inceledi. Sigaradan bir nefes daha çekip Oktay Astsubay'a yaklaştı.

"Oktay, yanına iki adam al. Aşağıdaki evleri de gez. Acele et biraz. Helikopterler yolda.

"Anlaşıldı komutanım."

Oktay uzaklaşırken, Ali'ye döndü. Habercisiyle göz göze geldi. Belli belirsiz gülümsedi, elindeki yarım sigarayı fırlatıp attı. Caminin kapısına doğru birlikte yürümeye başladılar. Ali her zaman yaptığı gibi, hızlı adımlarla Tayfun'un bir-iki adım önüne geçivermişti. Atılan roketlerle parçalanmış tahta kapıya yaklaştıklarında yoğun barut ve duman kokusu tüm genzini doldurmuştu. Yerdeki tahta parçalarına basmadan üzerinden geçti. Ali, ağlayan, ağıt yakan kadınların arasından içeri girdi. Doğruca mihraba yönelip komutanının önünden çekilince, Tayfun'un gözlerinin önündeki manzara açılıvermişti. Küçücük köy camisinin eski halıları üzerinde en az on ceset öylece yatıyordu. Bazıları üst üsteydi. Yeşil boyalı duvarlar, mermi ve roketlerle delik deşik olmuştu. Pencerelerden birinin pervazı, duvarın bir kısmı ile birlikte parçalanmış halde yerde duruyordu. Köylülerden sıçrayan kan damlaları caminin kubbesiz düz tavanına kadar ulaşmıştı. Sol köşedeki tahta raflarda dizili olması gereken kitaplar yerlere savrulmuştu. Mihrabın sağındaki eski büyük duvar saati de isabet almış, sarkacı, kırılan camlarla birlikte halının üzerine düşmüştü. İki köylü kadın cesetlerden birinin üzerine kapaklanmış ağlıyordu. Bir diğeri girişin hemen solundaki kanlı duvarın dibine çökmüş, ağzına tıkadığı beyaz başörtüsünün arasından hıçkırıyordu.

Ali ise, ne yapacağını bilemez bir halde bir sağa, bir sola adım atıyor, sonra olduğu yerde duruyor, ardından yine hareketleniyordu. Bakışları demir bir merdivenden bozma minbere takılınca o yana yöneldi. Tayfun, bir yandan alt dudağının içini ısırıyor, diğer yandan Ali'yi izliyordu. Habercisi minberin önüne gelip ikinci basamağında hareketsiz yatan cesede doğru uzandı. Tırabzanın arasından aşağıya sarkan kolunun ucunda yavaş yavaş sallanan sağ elini, sadece ince bir deri parçası tutuyordu. Halının, kemikleri dışarı çıkmış bu elin altına gelen yeri damlayan kanlarla kıpkırmızı olmuştu. Haberci, iki demir boru arasına sıkışan başını kurtarmak için cesedin gövdesini elleriyle kendisine doğru çekti. Sonra bir anda dehşetle geriye bıraktı. Tayfun yaklaşıp daha yakından baktığında köyün altmış yaşındaki, güleryüzlü 'vekâleten' imamının neredeyse başının yarısının artık yerinde olmadığını fark etti. "Ben vekâleten imamım gumtanim. Allah affede bir sürü yanlış okuyam. Günaha giriyem. Hele sen bir söylesen de buraya asaleten imam atasalar," derdi her gelişlerinde. Ali, boş gözlerle başını kaldırıp Tayfun'a bakarken telsizden gelen ses kadınların yakarışlarına karışıyordu.

"Kaya, Şahin 1."

Tayfun hemen telsizden cevap verdi: "Dinliyorum Şahin 1.”

"On dakika mesafedeyim."

"Anlaşıldı Şahin 1. İniş yeri hazırlıyoruz."

"Mutabık Kaya."

Tayfun hızlı adımlarla dışarı çıktı. Evlerden çıkan duman, köyün farklı yerlerinden yükselen feryatlar dinmek bilmiyordu. Ali de arkasından kendini avluya attığında, çoğunluğu kadın ve çocuk onlarca köylünün, bağırış çağırışlarla evlerin arasından koşarak yaklaştıklarını gördüler. İçlerinden kavak ağaçlarına kadar ulaşan erkeklerden birini tanıyınca ona doğru yöneldi. Elinde kaleşnikofuyla kalabalığın arasından sıyrılan, muhtarın büyük damadıydı. Yerde yatanları görünce acıyla haykırmaya başlayan Zübeyir, cesetleri dolaşıyor, her birinin başında birkaç saniye duruyor, her gördüğü yüzde kendinden geçiyordu. Birinin başında, "Amcaaaa!" diye bağırıyor, diğerinin kanlı elbisesine sarılıp, "Yengeeee!" diye haykırıyordu.

Tayfun'la Ali, Zübeyir'i sarıldığı bir bedenden zorlukla ayırabildiler. Silahını Ali alırken, Tayfun da onu belinden kavradı.

"Zübeyir, tamam. Hadi... Zübeyir bana bak!"

"Aney, yandım ben. Aney... Aneeeeey!"

"Zübeyir. Bak beni dinle, Zübeyir!"

Sesini duyuramıyordu. Tayfun'un omzunun üstünden, kollarının yanından yerde yatanlara bakmaya çalışıyor, ellerini onlara uzatıyordu. Ama Tayfun sonunda, Zübeyir'in kollarını da sarıp onu ağlayan kadınlardan birkaç metre uzaklaştırmayı başarmıştı. Gözlerinden kirli sakalına akan gözyaşları, oradanda süzülerek Tayfun'un kanlı üniformasına damlıyordu. Tayfun, bir hamle ile sağ elini Zübeyir'in çenesine yapıştırıp yüzünü kendi yüzüne çevirdi.

"Zübeyir, bana bak."

"Gomtanim... Ben bittim. Oyy aneey ben bitmişim!"

"Zübeyir, beni iyi dinle."

"Gomtanim, oy aney..."

Tayfun, gözlerini kaçıran Zübeyir'in çenesini biraz daha sıkıp gözlerini gözlerine getirdi ve bağırmaya başladı: "Zübeyir, dinle beni!"

"Gumtanim, umret gumtanim. Ben yandım gumtanim. Hepsi gitti gumtanim." "Bana bak Zübeyir. Köyde başka erkek kalmadı. Bu karıların başına adam lazım. Anladın mı?"

"Gumtanim, köyde erkek kalmamıştir gumtanim."

Zübeyir, ne söylendiğini ve ne söylediğini fark eder etmez, Tayfun'un güçlü ellerinden bir anda sıyrıldı. "Babaaaa!" diye muhtarın evine doğru deli gibi koşmaya başladı. Tayfun, arkasından hareketlenen Ali'yi elinin işareti ile durdurdu. Sonra telsizine uzandı:

"Kaya 1, orası nasıl?"

"Nasıl olabilir komutanım?"

"Dikkatli olun, etrafı iyi gözetleyin. Tuzağa dikkat."

"Anlaşıldı."

Telsizi cebine sokacaktı ki Oktay Astsubay'ın davudî sesi duyuldu:

"Komutanım, buraya gelseniz iyi olur."

"Nerdesin?"

"Okulun karşısındaki evin arkasındayım."

"Ne oldu?"

"Komutanım görmeniz lazım."

"Geliyorum."

Tayfun, hızlı adımlarla ilerlerken evlerin arasından çıkan Şenol Teğmen'i görünce durakladı.

"Yaralı var mı?"

"Yok komutanım. Çeşmenin ordakileri biliyorsunuz... Bu taraftaki evlere girmemişler."

"Beş dakika içinde helikopter geliyor. Sen burda kal."

Son cümlesini söylerken okula doğru yürümeye başlamışlardı. Bir-iki adım atmışlardı ki, köyün tam üstünden iki F-4 Fantom göğü yırtarak ve yükselen dumanları yararak geçti. Uçakların kuyruklarından çıkan alevleri gördü ikisi de. Erdal'ın bulunduğu kayalık tepenin zirvesini yalayıp gözden kayboldular. Tayfun adımlarını biraz daha hızlandırıp sonunda okulun bulunduğu taşlık yola saptı. Duman, yolun sonundaki evlerden birinden geliyordu. Ali biraz daha hızlanıp Tayfun'un önüne geçti. Bir yandan ileriye bakıyor, bir yandan da komutanını kontrol ediyordu. Okula yaklaştıklarında, tek katlı binanın kapısının parçalandığını, tüm pencerelerinin kırılmış olduğunu fark ettiler. Tayfun, askerlerini, penceresinden duman çıkan sınıflardan birinde koştururken gördü. Merdivenlerin yanındaki biri de, yere devrilmiş bayrak direğinin gönderindeki, yarısı yanmış Türk bayrağını çıkarmaya çalışıyordu.

Okulun bahçe kapısının karşısında, dumanlar içindeki küçük eve çevirdi başını. Büyük karadut ağacının yeni filizlenen yaprakları arasından Oktay'ı ve askerlerini gördü. Hepsi de evin arkasına doğru, Tayfun'un göremediği

bir yere gözlerini dikmiş, öylece bakıyorlardı. Oktay'ın telsizcisi, dut ağacının evin kapısına bakan tarafına iki büklüm halde yaslanmış kusuyordu. Tayfun'un sağ kaşı yine çekmeye başlamıştı. Sağ elinin işaret parmağı ile sıkıca ovuşturuyordu. Adımları geri geri gitse de bahçe duvarına koyduğu sırt çantasını karıştıran Oktay'ın yanına ulaşmıştı. Tayfun ve Ali, duvarı dönüp heykel gibi konuşmadan öylece duran askerlerin arasından geçerek evin arkasındaki tandıra doğru yürüdüler. Ali, ağır koku yüzünden birden eliyle burnunu kapattı. Toprak yamaca gömülmüş, hâlâ sıcak tandırın parçalanmış yerlerinden yalnız duman değil, yanık et kokusu de çevreye yayılıyordu.

Ateşle uğraşırken ellerini yanmaktan koruyan kolluklar takmış bir kadının cesedi, hemen tandırın önünde yatıyordu. Yakın mesafeden yüzüne ateş ettikleri için sağ yanağında ağzından daha büyük bir boşluk oluşmuştu. Gözleri açıktı. Diz kapağı bir mermi ile parçalanmıştı. Ama belli ki, görünmeyen başka yerlerinde de yaralar vardı. Kısa bir süre önce ateşten çıkarılan köy ekmekleri etrafa savrulmuştu. Toprak ve yüksek sıcaklığa dayanıklı özel tandır taşıyla örülü bir metrelik tandırın ortasında da kocaman bir delik açılmıştı. Közleri karıştırıp tutuşturarak ateşin gürleşmesini sağlayan iki metrelik tandır şişi bu delikten dışarı doğru sarkıyordu.

Tayfun, bir süre cesede bakıp başını geri çevirdi. Ali'nin elleri hâlâ burnundaydı. Sırtını tandıra dönmüş olan Oktay ise dut ağacının az ilerisinde bir taşın üstüne oturmuş, öylece havaya bakıyordu. Bundan birkaç ay önce, bir görev dönüşü köyün içinden geçerken bu tandırın önünde oturup sohbet eden kadınları gördüğünü hatırlıyordu. Tayfun, tekrar dönüp dumanların arasından tandırın içini görmeye çalıştı. Bu sırada Oktay'ın askerlerinden biri yanına gelip el fenerini içeri tutunca bütün kaslarının birden gerildiğini fark etti. Demir kasnağı sapasağlam duran bir beşiği fark etti önce. Ardından, kasnağın dibinde, küllerin arasında kıpırdamadan duran, kömürleşmiş küçücük bir kol gördü. Biraz daha dikkatlice bakınca bu kola ait küçük bir bedenin diğer uzuvlarını... Kanının donduğunu hissediyordu. Vücudunun büyük kısmı ve başı tamamıyla kömür rengindeydi. Gövdesi ve bacakları morlaşmış, saçları ise tamamen yanmıştı. Yanık saç kokusunun, yanık ceset kokusundan farklı olduğunu düşündü. Elini beline koyup doğruldu. Sağ elini gözünün üstüne sertçe bastırmaya

başlamıştı ama kaşının istemdışı kasılmasına yine engel olamadı. Geriye dönüp hızlı adımlarla Oktay'a doğru yürümeye başladı. Bir yandan emir veriyordu: "Önce şu ateşi iyice söndürün! Cenazeleri de caminin avlusuna taşımaya başlayın." Ali, komutanının sırt çantasını da omzuna atmış, peşi sıra ilerliyordu. Tayfun telsizine uzandı, sonra vazgeçti. Önce durakladı, sonra tekrar yürümeye devam etti. Aniden geri dönünce, Ali de şaşırdı.

"Oktay, adamlarına emrini ver, sonra camiye gel."

Tekrar önüne dönüp yürümeye başladı. Bir yandan hâlâ sağ eliyle kaşını tutuyordu. Tırnakları kaşının etrafında derin izler bırakıyordu. Telsizden Şenol'a seslendi:

"Kaya 2, nerdesin?"

Taşlık yola çıktığında adımlarını daha da hızlandırmıştı. Helikopterin sesi gittikçe yaklaşıyordu.

"Kaya 2, cevap ver."

"Dinliyorum."

"Caminin avlusuna gel."

"Anlaşıldı."

Şenol'un ses tonu buz gibiydi.

İçin için yanmaya devam eden ağılı geçip muhtarın evinin önüne geldi Tayfun. Zübeyir'i, çeşmenin etrafındaki cesetlerin başında çömelmiş, elleriyle yüzünü kapamış öylece dururken gördü. Hemen arkasında on yaşlarında bir çocuk sessiz sessiz ağlıyordu. Muhtarın eviyle çeşme arasından geçmek yerine ağılın arkasından gitmeyi tercih etti. Yürümeyi bırakıp koşmaya başlamıştı. Ali de arkasından koşuyordu. Camiye bakan evin önündeki her kadın bir cesedi kucaklamış, büyük ceviz ağacının altında ağlıyordu. Cami avlusunun duvarına ulaştığında Şenol'un kendisini beklediğini gördü. Adımlarını yavaşlattı. Vücudunun ağırlığını sağ ayağı üzerine vermiş, ellerini arkasında kavuşturmuş, omuzları çökmüş bir halde, anlamsız gözlerle komutanına bakıyordu. Tayfun, yanına ulaştığında, genç teğmenin boşluğa mı yoksa kendisine mi baktığını ilk anda anlayamadı.

"Teğmen, burda mısın?"

Şenol'dan cevap alamayınca eliyle teğmeninin ensesini kavradı. Yavaş yavaş ovuşturmaya başladı. Kulağına eğildi: "Teğmen, burda işimiz çok. Bir de seninle uğraşmayayım. Sakın ola... "

Şenol'dan ses gelmiyordu. Başını yukarı kaldırıp gökyüzüne baktı, sonra devam etti: "Sana söylemediler mi? Bu bölükte ağlamak yasaktır. Gebertirim seni! Sana içini boşaltman için tam otuz saniye veriyorum. Dökül çabuk."

Şenol başını kaldırdı. Tayfun'un, ensesindeki elinden rahatsız olmuştu. İki subayın neredeyse burunları birbirine değecekti. Kendini geri çekmeyi denedi ama başaramadı. Nemli ve öfkeli gözlerini Tayfun'un gözbebeklerine dikti.

"Komutanım, ben makine miyim?"

"Değilsin. İşte ben de o yüzden bir makine olmanı istiyorum."

Tayfun'un son sözü Şenol'u daha fazla şaşırtmıştı. Dudakları belli belirsiz aralandı. Bir şey söyleyecek oldu, önce vazgeçti. Sonra o da komutanının kulağına yanaşıp konuştu:

"Söyledikleri kadar varmış. Siz amma... "

Şenol, bir an için dilinin ucuna kadar gelen sözcüğü söylemekten vazgeçmişti. Tayfun, bu çıkış karşısında bir an afalladı. Sonra gülümsedi.

"Ne? Söyle hadi... Söylesene..."

Teğmeninin ensesindeki elini yavaşça gevşetti, sonra sırtına kaydırdı. İki kez sıvazlar gibi yavaşça vurdu.

"Seninle şimdi değil, dönünce görüşeceğiz."

"Komutanım, ben geldim!"

Sesin geldiğine yöne dönünce Oktay'ın hemen arkasında durduğunu fark etti. Derin bir nefes aldı.

"Beyler, adamlarınıza sahip olun. Herkes kendini toplasın. Şenol helikopterleri sen karşıla. Oktay, cenazeleri taşıyacaksın. Tam bir döküm istiyorum. Kadın, çocuk, erkek. Tam sayıları. Nerde, nasıl, kaç mermi ile... Savcı inceledikten sonra cenazeler bugün defnedilecek. Siz de sağ kalan

köylülere yardım edeceksiniz. Gece yarısı yola çıkacağız. Sabaha anca varırız. Tuz tabletlerini de çıkarsın herkes. Sonra dilleri bir karış dışarda meleyip duruyorlar. Parola radyo, işareti sancı olacak. Ses çıkaran malzemeleri de bağlasınlar. Müezzin kimin timindeydi?"

Oktay Astsubay, önce Şenol Teğmen'e baktı. Şenol'dan bir cevap alamayınca, "Şenol Teğmenin timinde," diye yanıtladı.

"Şenol, müezzini görevlendir. Defin işlerine bizzat riayet edecek... Sorusu olan?" Şenol Teğmen, kendisinin yanıtlaması gereken bir soruya Oktay Astsubay'ın cevap vermesine bozulmuştu. Ama tepki verecek durumda değildi. Tayfun, ikisinin de kireç rengi yüzlerine baktı. Sonra arkasını dönüp muhtarın evine doğru yürümeye başladı. Ali de peşinden hareketlenmişti. Aniden durup geri döndü. Şenol'un ayaklarına doğru bakarak konuştu:

"Teğmen! Sen adamlarını tanımazsan, onlar seni hiç tanımazlar... Ha, bu arada dik dur."

Şenol'un dudaklarının iki ucu çenesine doğru sarkıverdi. Hiçbir şey söylemeden, helikopter pisti olarak seçtiği boşluk alana doğru yürümeye başlamıştı. Ama bu kez komutanının emrini duymazlıktan gelmiş, vücudunu dikleştirmemişti. Arkasından bakan Tayfun'un nemli gözlerini göremeyecek kadar kızgındı. Komutanının ağzından dökülen sözcükleri duyamayacak kadar da öfkeli.

"Allahım ! Ne olur beni bu yükün altında çaresiz bırakma, beni şu çocuklara, şu zavallı insanlara mahcup etme!"

"İkisi de Geberdi!"

5 Mayıs 1993 - 11:00

Odanın sofaya açılan kapısını ağır hareketlerle kapattı. Hamamdan su sesi geliyordu. Annesinin çamaşıra başladığına hükmetti. Parmaklarının uçlarına basarak dış kapıya yöneldi. Üçüncü adımda ahşap zeminden çıkan gıcırtıyı duyunca bir an için dondu. Bir süre öylece bekledi. Babasının öksürüğü kesildiğine göre ya uyuyordu ya da kendisi hamamdayken dışarı çıkmıştı. Yine yavaşça elini kapının koluna uzattı. Ama yanılmıştı.

"Salmaaan!"

Elini geri çekti. Derin bir nefes aldıktan sonra salonun kapısına doğru iki adım attı. Kapıyı açıp açmamakta tereddüt ediyordu. Kararsızlığını babasının gür sesi giderdi: "Ula Salman!"

Kapının kolunu hızla açıp içeri girmeden başını uzattı.

"He baba, ne diyisin?"

"Hele gel içeri."

"Baba, dükkânı açmam lazım," diye itiraz edecek oldu.

"Ula it. S..çaram senin dükkânının içine."

Salman, hiç sesini çıkarmadan içeri süzüldü. Sobanın üzerindeki tencerenin suyu kaynamaya başlamış, buharı tüm odayı kaplamıştı. Televizyon kapanmıştı. Küçük oğlan ortalıkta görünmüyordu. İlkokul ikinci sınıfa giden İlyas ise hâlâ dizlerinin üstündeki deftere bir şeyler yazıyordu. Babası divanın yastıklarına dayanmış, pencereden dışarıya bakıyordu. Bir süredir öksürmediğini, bu nedenle rahatlamış bir halde olduğunu fark etti Salman. Kapının yanındaki tahta sandalyeye ilişti.

"He baba?"

Pencereden gözünü ayırmadan konuştu Osman Ağa: "Salman, bu işi çok uzatiysan." Salman babasının sözünü kesecek oldu ama hemen vazgeçti. "Bu sefer konuşsun," dedi kendi kendine.

"Benim günüm tükeniyor, biliyim... Ha bu veletlere kim bakacak? Hiç düşünüyon mu? Aha abilerin olacak o iki it düşünmemiştir. Piçlerini de bırakıp gitti."

'Piç' derken torununa dönmüştü.

"Ne dinliyin len sen? Çik dışarı!"

İlyas, hızla yerinden fırlayıp kapıya yöneldi. Defterini yere düşürünce geri dönüp almak için eğilirken dedesinin gözlerinin içine baktı. Sonra da korkuyla bir hamlede kendisini odadan dışarı attı.

"Aklını başına alasin. Sen de o it dölleri gibi... Canina ot tikiyim vallahi de, billahi de, annadin mi?"

Bir süre sessizlik olmuştu. Salman sobanın yanında yerde duran şiltelere gözünü dikmiş, boş boş bakıyordu. Elleri dizlerinin üstündeydi.

"Babam konuşurken, başın önünde olsun. Ellerin de dizlerinin üstünde. Sözünü kesme. Hiç cevap da verme. Bırak konuşsun. Sen yine bildiğini yap." Giraş Tepe'nin oradaki büyük kayanın tepesinde oturmuşlardı, abisi Nizamla. O anlatıyor, Salman da sessizce dinliyordu. Böyle demişti. "Bırak konuşsun." Salman da bırakıyordu işte. "Ağam tee Ankara'dan haber gönderiy. Bu işi halletsinler artık diyiy. Ula, sen kim oluysan da, elin köpeğine olmaz diyisin. Ben elalemden mi duyiyim bunları? Bu eve başka herif sokmayacam... Salman, beni dinliy misin? İster dinliy, ister dinlemiy. Bu iş bu yaz bitiy, işte o kadar."

Osman Ağa'nın ciğerleri tekrar sökülmeye başladı. İki büklüm halde, divanın yanında duran sehpadaki yarısı su dolu bardağa uzanmaya çalıştı. Salman'ın eli, babasına vermek için o bardağa bir türlü ilişmedi. Yeşil gözleri çakmak çakmak olmuştu. Uzun kirpikleri titriyordu. Osman Ağa'nın zorlukla bardağı yakalayıp üzerine döke döke suyu gırtlağından aşağı indirişini öylece seyretti. Hırıltılar arasında... Göz göze geldiler. Babası, oturduğu yerde doğrulup ve elini kolunu sallaya sallaya bağırmaya başladı:

"İkisi de geberdi, dağın başında. Anlamışsan?"

Salman aniden geriye dönüp hışımla kendini odadan dışarı atmak istediğinde, Osman Ağa öksürükleri arasında haykırıyordu:

"Kurda kuşa yem olmuşlar. Kafana sok lan artık."

Salman, geri dönüp dudakları titreyerek mırıldandı:

"Nizam Abim... "

"Allah Nizam'm da belasını vere! Bekleme oni. Dört yıl oldu, dööört. Dört yılda bir kere bile arayıp sordi mi? Tek bir haber çıkmiy, senin abin olacak o köpek soyindan." Ayağa kalkıp dış kapının kolunu çevirirken Salman'ın gözleri ister istemez sofaya döndü. Meryem, başını duvara dayamış, buğulu gözlerle Salman'a bakıyordu. Kocasının geri dönmeyeceği haberini, bu sözlerle duymaya alışmıştı artık.

"Allah canimi ala da kurtulam hepinizden. Allah belanızı... "

Osman Ağa, tekrar öksürüklere boğulduğu için sözünü tamamlayamamıştı. Sonra mırıldanarak devam etti: "Allah hepinizin belasını vere!"

Salman kapıyı sonuna kadar açtı. "Allah belamızı versin baba, sen de kurtul, ben de." Önündeki dört basamaklı merdivenden aşağı, bahçeye atlarken bunları tekrar ediyordu.

Osman Ağa, pencerenin camını açmış Salman'ın arkasından bağırmaya devam ediyordu:

"Nereye gidiyin? Şu tekeri değiştir gavat. Ben mi yapiyim? Sene söyliyim,

Salmaaan!"

Hiç bakmadan kamyonetin yanından geçmişti. Önce adımlarını sıklaştırdı. Babasının öksürükleri arasından tüm sokağa yayılan gürlemeleri kulaklarında çınlıyordu. Daha fazla duymamak için koşmaya başladı. Sokağın köşesinde yıllardır kullanılmadığı için yıkılmak üzere olan ahırı döndü. Çamurun içinde oynayan mahallenin çocuklarından birinin üzerinden atlarken ayağı kaydı. Neredeyse düşüyordu. Sol eliyle yere tutununca boylu boyunca kapaklanmaktan son anda kurtulmuştu. Çocukların arkasından attıkları kahkahaları duyacak halde değildi. Caddeye ulaştığında aniden durup yürümeye başladı. Sola dönüp ortaokulun bahçe duvarını takip ederek yürüdü. Koşuşturan çocuklara baktı bir süre... İçlerinden biriyle göz

göze geldi. El sallayan çocuğa sadece başını eğerek cevap verebilmişti. Öfkesi dinmemişti, burnundan soluyordu.

Okulu geçince, sağa doğru kıvrılan caddenin karşı tarafına geçmek için hareketlendi. Ama virajı hızla alıp aniden önünde beliriveren beyaz bir Renault'nun altında kalmaktan son anda kurtuldu. Aracın arkası acı bir frenle sola doğru kaymış, şoför de direksiyonu sağa kırmıştı. Salman da sıçrayarak kendini geriye atmıştı. Başını eğip arabanın içine baktığında sürücüyle yüz yüze geldiler.

"Gerizekâlı! Sağına soluna baksana."

Salman, kendini toparlamaya çalıştı.

"Remzi abi, görmemişim... "

Bıyıkları çenesinin alt hizasına kadar sarkmış, gözünde dev gibi güneş gözlükleriyle kendisine bağıran sürücü, ilçenin polislerindendi. Yarı beline kadar arabanın penceresinden dışarı sarkmıştı. Araç da emniyetin sivil plakalı arabasıydı. "Görmezsin tabii. Salak, etrafına bakmazsan tabii görmezsin."

"Abi, kusura kalma."

Şoför, hırsını alamamıştı bir türlü.

"Ulan şurda ölsen, adam yerine korlar seni be."

Yanında oturan arkadaşına dönüp konuşmaya devam etti:

"Gördün mü? Bak işte gördün mü? Bunlar medeniyetsiz. Ne yapsan yaramaz oğlum. Ben diyom da sen anlamıyon. Öküz bunlar öküz!"

Salman oracıkta öyle durmuş, polislere bakıyordu. Remzi, tekrar Salman'a döndü: "Nerdesin sen? Saat kaç oldu?"

"Abi, dün arabayı tamire götürmüşüm. Az önce indim."

"Gazetemi ayır, geliyorum şimdi."

"Başım üstüne abi..."

Salman aracın önünden karşıya geçip geçmemekte kararsız kalmıştı. Başını önüne eğip bir adım geri attı. Aracın hareketlenmediğini fark edince içeri baktı. Direksiyondaki polis, elini dışarı çıkarıp Salman'a tekrar bağırmaya başlamıştı: "Yaaa! Geç hadi geç. Seni mi beklicem burda?"

Salman hızlı adımlarla caddenin karşısına geçerken, Remzi'nin sesini duyuyordu: "İyilik de yaramaz. Sen bunlara hâlâ acımaya devam et Alpay."

"Sen de biraz yavaş git be abicim. Seksen basıyon evlerin arasında! Hadi, geç kaldık."

Alpay'ın son sözleri de kulağına gelmişti Salman'ın. İki polis arasındaki tartışma, asfaltı pek kalmamış toprak caddede patinaj yaparak kalkan araç hızla uzaklaşırken de devam ediyordu.

Salman, başını önüne eğmiş, yürüyordu. "Godumun iti," dedi kendi kendine. Elini cebine atıp dükkânın anahtarlarını çıkardı. Demir örgü kepenge ait kilidin anahtarını ayırıp parmaklarının arasında sıkıca tuttu. Aklı babasındaydı. *Bu akşam da eve gitmesem. Kimde kalayım? Mahmut'a giderim... Ya da dükkânda kalayım. Ama odun bitti. Sobaya odun getirmem lazım... En iyisi dükkânda kalayım. Mahmut'u çekemeyecem.*

Bu düşüncelerle dükkânın kapısına varmıştı. Yere çömelip kilidi açmak için eğildi ama gözü camdan içeri kayınca, kapının altından atılmış küçük kese kâğıdını gördü.

Birden başını kaldırıp sağa sola baktı. Etrafta kimseyi görmeyince rahatlamıştı. Elleri titreye titreye anahtarı kilidin yuvasına sokup çevirdi. Hızla kilidi çıkarıp kepenk demirini gürültülü bir sesle yukarı itti. Hemen kapının anahtarını aramaya başladı. Ellerinin titremesi artmıştı. Bir kez daha sağına soluna baktı. Anahtarı bulunca, deliğe sokup hızlıca iki kez çevirdi. Kapıya omuz atıp hızla ittirince kendisini içerde buldu. Eğildi, gazete paketlerinin önünde yerde duran, buruşuk kese kâğıdını alıp tezgâhın muşamba örtüsünün altına sıkıştırdı. Bir yandan da dışarıyı gözlüyordu. Yüzünün kıpkırmızı olduğunu, boncuk boncuk terlediğini hissetti. Ama kendisini gören kimsenin olmadığını fark edince biraz olsun rahatladı. Tekrar dış kapıya gidip kepengi iyice yukarı itti. Kapının üzerindeki anahtarları alıp tezgâhın üzerine fırlattı. Sabah alelacele dükkânın arkasına istif ettiği meyve sebze kasalarını, şimdi tek tek ön tarafa çıkarıyordu. Bir-iki kez ayağına takılan gazete paketlerini diziyle kenara ittirdi. Hâlâ kese kâğıdını düşünüyordu. *Allah cezanı vere Mahmut! Allah senin de cezanı vere! Sana kaç kere dedim ben ?* Son kasayı da yerleştirip içeri girerken, sabahtan bu yana ağzına tek bir lokma koymadığını hatırladı. Elmalardan bir tanesini alıp hızlı hızlı gömleğine sildi, dişlerini geçirip ağzında tuttu. İki eliyle gazete paketlerini tezgâhın üstüne koydu. Eğilip tezgâhın üstündeki bıçağı aldı. Çabucak ipleri kesti. Boş midesini bulandırdığını hissedince ağzındaki elmayı sol eline alıp sağ eliyle paketlerin iplerini yere atmaya başladı. Elmadan bir ısırık aldı, tezgâhın boş kısmına bıraktı. Gazeteleri sol tarafa koydu. Eklerini de sağa. Yılların alışkanlığı ile ekleri hızla gazetelerin arasına yerleştirmeye başladı.

"Hepiniz hayvansınız, hepiniz. Hepiniz hayvan oğlu hayvansınız... "

"Kime sövüyon lan?"

Birden yerinde zıpladı. İçeri giren, az önce aracının altında kalmaktan son anda kurtulduğu polisti. "Kimseye abi," diyebildi yavaşça. Sivil plakalı beyaz Renault'nun kapıya kadar yanaştığını duymamıştı. Kapının önündeki sandıktan aldığı elmayı ağzını kocaman açarak ısıran Remzi'nin ardından Alpay da girdi dükkâna.

"Çay söyle bize!"

"Hemen Remzi abi."

Salman tezgâhın arkasına eğilip iki tabure aldı. Tezgâhla duvar arasındaki dar boşluğa bırakıp koşarak dükkândan çıktı. Geri döndüğünde, Remzi elmayı yarılamıştı. Alpay ise gazetelerden birini açmış spor sayfasına göz atıyordu.

"Ya, bu gazetede yıldızları kim dağıtıyo merak ediyom ha. Yine Tugay'a iki yıldız vermişler. Adam daha napsın ya?"

"Hadi be, çaptan düştü artık senin Tugay. İşi bitti onun. Aklınız varsa bir an önce satarsınız."

Remzi, bu sözünden sonra Alpay'ın elindeki gazeteyi yırtarcasına söküp aldı. "Oğlum okuyacaksan, parasını verip alacaksın."

Salman, 'Sanki sen veriyon,' dedi içinden. Tezgâhın arkasına geçmiş, başını bile kaldırmadan ekleri gazetelere yerleştirmeye devam ediyordu. Polislerle göz göze gelmemeye özen gösteriyordu. Kahvenin çırağı elinde tepsi ile dükkândan içeri girince, Alpay ayağa kalkıp bardağını aldı. Dükkânın arka tarafına doğru geçerken sordu: "Gözüm, ışığı nerde bu dükkânın?"

"Burdadir Alpay abi."

Salman arkasındaki rafların arasına gelişigüzel sıkıştırılmış bir düğmeye bastığında loş dükkânın içi aydınlanmıştı. Alpay, dükkânın duvarlarından, tavanından sarkan eşyaları inceliyordu. Büyük küçük, ıvır zıvır her şey neredeyse üst üsteydi. Oyuncakların arasından kartvizitler çıkıyor, pirinç torbalarının üstünde kalemler duruyor, asker kartpostalları tüm duvarları dolduruyordu. Dükkânın arkasındaki boşluğa yerleştirilmiş uyduruk

sobanın üstünde bile bir peynir tenekesi vardı. "Oğlum, aradığını nasıl buluyon burda ya?"

"Abi, babam dağınıktir. Topluyam, küfrü basiy."

"Nasıl oldu baban?"

Salman başını kaldırmadan cevap verdi: "Bildiğin gibidir. Öksüriy işte." Gazeteden yeni bir sayfa çeviren Remzi söze girdi: "Çok yaşamaz senin baban. Ama siz ettiniz o adamı öyle."

Salman hiç duymamış gibi davrandı. Remzi, elindeki gazeteyi dizlerinin üstüne koyup devam etti:

"O adam ölürse kahrından ölecek. Biliyon değil mi?"

Salman yine cevap vermedi. Remzi, birden gazeteyi katlayıp bacağı ile oturduğu taburenin arasına sıkıştırdı. Tezgâhın üstündeki çayını alıp karıştırmaya başladı. "Ulan Salman söyle bana hadi, erkekçe... "

"Buyir abi."

"Ulan abinden haber alıyonuz mu, doğruyu söyle?"

"Yoktir abi."

"Hadi be, kimi yiyon sen!"

"Remzi abi, vallah billah... "

"Sizin yemininize kim inanır oğlum. Yemin edip durma."

"Abi ben diyim sana. Kaç yıl olmuştir. Sen biliyin."

"Yani, nerdedir, hangi grupta, bilmiyonuz öyle mi?" Salman, son gazetenin ekini de yerleştirip hepsini birden arkasındaki raflardan birine koydu.

"Abi, nasıl haber aliyik ki?"

Remzi, konuşmayla pek ilgilenmeyen Alpay'a dönüp ondan destek ister gibi konuşmaya devam etti:

"Ya, bu herifin bi karısı var. Hiç mi canı çekmez? Hiç mi gelip gitmez? İki de bebesi var! Koyum ben böyle işe ya... "

"Abi aramiy işte, ne diyim?"

Remzi, çayından bir yudum daha aldı, başını önüne eğip ayaklarına bakarken sanki önemsiz bir şey sorarmış gibiydi: "Öldü diyolar lan, doğru mu?" .

Alpay, duvarda asılı kartpostallardan birini inceliyordu. Başka bir gazetenin eklerine başlayan Salman'ın yüreği cız etmişti. Göğsünün sıkıştığını, nefesinin bir an için durduğunu hissetti. Bunu fark eden Remzi, soktuğu bıçağı içeride çevirmeye başlamıştı.

"Senin büyük abin de dağdaydı değil mi?"

"O kız kaçırdi abi. O yüzden kaçti. Pekeke değildi."

Remzi, çayından bir yudum daha aldı, bıyıklarının arasından gülümsedi.

"Hade len. Sen onu benim şeyime anlat... Yanındakiler neciydi o zaman?"

"Abi bilmiyim ben."

Remzi onu taklit etti:

"Sen bilmiyin ama ben biliyim... "

Salman'ın iyice canı sıkılmıştı. Konuyu nasıl değiştireceğini düşünüyordu.

"Çayı tazeliyek mi abi?"

Remzi ayağa kalkıp Salman'a yaklaştı. Burnunu Salman'nın yüzüne dayadı, gözlerini de gözlerine dikti.

"Bak şerefsiz oğlan çocuğu! Senin de, abilerinin de neler çevirdiğini çok iyi biliyom ben, anladın mı? Büyük abin bu yolun yokuşuydu, geberdi gitti. Nizam'ın da öldüğünü biliyom. Aklını başına topla. Hiçbir şey yapamayacaksınız. PKK'yı bu yaz bitirecez. Ya onların tarafında yer alır, domuz yavruları gibi bir kayanın dibinde son nefesini verirsin ya da bu devlete hizmet eder kahraman olursun. Tercihini yap, tamam mı ulan!"

Salman'ın bacakları titremeye başlamıştı. "Remzi Abi..." diyecek oldu fısıltıyla.

Remzi sözünü sertçe kesip ağzındaki baklayı çıkardı:

"Burdan bir grup dağa çıkacakmış. Sen var mısın lan içlerinde?"

"Abi, ben nasıl gidiyim ki?"

Salman, 'Bu kadar işin arasında, omuzlarımda bu kadar sorumluluk varken nasıl olur da PKK'ya katılırım?' diye düşünürken ağzından bu cümle çıkıvermişti:

"Ne yani, fırsatını bulsan gideceksin değil mi?"

"Abi yok, onu dememişem."

Alpay, konuşmanın seyrinden hoşlanmamış olmalı ki, elindeki kartları rafta bir yerlere sıkıştırıp Remzi'nin yanına geldi. Elindeki boşalmış çay bardağını gazete eklerinin üzerine bırakıp arkadaşının kolundan tuttu.

"Hadi oğlum. Bitir çayını da gidelim."

"S...yım çayının içine. Ulan bu puştlar için buralarda sürünüyoruz, çayları bile bir boka benzemiyo."

Remzi, gazetesini taburenin üzerinden aldığı gibi dışarı çıktı. Birden geri dönüp başını içeri uzattı.

"Bana bak yavşak, ayağını denk al. Gözüm üzerinde."

Remzi, aracın kapısını açıp koltuğa otururken Salman boncuk boncuk terliyordu. Alpay tabureleri eline alıp tezgâhın üzerinden Salman'a uzattı. Alçak ve sakin bir sesle konuşmaya başladı:

"Sen bakma ona."

"Abi, ben ne diyim?"

"Boş ver şimdi. Bana bak gözüm, ortalıkta bir şeyler dönüyor. Kulağını iyi aç. Bir şey duyarsan doğrudan bana gel. Anladın mı? Sadece bana geleceksin."

Bir süre durdu. Bir şeyi söyleyip söylememekte tereddüt eder gibiydi:

"Sakın ha, yanlış bir şey yapma Salman. Bu işin sonu yok oğlum. Bak işte abilerin... Baban hasta, yaşlı anan da var. Yengen, iki çocuk... Dedim ya bu işin sonu yok. Kendinle birlikte yakarsın herkesi... Dağda sefalet

içindeler. Yiyecek yok, su yok. Can korkusu var. Bak, sen akıllı çocuksun, ev içinde ev, devlet içinde devlet olmaz. Yanlış işler bunlar."

Alpay konuşmaya devam edecekti. Keşke de etseydi. Salman'ın gözlerinden boşalacaktı neredeyse. Ama Remzi izin vermedi. Arabayı çalıştırmış, kornasına uzun uzun basıyordu. Alpay elini kaldırıp 'geliyorum' diye işaret etti. Salman'ın elinde hâlâ aynı gazete ve aynı eki duruyordu. Kıpırdayamıyordu bir türlü. Alpay omzuna hafifçe vurdu.

"Hadi bakalım. Sana kolay gelsin."

Kapıdan çıkarken, o da Remzi gibi döndü ama arkadaşından farklı olarak sessizce fısıldadı: "Unutma, sadece bana geleceksin."

Salman hiç cevap vermedi. Veremedi. Alpay'ın araca binişini ve yine patinajla kalkışını, dükkânın içine doldurduğu toz bulutunu seyretti bir süre. Sonra elindeki gazeteleri öylece bırakıp taburenin birine oturdu. Başını gazetelerin üstüne yasladı. Dün akşamdan beri yaşadıklarını düşündü. Önce gece boyunca aracı tamir etmişti. Sabah gelirken çatışmaya denk gelmiş, ne olduğunu anlamadan lastiği yarılmıştı. O haldeyken eve ulaşmış, bu kez de babası delirtmişti. Meryem'in her hamam sonrası yaptıkları, bu kez hepsinin üstüne tuz biber olmuştu. Şimdi de bu polisler...

"Hasta mısan?"

Salman sesin sahibine bakmak için başını kaldırdığında tezgâhın hemen önündeki Mahmut'la yüz yüze geldi. Ayağa kalkıp kendini toparlamaya çalıştı. En son ne yaptığını düşünüyordu.

"Yok bi şeyim."

"Bu faşistler ne diyiler yine?"

Bir anda Salman'ın aklına kesekâğıdı gelmişti. Hızla gazeteleri yana ittirip tezgâhın üstündeki muşambayı araladı. Kâğıdı çekip çıkarttı. Mahmut'a doğru sallamaya başladı.

"Lan şerefsiz, bu ne ha? Ben sana demedim mi?"

Mahmut, Salman'ın elindeki kâğıdı ani bir hareketle çekip aldı. Dışarıyı kolaçan ederken hızlıca cebine soktu.

"İndir onu salak."

"Senin ağzına s...ayım emi Mahmut. Burdan kaç kişi ekmek yiyi, bilmiy misin gavat?"

"Tamam ula. Söylemişim ama gönderiyler işte. Uzatma."

"Allah belanı vere emi!... "

Mahmut balyaların içinden bir gazeteyi aradı, bulunca çekip aldı. Sayfalarını açarken dükkânın arkasına doğru yürüdü. Umursamazlığı Salman'ı daha da kızdırmıştı. "Bak, eğer bir daha gelirse... "

Mahmut, gazeteden başını kaldırdı.

"Ne ediysin la, ne ediysin? ihbar mı ediysin?"

Salman'ın işaret parmağını uzattığı eli havada kalmıştı. Sözcükleri de ağzında. Mahmut, sözünü tamamlamasını beklemeden Salman'ın yanına geldi. Tam karşısında durdu.

"La amcaoğlu. Sana bir şey soriyam. Sen bizden yana mısan, değil misen?"

Mahmut, akrabalığını hatırlatmayı uygun bulmuştu.

"Sana da, yanına da... S...tir git be. Ben ne diyim, sen ne diyin. Benim işim başımdan aşkın..."

Mahmut, sesini alçaltarak ama sinirli bir tonda konuştu:

"Salman, bak senin için hiç iyi söylemiyler oğlum. Paraci o, kapitalist oldu o diyiler. Bugüne dek ben tutmuşam ama artık... "

İkisi de burun buruna gelmiş, birbirlerine bağırıyordu. Salman Mahmut'un sözünü kesti:

"Sen böyle mi tutiyin lan beni? Kodumun Mahmut'u, bu dükkân kapansa biz ne yiyecik? Sen bizi böyle mi tutiyin?"

"Bilmiysen oğlum. Senin hiçbir şeyden heberin yoktur. Giriysen bu s....min dükkânına, ayı ini gibi. Uyu sen daha."

"İstemiyim oğlum. Tutma beni. Eğer böyle tutiy sen."

"Zaten istesen de yokum artık. Ne halin varsa görecaksan."

Mahmut, gazetesini tekrar açıp arka tarafa geçti. Salman da hışımla tekrar ekleri gazetelerin arasına yerleştirmeye başlamıştı. Havadaki bir anlık sessizliği dükkâna giren bir çocuk bozdu.

"Babam gastesini istiy."

Salman raftan bir gazeteyi çekip ikiye katladı. On yaşlarındaki çocuğun önüne atıp uzatılan parayı aldı. Saymadan tezgâhın köşesindeki para kutusunun içine fırlattı. Bozuk paralardan biri tezgâhın altına düşüp orada bir süre döndü. Çocuk, arka taraftaki Mahmut'a bir bakış fırlatıp koşarak dükkândan çıktı.

"Kamyoneti ne ettin?"

Mahmut gazeteden başını kaldırmadan sormuştu. Havayı dağıtmak ister gibiydi. Salman cevap vermedi. O, Mahmut'la birlikte geçirdiği çocukluk yıllarını düşünüyordu. Yayladaki tek göz evin çatısını, yaz sıcağında çırılçıplak girdikleri çayı. Sonra Nizam abisinin çevikliğine, zekâsına hayran kaldıkları keklik avlarını. Mahmut göz ucuyla Salman'a baktı.

"Kamyoneti diyim olum?"

"Yapmışık. Sabah geliyken de lastik yarılmıştir."

"Giderik şindi."

"Cant da eğilmiştir."

"Yuh! Nereye girdin ki?"

"Operasyon vardı. Köprüden buraya cantın üstünde gelmişem."

"Kobralar gelmiştir?"

"Hepsi vardi."

"Tamam, lastiği ben hallederem."

"Bugün eve gitmiycem zaten."

Yine ikisi birden sustu. Sadece Mahmut'un gazetesinin hışırtıları duyuluyordu. "Amcam mı?"

"Ölse de kurtulsak."

"Meryem'i mi diyi yine?" Salman hemen kapattı konuyu.

"Ya, tamam ya Mahmut."

Salman gazetelerle işini bitirmişti. Onları da raflara yerleştirdi düzgünce. Tezgâhın üzerini, kirli bir bezle silerken sordu:

"Sen bi yere mi gidiyin?"

Aslında Mahmut'un 'istesen de yokum artık' sözünden beri aklının köşesindeki soruyu sormuştu. Mahmut gazeteyi okurmuş gibi yapmaya devam ederek belli belirsiz cevapladı:

"Hıı... "

"Nerey?"

"Bilmiyim daha."

Salman, başını kaldırıp Mahmut'a baktı. Mahmut da Salman'a...

"Bilmiyim oğlum. Bu işler öyle değildir. Burdaki işim bitmiş... 'Kırsala çıkma zamanın geldi' deyiler."

Salman, elindeki bezi tezgâhın altına fırlatıp attı. Dükkânın camına doğru yanaşıp altına çektiği tabureye oturdu. Dışarı bakmaya başlamıştı.

"Oğlum polisler biliy."

"Geçti o işler. Eskidendir o. Artık herkes her şeyi biliy ama bir şey yapamiyler. Canlarına okuyik. Tüm Kürdistan ayaktadır. He bak şu gasteye. Aha, daha dün Van'da elli beş asker gebermiştir. Dördü de subaydir. Altı tane de tank kaçırdiler. Az kaldı, az. Görecen bak..."

Gazetesini katlayıp eline aldı. Heyecanlanmıştı. Salman, kıpırdamadan oturuyor, amcasının oğlunu dinliyordu. Öylesine sordu:

"Ne zaman?"

"Bilmiyim. Sadece 'hazır ol' deyiler. Gideceğimiz gece söyliyler. Merak etme dükkâna mesaj bırakmiyler artık. Seni rahatsız etmiy kimse... "

İmalı son cümleye Salman kızmıştı.

"Mahmut, itlik etme."

"Tamam ula. Ben gidince zaten söyleyim herkese. Durumumuzu deyim."

Salman, başını dışarı çevirdi. Caddeden geçen arabanın birini başıyla takip ederken dükkâna gireni fark etmemişti.

"Bi Maltepe veriysen?"

Arkasını dönüp sigarayı uzattı. Müşteri de alır almaz çıkıp gitti. Salman başını çevirmeden sordu: "Ne yapacaksan?"

"Nasıl yani?"

Gömlek cebinden çıkarttığı sigarayı kibritle yakmaya çalışan Mahmut'a döndü:

"Ne iş veriyler sana orda?"

"Önce bombacı eğitimi veriyler. Sonra da pilotluk, bir yıl sonra. Bir yıl zorluk vardır."

"Pilotluk eğitimini nerde veriyler oglim?"

"Saddam'ın uçakları vardir... Bizimkiler bu yıl otuz altı tanesini almışlar. Üç-dört tane Zaho'ya gelmiştir bile. Ama bizi Bekaa'ya gönderiylermiş. Bekaa'da eğitim vardır. Sonra Zaho. Ama Bekaa'da da kalabilirik. Zaten uçakla buraları beş dakkadir oglim."

Salman, ifadesiz bir yüzle dinliyordu.

"Önce şu o... çocuğu kobracıları halledecem. Göriysan bak."

İnanası gelmiyordu. Nizam da bir sürü şey anlatmıştı giderken. Buna benzer şeyler... Peki niye aramıyordu hiç? Niye ondan tek bir haber dahi almıyorlardı. Yoksa gerçekten, söyledikleri gibi... Aklına dahi getirmek istemedi. Mahmut tezgâha yaslanmış, aynı çocukluğundaki gibi heyecanla anlatıyordu. Salman da aynı çocukluğundaki gibi onu sakin, ifadesiz bir yüzle dinliyordu.

"Hepsinin intikamını alacam. Amca oğullarımın, hapislerde çürüyen bubamın, boşalttıkları köylerin, açlığımın, bu sefaletin hesabını soracam hepsinden. Göriysan bak."

Mahmut *“bu* sefalet' derken, elleriyle dükkânı göstermişti. Salman da göz gezdirdi o 'sefil' dükkâna.

"Burda İstese de Ölmez İnsan."

5 Mayıs 1993 - 15:30

Mayıs güneşi gözlerini alıyordu. Yaklaşık on dakikadır, tek bir araca rastlamadan ilerliyorlardı. Tepelerin zirvelerinde kıştan kalan kar yığınları görülüyordu. Kıvrıla kıvrıla yükselen yol düzlüğe çıktığında, şoför arabayı üçüncü vitese geçirdi. Motorun kendine gelmesiyle, araç birden ileri atıldı. Ilık bir bahar günündeki sessiz, sakin yolda bir süre daha gittiler ama ileride bir kontrol noktası daha görününce ilk tepki gösteren Ufuk oldu.

"Of yine mi yaa?"

"Gurban, biz akşama zor varırık bu halde. Her yerde duriyik."

Araç ilerledikçe küçük bir vadiye yaklaştıklarını fark etti gazeteci. Yolun sol tarafında düzgün şekilde istiflenmiş meşe kütükleri, hemen arkasında da küçük bir kulübe gördü. Uzun süredir sağ tarafta kendilerini takip eden, kar sularıyla bahar coşkunu dereye biraz daha yanaşmışlardı.

Kontrol noktasındaki asker, elindeki kırmızı flamayı aşağı yukarı sallıyor, durmalarını işaret ediyordu. Askerin elli metre kadar üstünde, yamaçtaki mevziye yerleşmiş iki askerin silahlarının kendilerine doğru dönük olduğu görülüyordu. Şoför, yavaş yavaş frene basıp aracı askerin hemen yan hizasında durdurdu. Camını açtı. Asker birkaç adım geri çekilmişti. Şoför başını çıkarıp seslendi:

"Selamaleyküm, hemşerim."

"Aleykümselam. Araçtan inin!"

"Gurban, bu tugaya gidecek. Acelesi vardır. Komutanın misafiridir. Elinde kâğıdı da vardır. Hele bak bi."

Asker umursamadı.

"Siz araçtan inin de. Arama yapacaz."

Şoför, arabanın kapısını açarken devam etti:

"Gurban, sana diyim. Beyim, Paşa'nın misafiridir ha, ona göre."

Ufuk da çantasını açmış, kimliğini ve resmi yazısını eline almıştı. Kapıyı açarken gözü hâlâ tam ortasında durdukları vadideydi. *Burası ne güzelmiş be!*

"Bagajını, kaputunu aç hemşerim sen."

Asker, önce uzaktan aracın içine doğru eğilip başka kimse olup olmadığını kontrol etti. Sonra çevresini dolaşıp önce kaputun altına, ardından bagaja şöyle bir göz attı. Şoförün yanına gelip uzatılan kimliği aldı. Gazeteciye doğru yürürken sordu: "Nerden geliyorsunuz?"

"Diyarbakır'dan."

Kimliğini uzatan Ufuk askere cevap veriyor ama bir yandan karakolun kurulu olduğu sırtlardan başlayarak tüm çevreyi inceliyordu.

"Nereye?"

"Hakkâri'ye... "

Şoför, söze girdi:

"Gurban, versene kâğıdını. Hani Paşa'nın..."

"Tamam gurban ya... "

Elindeki kâğıdı askere veren gazeteci, uyuşan bacaklarını esnetmeye başladı. "Kimliklerinizi kaydetmem lazım. Siz bekleyin burda."

Asker uzaklaşırken, Ufuk arabanın açık kapısından içeri uzanıp çantasından bir sigara tabakası ve çakmak çıkardı. Yakıp derin bir nefes çekti, duman hızla savruldu. Tam bir tiryaki sayılmazdı. Sadece canı çok sıkıldığında... Bir de gerçekten çok keyiflendiği zamanlar. Yüzünü derenin hemen arkasında yükselen tepelere ve uzaktaki dağ bloğuna çevirdi. Küçük patikaları, öbek öbek çalıları, tek tük meşe ağaçlarını seyretti. Hâlâ yakıcı olmaktan uzak güneş ışınlarının yeşil otlar üzerindeki parıltılarına dalmıştı.

"Gurban, burası neresi ya?"

"Valla biliydim ama unutmuşam."

Şoför, elindeki üstüpü ile aracın yağ çubuğunu siliyordu. Radyatör suyunun kapağını çevirirken bir yandan da söyleniyordu:

"Ula sabah da Nusaybin'e yolcu vardı. Ne edeciyik biz şimdi? Şurda iki saatimiz ya var, ya yoktur."

Gazeteci, sigarasından bir-iki nefes daha çekip yere attı. Aracın arka kapısını açtı. Eğilip fotoğraf makinesinin içinde olduğu çantasına uzandı. Makineyi çıkarıp eline aldı. Askısını boynuna geçirirken etrafındaki tepelere bir kez daha bakmaya başladı. Bir kare arıyordu. Tam karşısındaki yamaçlardan, kar sularının oluk yapıp yolun hemen yanındaki dereyle birleştikleri yeri fark etti. Makinesini gözüne dayayıp uygun bir poz yakalamaya çalıştı. Tekrar indirip bu kez makineyi dik tuttu. Deklanşöre basacaktı ki...

"Heeey! Burda fotoğraf çekmek yasak."

Parmağını deklanşörden kaldırdı. Makineyi boynundan çıkarırken arkasını dönüp sesin sahibine baktı. Bir subay mevzi almış askerlerin yanından hızlı adımlarla kendisine doğru yürüyordu. Bir yandan da yüksek sesle konuşmayı sürdürüyordu: "Burası askeri bölge, askeri!.. Burda fotoğraf çekilir mi?"

Subay elindeki kâğıtla yaklaşınca, Ufuk onun omzundaki iki yıldızıyla bir üsteğmen olduğunu anlamıştı. Makineyi sağ eli ile yavaşça kaldırıp o da seslendi:

"Tamam, çekmedim."

Üsteğmen, doğrudan gazetecinin yanma geldi. Önce, belli belirsiz gülümseyen bu yolcuyu baştan aşağı süzdü. Ardından şoföre baktı.

"Gurban, biz Diyarbakır'dan geliyik. Tugaydaki paşayi..."

Üsteğmen, şoförün sözünü kesti: "Siz biraz geç kalmadınız mı?"

"E, biraz öyle oldu."

Şoför, müşterisinin vurdumduymazlığına sinirlenmişti. Kendi kendine, 'Yemeğini bir saatte yemeseydin, bu saate kalmazdık,' dedi.

"Ufuk Bey, bu kâğıtta sizin, tam on altı gün önce tugayda bulunacağınız yazıyor." "Teğmenim, anca işte."

'Teğmen' hitabını bilerek kullanmıştı. Onunla ilk tanışan herkes gibi, üsteğmen de Ufuk'un bu rahatlığından rahatsız olmuştu. Boştaki sağ elini palaskasından içeri sokup vücudunun ağırlığını sol ayağı üzerine verdi. Kısa boyu, hafif tıknaz gövdesi ve ilk bakışta bir karikatürden çıkıp gelmiş gibi sevimli yüzüne takındığı ukala tavırla konuşmaya başladı:

"Bakın, askerlikte işler öyle sivildeki gibi yürümez. Vakit nakittir... Burdaki kâğıtta bugün geleceğiniz yazmıyor. Zaten bize de çok önce bildirildi. Biz zannettik ki, siz helikopterle geçtiniz. Ayrıca ben üsteğmenim, teğmen değil."

İkisi de birbirine öylece bakıyorlardı. Gazeteci hiç istifini bozmadan sordu:

"E, ne olcak şimdi?"

"Valla bilmem... "

Ufuk'un alttan almaya niyeti yoktu. Hiçbir zaman da olmamıştı. Şoför bir yolcusuna, bir üsteğmene bakıyor, konuşulanlardan bir anlam çıkarmaya çalışıyordu. Bu sırada ilk gördükleri asker, geri dönmüş ve kimlikleri komutanına uzatmıştı. Üsteğmen kimliklere ve kâğıda bir kez daha göz atıp devam etti:

"Zaten bugün yol kapalı. Hem saat de kaç oldu? Birkaç saat sonra hava kararacak. Tehlikeli yani. Gidemezsiniz."

Ufuk'un yüzünde neredeyse hiçbir ifade yoktu. Kestirip attı.

"E, biz geri dönelim o zaman." Şoför de, hemen atıldı:

"He gurban dönek valla. Zaten çok geç olmiştir." Ufuk şoförüne dönüp gülümsedi: "İyi gurban, atla da gidelim hadi."

Üsteğmen de, şoför de gazetecinin bu kadar çabuk vazgeçmesini beklemiyordu. Elini palaskasından çıkarıp kâğıdı tekrar incelemeye başladı. Aracın arka kapısını açan Ufuk, binmek üzereyken durakladı.

"Teğmenim! Afedersiniz Üsteğmenim... Yalnız bizim geldiğimizi karargâha bildirir misiniz? Tugay komutanını akşam Diyarbakır'dan arayacağımı söylerseniz, iyi olur. Hani, şey demesin, 'buraya kadar gelip bana niye haber vermedin' falan demesin de. Ayıp olur yani şimdi... "

Üsteğmenin yüz hatları yavaş yavaş değişiyordu. Tedirgin olmuştu.

"Tabii, olur ararız da... Bi dakka şimdi Ufuk Bey..."

"Yapacak bir şey yok ki. Biz gidelim en iyisi."

"Siz burda biraz bekleyin. Ben, karargâhla bi görüşeyim de ona göre..."

Üsteğmen, emir verir gibi bir ses tonuyla cümlesini bitirirken geriye dönüp karakol binasına doğru yürümeye başlamıştı bile. Ufuk'un yüzündeki gülümseme gitmiş, ciddi bir hava gelmişti. Araca binerken arkasından seslendi:

"Olmaz üsteğmenim, biz şimdi sizi zor durumda bırakmayalım. Biz döneriz burdan. Ne yani, hiç durmazsak beş saatte varırız. Şurası zaten. Değil mi gurban?"

"Beyim, dört saatte atiyim ben seni otele."

Üsteğmen, birkaç adım attıktan sonra geri döndü. Arabanın kapısına kadar geldi. Gazetecinin sözlerindeki alaycı tavırla, yüzündeki ciddiyet arasında gidip geliyordu. Ne diyeceğini bilemez bir haldeydi. Şoför ise çoktan arabaya binmiş kontağı çevirmişti. Elindeki kimliklere bir kez daha bakıp sertçe konuştu:

"Bekleyin bir dakka burda!"

Hızla geri döndü, binaya doğru koşmaya başladı. Ufuk, önce araçtan indi, arabaya yaslanıp kollarını kapının üstünde birleştirdi, üsteğmenin arkasından bir süre baktı. Sonra gülümsedi. Şoförün sesini duyunca başını eğip ona baktı.

"Gurban, ne olmiştir? Gitmiyik mi?"

"Sen kapat o kontağı gurban... Bu gece burdayız."

Son sözlerini duyamamıştı.

"Anlamamışım gurban, ne diyin?"

"Durdur, motoru durdur dedim."

Kapıyı sertçe kapatıp aracın önüne doğru yürürken şoför motoru susturmuş kendi kendine söyleniyordu:

"İstanbullu ayu. Bubanın mı lan bu? Aha bi de kaputa oturiy sincik."

İki elinden güç alıp aracın kaputunun üstüne bir hamlede oturmuştu. Başını tekrar vadiye çevirip manzarayı seyre daldı. Şoför, içerden cama vurmak istedi ama vazgeçti. Elleriyle direksiyona vurup öylece kaldı. Sol kolundaki altın sarısı taklit saate bakıp okkalı bir küfür salladı.

Ufuk karakol binasının arkasından gelen silah sesleriyle irkildi. Mevzideki askerler ise kendilerine doğrulttukları tüfeklerin ardından hâlâ onları süzüyordu. Bulundukları yerin yanından başlayan tel örgü, karakolun çevresini dolanıyordu. Yolun solundaki yamaca kurulu karakoldaki tek yapı, üsteğmenin az önce girdiği binaydı. Önünde de büyük bir bayrak direği ve normalden çok büyük bir Türk bayrağı dalgalanıyordu. Binanın sırtını dayadığı tepenin zirvesine doğru, beyaza boyanmış çakıl taşlarıyla kocaman GÜÇLÜYÜZ, CESURUZ, HAZIRIZ yazılmıştı. *Bu kadar taşı dağın orasına nasıl taşıdılar ki?* Binanın önünde yolu gören bir kameriye, sağında ve solundaki düzlüklerde de yer yer mevziler seçiliyordu. Bu mevzilerin arasında yürüyen, koşan askerler ara sıra dönüp onlara doğru bakıyordu. Ortalıkta görünen tek çadır, önündeki bayrak direğinde beyaz üzerine kırmızı hilal bulunan sıhhiye çadırıydı. *Yahu, bu kadar asker nerde kalır? Bina almaz ki bunları!* Silah seslerinin hep aynı yönden ve aynı aralıklarla gelmesinden bunun bir çatışma değil, atış eğitimi olduğuna hükmetti. Başını kaldırıp tek bir bulutun dahi olmadığı gökyüzüne baktı. *Mavinin bu tonunu en son nerde gördüm ben?* Dirseklerini kaputa yaslayıp geriye doğru kaykılırken içeriden aracın ön camına vurulduğunu duydu. Şoför 'ne yapıyorsun?' der gibi bakıyor, elleriyle kaputu gösteriyordu. Gülümseyip doğruldu, aracın üzerinden yine bir hamlede atladı. Şoför de inmişti.

"Gurban, kusura bakmiyin he mi?"

Müşterisi cevap vermemişti. Yolun kenarına doğru yürüyüp yerdeki küçük taşlara ayağıyla vurmaya başladı. Gelen telsiz sesi ile karakol binasına doğru döndü. Üsteğmen elinde telsizle kendisine doğru koşuyordu. Ufuk'un yanına gelir gelmez, heyecan içinde telsizi uzattı.

"Tugay komutanımız sizinle konuşmak istiyor."

Şaşırmıştı aslında ama belli etmedi. Ciddi bir tavır içinde telsizi aldı.

"Komutanımızın telsiz kodu Tuna'dır. Bakın, konuşurken şu mandala basacaksınız, konuşmanız bitince, karşı... "

Gazeteci, üsteğmenin sözünün bitmesini beklemeden arkasını dönüp dereye doğru yürümeye başlamıştı bile.

"Tuna, Ufuk!"

"Ufukçuğum hoşgeldin! Nasılsın?"

"Sağ olun Paşam. İstanbul'dan daha iyiyim."

"Kardeşim, geleceksin diye o kadar hazırlık yaptık. Nerelerdesin?"

"Paşam, bize güven olmaz, bilirsiniz."

Ufuk sözü bitince telsizin mandalını bırakıp bekledi. Araya kısa bir sessizlik girdi. Gazeteci, geriye dönüp üsteğmene baktı. Birkaç metre arkasından yürüyor, sesini çıkartmadan konuşulanları duymaya çalışıyordu. Telsizden gelen kısa bir kahkaha sesinin ardından tugay komutanı devam etti:

"Estağfurullah. Sizler bizim gözümüz kulağımızsınız kardeşim."

"Paşam, gördüğünüze de, duyduğunuza da inanmayın derim ben."

Konuşması her bittiğinde telsizi belinin hizasına kadar indiriyor, karşısındaki konuşmaya başlayınca kulağına yanaştırıyordu.

"Ufukçuğum, özlemişim seni. Yine sabahlayacağız anlaşılan. Ama bak biz burda antrenmanlıyız uykusuzluğa, haberin olsun. Dinle beni şimdi."

"Buyrun Paşam."

"Bugün buraya gelmen uygun değil. Sana ordakiler anlatır. Bu gece orda kal. Biraz karavana yersin. Ben gelişinle ilgili güvenli kanaldan haber göndereceğim. Senin için uygun mu?"

Telsizi dudaklarına yaklaştırırken, vadinin yolun gözden kaybolduğu yerine doğru baktı. Sonra başını kaldırıp gözlerini kamaştıran güneşe döndü. Sevinmişti.

"Paşam, desenize ölmeden cennete gireceğim burda."

"Ben de çok severim orayı. Tamam o zaman Ufukçuğum. Bana Kaya 3'ü verir misin?"

"Paşam, size iyi görevler. İlginize teşekkür ederim."

Gazeteci, konuşmanın sona erdiğini anlayınca telsizi hemen arkasından gelen üsteğmene uzattı. Sonra da araca doğru yürümeye başladı. Sol elinin orta parmağı, pantolonunun dikiş çizgisine yapışmış bir halde esas duruşta konuşmaya başlayan üsteğmen ile tugay komutanının sesleri Ufuk'un kulağına geliyordu.

"Benim özel misafirimdir. Sana biraz sonra mesaj çekeceğim. Detaylı bilgi orda var. Tamam mı yavrum?"

"Emredersiniz komutanım."

Konuşma burada kesilmiş, üsteğmen de arabanın bagajından eşyalarını çıkartmaya çalışan gazetecinin yanına gelmişti. Bir anda karakola dönüp seslendi:

"Oğlum, siz ikiniz, koşun buraya."

İki asker taşıdıkları sandığı oracıkta bırakıp arabaya doğru koşmaya başladıklarında, Ufuk'un eşyaları da yola inmişti.

"Gurban, daha yolumuz vardır. Sana borcum vardır benim."

Elleriyle pantolonunun ceplerini karıştıran şoförün kolunu tutup kulağına doğru eğildi:

"Boş ver şimdi borcu falan... Sen bana söylesene, vergi veriyor musun, vermiyor musun?"

Şoför boş gözlerle bakıyordu. Ufuk, tekrar eğilip fısıldadı:

"Hani şu vergisini vermeyince PKK'nın yaktığı bir kamyon vardı..."

Şoför, bir anda bembeyaz kesilmişti. Ellerini önünde birleştirdi. Bir şeyler söyleyecekti ki, üsteğmenin konuşmalarına kulak kabarttığını fark etti. Panikle müşterisine döndü.

"Gurban, ben geç kaliyim. Hakkını helal et de gidiyim."

Gazeteci eliyle yaşlı şoförün sırtını sıvazladı.

"Helal olsun. Dikkatli git gurban."

Şoför, hızla kapıyı açıp koltuğa oturdu. Motoru çalıştırmasıyla gaza basıp u dönüşü yapması bir olmuştu. Vadinin geldikleri girişine doğru son sürat uzaklaşırken, Ufuk yolun ortasında durmuş, arabanın arkasından bakıyordu.

"Ufuk Bey, tekrar hoş geldiniz."

Ufuk, üsteğmenin sesiyle hareketlendi.

"Adım Serdar, Ufuk Bey."

Serdar Üsteğmenin biraz gerisinde karakol binasına doğru yürümeye başlamıştı. Bu sırada başka bir aracın vadiye girdiğini gördüler. Üsteğmen, nöbetçi askere sesleniyordu:

"Geri gönderin oğlum onu da. Kimseyi geçirmeyeceksiniz. Burası da E-5'e döndü ya!.."

"Emredersiniz komutanım."

Ufuk, yaklaşan araca bakarken sordu:

"Kaçlısınız?"

"1989 mezunuyum."

"Teğmen gibisiniz maşallah."

Serdar, 'Salak, teğmenle üsteğmen arasında ne fark var ki?' diye düşünüp gazetecinin yüzüne baktı. Dudaklarındaki garip gülümsemeyi görünce, içinden, 'Kafa mı buluyo bu benimle?' diye geçirdi.

"Zaten daha üsteğmenliğimin ilk yılındayım. Ondan size öyle gelmiştir. Buralar da dinç tutuyor bizi, malum."

"Haklısınız, burda istese de ölmez insan."

Ufuk, kelimeler ağzından çıkar çıkmaz pişman olmuştu ama artık geç kalmıştı. Serdar, binanın önündeki kameriyeye girerken durup önce yeni misafirine döndü, ardından karşıdaki tepelerden birinin zirvesine baktı.

"Haklısınız, yaşlılıktan ölen pek olmuyor. Genelde başka sebeplerle..."

Ufuk, kameriyenin tahta tabanına adım atarken, Serdar'ın sözünü yarıda kesip konuyu değiştiriverdi.

"Karakolun komutanı siz misiniz?"

"Şimdilik... Bölük komutanı Tayfun Yüzbaşım. Operasyonda, sabah dönecek... Buyrun şöyle oturun. Çay içelim değil mi? Oğluuum."

Serdar, gazetecinin karşısındaki sandalyeye otururken masanın üzerindeki beyaz örtüyü de eliyle düzeltiyordu. Askerlerden biri koşarak yanlarına gelirken, Ufuk omzundaki çantayı masanın üzerine bıraktı.

"Ben almayayım."

"Olur mu canım? Başka bir şey için."

Gazetecinin canı sıkılmıştı. Çantasının küçük ceplerinin fermuarlarından birini açıp bir sakız paketi çıkarttı. Birini Serdar'a uzatırken açıklama gereği hissetti.

"Benim pek aram yok da çayla."

Serdar, eliyle sakız istemediğini işaret etti.

"Akşam yemeğine daha vakit var. Ama açsanız, hazırlatalım bir şeyler."

"Yok, akşam karavanaya katılırız. Emir emirdir değil mi? Yarın Paşama yemedik demeyelim."

"E, o zaman kola falan? Pepsi de var. Neskafe, adaçayı, ıhlamur? Taze sıkılmış portakal suyumuz da var."

Bir elleri yağda, diğeri balda mı bunların? Siz napıyorsunuz kardeşim burda ya? Ufuk, hemen yanı başında dikilen askerin kararını beklemesinden rahatsız olmuştu. Bir an önce tercihini söylemek istiyordu. Ama Serdar'ın sandalyenin arkalığına yaslanıp havalı bir eda ile içebileceklerini sayması da hoşuna gitmişti. Hemen duruma müdahale etti.

"Uludağ gazozu?.. "

Bir an durakladı, yüzünü yola çevirip devam etti: "Yoktur herhalde. Neyse, sadece su olsun o zaman... "

"Bana da çay getir aslanım."

Asker, Serdar'la göz göze gelip sert bir topuk selamı verdi ve geriye döndü. Ufuk koşar adımlarla binaya giren askerin arkasından, çevreyi incelemeye başladı. İlk dikkatini çeken şey, dağ başındaki bu karakolun tüm imkânsızlıklara rağmen tertemiz olduğuydu. Kameriye tam bir zevk ürünüydü. Yol kontrolündeki nöbetçi kulübesinden binanın bulunduğu yere kadar uzanan küçük patikaya taş döşenmiş ve kenarları kireçle boyanmıştı. Binanın sağ tarafına doğru bakınca dev gibi bir köpekle göz göze geldi. Kahverengi, kızıl karışımı kalın tüyleri güneşte parlıyordu. Kocaman kafası, iri burnu ile oldukça ürkütücüydü. Bir an için nefes bile almadığını düşündü. Birer pençeyi andıran sağ ayağı diğerinden biraz daha önde, her an saldıracakmış gibi kıpırdamadan duruyordu. Gazeteci üzerine kilitlenen bakışlardan rahatsız olmuştu. Hemen arkasından, normal büyüklükte bir başka köpek belirip o da gözlerini Ufuk'a dikince, elindeki kâğıtları incelemeyi sürdüren Serdar'ı uyarma ihtiyacı hissetti:

"Üsteğmenim, bunlar huylandı galiba."

"Ohoo, kimler gelmiş. Bir dakika, yabancı kokusu aldılar. Şimdi hallederiz."

Serdar yerinden kalkıp kameriyenin hemen dışında, heykel gibi duran köpeklerin yanına gitti. İkisini de boğazlarındaki tasmalardan yakalayıp yavaş yavaş yabancıya doğru getirdi. Bir yandan da onlarla konuşuyordu:

"Koçlarım, bakın, misafirimiz var. Saldırmak yok. Ufuk Bey misafir bu gece, tamam mı?"

Ufuk, oturduğu yerde donup kalmıştı. Parmaklarını bile oynatmamaya özen gösteriyordu. Özellikle iri olan, gözünü üzerinden hiç ayırmamıştı.

"Erkek olanın adı Teşup, diğeri Hepat... "

Dudaklarını oynatmadan neredeyse karnından konuşuyordu:

"İlginç? Bunların cinsi ne?"

Serdar, bir yandan konuşurken bir yandan da köpeklerin boyunlarını okşayıp onları rahatlatmaya çalışıyordu.

"Valla, Teşup'un soyunda kurt olduğunu düşünüyoruz. Çünkü havlamıyor, uluyor. Hepat'ı bilmiyorum. Ama ikisi de iyi hayvandır. Tayfun

Yüzbaşım bu sefer yanında götürmedi. Birkaç gündür de yok kendisi, sinirliler biraz. Şimdi giderler. Ama, ortalıkta yalnız dolaşmayın."

Serdar sözlerini bitirirken, iki köpek de gözlerini bu yabancıdan ayırıp ayakkabılarını kokladılar, sonra da sakin sakin binaya doğru yürümeye başladılar. Ufuk yatışmıştı. Ciğerlerini derin bir solukla doldurdu, göğsü yavaşça inerken, hâlâ köpeklerin ardından bakıyordu.

"Nerden buldunuz bu isimleri?"

"Valla onu Tayfun Yüzbaşıma sorun. Eee, hangi rüzgâr attı sizi buralara?"

Serdar'ın da köpeklerden pek hazzetmediği anlaşılıyordu. Gazeteci gayet rahatlamış bir halde geriye yaslanıp hemen karşısında yükselen sırtlara bakarken cevapladı: "Medya rüzgârı diyelim."

Serdar'a döndü. Gülümsediğini görünce devam etti:

"Gazete için bir şeyler yazacağım. Yazı dizisi falan olur herhalde... Serdar Üsteğmenim, yol bugün neden kapalı? Paşam da size anlatırlar falan dedi de... " "Aslında yolda bir şey yok, tedbir için. Operasyonda çatışma çıktı. Yolda da pusu, mayın olabilir diye. Ortalık sakinleşinceye kadar."

"Sizden kimse var mıydı?"

Cevap dudaklarının arasından fısıltıyla çıktı:

"Bir şehidimiz var."

Serdar'ın yüzü bir anda değişmişti. Öylece boşluğa bakıyordu. Çenesini sol eline yaslayıp bir süre sustuktan sonra devam etti:

"Köyün birini de basmışlar. Asıl orda çok şehit var. Şimdilik ortalık sakin ama her şeyi Tayfun Yüzbaşım gelince öğreneceğiz."

Ufuk'un yüzü ciddileşmiş, fark etmeden ağzındaki sakızı çiğnemeyi bırakmıştı. Serdar'ın sevimli yüzündeki gözlerinin bulutlandığını görmüştü. Üsteğmen sandalyesinden doğrulup binanın kapısına doğru seslendi:

"Heey, telsizi getirin buraya."

Kapının ardından dışarı fırlayan bir asker, "Emredersin komutanım!" dedikten sonra aynı hızla tekrar binaya daldı.

"Merak etmeyin, yarın açılır. Arabalardan biriyle göndeririz sizi."

Bir süre sessizlik olmuştu. Gazeteci de, Serdar da masanın tam ortasında duran cam vazodaki beyaz papatyalara bakıyordu. Ortadaki tek bir gelincik çiçeği, kırmızısıyla göz alıyordu. Ufuk, saatler süren motor uğultularının kulaklarından yavaş yavaş silindiğini hissediyordu. Bu sessizliği, kameriyeye elinde tepsi ile gelen askerin tahta zemin üzerinde verdiği topuk selamı bozmuştu. Gazeteci başını döndürünce masanın üzerine bırakılan Uludağ gazozuna bakakaldı. Seri hareketlerle gazozun kapağının açılıp cam bardağa boşaltılmasını izledi. Dönüp askere baktı. İlk gözüne çarpan şey, sol göğsü üzerine dikilmiş küçük Türk bayrağı oldu. Asker tepsideki peçetelerden birini kibarca misafirin önüne koydu, ardından da bardağı peçetenin tam ortasına yerleştirdi. İnce belli bardaktaki tavşan kanı çayı da, komutanının önüne koyup geriye doğru bir adım attı. Selam verip sertçe döndü. Asker uzaklaşırken, Ufuk bir yandan önündeki, dışı buğulanmış bardağın üstünden patlayıp sıçrayan gazoz kabarcıklarını seyrediyor, bir yandan da Serdar'ın çay bardağının altlığındaki ince kâğıda bakıyordu. Servis yapan askerin ardından gelen bir diğeri de telsizi Serdar'ın önüne bırakmıştı. Gazeteci, Serdar'ın göğsünde de aynı küçük Türk bayrağını fark etti. Üsteğmen, telsizi eline alıp sesini biraz daha açınca kameriyeyi cızırtılı konuşmalar kapladı:

"Kaya 1, Kaya!"

"Kaya, Kaya 1. Emredin komutanım."

"Kaya 11 le yer değişeceksiniz. Az sonra orda olurlar. Biraz da senin adamların kazsın. Bu çocuklar yoruldu."

"Emredersin komutanım. Hazırlanıyorum ben." Serdar konuşmanın bittiğini anlayınca, telsizin sesini biraz kısıp tekrar masanın üstüne bıraktı. Ufuk, kısa antenli, siyah Aselsan telsize bakıyordu. Olan biteni anlayabilmek için Serdar Üsteğmen'in yüzüne baktı. Sonra dayanamayıp sordu:

"Sizinkiler mi?"

Serdar, başını yola çevirip cevap verdi: "Evet, bizimkiler. Tayfun Yüzbaşım, emniyetteki timi değiştiriyor."

Gazeteci de, Serdar'ın baktığı yöne doğru dönmüştü. Sonra gazoza uzanıp bir yudum aldı. Bardağı yerine bırakırken, bu işlere uzak olmadığını vurgulamak isteyen bir eda ile konuştu:

"Gece için mevzi kazıyorlar herhalde." Ufuk'un gözleri, masadaki gelinciğe daldığı için Serdar'ın yüzünün acıyla kasıldığını görmemişti.

"Hayır Ufuk Bey. Mevzi değil, mezar kazıyorlar!"

"Varna'dan Beter Olmuş."

5 Mayıs 1993 - 17:30

"Kaya 1!"

"Kaya 1 dinlemede!"

"Sırt çantalarınızı orda bırakın. Dönüşte alırsınız."

"Emredersiniz. Kaya ll'i bekliyoruz."

Telsizinin sesini kısıp cebine yerleştiren Tayfun, büyükçe bir kayanın yanında çömelmiş askerlerini seyrediyordu. Hemen hepsi kamuflajlı üniformalarının üstünü çıkarmış, kazma ve küreklerle toprağı kazıyordu. Köylülerin yeni mezarlık olarak seçtiği bu yer bölgenin en taşlık arazisiydi. "Kimse yanaşmadı gumtanim daşları atıp burayı ekip biçmeye. Biz de mezarlığı buraya taşımışız," demişti muhtar. İlk sakinlerinden birinin kendisi olacağını bilemeden... Köylüyü zorla çalıştırıp mezarlığı taşlardan bir sınırla çevirdiklerini de anlatmıştı. Ali, komutanının hemen arkasında ayakta duruyordu. Onun da üstü çıplaktı. Tayfun, ayağa kalkıp geri döndü. Ali'ye bakmadan yanından geçerken mırıldandı:

"Üstünü giy. Esmeye başladı."

Kayanın çevresini dolaşıp sınır taşlarını geçti. Bir çukurun başına kadar gelip seslendi: "Oktay!"

Kürekle çukuru derinleştiren Oktay'ın tüm vücudu toz toprak içindeydi. Sağ omzunun başında kan lekeleri duruyordu. Yüzünü yukarı çevirdiğinde Tayfun kan çanağına dönmüş bir çift gözle karşılaştı. Elindeki küreği omzuna atan Oktay, toprak yığınının yanında çömelen Tayfun'a yanaştı, bir eliyle çukurun iç duvarına yaslandı. "Komutanım, bir bu eksikti."

Başını yere eğdi. Tekrar kaldırıp titreyen dudaklarına hakim olmaya çalıştı ama başaramadı.

"Bu meslekte yapmadığım bir bu kalmıştı."

Emrindeki en dirayetli, en tecrübeli adamı neredeyse çözülmek üzereydi. Bölüğünün en neşeli, diğer rütbelilerin deyimiyle en 'fırlama' adamı dağılmak üzereydi. Aslında bölük astsubayı olarak atanmıştı Oktay. Yani karakolun idari işlerinden sorumluydu. Yemeklerin hazırlanması, çadırların kurulması, mevzilerin inşa edilmesi, askerlerin günlük ihtiyaçlarının giderilmesi ve daha bir sürü iş Oktay'ın sorumluluğundaydı. Ama o bu atamayı kendisine yapılmış bir hakaret olarak kabul ediyordu. "Bu kadar yıllık arazi tecrübesinden sonra beni kimse ıskartaya çıkaramaz," diye bağırıp duruyordu. Bu yüzden de operasyonlara çıkmak zorunda olmayan, hatta operasyonlar sırasında karakolun emniyetini sağlamaktan sorumlu olan Oktay'ı kimse tutamıyordu. Erleri, uzman çavuşları, yeni astsubayları ve hatta asteğmenleri eğitip tüm işlerini onlara yaptırıyor, sonra da kendisi bölükle birlikte uzun süreli, özellikle de çatışma ihtimali yüksek görevlere çıkıyordu. İlk zamanlarda Tayfun'la bu yüzden tartışmışlar ama Oktay'ın ardı arkası kesilmeyen ısrarları karşısında yapacak bir şey kalmamıştı. Aslında arazide böyle tecrübeli bir tim komutanıyla dolaşmak, her komutan için bulunmaz nimetti İşte bu Oktay şimdi karşısında ne haldeydi? Kaşlarını çattı Tayfun.

"Gözlerine ne oldu senin?"

Oktay, sapı kırılmış küreği omzu üzerinden mezarın dışına doğru fırlattı ve ardından komutanına daha da yanaşıp fısıldadı:

"Emir verdiniz ya! Ağlamıyoruz işte."

Bölük komutanıyla bir tek o böyle konuşabilirdi. Geri çekilip bir hamlede mezardan dışarıya atladı. Tayfun hâlâ çukurun içine bakıyordu. Kulağına eğilip devam etti:

"Ne yaparsan yap bu gözlerden mutlaka bir şeyler akıyor komutanım, ya gözyaşı ya da kan."

Tayfun'un çatık kaşları gevşedi. Dizlerinin üstünde doğruldu. Elleriyle kepinin siperliğini düzeltti.

"Oktay, topla adamlarını. Erdal'ı değiştireceksin."

Hızlı adımlarla uzaklaşırken arkasını dönmeden seslendi:

"Acele et biraz. Havanın kararmasına az kaldı."

Üniformasının düğmelerini ilikleyen Oktay, bir yandan Tayfun'un arkasından bakıyor, bir yandan da askerlerine sesleniyordu:

"Birinci tim, işi bırakın. Sırt çantalarınızı alın, gidiyoruz."

Tayfun büyük kayanın arkasına geçip mezarlığın sınır taşlarının hemen gerisinde çömelen üç çocuğa baktı bir süre. Güç almak için birbirlerine yaslanarak duran çocuklardan biriyle göz göze geldi. Dağınık uzun saçlarının arasından zorlukla seçilen çapaklı gözleri tedirginlik ve endişe doluydu. *Bu zavallı bunları nasıl unutacak?* Çocuk tekrar başını eğip önündeki taşlara bakmaya başlayınca, Tayfun yürümeye devam etti. Birkaç adım attıktan sonra durup geri döndü. Ali ağır hareketlerle üniformasını giyiyordu. Güneş mezarlığın arkasındaki tepelerin üstünden son ışıklarını gönderiyordu. Gözlerini kapatıp yüzünü güneşe çevirdi. Göz kapaklarını bir süre öylece tuttu. Sabahtan beri devam eden çığlıklar ve ağıtlar artık yerlerini inlemelere, sessiz hıçkırıklara bırakmıştı. Kadınların büyük çoğunluğu cenazeleri getiren traktörlerin ve diğer arabaların hemen önündeki düzlükte toplanmıştı. Kimi yaşlı gözlerle olan biteni seyrediyor, kimi başını yanındakine yaslamış öylece duruyordu. İçlerindeki en yaşlısı ise manzarayı, saçlarından aşağıya doğru sıyrılan başörtüsünün iki ucunu elleriyle sıkıca tutmuş halde izliyordu. Kızıl saçları zaman zaman esen rüzgârla uçuşuyordu.

Aynı anda on altı mezar birden kazılıyordu. Üçünde, ikişer askerin küreklerinin mezardan dışarı fırlattıkları topraklar görülebiliyordu. Bazılarının kazma işi yeni başlamış gibiydi. Beş mezar ise artık kapatılmaya hazırdı. Bir çukurun başında, üzerindeki siyah rengi solmuş eski cübbesiyle, yirmi kilometre uzaktaki komşu köyün imamı, muhtarın damadı Zübeyir'le birlikte çalışan askerlere el kol işaretleriyle talimat veriyordu. Şenol Teğmen ise bir grup askerin başında durmuş, toprağa vurulan kazma kürek darbelerini, batmakta olan ilkbahar güneşinin önünde uçuşan toz toprağı seyrediyordu. Arkasındaki traktörlerin römorklarında, beyaz kefenlere sarılı cenazeler yan yana yatıyordu. Köyde sadece bir tane tabut bulabilmişlerdi. Çevredeki en belirgin, en göz alıcı rengin beyaz olduğunu fark etti Tayfun.

Şenol'a doğru yürüdü. *Bunu atlatırsa asker olur!* Mezarın başına kadar gelip durdu. Ellerini karnının hizasında palaskasına geçirdi. Şenol, komutanının geldiğini anlamış ama hiç tepki vermemişti. Bir süre ikisi yan yana askerlerin çukuru derinleştirmelerini seyrettiler. İçlerinden biri her

kazma darbesinde, "Cehennem zebanileri, o... çocukları, şerefsizler..." diye mırıldanıyordu. Öfkesi, boncuk boncuk terlemiş yüzünden okunuyordu. Sessizliği Şenol bozdu:

"Komutanım siz nerelisiniz?"

Gözleri çukurun zeminindeki toprağa giren kazma küreklerde kilitlenmiş Tayfun, cevap vermedi. Şenol, yere doğru eğilip eline bir avuç toprak aldı. Doğrulduktan sonra devam etti:

"Büyük dedem... Dedemin babası geçen sene öldü. Yüz iki yaşındaydı komutanım. Ayakta, dimdik gitti. Mezarına toprak atarken, bağdaki büyük zeytin ağacının kovuğunda anlattıklarını hatırladım az önce."

Tayfun, başını kaldırmadan sordu:

"Ne anlattı deden sana?"

Şenol, başını çevirip Tayfun'a baktı. Sonra o da önüne dönüp kaldığı yerden sürdürdü:

"Yunanlılar bir gün eve gelmişler. Evde silah aramışlar. Herkesi dövmüşler. Sonra büyük dedemin kardeşiyle karısını almışlar. O zeytin ağacının dibinde, kocasının gözleri önünde dedemin yengesine tecavüz etmişler, ikisini de öldürüp gitmişler." Tayfun, başını çevirip Şenol'a baktı. Göz göze geldiler. Teğmen, başını gökyüzüne doğru kaldırdı.

"Dedem her anlattığında, atıyor derdim. Demek böyle oluyormuş."

Tayfun, sadece teğmenin duyabileceği şekilde mırıldanarak sordu:

"Teğmen, sen neden burdasın?"

Bir süre düşünen Şenol önce gülümsedi, sonra cevap verdi:

"Dedem Kurtuluş Savaşı'nda, onun oğlu Kore'de, babam Kıbrıs'ta, ben de burdayım işte komutanım... "

"Dedenin anlattıkları sadece hatıra. Onların savaşı bitti. Bu da seninki. Senin torunun da bir başka yerde savaşacak. Biraz huzur içinde uyumayı hak edebilmek için, mutlaka bir bedel ödemek zorundasın. Şimdi bunun zamanı."

Sol eliyle Şenol'un sağ omzunu geriye doğru çekmeye başladı. Teğmenin duruşu yavaş yavaş değişiyor, vücudu dikleşiyordu.

"İnsan su gibi. Bulunduğu kabın şeklini alır... Etrafına bak. Ben burda zeytin ağacı falan görmüyorum. İşte kap burası, acele et, bu kabın şeklini al."

Konuşurken gülümsüyor gibiydi. Şenol bir şey söyleyecek oldu ama vazgeçti. Zaten Tayfun da elini indirmiş ve arkasını dönüp yürümeye başlamıştı bile. Ardından seslendi:

"Böyle bedel olmaz olsun komutanım. Bunun vereceği huzura da lanet olsun." Tayfun, birden geri döndü.

"Teğmen, sen nerelisin?"

"İzmir komutanım."

Tayfun'un yüzü gerilmiş, Şenol da ürkmüştü. Gözleri, komutanının omuzlarındaki üç yıldıza takıldı. Tayfun sesini yükselterek konuştu:

"Bana bak çocuk. Savaşı sorgulama. Onu bolca yapan var zaten... Askerler tartışmazlar. Sadece savaşırlar. Sen de sadece savaşacaksın. Anladın mı?"

Şenol, hiç beklemeden cevap verdi. Sesinin tonu ve kullandığı üslubu ile meydan okur gibiydi:

"Hayır komutanım, anlamadım."

Tayfun, Şenol'a doğru bir adım daha attı. Kaşları çatılmıştı

"Aslında bugün anladın ama daha farkında değilsin. Merak etme fark edeceksin de. Savaşını sorgulayanlarla karşılaştığın gün... Ayrıca, sana bir kez daha söylüyorum, dik dur, dik yürü. Kendine güven duymaya başlarsın."

Tayfun tekrar geri döndüğünde imamla yüz yüze geldi.

"Komitanim, ikisi daha tamamdir. Bitenleri defnedek, emrinizle."

"Hocam sen bilirsin. Nasıl yapalım?"

"Valla komitanim, ceneze çoktur. Bir yandan başlasak, aydınlıkta toprağa versek eyi olur."

İkisi birlikte traktöre doğru yürümeye başladılar. Kırk yaşlarındaki imam üzgün fakat şikayet eder bir tonda konuşuyordu:

"Komitanim, buralarda fazla tutmiyler cenezeyi. Köylü acele ediy. Ama böyle tabutsuz da olmiy. Aceleye gelmiştir biraz."

"Haklısın hocam, ama hepsi bütün gün güneşin altındaydı."

"Biliyim komitanim." Tayfun, imamın sözünü kesti:

"Hocam sen de çok yoruldun bugün. Biraz otur, bizim diğer askerler gelsin, başlarız."

İmam, Tayfun'un ardından traktörlerden birinin büyük arka tekerleğinin hemen önünde yere çöktü. İkisi de konuşmuyordu. İmam cübbesinin toz toprak içinde kalmasına aldırmamış, gözlerini yere dikmişti, Tayfun ise Köseçınar'dan geride kalan birkaç erkekle, civar köylerden gelenler ve askerlerinin çalışmasını izliyordu. Sadece kazma kürek sesleri, baharı karşılayan kuş cıvıltıları ve arada sırada öten ağustos böceklerinin sesleri duyuluyordu. Dizlerini kendine doğru çekip bağdaş kuran Tayfun mırıldanmaya başladı:

"Dünyada ne var, kendine dert eyleyecek,

Bir gün gelecek ki can bedenden gidecek Zümrüt çayır üstünde, sefa sür iki gün Zira senin üstünde de otlar bitecek!"

İmam, başını kaldırıp Tayfun'a baktı. İmalı bir ses tonuyla, "Komitanim, Hayyam şarapçidir," dedi.

"Şarapçı, marapçı. İyi demiş, doğru demiş. Şuraya baksana hocam."

İmam, Tayfun'un gösterdiği mezarlara bakmak yerine tekrar başını önüne eğip sessizliğe gömüldü. Tayfun ise uzaklara gitti. Çok uzaklara. *Kendine hakim ol oğlum. Sorunlar tek tek gelince, zaten sorun olmazlar ki. Günlük işler onlar. Farkına bile varmazsın. Öyle çaresiz hissetmez, hepsinin teker teker üstünden gelirsin. İşte hepsinin bir araya geldiği an bu an...* Bir yandan içinden konuşuyor, bir yandan da mimikleriyle sözcüklerine eşlik ediyordu. İmamın arada sırada göz ucuyla kendisini izlediğini fark

etmiyordu. *Bir doktor gibi olmalısın Tayfun. Bir doktor gibi. Kendini hastanın yerine koyarsan ameliyatı yapamazsın. Dağılır, tepetaklak olursun. Yukarıdan bak buraya. Senin görevin bu insanlara yardım etmek. Ve ediyorsun da. Bundan fazla bir şey yapamazsın. Sen karını düşün. Birkaç gün içinde doğacak oğlunu düşün. Kucağına ilk aldığında neler hissedeceğini düşün. Bu ölümler gibi, o da gerçek olacak Tayfun. Etiyle, kemiğiyle gerçek bir evlat. Minik burnu, küçük küçük parmakları... Sonra sana baba diyecek. Evet ya! Bana baba diyecek. Ne zaman konuşur acaba? Bu kadar yıl beklemenin sonu geliyor işte. Mutlu olacaksın. Şebnem sevinçten uçacak. Allahım ne olur şu doğumu atlatalım!*

Bu düşünceyle tüm vücudunun sarsıldığını hissetti. Başını yavaşça yukarı doğru çevirip traktörün römorkunda görünen beyaz kumaşlara baktı. Biri küçücüktü. Çok küçük. Başının ve ayaklarının hemen üstünden düğüm atılmıştı. 'Başı hangi tarafta?' diye sordu kendi kendine. Daha fazla bakmak istemedi ama gözlerini bir türlü ayıramıyordu. Yavaş yavaş gözlerini aşağıya, soğuk metal römorkun altına doğru kaydırdı. Bir şey gördü içini huzursuz eden. Ruhunu kavrayıp sıkan. Ama ne olduğunu algılayamıyordu. Gözlerini kısıp daha dikkatlice baktı. Hatta ayağa kalkıp bebeğin yanına gitmek istedi ama o gücü kendinde bulamadı. Kefenin ucu kıpkırmızıydı. Birden bire sağ kaşının çekmeye başladığını hissetti. Eğilip toprağa baktığında römorkun hemen altında küçük bir gölcük oluştuğunu fark etti. Güneşin ışıklarının vurmasıyla parıldayan kırmızı kan gölüne düşen her damla dalgalar oluşturuyordu. Ve her bir dalga, küçük kan birikintisinde dalga dalga yayılıyor, Tayfun'u da içine alıp boğuyordu. Sağ eliyle, kaşını acıtana dek ezdi. Tırnaklarını alnına geçiriyordu. *Her şey böyle değil. Bu bitecek. İyi şeyler de var oğlum. Az kaldı. Birkaç gün içinde her şey düzelecek. Bunları unutacaksın.*

"Kaya, Kaya 1!"

Telsizin sesini duymuyordu. İmamın uyarısı ile kendine geldi. Telsizle konuşurken gözleri hâlâ yerdeki gölcükteydi.

"Dinliyorum."

"Komutanım, traktörlerin orda mısınız?"

"Evet."

Sesi boğuk çıkmıştı.

"Tamam komutanım, beş dakika sonra yanınızdayız."

Erdal Üsteğmen ve adamlarının koşar adım köye girdikleri, nefes nefese konuşmasından anlaşılıyordu. Tayfun, birden başını çevirip gözlerini kurtardı. Yavaşça ayağa kalktı. Uyuşan dizlerini esnetti.

"Hocam, geldi bizimkiler."

İmam, hiç sesini çıkarmadan ağır ağır ayağa kalktı. Ellerindeki tozu cübbesine silip ağır adımlarla en yakındaki mezarın başına doğru yürümeye başladı. Bir yandan da iç cebinden çıkarttığı Kur'an'ın sayfalarını karıştırıyordu. Tayfun, önce imamın arkasından yürümek istedi ama telsizden kendi kod adını duyunca durdu.

"Kaya, Tuna!"

Arayanın tugay komutanı olduğunu anladı. Telsizi eline alıp geriye döndü. Bebeğin bulunduğu traktörün römorku karşısında belirince, bu defa da yana dönüp yürümeye başladı. O tarafta da Şenol Teğmen'in, büyük bir hırsla, çılgınlar gibi toprağı kazdığını gördü. Yeni bir mezara başlamışlardı.

"Kaya dinlemede."

"Ne durumdasınız?"

"Komutanım, savcıyla doktor on dakika kadar önce ayrıldı."

"Anlaşıldı. Kaya, burası da karışıktı biliyorsun. Bugün gelmek istedim ama olmadı." Şenol, üniformasının üstünü çıkarmış, haki atletiyle çalışıyordu. Elindeki kazmayı hızla yere geçiriyor, ardından kazmanın boşta kalan ucunu tekmeliyordu. Sonra dizlerinin üstüne çöküp toprağı eşeliyor, avuç avuç alıp başının üstünden fırlatıp atıyordu.

"Komutanım, burayı görmediğiniz iyi oldu." "Kaya, bana kısa bir rapor verebilir misin?"

"Yazılı raporumu pilotlarla gönderdim. Bu kanal emniyetli olmayabilir komutanım." "Sorun değil. Bu insan olmayan yaratıklar da ne yaptıklarını öğrensinler."

Şenol'un çevresindeki üç asker, tim komutanlarının toprakla mücadelesini seyrediyor ama kazmanın sağa sola savrulmasından, bir türlü yanaşıp kendileri devam etmek için ona yanaşamıyorlardı.

"Anlaşıldı komutanım, bir saniye beklerseniz." Sol üst cebinden bir kâğıt çıkartıp okumaya başladı: "Komutanım, toplam on altı şehidimiz var. Biri altı aylık, biri iki yaşında, biri beş yaşında üç çocuk. Altı kadın. Kadınlardan biri, altı aylık bebeğin annesi. Kadınlardan ikisinin yaşı altmışın üstünde."

Tayfun, telsizle konuşurken yürüyordu. Bir yandan da Şenol'u izliyordu. Teğmen, kolunda güç kalmayınca bir köşeye yığıldı. Askerlerinden biri hemen atlayıp kazmayı elinden aldı.

"Yedi erkek. Üçünün yaşı altmıştan fazla. Biri seksenin üstünde. Büyük çoğunluğu caminin içinde kurşuna dizilmiş, Bazıları boğazı kesilerek şehit edilmiş. Kayıplarımız arasında köyün imamı da var komutanım. Ayrıca toplam beş ev ateşe verilmiş. Onlarca hayvan telef edilmiş. Okul binası da tahrip edilmiş..."

Telsizin mandalını bırakıp kulağına götürdü. Gözü yine traktörün römorkuna takılmıştı. Köylülerden biri beyazlar içindeki bebeği itinayla kucağına aldı. Gözlerinden akan yaş damlaları kan lekeleriyle bezenmiş kefene damlıyordu. *Kefeni kundağı olmuş...* Tayfun yüzünü tekrar yere doğru çevirdi.

"Anlaşıldı Kaya! Allah hepsinin belasını versin. Bunun hesabını verecekler. Hem de fazlasıyla verecekler."

Tugay komutanının sesi öfkeden titremeye başlamıştı. Bir süre sessizlikten sonra devam etti:

"Bana söyle bakayım, daha ne kadar işiniz var orda?"

"Komutanım, defin işlemlerine yeni başlayabildik."

Tayfun dayanamayıp imamın başında durduğu mezara doğru döndü. Tiz sesle okuduğu dualar kulağına kadar geliyordu. Kadınlardan birkaçı mezara yanaşmış, bir süredir duyulmayan zılgıtlara tekrar başlamışlardı.

"Ne kadar sürer?"

"Komutanım. Bir yandan yeni mezarlar açıyoruz."

"Kaya, ben sana ne soruyorum evladım? Ne kadar sürer işiniz orda?"

Komutanın ses tonu daha da sertleşmiş, telaşlı bir hal almıştı. Tayfun, bebeğin köylünün elinden yavaş yavaş mezarın içine doğru inişini izliyordu. Son bir kez daha gördü beyazlığı ve üzerindeki kırmızılığı...

"En az bir saat daha."

"İyi. Şimdi haritanı aç, sana koordinat vereceğim."

Tayfun, bilinçsizce çevresine bakındı. Gözleriyle Ali'yi arıyordu. Arkasından gelen seslerle o yöne döndü. Haberci, telsiz konuşmasını takip etmiş, Tayfun'un sırt çantasının ön gözündeki haritayı çıkarıyordu. Hemen komutanının ayaklarının önünde yere serdi. Tayfun eğildi.

"Açtım komutanım."

"HK35S2 bölgesine intikal edeceksin. Orda kırk beş faaliyeti yapacaksın. Anlaşıldı mı?"

Tayfun, haritanın kaplandığı saydam naylondaki yazılar üzerinde elini gezdirip bir yerde durdu. Telsizi tekrar dudaklarına götürdü.

"Komutanım. Olumsuz."

"Anlaşılmadı mı, tekrar edeyim mi?"

"Hayır komutanım, tekrar etmenize gerek yok. Ancak, verdiğiniz emri yerine getirmemiz mümkün değil."

"Kaya, sen ne dediğinin farkında mısın?"

Tayfun, başını haritadan kaldırdı, olduğu yerde doğruldu. İki köylünün kucağında taşıdıkları cesetlerden birinin, bebeğin hemen yanındaki bir mezara yerleştirildiğini gördü.

"Evet komutanım. Meslek hayatımda ilk kez, birliğime verilen bir emri, içinde bulunduğumuz şartlar gereğince başarıyla yerine getiremeyeceğimi anlatmaya çalışıyorum."

Karşıdan bir süre ses gelmedi. Başını çevirip konuşmaya tanık olan habercisine döndü. Göz göze geldiler. Ali'nin üniformasının ön tarafında

büyük bir yırtık vardı. Postallarının her ikisi de parçalanmıştı. Sağdakinden kirlenmiş çorapları görünüyordu. Çamur içindeki saçlarında kan lekeleri vardı.

"Sen uza bakim şurdan."

Ali, geri geri giderken bir an sendeledi ama düşmedi. Tayfun, telsizin sesini biraz kısıp kulağına yasladı.

"Sana son kez söylüyorum. Oraya gideceksin!"

Telsizden gelen sesin sahibi gibi Tayfun da sinirlenmişti. Mandala bastı, bir süre bekledi. Sakin bir sesle ve tane tane konuşmaya başladı:

"Komutanım, bu bölüğün komutanı olarak, bu birliğin bu görevi yerine getiremeyeceğini söylüyorum size. Eğer hâlâ bana inanmıyorsanız, emrinizi yerine getirebilecek bir başka komutan atamanızı veya doğrudan bölüğümün başına geçerek sizin bizzat emir vermenizi arz ediyorum. Ben bu sorumluluğu almayacağım."

Köylüler ve askerler birlikte iki mezarı kapatmaya başlamıştı. Yeteri kadar kürek olmadığı için bazıları mezarın kenarına yığılı toprağı elleriyle atıyordu. Ağıt yakan kadınlardan biri kendini yarısı kapatılmış mezarın üzerine attı.

"Kaya, Tuna!"

Tugay komutanı sakinleşmişti. Ama sesindeki titreme anlaşılabiliyordu.

"Kaya dinlemede komutanım."

"Sen kendini Varna'ya gitmeyen Fatih Sultan Mehmet mi sanıyorsun? Bana bak, ne sen Fatih'sin, ne de ben ikinci Murat'ım. Anladın mı? Bunu seninle sonra konuşacağız... Az önceki emrimi iptal ediyorum. Ordaki işin bitince üs bölgene dön. Tamam!.. "

Tayfun, görüşmenin bittiğini belirten 'tamam' sözcüğünden sonra konuşup konuşmamakta önce tereddüt etti, sonra cevap verdi:

"Emredersiniz komutanım."

Telsizi cebine yerleştirirken, ister istemez arkasına döndü ve kan ter içindeki Erdal Üsteğmen'le göz göze geldi. Erdal'a bakıyordu ama tugay

komutanı Metin Paşa'nın az önce telsizde ne söylediğini hatırlamaya çalışıyordu. *Ne Fatih'i, ne İkinci Murat'ı?* Erdal'ın, konuşmanın son bölümüne kulak misafiri olduğu yüzünden anlaşılıyordu.

Faltaşı gibi açılmış gözlerle mezarlığa bakarken, "Komutanım, burası Varna'dan da beter olmuş," dedi.

"Siz Bir-İki Yeri Ele Geçirin Yeter."

5 Mayıs 1993 - 23:55

Dükkânın ışıklarını kapattı. Okul müdüründen aldıkları eski makam koltuğunu sobanın arkasına doğru sürükledi. Daha otururken yüksek olduğunu anladı. Kalktı, koltuğun tekerlekli ayağına basıp üst tarafını çevirmeye başladı. Birkaç turdan sonra denemek için oturdu. Yüksekliğin yeterli olduğuna karar verip tekrar ayağa kalktı. Plastik taburelerden birini koltuğun biraz önüne koydu. Koltuğun üzerindeki tozlu battaniyeyi bir-iki kez gelişigüzel çırptı. Yerleşmeye hazırlanırken, dükkânın kepengini indirmediğini fark etti. Battaniyeyi koltuğa bırakıp kapıya doğru yürüdü. Kendini içeriden kilitlemişti ama kepenk yukarda kalmıştı. Caddeden geçenler -bu saatten sonra kimse olmazdı ya- içerde birinin olduğunu anlayabilirlerdi. Anahtarla kapıyı açıp dışarı göz attı hızlıca. Dükkânın kapısına tutunup zıpladı. Kepengi sağ eliyle yakalayıp gürültüyle aşağı indirdi. Büyük asma kilidi, kilitlenmiş gibi bıraktı. Kapıyı tekrar kapatıp mantarı iki kez çevirdi. Sonra da tezgâhın üstüne attı. Sobaya attığı odunların en az iki saat idare edeceğini düşündü. Battaniyeyi alıp koltuğa oturdu. Ayaklarını tabureye uzatıp ayakkabılarını da birbirine sürterek çıkarttı. Sobaya yanaştırıp üzerlerini iyice örttü. Tezgâhın üzerindeki radyoyu eline *alıp düğmesini çevirince sessiz dükkânın içi hışırtılarla doldu.* Yavaş yavaş kanal aramaya başladı. Bir-iki yerde durup konuşmaları anlamaya çalıştı. Geçtiği kanallardaki şarkılar hoşuna gitmemişti. *Doğru dürüst bir yer de yok ki!* Sakin bir müzik sesinde durdurdu parmaklarını. Bir süre dinledi. Sonra radyoyu karnının üzerine yavaşça bıraktı. Bir gong sesinden sonra spiker konuşmaya başladı:

"Amerika'nın Sesi Radyosu tarafından hazırlanan Türkçe yayınımıza başlıyoruz. Önce haberler..."

"Haberleriniz batsın," dedi mırıldanarak. Düğmeyi tekrar çevirmeye başladı. Arapça bir şarkının güçlü kıvrak ezgilerini gayet net yakalayınca, radyoyu tekrar battaniyenin üstüne bıraktı. Ama şarkı sona erip Arapça konuşmalar başlayınca öfkelenerek bir kez daha düğmeye uzandı. Bu kez hızla çevirdi. Kanal çubuğu Sony radyonun en sonunda bir yerlerde durduğunda, bir başka Türkçe konuşmayı yakaladı:

"Burası Moskova'nın Sesi. Sayın dinleyiciler, Türkçe yayınımıza dünyadan gelişmelerle devam ediyoruz. Küba lideri Fidel... "

Yüzünü ekşitip radyoyu kapattı. Bir süre öylece bekledi . Sonra kollarını içine sokup battaniyeyi omuzlarına kadar çekti, koltuğa iyice gömüldü. Caddenin karşısındaki civalı sokak lambası sönünce her taraf zifiri karanlık olmuştu. Sobanın içindeki odunlardan biri çatırtıyla yer değiştirince ürperdi. Sessizlik daha fazla rahatsız etmişti. Battaniyenin kenarından çıkarttığı eliyle radyonun düğmesine, tekrar uzandı. İlk kanalda durdu. Heyecanlı bir sunucunun Arapça konuşmalarının, daha doğrusu şiirlerinin gerisinde marş benzeri şarkılar çalıyordu. "Saddam'ın radyosu bu," dedi. Elini tekrar içeri soktu. Sobanın üstündeki deliklerden dışarıyük selen sarı kızıl ışık huzmeleri tavanda haleler yaratıyordu.

Bir süre onları izledi. Sokak lambası tekrar yanmaya başlayınca yine sokağa döndü. Çok değil beş sene önce bu caddede gecenin bir yarısında toplanırlardı. Bazen gün ışıyana kadar kalırlardı. Bayramlarda, düğün gecelerinde... Büyük çocuklar onları aralarına almazdı. Nizam abisi olmasaydı tabii... Çünkü, Salman onun kardeşiydi. Mahmut'un da amcasının oğlu. Nizam'dan korkardı hepsi. O her şeyi bilirdi. Hep onun dediği olurdu. Hep korurdu ikisini. Mahmut'a tokat atan Mersinli öğretmeni de, caddenin ortasında böyle bir gece yarısı dövmemiş miydi?

Bu dünyada tek başımayım. Kimsem yok artık... Allahım ben ne ettim sana? Benim suçum ne ki, ceza veriyorsun? Daha ne yapayım? Ne zaman göreceksin beni, ey Allahım! Gözleri buğulanmıştı Salman' ın, boğazı düğümlenmişti. Yutkundu. Ağlamamak için kendini tutuyordu. Gözlerini büyük büyük açtı ama engel olamadı. İki damla gözyaşı yanaklarından süzülüp dudaklarına kadar indi. Battaniyenin ucuyla sildi yavaşça. Utandı bundan. Gözlerini kapattı. Aklına Meryem düşünce yüzü kızardı, bir kez daha yutkundu. Tüm bedenini büyük bir utanç ve pişmanlık duygusu

sarmıştı. Gözlerini acıürcasına kıstı. Meryem düşüncesini silmek için radyodaki şiirlere kulak kabarttı. Olmayınca, caddeye baktı tekrar. Dükkânın içini izledi bir süre. Yine başaramayınca, kendini akıntıya bıraktı. *Ben nasıl yaparım? Nasıl olur da...* Telefonun ziliyle koltuktan adeta sıçradı. Açıp açmamakta tereddüt ediyordu. *Burda olduğumu bilmiyorlar ki!.. Babama mı bir şey oldu? Evden arıyorlar belki...* Radyoyu kapatıp tezgâhın üstüne koydu. Battaniyeyi hızla yere fırlattı. Zil sesinin üçüncü kez dükkânı kaplamasını engelleyememişti. Fısıltıyla konuştu:

"Elo?"

"Salman?"

"Buyir yenge..."

"Babam soriy... "

"Söyleyesin işi varmış dükkânda."

Arkadan, öksürükleri arasından babasının sesi duyuluyordu:

"Çabuk gele."

"Bubam gelsin diyi."

Salman'ın ahizeyi tutan eli titriyordu.

"Yenge, söyleyesin işi varmış diyesin. Bitince gelecekmiş diyesin."

"Eyi, söyleyecağım."

Meryem, duygusuz bir ses tonuyla bitirmişti konuşmasını. Ve hemen de telefonu kapatmıştı.

Zaten az sonra uyuyakalır. Ahizeyi yavaşça yerine bırakıp tabureye oturdu. Tezgâhın altındaki çekmeceden babasının tütün tabakasını çıkarttı. Kapağını açtı. Diliyle ıslattığı parmağını küçük karton kutuya daldırdı, içinden bir kâğıt çekip çıkarttı. Sol elinin işaret ve başparmağı arasında tuttuğu bir tutam tütünü kâğıda yaydı. Parmaklarının arasındaki kâğıdı silindir gibi çevirip diliyle uç tarafını yaladı. Her zamanki gibi fazla tükürük bulaştırdığı için, ince kâğıdın bir kısmı dudaklarında kalmıştı. *Kimse abim gibi tütün saramazdı.* Geriye dönüp raftan bir kibrit çıkarttı. Sigarayı ağzına götürdü, dışardan görünmesin diye tezgâhın arkasına eğilip yakarken,

devriye görevindeki bir polis panzerinin caddeden yavaş yavaş geçtiğini fark etti. Başını biraz daha eğdi. Boğulacak gibi olunca, ağzına doldurduğu dumanın tamamını dışarı verdi. Sobaya bir göz atıp koltuğa uzandı. Yerdeki battaniyeyi tekrar üstüne çekti. Sigaradan bir nefes daha alıp dumanını seyretmeye başladı. Meryem'in soğuk, bitkin sesi kulaklarında çınlıyordu: "İyi, söylerim!"

Gözleri kendiliğinden caddeye döndüğünde, camın önünde bir karaltı gördü. Biri cama yasladığı iki elinin arasından içeriye bakıyordu. Nefesini tuttu. İçeride sobanın yandığını görmüş olmalı ki, camı yavaşça tıklatmaya başladı. Salman, 'Keşke sobanın önüne bir şey koysaydım,' diye geçirdi içinden. Bir süre sessiz kalmayı denedi ama kapıdaki ısrarlıydı. Yavaşça koltuktan indi, sigarayı sobanın üstündeki delikten içeri attı, ayakkabılarının arkasına basarak kapıya doğru yürüdü. Cama hâlâ aralıklarla vuran Mahmut'un gözlerini gördü. Boynundaki poşu ağzını ve burnunu tümüyle örtmüştü, işaret parmağı ile sus işareti yaparken, tezgâhın üzerindeki anahtarları kapmasıyla kapıyı açması bir oldu. Birlikte, kepengi ses çıkartmamaya özen göstererek yarıya kadar kaldırdılar. Mahmut başını eğip içeri süzüldü. Salman, caddeye şöyle bir göz attıktan sonra kepengi indirip kilidi yerine geçirdi, kapıyı kilitledi.

Geri döndüğünde Mahmut, telaşla raflardaki Maltepe paketlerini, kibritleri beşer onar bir çantaya dolduruyordu. Başında yün örgüsü bir bere vardı. Poşusunu çenesine indirmişti. Pantolonunun paçalarını çorabının içine sokmuştu. Ayağında mekap ayakkabılar vardı. Bir süre seyretti amcasının oğlunu.

"Ne oliy oğlum?"

Mahmut'un dudakları kurumuştu. Bir başka raftan eline geçirdiği, çikolata, gofret ne varsa çantasına attı. Sonra Salman'a döndü:

"Gidiyim Salman."

Salman, yavaş yavaş sobaya yanaştı. Plastik tabureyi yan tarafa çekip oturdu.

"Bu gece midir?"

"He, biraz sonra. Mezarlığın orasindan aliyler."

Salman, başını önüne eğdi. Sobanın önündeki mazgaldan dışarı taşan ışık huzmesinin hareketlerine takılmıştı.

"Arabanın tekerini yapmışam. İç lastiğini de değiştirmişem. Ama cant fazla dayanmaz."

Teşekkür etmek istedi. Kelimeler boğazında tıkılıp kalmıştı. Bir sürü şey söylemek istiyordu aslında. Akrabadan öte, tek arkadaşı Mahmut da gidince artık yapayalnız kalacaktı. Evet, belki son yıllarda çok iyi anlaşamıyorlardı. Ama yine de... Başını kaldırıp Mahmut'a baktı. Taburenin üstüne çıkmış, büyük bisküvilere uzanıyordu. Birini yere düşürünce küfretti. Aşağıya inip elinde tuttuklarını da çantasının içine fırlattı. Salman'ın uzandığı koltuğu ittirip karşıdaki raflara geçti. Birkaç defter, kalem ve pil aldı. Çantanın ağzını kapatırken, "Bunlar bir hafta yetiy. Sonra fazlasiyla olacaktir," dedi.

Koltuğu kendine doğru çekip oturdu. Derin bir nefes aldı. Tıraş olmuştu. Yüzünde kestiği bazı yerlerdeki kan kurumuştu. Kesik kesik konuşuyordu:

"Senin de gelmeni istiydim. Beraber gitmek istiydim... Ama biliyim. Mümkün değildir."

Salman hâlâ sobanın alevlerini izliyordu. Aklında abisiyle vedalaştığı gece vardı. Evlerinin hemen yanındaki odunlukta... Aynı Mahmut gibi... Yine böyle bir bahar gecesi...

"Ama az kalmıştir. Her şey yoluna girecaktir. Bu yaz bu iş bitiy Salman, anliy misin beni? Özgür olacağiz."

Önceleri Nizam'ın ne demek istediğini anlamamıştı Salman. "Ne zaman döneceksin?" diye sormuştu. Gülümsemiş, Salman'ı kucaklamıştı abisi. "Hepsi sana emanet," deyip karanlıkta kaybolmuştu.

"Az önce İbo söyledi. Bizimkiler Amerikalılarla da anlaşiyler. Herifler, 'Siz bir-iki yeri ele geçirin yetiy,' demiştir."

Ertesi gün Nizam'ın gittiği anlaşılınca, babası Salman'ı her gördüğünde dövmüş, "Niye haber vermedin ula kaltak?" diye Meryem'in de suratına tükürmüştü. Osman Ağa'nın derdi PKK, asker, devlet, özgürlük falan değildi ki. O, Nizam'ın kendisinden izin almadan bir şey yapmış olmasına

delirmişti. Aynı, istemediği kızla evlenmeye zorladığı için büyük oğlu Celal'in dağa çıkmasına çıldırdığı gibi. İşte bu yüzden Nizam'ı da alelacele o kızla -Meryem'le- evlendirmemiş miydi?

"Amcaoğlu, sana diyim."

Salman, Mahmut'un konuştuklarını duyuyor ama dinlemiyordu. Büyük şeyler söylüyordu. Tanklar, özgürlük, pilotluk, Amerikalılar... Ama Salman'ın aklı Osman Ağa'daydı. Zavallı anasında... Nizam'da... Yeğenlerinde. En büyük abisi Celal'in istemeyip evden kaçtığı kızla zorla evlendirilen Nizam'daydı... Ve Salman'ın aklı, Nizam abisinin, biri daha karnındayken iki çocuğuyla geride bırakıp gittiği Meryem'deydi...

"İyi. Helalleşelim."

Salman, 'helalleşelim' sözünü duyunca kendine geldi. Ayağa kalktı.

"Aney sana emanettir."

"Bana artık kimseyi emanet etmeyin," demek istedi. Mahmut'a sarılırken, 'En azından geride bir tek ananı bıraktın,' diye düşündü. Mahmut'un arkasından caddedeki civalı lambanın yavaş yavaş söndüğünü görmüştü.

"Abimden haber alırsan... "

Salman, cümlesini tamamlayamamıştı. Mahmut iki eliyle Salman'ın sağ elini yakalayıp avucuna bir tespih bıraktı. Parmaklarını kapatıp iyice sıktı.

"Bu aslında senindir."

Mahmut kapıya doğru yönelirken, Salman elindeki tespihe bakıyordu.

"Arkamdan kapat. Sakın ola burdan çıkmayasın bu gece. Gün aydınlanana kadar, tamamdır?"

Sessizce kapıyı açtılar, kepengi kaldırıp yine yavaş yavaş indirdiler. Mahmut, aynı Nizam gibi karanlıkta kaybolurken Salman kapıyı kilitliyordu. Geri dönüp koltuğa oturdu. Sol eline aldığı tespihi sobaya doğru tuttuğunda yüzü kızarmıştı. Nizam abisinin, yıllar önce Mahmut'a hediye ettiği tahta oyma tespihti bu. Siyah boyaları zamanla dökülmüştü. Salman surat asınca Nizam, "N'oldu oğlum, kıskandın mı? Sana da alırız bir

tane," demişti. Ama hiç almamıştı. Mahmut, o gün bugündür elinden hiç düşürmemişti bu tespihi...

Duvardaki eski saati karanlıkta seçmeye çalıştı. Gece yarısını geçmişti. Battaniyeyi eline alıp tekrar uzanmak istedi. Ama caddenin lambası birden sönünce irkildi. Lambanın aydınlığı daha önce olduğu gibi yavaş yavaş kaybolmamıştı. Yani elektrikler kesilmişti. Bir süre öylece dondu kaldı. Ve ilk mermi sesiyle kendini tezgâhın ardına attı. Caddeye düşen, dükkânın üstünden geçen mermilerin vınlamaları gittikçe artıyordu. On beş, yirmi saniye sonra tugay karargâhının uçaksavarları da çalışmaya başladı. Ve ardından polis karakolunun çatısından kaleşler... *İşte ilk havan...* Caddeye isabet eden mermilerden biri sekip karşı dükkânın camını gürültüyle indirdi. Şangırtılara havan mermisinin patlama sesi karıştı. Salman, merminin düştüğü yeri anlamaya çalıştı ama beceremedi. Roket sesi bekledi bir süre. Gelmeyince, "Sadece taciz," dedi kendi kendine. İlçenin sadece iki yerine ateş ediliyor ve sadece bu iki yerinden cevap veriliyordu. "Kesin taciz bu," dedi. "Az sonra biter." Yere oturdu. Canı sigara çekti ama tabakayı nereye bıraktığını hatırlayamayınca vazgeçti. Kulaklarına tankların palet sesi gelmeye başlamıştı. Tezgâhın tahtaları arasındaki bir boşluktan caddeyi gözlüyordu. *En az iki tank yola çıktı.* Tanklar tugaydan emniyete doğru geliyorlardı. Az sonra dükkânın önünden geçeceklerdi. Ama daha önce bir polis panzerinin tüm ışıklarını kapatmış halde hızla tugaya doğru gidişini izledi.

Allah kahretsin! Mahmut.. .Mahmutları buldular. Kesin yakaladılar.

Elleri ayakları titremeye başlamıştı. Başını, büktüğü dizlerinin üstüne koydu. *Mahmut senin Allah belanı versin!* Öfkesi, üzüntüsünü bastırıyordu. Sürekli, "Kesin buldular," diye sayıklıyordu. Bir başka havan mermisinin patlamasıyla irkildi. Sonra bir anda silah seslerinin mezarlık bölgesinden gelmediğini fark etti. Ne demişti Mahmut? Mezarlıktan alacaklardı onları. O zaman? Tabii ya... Bu şaşırtmacaydı. Askerin, polisin dikkatini başka yere çekmek için taciz ateşi açmışlardı. Ve Mahmut gidiyordu işte. Silah sesleri arasında amcaoğlunu koşar gibi hayal etti. "Nefes nefesedir şimdi," dedi kendi kendine. "İyi de koşamaz ki!"

Bir mermi daha düştü caddeye. Ardından biri elektrik direğine çarptı. Başını tezgâhın üstünden biraz kaldırıp baktı. Hiçbir şey göremeyince

eğildi. Birden telefon zilinin çaldığını duydu. *Bu hatlar nasıl çalışıyor?* Doğrulup raftaki telefona uzandı. Ahizeyi kaldırdı hemen. 'Babam aratıyordur,' diye düşünürken fısıltıyla konuştu: "Elo?"

"Alo? Salman sen misin aslanım?"

"He benim? Sen kimsiniz?"

"Ben Serdar Üsteğmen Salman. Evi aradım, dükkânda dediler. Ne arıyon bu saatte orda? Bi şey mi var? Niye fısıltıyla konuşuyosun?"

"Taciz vardir komitanim."

Salman şaşkındı. Arayan on beş kilometre uzaktaki karakolun subaylarından biriydi. Tayfun Yüzbaşının bölüğünden. Bir yandan ahizenin kordonunu düzeltmeye çalışıyordu.

"Taciz mi var?"

"Evet komtanim, etrafı topluyodum. Biraz iş vardı da. Emredin."

"Sen bekle beni telefonda bakim. Oğluuum! Haberciiii! Nerde benim telsizim ya? Çabuk getirin... Salman orda mısın?"

"Burdayım komutanim."

"Bana bak. Sakın çıkma dışarı. Tamam mı? İyice arkaya git. Tezgâhın arkasına geç." "Tamamdir komutanım. Yerdeyim zaten."

"İyi, aferin. Yarın dönerken karakola uğraşana. Gaste falan getir. Meyve alacak mısın?"

"Alacağim komutanim. Sadece elma kalmış dükkânda." "Tamam işte. Bir de iki kilo yufka istiyorum."

"Anlaşıldi komitanim. Başka emrin vardır?"

"Yok aslanım."

"Komitanim, Yüzbaşim ordadir?"

"Tayfun Yüzbaşım mı?.. Burda burda. Ama şimdi odasında, çalışıyor."

"Savaşıyoruz Burda Kardeşim!"

6 Mayıs 1993 - 00:35

"Onun da sana selamı var. Hadi sana kolay gelsin. Sen sabaha kadar çıkma dükkândan."

"Tamamdir komutanim. Çıkmiyim."

Serdar, telefonun ahizesini yerine koyduktan sonra ayağa kalkıp palaskasını düzeltti. Postalının üstüne çıkmış paçalarını kaldırıp düzeltirken konuşuyordu:

"Telefonlar dinleniyor da. O yüzden Tayfun Yüzbaşım burda dedim. Adamlar eskiden iki toplu iğne ile hatta saplama yapıp dinliyorlardı. Şimdi PTT'nin bile içine adam soktular."

"Konuştuğunuz kim?"

Serdar, haberci askerin kendisine uzattığı telsizi alırken cevap verdi:

"Salman mı? Buraların tek bakkalı, manavı, gastecisi."

Telsizin kanallarını sırayla değiştirip tugayın telsiz konuşmalarını yakalamaya çalışıyordu.

"Tayfun Yüzbaşım, çok sever bu çocuğu. 'İmkânım olsa götürüp okutacam der... Tabii ya. Olmazsa, yarın dönüşte onunla göndeririz sizi."

Serdar, konuşmasını bitirip habercisine döndü.

"Oğlum, git Gültekin Astsubayınla, Selçuk Asteğmenini bul. Tugaya taciz varmış, üsteğmenim 'hazır kıta yerini alsın' diye emir verdi de. Beni telsizle arasınlar."

Ufuk, habercinin depara kalkmış atlet gibi koşmasını seyrederken, üsteğmen telsizin mandalına bastı.

"Zirve 14, Kaya 3!"

Karşıdan herhangi bir ses gelmeyince tekrar etti:

"Zirve 14, Kaya 3."

"Zirve 14 dinlemede."

"Nerdesiniz oğlum siz? İki saattir çağrı yapıyorum."

Gazeteci, Serdar'ın küçük oyununa gülümsedi. *Seviyorum ulan ben bu mesleği. Sıkıysa,*

'Daha bir kere seslendin' desene... Serdar, kameriyenin yola bakan kısmına doğru yürürken devam etti:

"Korsan 29 faaliyeti var. Gözünüzü dört açın."

"Anlaşıldı."

Serdar, telsizin sesini kısıp kameriyeden çıkarken Ufuk'a döndü.

"Ufuk Bey, bu telsiz çekmiyor. Bir de sabit telsizden bakayım. Taciz mi değil mi, öğrenelim. Şimdi gelirim." Gazeteci, oturduğu yerde doğruldu.

"Lütfen, siz işinize bakın."

Serdar binaya doğru yürürken konuşmaya devam ediyordu:

"Eğer Salman'ın dediği gibi tacizse biraz sonra kesilir zaten. İki sallayıp gidiyorlar." Üsteğmen'in gitmesiyle yalnız kalmıştı. Karanlıkta vadinin tabanındaki asfalt yolu seçmeye çalıştı ama başaramadı. Hemen arkasında bir çıtırtı duyunca o yöne döndü. "Gazoz alır mısınız komutanım?"

Türk askeri... Askerde onun için herkes komutan.

"Sağ ol aslanım, istemem."

İçim dışım gazoz oldu ya! Karakola geldiğinden beri bu kameriyede oturuyordu. Sadece bir kez -o da tuvalet için- binaya girmiş, karavanayı bile buraya getirtmişlerdi. Sıkılmıştı aslında. Hele vadiye gece çökünce her taraf ıssızlaşmıştı. Kameriyeyi kendileri yapmışlardı. Planını Tayfun Yüzbaşı çizmiş, marangoz iki asker de inşa etmişti. Ahşap zeminin köşelerine, dışarıdan görülemeyen kırmızı ışıklar yerleştirilmişti. Bu sayede geceleri ayak basılan yer rahatça görülebiliyordu. Yola bakan köşeye, yukarıya, yine Tayfun Yüzbaşı'nın emri ve çizimiyle televizyon yerleştirilmişti. Açıldığı zaman televizyonun yaydığı ışık hiçbir yerden görülemiyordu. Korkulukların iç kısmındaki bazı yerlerinde de, içinde onlarca kitap bulunan raflar vardı. Ve hepsi Tayfun Yüzbaşınındı.

Ayağa kalktı. Siyaha kaçan koyu lacivert montunun fermuarını boğazına kadar çekerken kameriyenin yola bakan kısmına doğru yürüdü. Karakolu çepeçevre saran projektörlerin ışığında uçuşan kanatlı böcekler, bulunduğu

yerden bile seçilebiliyordu. Bir süre gece kuşlarını dinledi. Uzaktan arada sırada çakal ulumaları duyuluyordu. Vadinin uzaklarında yükselen bir tepenin ardındaki büyük aydınlığı fark etti. *Orda ne var ki?* Sırtını yola verip korkuluklara yaslandı. Gözü raftaki kitaplara kayınca, içlerinden birini çekti:

'Gönüllü Kulluk Üzerine Söylev, Etienne de La Boetie.'

Yuh... Bu hurda ne arıyor ya? Şaşırmıştı. Kafasını kaldırıp karakola, sonra çevresindeki karanlıklara bürünmüş tepelerin siluetlerine baktı. *Allahın unuttuğu bu yerde, on altıncı yüzyıla ait bir yazarın kitabının ne işi var be kardeşim?* Sayfaları karıştırırken, bu kitabı en son üniversitede öğrenciyken gördüğünü düşünüyordu. Bir yerde durup sayfayı ışığa doğru çevirdi:

"Kötü kralların yakınlarında hiç olmazsa bir kez bulunmuş birçok insan içinde, başkalarına karşı Tiran'ın gaddarlığını körüklemeye öncülük yapıp bu gaddarlığa kendilerinin de maruz kalmadığı çok az kişi vardır, hatta hemen hemen hiç kimse yoktur. Çoğunlukla Tiran'ın lütfunun gölgesi altında ve başkalarının malları ve makamları sayesinde zenginleşen kişiler, başkalarını kendi malları ve makamları ile zenginleştirmişlerdir."

Kitabı kapattı, karnına yaslayıp ellerini üzerinde birleştirdi. *Bu Tayfun Yüzbaşıyı şimdi merak ettim işte. Mesleği bir nevi kulluk olan bir adamın okuduğuna bak!* Tam yerine koyacaktı ki, ortalarından bir yerden bir sayfa daha açtı:

"Gece gündüz tek bir kişiyi hoşnut kılmayı düşünmek ve bununla birlikte yeryüzündeki birkaç insandan korkmayacak kadar tek bir kişiden korkmak, darbenin nereden geleceğini kestirmek, tuzakları seçmek ve yoldaşların entrikalarını hissetmek için sürekli olarak gözü tetikte ve kulağı kirişte tutmak, ne açık bir düşman ve ne de güvenli bir dost bulunduğundan her kişinin yüzüne gülüp herkesten çekinmek, sürekli güleç bir çehre ve donuk bir yürek taşıyarak neşeli olamamak, içine kapalı olmaya da cüret edememek. Bütün bunlar ey tanrım, ne biçim ıstıraptır, ne büyük acıdır? Bu mutlu bir şekilde yaşamak mıdır? Buna yaşamak denilebilir mi?"

Kulluğun, köleliğin mesleği mi olur salak! Sanki sen farklı durumda mısın? Al işte adamın suratına böyle çarparlar. Karakolu izlemeye başladı.

Dışarı tek bir ışık dahi sızmıyordu. Kitabı yavaşça aldığı yere yerleştirirken birden aklına yine aynı şey geldi. 'Bu askerlerin çadırları nerde? Şu adam gelince...' diye düşünürken, Serdar'ın sesi duyuldu:

"Taciz bitmiş."

Üstüne parkasını giymiş, palaskasını takıyordu. Koltuğunun altına da başka bir parka sıkıştırmıştı. Sandalyeyi düzeltirken, misafirine uzattı.

"Az sonra ay çıkacak. Soğuk başlar. Üstünüzdeki yetmez, şunu da giyin. Temizdir." Ufuk, Serdar'ın başıyla gösterdiği tepelere bakarken, o ışığın doğmak üzere olan dolunaya ait olduğunu anlamıştı. Parkayı omuzlarına atıp sandalyeye oturdu. "Tayfun Yüzbaşım da yola çıkmış. Sabaha karşı burda olurlar."

"Tacizde bir şey olmuş mu?"

Gazeteci, dolunayın tepenin ardından yavaş yavaş yükselişini seyrediyordu. "Şimdilik bir şey yok. Dedim ya, öylesine sırf huzursuz etmek için iki sıkıp giderler. Eskiden burası da çok taciz yerdi. PKK'nın geçiş güzergâhı üzerindeyiz. El sallayıp eğitim atışı yaptığı yerlerden biriydi. Biz geldikten sonra bu yolu pek kullanamaz oldular. Çok basmışlar zamanında... Artık cesaret edemiyorlar."

Serdar, telsizi bir köşeye bırakırken geriye yaslandı. Ufuk'un gözleri hâlâ dolunaydaydı.

"Bir şeyi merak ettim. Askerler nerde kalıyor? Çadırlar?"

"Çadırlar mı? Biz de çadır deriz ama aslında burda biraz farklı. Çadır bizim için biraz lüks kaçıyor. Neyse, biraz sonra gösteririm. Siz buralara geldiniz mi daha önce?" "Helikopterle geçmiştim."

"Sormayı unuttum. Hangi gazetedensiniz?"

Gazeteci, masaya doğru dönüp loş ışıkta Serdar'ın yüzünü seçmeye çalışırken cevap verdi:

"Pek belli olmuyor. Bugün bu gazete, yarın öbürü."

"Bizimkine benzemiyor yani. Artık hangi gazeteyse onun kaleminden...
"

Ufuk, bu iğnelemeye gülümsemişti.

"Buralardan öyle görünüyor değil mi?"

"Valla Ufuk Bey, aslında her yerden öyle görünüyor."

Serdar, üst cebinden çıkarttığı paketten bir sigara çekip dudaklarına götürdü. Masanın altına eğilip yaktı. Yukarı çıkarken, sigarayı avcunun içinde örtmüştü. "Nerde oturuyorsunuz?"

"Kuzguncuk'ta. Bilir misiniz İstanbul'u?"

"Ben çok iyi bilmem. Ama o boğaz yok mu? Her döndüğümde aklım orda kalıyor." İstanbullu gazeteci, İstanbullu olmayanların İstanbul sevdasına anlam veremiyordu. Boğaz, deniz, vapurlar, camiler... İstanbul bunlardan ibaretti, onlar için.

"Kuzguncuk, Anadolu tarafındaydı değil mi? Tabii... Siz o zaman Tayfun Yüzbaşımla hemşeri sayılırsınız. Kuleli mezunu ya, kendini Çengelköylü sayar o." Ufuk, tekrar tepelere dönmüştü. Dolunay artık gökyüzünde asılı duruyordu. Gazeteci, bu ay ışığı sayesinde tüm sırt hattı belli olan tepelerde yaşadığı özgürlüğün tadını çıkarırken, Serdar İstanbul özlemini anlatıyordu.

"Hava nasıldı?"

"Nerde?"

"İstanbul'da diyorum."

Dinlemiyordu. Geçiştirmek istedi: "Pusluydu."

"Bitiyorum ben o sabah pusuna. Denizin üstüne şöyle çöker... Ya, duydunuz mu? İki gün önce bir tanker daha çarpmış yalılardan birine."

Ufuk şaşırmıştı. Bin beşyüz kilometre ötedeki İstanbul'da, bir tankerin yalıya çarpması, Güneydoğu Anadolu'nun en uç noktasındaki bu karakolda, gecenin bir vaktinde, karşısında oturan üsteğmenin o an için tek derdiydi.

"Sizinki değildir inşallah."

"Nerde bizde o para?"

Serdar, yüzünü tekrar dolunaya çevirdiği için misafirinin mimiklerini görememiş ama ağzından da, o isyanla karışık hayıflanma sözcükleri çıkıvermişti. Ama bozulmuştu. Sigarasını hızlı hızlı söndürdü. Masanın üstündeki kepini başına geçirip ayağa kalktı.

"Ufuk Bey, siz yoldan geldiniz. Bu saate kadar da tuttuk. Ben zaten ayaktayım. Bölüğü bekleyeceğim. Size benim çadırımda yer hazırlattım."

Evet, yorgundu ama dolunayın vadiyi aydınlattığı bu büyülü manzarayı biraz daha izlemek istiyordu. Serdar'a doğru döndü. Ayağa kalkıp kendisini beklediğini fark edince o da yavaşça doğruldu. *Zaten İstanbul muhabbetini hiç çekemiycektim.*

"Çadırda yatmaktan rahatsız olur musunuz bilmem."

Ufuk, alaycı imayı fark etmişti. Masanın üstündeki eşyalarını toplarken cevap verdi: "Valla biz İstanbul'da jakuzisi olmayan mekânda kalmayız pek ama, napalım idare edicez artık."

Serdar, misafirinin yüz hatlarını inceliyordu. 'Ne diyo lan bu?' diye düşünüp tam bir laf yapıştırmaya hazırlanıyordu ki, Ufuk gülümsedi.

"Takılıyorum Serdar Üsteğmenim."

Serdar belli belirsiz gülümserken devam etti:

"Hem ben anaokulundan beri izciyim. Çok kaldım çadırda yani. Bir geceden ölmeyiz ya!"

Kameriyeden çıkıp yürürlerken gazeteci hâlâ kendince eğleniyordu. Ve Serdar yine anlamamıştı.

"Bunlar pek izci çadırına benzemez ama zaten yapacak bir şey yok. Ayrıca, bizim çadırlar binadan daha emniyetlidir."

Serdar omzundaki küçük cepten çıkarttığı kalem benzeri bir fenerle yürürken önlerini aydınlatıyordu. Bir an durup geri döndü:

"Haberci! Ufuk Bey'in eşyalarını benim çadıra getirin."

"Emredersiniz komutanım."

"Ufuk Bey, tuvaletler şu karşıda. Gece kalkacak olursanız, tuvalet dışında bir yere gitmeyin. Olur da taciz, baskın falan olursa sakın dışarı

çıkmayın. Yatağın altına girip bekleyin."

Serdar'ın tacizden, baskından sıradan bir olay gibi bahsetmesi hoşuna gitmişti. Tüm patikaları ezbere bildiği için önden giderken feneri Ufuk'un ayaklarının önüne tutuyordu.

"Sizin çadırlar kurşun geçirmiyor mu?"

"Pek geçirmezler. Aslında çadır dediğime bakmayın. Biz burda mevzilerde yaşıyoruz. Yani toprak altında."

Son cümlesini bitirdiğinde bir toprak yığınının başında durmuşlardı. Tümseğin, karakolun sırtını yasladığı yamaca doğru ışık sızıyordu. Yine topraktan yapılmış ancak küçük taşlarla sabitlenmiş büyük basamaklı merdivenlerden yerin altına girdiler. Serdar, haki bir asker yağmurluğundan yapılmış perdeyi açınca gazetecinin gözleri kamaştı.

"İşte bizim izci çadırı da burası. Yatak rahattır. En azından kampet değil. Yoksa dört demir, bir bez parçası üzerinde sabahı zor ederdiniz... Televizyon izlemek isterseniz, kumandası da burda. Birkaç kanal var. Bazıları pek çekmiyor ama idare ediyoruz. Beşinci kanal bizim özel kanalımız."

Ufuk, yeraltındaki bu mükemmel otel odasını inceliyordu. Sıvayla düzleştirilmiş duvarlarda İstanbul, Ankara resimleri vardı. Beton zemin üzerindeki yatağın başucunda, Serdar'ın ailesinin olduğunu tahmin ettiği insanların poz verdiği klasik aile fotoğrafları asılıydı. Karyolanın biraz uzağında, karşı duvarın dibinde çıtır çıtır yanan bir odun sobası kor hale gelmişti. Serdar'ın verdiği parkaya rağmen dışarısının iyice soğuduğunu, sobanın ısıttığı mevziye girince fark etmişti. Tavan ise yan yana dizili kalaslardan yapılmış, üzerine de toprak yığılmıştı. Demir karyolanın ayakucunda tüfeklerin konulduğu tahta raf ve bir kutunun içinde birkaç el bombası duruyordu. Başucundaki eski bir sehpanın üzerinde ise kocaman bir radyo-kasetçalar vardı. Hemen yanında da bir telefon. Serdar, bir gecelik misafirinin telefona baktığını görünce hemen müdahale etti:

"Nadiren çalışır. Hatlar sürekli kesik."

"Peki bu özel kanal ne? Televizyon kanalınız da mı var?"

Serdar, gazeteciyi şaşırtmış olmaktan büyük bir haz duymuştu.

"Tabii ya, medya patronu olduk burda. Biraz yerel kalıyor ama olsun. Bakın, eğer beşinci kanalı açarsanız... "

Serdar uzaktan kumanda cihazının bir tuşuna basarak beşinci kanalı açtı, önce ekranda simsiyah bir görüntü çıktı. Birkaç saniye sonra görüntü netleşmeye, yeşilin farklı tonlarında ağaçlar, tepeler belirmeye başladı.

"Karşınıza Bersan tepe çıkar. Bakın işte şurası."

Serdar, parmağı ile ekranda bir yeri gösterirken Ufuk hâlâ anlayamıyordu. Serdar telsizinin mandalına basıp konuştu:

"Zirve 14, Kuzguncuk'a geç bakayım."

Ekrandaki görüntü yavaş yavaş sola doğru kaymaya başladı. Ağaçlık arazide, bazen uçan kuşlar görünüyor, bazı yerlerde de parlak küçük ışıklar seçiliyordu. Sonunda kamera bir yerde durdu.

"İşte bizim Kuzguncuk. Sizinkinden biraz farklı değil mi?"

Gazeteci televizyona iyice yaklaşmıştı.

"Bu ışıklar ne?"

Serdar yatağın üzerindeki battaniyeyi eliyle düzeltirken cevap verdi:

"Çakal gözleri. Dikkatle bakarsanız gövdesi de görülür... Sabaha kadar uyutmazlar adamı. Zirve 14, şimdi de Beylerbeyi'ne git."

Ekrandaki görüntü yine sola doğru akmaya başlamıştı. Ufuk, Serdar'a dönüp hayranlıkla baktı. Tekrar ekrana dönerken heyecanla sordu:

"Ya müthiş bir şey bu!"

"Daha bitmedi. Bakın şimdi."

Gazeteci, Serdar'ın büyük bir keyif içinde verdiği emirleri dinliyordu.

"Zirve 14, bir çakal bul bana."

Görüntü yavaş yavaş sağa doğru kayarken Ufuk da ekrana yanaştı. İki çift gözü ortalayıp durdu.

"Zirve 14, on metre önüne izli mermi ile keşif istiyorum..."

Gazeteci kocaman olmuş gözlerle seyrediyordu. Ne olacağını büyük bir merakla beklerken tek el silah sesi tüm vadide yankılanınca irkildi. Aynı anda da televizyonda bir mermi ışık saçarak daha aşağıdaki çakalın önüne saplanmıştı. İki çakal da tepenin üstüne doğru koşarak uzaklaşırken Serdar'a döndü.

"Helal olsun da... "

"Bunu da Tayfun Yüzbaşım anlatsın. İşin sahibi o. Neyse, şimdi benim gitmem lazım. Bakın düğmeyi şuraya getirirseniz, burası biraz romantik olur. Gerçi biz emniyet için yaptık ama böyle daha rahat uyursunuz."

İçeriyi kaplayan kıpkırmızı ışıkla, mevzi adeta bir gece kulübüne dönmüştü. Serdar, mevzinin yola bakan cephesindeki duvara doğru gidip bir perdeyi açtı. Karşısına çıkan tahta pencereyi yukarı doğru kaldırıp tavandaki bir kancaya tutturdu. "Mazgallara dikkat. Burayı açmayın. Bir şey olursa, biz bu mazgalları kullanırız. Hemen yan taraftaki mevzide askerler var. Bir şey lazım olursa dışarı çıkmadan seslenirsiniz... Evet, size iyi geceler. Bir isteğiniz var mı?"

"Bir şeyi merak ettim. Tüm askerler de böyle mi kalıyor?"

"Yarın gezeriz beraber, kendi gözlerinizle görürsünüz. Ha unutmadan, ara sıra havanlarla keşif ateşi yaparız. Ürkmeyin diye söylüyorum."

Ufuk, Serdar'ın gözlerine bakıp gülümseyerek tane tane konuştu: "Üsteğmenim... Teşekkür ederim."

Serdar, girişteki perdeyi kaldırıp dışarı çıktıktan sonra habercisi, misafirin çantalarıyla içeri girdi. Karyolanın yanına bırakıp hiçbir şey söylemeden çıkıp gitti. Ufuk el çantasını yatağın başucundaki sehpanın üzerine bırakıp oturdu. Çevresini daha detaylı incelemeye başlamıştı. Kırmızı ışıkta iyi göremediğini düşündü. Zaten rahatsız da olmuştu. Diğer lambanın düğmesine bastı. Tavanda asılı biri kırmızı iki lambanın kabloları bile gizlenmişti. Bir anda gözü tekrar televizyona takıldı. İyice yaklaştı. Çakallar üç olmuş, ağaçların arasında bir görünüp bir kaybolarak yamaçtan aşağı iniyorlardı. *Termal kamera değil mi bu? Nasıl yaptınız ya?* Parkasını çıkarıp karyolanın ayakucuna atarken gözü hâlâ televizyondaydı. Ayakkabılarını, ardından da düğmelerini açmadan gömleğini başından çekip çıkarttı. Pantolonu ile yatağa uzanıp yastığın üzerinde duran uzaktan

kumandayı aldı. Kanalları gezmeye başladı. Serdar'ın dediği gibi sadece üç kanalın net izlenebildiğini gördü. Biri Irak televizyonuydu. Saddam'ın hayat hikâyesini anlatan program ilgisini çekince, kumandayı yanına koydu.

Elinde tabancası ile havaya ateş eden, çocukları kucaklayan, gülerek halkı selamlayan Saddam'ın görüntülerine heyecanlı bir erkek sesi eşlik ediyordu. Saddam'ın arkasında görünen sokak tanıdık gelince televizyona doğru yaklaştı. Ama emin olamadı. Tekrar uzanıp yastığı başının altına iyice yerleştirdi. Kırmızı lambayı yaktı. Televizyonun sesini tamamen kısıp gözlerini tavana dikti. Uzaktan çakal ulumaları geliyordu. Arada sırada bir telsiz görüşmesi duyuluyor, nöbet değiştiren askerlerin konuşmaları mevziden duyuluyordu. Ama en güzel melodi, odun sobasının içinden gelen çıtırtılardı. Tavandaki kalasları incelerken aklına bardaki 'çıtır'ı geldi. *Dün gece nerdeydim, şimdi nerdeyim? Adı neydi be?* Bacaklarını iyice uzatıp gerinince yorulduğunu fark etmişti. Aslında uyumak yerine, bu anı doyasıya yaşamak istiyordu ama göz kapakları yavaş yavaş inmeye başlamıştı. Kulağı çınladı. *Basınç farkından herhalde. Buranın rakımı kaç acaba? Aslında pek fazla da yüksekte değiliz. İklim yumuşak... Burda olmak mı daha iyi, yoksa İstanbul'da mı? Hadi Ufuk erkekçe cevap ver kendine. Toprağın iki metre altında, ilkel yaşam koşullarında, yalnız başına... Ulan, börtü böcek gelmez değil mi? Bu herifler alışık ama istemem ben öyle akrep, çıyan...*

Gün ışığı görmemiş küfürler mırıldanıp gözlerini açtı, önce tavana baktı, tahtaların arasından aşağıya bir örümceğin düşebileceğini veya bir tarla faresinin *-iri olur buralarda, hem de sıçrarlarmış-* karyolaya çıkabileceğini hayal etti. Başını kaldırıp etrafına göz attı. Tekrar yastığa koyduğunda hâlâ örümcekleri, fareleri, akrepleri düşünüyordu. Irak'ta, İran'da, Suriye'de veya Rusya'da kaldığı otellerde de aynı şeyi yaşamış, sabaha kadar uyuyamamıştı. *Ben dağ adamı değilim kardeşim. Tamam, manzara falan süper ama o kadar. Ben gidip nasıl o çukurun ortasına yapacam ya?* Ama yorgundu. Bir gece öncenin yorgunluğu ve uykusuzluğunun üzerine bugün onca yolu katetmişti. "En iyisi düşünmemek," diyerek, başını çantasına çevirdi. Açık duran fermuarın arasından görünen kitaba uzandı. Sona doğru bir sayfayı aralarken, kitabı nerden aldığını hatırlamıştı. *Sahaflardan... Sabah raftan çektim herhalde. O kafayla bir mitoloji kitabını başka nasıl koyardım ki zaten?* 'Demeter'

başlıklı bölümün altındaki paragraflardan birine parmağını koyup loş kırmızı ışıkta okumaya başladı:

"...Anadolu menşeli bir tanrıça olarak bilinen Demeter hakkındaki efsanelerden biri de şudur: Toprak tanrıçası Demeter bir zamanlar uykusuzluktan çok çekmiş. Uykusuz ve yorgun olduğundan bitkilerin büyümesi ve verimli olması için çabalamaya gücü yetmezmiş. Bunun üzerine kıtlık başlamış. Bunu gören Hypnos (ölüm tanrısı Thanatos'un ikiz kardeşi) Demeter için gelincik çiçeklerinden bir karışım yapıp içirmiş. (Mitolojide gelinciklerin uyku tanrısı Hypnos tarafından insanları ve tanrıları uyutsun diye yaratıldığı söylenir.)"

Okumayı bıraktı. *Bugün gelincik gördüm ben ya! Yolda mıydı? Bir yerde gördüm ben ama...* Hatırlayamayınca tekrar kitaba döndü:

"Demeter bunu içer içmez derin bir uykuya dalmış. Uyandığında, kendisini uykusunu almış ve çok zinde bulmuş. Tüm enerjisini tarlada büyümeye çalışan mahsule yoğunlaştırmış. Kıtlık bitmiş ve o sene çok iyi mahsul alınmış. Günümüzde de çiftçilerin tarlalarında gördükleri gelincikleri, o sene iyi mahsûl alınacağına yordukları ve bu çiçekleri asla koparmadıkları söylenir... "

Ne kadar geçtiğini hatırlamıyordu ama birden mevzinin duvarında bir çocuğun gölgesi belirdi. Çocuk, bir kürsünün arkasında şiir okuyordu. Daha doğrusu okumaya çalışıyordu:

"Bu vatan toprağın kara bağrında Sıradağlar gibi duranlarındır."

Çocuk ter içindeydi. Bir sonraki dizeyi bir türlü hatırlayamıyordu. Karşısındaki kalabalık onun gözlerinin içine bakıyordu. Bir kız vardı orada: Buket... Saçlarını hep iki örgü ile bağlar, omuzlarına sarkıtırdı. Gamzeleri de vardı. Ona bakıyordu Buket. Ama hatırlayamıyordu şiirin devamını. Ve Buket acıyan gözlerle bakıyordu. Alnında tomurcuk tomurcuk ter damlaları oluşmuştu. Öğretmeni Nesrin Hanım yavaşça kulağına eğilip fısıldadı:

"Bir tarih boyunca... "

Çocuk, hemen devam etti.

"Bir tarih boyunca onun uğrunda Kendini tarihe verenlerindir."

Ve yine sustu. Bu kez cümleleri hatırlıyor ama düğümlenen boğazını çözemiyordu. Ve tam karşısındaki Berkan da ona bakıyordu. Hem de sırıtarak. Zevk alıyordu. Sonra birden bağırmaya başladı:

"Tutuşup kül olan ocaklarından Şahlanıp köpüren ırmaklarından Hudutta gaza bayraklarından Alnına ışıklar vuranlarındır!"

Hele son satırı öyle bir okumuştu ki, tüm okulun çocukları şiir bitti sanıp alkışa başlamışlardı. Aynı heyecanla devam etti. Sağ elini yumruk yapıp havaya kaldırmış, dünyaya meydan okuyordu:

"İleri atılıp sellercesine Göğsünden vurulup tam ercesine Bir gül bahçesine girercesine Şu kara toprağa girenlerindir!"

Kalabalığın arasında Buket'i gördü. Hâlâ acıyan gözlerle kendisine baktığını görünce, "Tüh, dörtlük atladım," dedi. "Rezil oldum!" Ufuk, hızla kürsüden inip kaçmaya başlamıştı. Koşarken sağ tarafından gelen sesle irkildi:

"Allah kahretsin."

O yöne döndüğünde, üç kişinin başından vurulmuş birini taşıdıklarını gördü.

Aniden durup eğildi. Boynundan sarkan Nikon'u yakalayıp gözünün önüne doğru getirdi.

"Vuruldu lan, vuruldu. Yere düştü."

"Nerden ateş ediyorlar, sen gördün mü?"

Bir yandan deklanşöre basıyor, diğer yandan cevap vermeye çalışıyordu:

"Görmedim. Bu tarafa gidelim, gel benimle..."

"Ufuk, Ufuk, bırak şu makineyi. Kaç! Kaç! Sana da ateş ediyorlar."

Ayaklarının önüne düşen iki mermi sekip karşıdaki duvarda parçalandı. Geri döndü ve koşmaya başladı. Sokağın ortasındaki büyük kamyon lastiklerinin ortasına attı kendini. Hemen ardından BBC'nin muhabiri öne eğilmiş halde koşarak yanına geldi. Açılan ateşten korunmak için birbirlerine iyice sokuldular. Elleri, ayakları titriyor, soluk alışverişini

ayarlamaya çalışıyordu. Boğazı kurumuştu. Nefes nefese kalmıştı, Vücudunun ateşler içinde yandığını hissediyordu. 'Bir yudum su olsa,' diye iç geçirdi. Yavaşça doğruldu. Başucundaki rafta yarısına kadar su dolu bir bardak olduğunu gördü. Önce eğilip usulca kulağının hemen altından, boynundan öptü. "Şu bardağı uzatsana. Bitirdin beni..." Genç kız, terden sırılsıklam olmuş saçlarını geriye doğru atarken Ufuk'un altından bir yılan gibi süzülüp bardağa uzandı. Loş kırmızı ışıkta gözlerinin önünde parıldayan muhteşem vücudun kıvrımlarını izliyordu. Suyu bir dikişte bitirirken, kız kulağına fısıldıyordu:

"Sana tapıyorum Ufuk. Tapıyorum..."

Bardağı indirirken susuzluğunun daha da arttığını hissetmişti. Sanki su yerine kızgın çöl kumlarını içmişti.

"Hepiniz aynı boka tapıyorsunuz... Keşke bir gazoz olsaydı."

Yatağa sırt üstü uzanıp gözlerini kapatınca ellerini iki yana açmış adamı, kendisine bağırırken gördü.

"Yok kardeşim Uludağ gazozu yok, anlamıyon mu? Çattık ya... Çattık ya..."

Elleriyle boğazını tutmuş, gırtlağını parçalayacak gibi çekiyordu. Yanıyordu. Bir anda gözü büyük masanın diğer tarafında duran gazoz şişesine ilişti. Daha kapağı açılmamıştı. *Ulan sıcak gazoz da hiç çekilmez ama.* Bir türlü isteyemiyordu şişeyi. *Neyse, belki ikram eder. Biraz daha sabır Ufuk.*

"Burası puşt tarlasıdır kardeşim. Gazeteci olacaksan de puşt olacaksın. Her zaman, haber için satabilecek bir şeylerin olsun. Yoksa kendini satarsın."

"Ben almıyim Salih Bey... "

"Bak Ufuk kardeşim. Daha açık konuşayım seninle. Çıkıntılık yapmayacaksın. Kimseyi rahatsız etmeyeceksin. Susacaksın, sesini çıkartmayacaksın, insanlara duymak istediklerini biraz da süsleyerek söyleyeceksin. Herkesin kaçtığı ya da bilmek istemediğini söylersen bu işte fazla tutunamazsın. Burası pazar kardeşim, ruh pazarı... Alıp satıyorsun işte. Sadece bedenini değil ruhunu da pazarlayacaksın. Ruh fahişesi de

olacaksın. Haa, bak, bu pazarda müşteri olmak da ruhunu satmak kadar aşağılıktır. Tamam yanlış belki, ama ne yapacaksın? Pazar dedik ya! Arz-talep meselesi... Kuralları sen belirleyemezsin. İnsanların egoları belirler. Düşünceleri, inançları demiyorum bak, egoları diyorum. Biliyorum hiçbir dinde, hiçbir öğretide yok bu. Yani kula kulluk etmek. Ama maaşını ben veriyorum kardeşim, anladın mı?" Gözleri, gazetenin patronundan çok dev masanın köşesindeki gazoz şişesindeydi. Şişe, büyüdükçe büyüyordu. Devleşti... Devleşti...

"Nilcim, n'olur bak. Bu son olsun. Bir bardak daha... Sadece bir tane."

"Hayır dedim mi hayır. Bir gün mideni deleceksin oğlum. Hastane hastane dolaşamam bir daha."

Ufuk, buzdolabının kapağını açmış, bir eli şişede, annesine yalvarıyordu:

"Nilcim söz veriyorum. Bu gece sadece bir şişe içecem. Valla başka yok."

"Yeter artık, çabuk yatağına. Yok dedim sana. Delirtme beni. Sabah okul var, erken kalkacaksın. Kravatını bulamıyorum, yine nereye fırlatıp attın?"

Dolabın kapağını hırsla kapatıp odasına doğru hızlı adımlarla yürürken, 'Keşke su içseydim,' diye düşündü. 'Hiç olmazsa boğazım ıslanırdı biraz.' Kapıyı sertçe çarpıp yorganın altına girdi. Bir anda tüm vücudu terden sırılsıklam olmuştu. Dili damağı kurumuş, dudaklarının çatlama sesi kulaklarında yankılanıyordu. Ellerini boğazına götürüp yavaş yavaş sıkmaya başladı. Nefes alamıyordu. Burun delikleri hızla açılıp kapanıyor, boğazından hırıltılar çıkıyordu. Göğsünün üstünde müthiş bir baskı hissetmesiyle yataktan sıçrayıp kalktı. Oturdu bir süre... *Ne oluyor?* Başını çevirip gözlerini kamaştıran ışığa baktı. Televizyon ekranındaki karlı görüntüyü anlamaya çalıştı. Her taraf kıpkırmızıydı. Elleriyle gözlerini ovuşturup doğrulmaya çalıştı. Boğazı kurumuş, dili damağına yapışmıştı. Duvarın önündeki sobadan yayılan sıcaklık yüzüne kadar geliyordu. Ayakkabılarını aradı ama bulamayınca vazgeçti. Dışarıdan gelen ikinci patlamayla bir kez daha irkildi. Öylece donup kaldı. Bir süre devamını bekledi. Sonra yavaş yavaş her şeyi hatırladı. Serdar Üsteğmen'in gösterdiği düğmeyi buldu. Kırmızı ışığı kapatıp beyazı açtı. *Hay sizin keşif atışınıza*

da, size de... Gömleğini eline alıp ayakkabılarını ayağına geçirdi. Perdeyi araladı. Sendeleyerek merdivenden çıktı. Her basamakta biraz daha rahatlıyordu. Yukarı baktığında yıldızları görünce kendine gelmişti. Ağustos böceklerinin sesleri kulaklarını dolduruyordu. Dolunay, doğduğu yerin tam aksi tarafına, hafif sis çökmüş vadinin diğer yamacına doğru alçalmıştı. *Saat kaç oldu ki?* Çevrede asker aradı. Biraz ötede binanın yan tarafındaki su römorkunu fark etti. Matarasına su dolduran birini görünce seslendi:

"Tertip, ya şu sobayı nasıl söndürecez?"

"Abi, bi dakka. Haberciyi çağırayım."

Nerdeydi lan bu tuvalet? Sendeleye sendeleye yürümeye başladı. Ay ışığında önüne baka baka ilerliyor, akşam gösterdikleri yönü kestirmeye çalışıyordu. Binanın içinden fırlayan bir asker kendine doğru yaklaşırken adeta yalvardı:

"Abicim, ben piştim içerde. Nolur şu cehennem ateşini söndür ya... "

"Tamam abi, hallederim ben."

"Tuvaletler nerdeydi?" "Bak abi, şurda. Fener getireyim mi?"

"Yok aslanım, gündüz gibi her yer zaten. Sen bir de bana soğuk su bulsan, kölen olurum."

'Soğuk' demiş ama pişman olmuştu. *Ulan nerden bulacak şimdi bu oğlan soğuk suyu bu saatte?*

"S..tir et... Ilık, sıcak fark etmez. Su olsun da..."

Asker yanına kadar gelmişti. Misafire bakıyor, bir yandan gülüyordu.

"Abi, içerde buzdolabı var. Televizyonun altında. Açıp içeydin ya... Her şey vardı." Ufuk, küçük bir şok yaşadıktan sonra hiç cevap vermeden tuvalet çukurlarına doğru yürümeye başladı. *İçeymişim!.. Müneccim miyim lan ben? Nerden bileyim bu dağ başında, yerin altına buzdolabı soktuğunuzu...* Haberci asker hızlı adımlarla mevziye doğru giderken gömleğini başından geçirip giymeye çalışıyordu. *Ulan gazoz da var mıdır ki?* Binanın arka duvarının yanından geçti. Su römorkuna gelince dayanamayıp ağzını küçük musluğa dayadı. Kana kana içti. Bir yandan da sıkışmıştı. "Dönüşte yine içerim," diye bıraktı çeşmeyi. Elindeki suyla

yüzünü ovuşturup yürümeye devam etti. Tuvalet olarak kullandıkları, yan yana duran dar çadırların önüne geldiğinde fener almadığına kızdı. Dönüp dolunaya baktı. Işığın en fazla aydınlattığını düşündüğü birinin perdesini aralayıp içeri girdi. Tahtadan yapılmış zeminde önünü görmeye çalışarak ihtiyacını giderdi. Pantolonunun önünü ilikleyip dışarı çıkarken, çadırın hemen yanında duran kovaya baktı. Beyaz kireç tozuna ve içinde duran küreğe önce anlam veremedi. Sonra tuvaletin ardından içeri dökülmesi gerektiğini fark etti. Küreği elinin ucuyla alıp perdeyi yarım araladı. Delikten aşağıya döküp geri çekildi. Küreği yerine bırakırken tuvalet çadırlarının arka tarafından bazı sesler geldiğini duydu.

Binanın duvarını takip ederek yürüdü. Karakolun arkasındaki düzlükte askerler toplanmıştı. Görünmemeye çalışarak onları izlemeye başladı. Bazı askerler de, karakolun sırtını yasladığı tepedeki bir patikadan aşağıya iniyor, sislerin arasından birbiri peşi sıra ortaya çıkıyorlardı. Perişan ve bitkin oldukları yüzlerinden, üzerlerindeki üniformalarından belli oluyordu. Hemen hepsi birkaç günlük sakallıydı. Kiminin kepi yana kaymış, kiminin postalının topuğu sallanıyordu. Ay ışığı, gecenin sessizliğinde şıkırtılar çıkaran silahların metal parçalarından yansıyor, içlerinden biri de, ağır olduğu iki büklüm yürümesinden anlaşılan büyük bir silah namlusunu omzunda taşıyordu. Aralarında tek tük çelimsiz köpekler de düzlüğe geliyor, hepsi farklı bir köşeye oturup çevreyi izliyordu. "Savaştan dönüyorlar," dedi kendi kendine. Biraz daha dikkatlice baktığında Serdar Üsteğmen'in kısık sesle emirler verdiğini, gelen askerleri sıraya soktuğunu fark etti. Her sıranın önünde yere serili büyük bir örtü vardı. Düzlüğe gelen asker önce sıraya giriyor, hücum yeleklerinin ceplerindeki el bombalarını, sırtlarındaki roketatarları çıkarıp bu örtüye koyuyordu. Bazı askerlerin sesleri kulağına kadar geliyordu.

"El bombaları buraya."

"Hadi beyler, geçin sıraya."

"Nerde kaldı bu battaniye?"

"Sırt çantalarını çıkarın." "Beyler, kimse artan kumanyaları çadırına götürmeyecek."

Bazı askerler de ellerinde pet şişeler, gelen askerlere bardak bardak su veriyorlardı. Askerlerden biri, uzatılan bardağı eliyle itip şişeyi sertçe aldı, ağzına dayadı. Uzun uzun, kana kana içti. Bir diğeri, elindeki büyük koliden çıkarttığı bir şeyleri gelenlere uzatıyor, onlar da bu uzatılanı iştahla bir-iki lokmada mideye indiriyordu. Bu mesafeden yediklerinin ne olduğu seçilemiyordu.

"Tim komutanlarından eksik malzeme listesi istiyorum. Yatmadan önce elimde olsun."

"Komutanım, hamama hangi sırayla gidilecek?"

"Geri tepmesiz topu getirin buraya."

"Şehidin malzemelerini taşıyanlar getirsin. Hey beyler, size diyorum!"

"Bende komutanım."

"Komutanım, ben mataramı düşürmüşüm."

"Bir kıçınıza sahip olamıyorsunuz be!"

Binanın arkasına gelen grubun içinden biri sıraya girmeyip Serdar'a doğru yanaşınca, üsteğmen esaslı bir selam verdi. Gazeteci, izlediği manzara karşısında susuzluğunu unutmuştu. *Tayfun Yüzbaşı bu herhalde.* Elleriyle geldikleri tepeyi göstererek bir şeyler söylüyordu. Serdar, tekrar selam verip komutanının gösterdiği yöne doğru koşmaya başlamıştı. Peşinden de üç-dört asker takip etti. Tayfun duvarın önüne kendisi için çıkarılmış sandalyeye yanaştı. Hemen arkasından gelen, uzun boylu iri yarı bir asker onun sırt çantasını alıp sandalyenin yanına yere bıraktı. İki elini arkasında birleştirip sisin içinden düzlüğe inmeye devam eden askerlerini izlemeye başladı.

Ufuk, tam bu sırada, dev gibi bir köpeğin karşısında belirdiğini, gözlerini gözlerine dikip dişlerini gösterdiğini fark etti. Sis, kendisine kadar ulaşınca, bu köpek de fark edilmeden yanına yanaşmıştı. Serdar'ın uyarıları aklına geldi ama artık çok geçti. Köpek hırlayarak iri ayaklarıyla ağır ağır iki adım attı. *Isıracak köpek havlamaz oğlum. Nereye kaçacam ben şimdi?.. Havlasana be!* Köpek bir adım daha atıp durdu. Büyük burnunun delikleri açılıp kapanıyor, ağzındaki dev gibi sivri dişleri seçiliyordu. Bir anda köpek havlamaya benzer tuhaf bir ses çıkartmaya başladı. *Hayır ulan, bu havlama*

sayılmaz! E şimdi ne halt edecem? Neydi bunun adı be? Ş'li bişeydi. Hoşt'tan da anlamaz ki bu it. Tüyleri ürpermiş, olduğu yerde kendi kendini sakinleştirmeye çalışıyordu. *Kıpırdama oğlum. Sakın kıpırdama. Kaçarsan öldün. Bekle burda. Şimdi biri gelir.* Herkes sesin geldiği yöne bakıyordu. Ama bulunduğu yer karanlık olduğu için kimse onu göremiyordu. *Şimdi diğerleri de gelirse?* Tayfun Yüzbaşı'nın sesi duyuldu önce:

"Bakın şuna, ne bağırıp duruyor?"

Tayfun Yüzbaşı'nın arkasında duran askerlerden biri koşarak yanına geldiğinde Ufuk donmuş haldeydi. Serdar'ın habercisiydi bu. Gazeteciyi görünce, köpeğin uzun yelelerinden yakaladı.

"Tamam ulan. Tamam. Çekil surdan. Git hadi. Defol git!"

Bacaklarının tel tel çözüldüğünü hissediyordu. Asker köpeği uzaklaştırmaya çalışırken seslendi:

"Abi, buralarda gezme böyle. Bu ayı doğrudan boğazına saldırır adamın."

Titremesi sürüyor ama belli etmemeye çalışıyordu. Haberci ve hâlâ uluyan köpek uzaklaşınca, Ufuk da mevziye gitmek için yavaş yavaş hareketlendi. Ama yürüyecek hali kalmamıştı. Sırttan inen askerlerin en sonunda Serdar'ın da olduğunu görünce, bir süre daha kalmaya karar verdi. Bir eliyle duvara yaslanıp güç almaya çalıştı. Avuçlarının içi terlemişti. Serdar'ın omzunda bir silah ve arkasında iki sırt çantası vardı. Hemen arkasında da topallayarak yürümeye çalışan bir asker. İkisi de yerlerine geçince, Tayfun Yüzbaşı, sırtı gazeteciye dönük halde, askerlerinin karşısında, tam ortada bir yerde durdu. Bir anda, az önce Ufuk'a havlayan köpeğin -tekme yediğinden olsa gerek- inlemeleri dışında çevrede ses kalmamıştı. Tayfun, ayak parmakları ucunda yükselip sıranın gerilerine doğru göz attı. Sonra başını önüne eğip bir süre bekledi. Ardından gazetecinin de duyabileceği şekilde konuşmaya başladı:

"Silah arkadaşlarım. Zor günler yaşadınız. Hepiniz insanüstü güç harcadınız. Sizlerle gurur duyuyorum. Ama ne yazık ki, bir eksikle döndük. Acımızı yüreğimize gömdük. Unutmayın, Ramazan'ın şahadetiyle mücadele bitmedi. Bana emanet edilen bir evladımı sağ salim geri getiremedim. Tüm sorumluluk bana aittir. Sizden de bana yardım ederek emanetlerime daha iyi

bakmamı sağlamanızı istiyorum. Eğer siz de evinize sağ salim dönmek istiyorsanız, benim gibi sizin de yapmanız gereken şeyler var. Öncelikle size emir veriyorum. Terhis olana kadar yaşadıklarınızı unutacaksınız. Özellikle, köyde gördüklerinizi. Hep söylerim, askerler konuşmaz. Sadece savaşırlar. Ben sizden kocakarılar gibi konuşmanızı, ağlaşmanızı değil, savaşmanızı istiyorum. Ayrıca, bu akşam tüm timler, bu operasyonda yapılan hataları önce kendi içlerinde tartışacaklar. Faaliyet sonu incelemesinin sonuçları bana gelecek. Ve yarın bu işi tüm bölükçe yapacağız. Anlaşıldı mı?"

"Emredersiniz komutanım!"

Tüm bölük, hep bir ağızdan kalın ve tok bir sesle cevap vermişti. Tayfun, aynı tok sesle devam etti:

"İstirahat edin."

Yine tüm bölük, "Sağ ol!" diye yanıtladı komutanlarını.

Tayfun, sert bir selam verip duvarın yanından hızlı hızlı bulunduğu yere doğru yürümeye başlayınca, Ufuk mevzisine dönmek için vaktinin kalmadığını anlamıştı. Serdar da hemen yanındaydı. İkisi aralarında konuşuyorlardı.

"Komutanım, şehidin eşyalarını ailesine gönderdik helikopterle."

"Atış yaptırdın mı?"

"Atışları bu sabah tamamladık komutanım. Sadece iki silahın sıfırlamaları yapılamadı. Tamire göndermek lazım."

"Bana bak Serdar, hâlâ kan grubunu bilmeyen asker var. Bu hafta bu işi halledin." Serdar'dan önce Tayfun görmüştü yabancıyı. Hemen ardından da Ali. İkisi de şaşırmıştı. Bir an durdular.

"Sen de kimsin?"

Ufuk, tam cevap verecekti ki, Serdar söze girdi.

"Komutanım, Ufuk Bey... Gazeteci. Geçen gelecekti ya. Biraz gecikmiş. Tugay komutanımızın haberi var. Onun emriyle burda kaldı."

Tayfun, gözlerini gazeteciye dikmiş süzüyordu. Gazeteci de onu. Sakallı, yüzü kir içindeydi. Yer yer yırtık üniformasında ve hücum yeleğinde büyük kan lekeleri vardı.

"Kusura bakmayın, kirliyim de... "

Elini uzatacak oldu, vazgeçti. Ufuk ne diyeceğini bilememişti. Gözleri hücum yeleğinin arasından göğsünde görünen küçük Türk bayrağındaydı. "Estağfurullah," demek geldi içinden, sonra, "Saçmalama," deyip sustu.

"Hoşgeldiniz... Ama bu kıyafetle dolaşmayın burda. Köpekler parçalar adamı." Tayfun, gazetecinin yanından geçerken Serdar'a sordu:

"İlgilendiniz mi?"

"Evet komutanım, benim mevzimde kalıyor."

"Tamam o zaman, Ufuk Bey, izninizle biz biraz toparlanalım. Size iyi sabahlar... Serdar, gel benimle."

"Başınız sağ olsun Yüzbaşım."

Ağzından sadece bunlar çıkmıştı. Tayfun hiç cevap vermeden yürümeye devam etti. Bir süre Tayfun'u, yanında yürüyen Serdar'ı ve hemen arkalarından ilerleyen iri yarı habercisini izledi. Haberci, dönüp dönüp bu yabancıya bakıyordu. Ufuk, köpekten daha çok bu son bakışlardan tedirgin olmuştu. Aralarındaki konuşma kendisine kadar ulaşıyordu:

"Serdar, bir daha olmasın. Birisi, 'içeri sızmışlar' diye vurup indirse adamı... " "Komutanım, kendisini uyarmıştım aslında. Dışarı çıktığından haberim yoktu."

"Ben sana uçan kuştan haberin olacak diyorum, sen koskoca adamdan haberim yok diyorsun. Oyun mu oynuyoruz burda, savaşıyoruz kardeşim!"

Binanın köşesini dönüp gözden kaybolduklarında, Ufuk da tuvaletlerin önünden geçiyordu. Bir kez daha askerlerin toplandığı düzlüğe baktı. Kimi sigarasını yakmış, kimi su içiyor, kimi de yerde serili örtülerden birine el bombalarını bırakıyordu. Onlar savaştan dönüyordu.

İstanbul arzın merkezidir, arz ederim!

6 Mayıs 1993 - 10:30

"Köyde ne oldu Yüzbaşım?"

Gazetecinin sorusu, kameriyede oturan tüm asker personel üzerinde soğuk duş etkisi yapmıştı. Tüm yaşananlara rağmen tekrar karakolda bulunmaktan dolayı samimi ve sıcak bir havada başlayan sohbet bir anda sona ermiş, masaya büyük bir sessizlik hakim olmuştu. Zaten Ufuk da bu havadan cesaret almıştı. Sadece Tayfun, soruyu hiç duymamış gibi soğukkanlıydı. Çatalının ucundaki küçük peynir parçasını ağzına götürdü. Geriye yaslanıp yola bakarak iğneleyici konuştu:

"Bu bölükte birilerinin ağzı ishal olmuş anlaşılan?"

"Sabah istemeyerek konuşmanıza şahit olmuştum. Hatırlarsanız köpekler... "

Oktay, Ufuk'un sorusuyla, gözlerini bir süre için ona dikmişti. Ardından Tayfun'a baktı. Erdal ise başını önüne eğmişti. Tayfun, masanın yola bakan tarafında, sırtı binaya dönük oturuyordu. Sağ tarafında gazeteci, solunda Erdal Üsteğmen, boş bir sandalyenin yanında ise Oktay Astsubay vardı. Ufuk, önündeki tabaktan çok üç subayla ilgileniyordu. Tayfun, kahvaltısına ağır ağır devam ederken, Oktay lokmaları iri parçalar halinde midesine gönderiyordu. Erdal ise tabağını bitirmiş, sırtını plastik sandalyeye yaslamış, çayını yudumluyordu. Erdal'ın beyaza kaçan sarı sevimli yüzü ve kısa boyuna karşın Oktay, esmer yüzü, iri vücudu ve kalın sesi ile ilk kez karşılaşıldığında insanı ürküten bir yapıya sahipti. Hepsi de sabah geldiklerinden çok farklı görünüyorlardı. Muntazam tıraş olunmuş, saçları da taranmıştı. Üniformaları ise temiz ve ütülüydü.

"Yalnız ben orda, köyde yaşananlar unutulacak demiştim. Biz o konuyu kapattık." "Tayfun Yüzbaşım, ben sizin personeliniz olmadığım için..."

Cümleyi bilerek yarım bırakmıştı. Aslında gazeteci sıfatıyla sormamıştı. Tayfun'u veya diğerlerini zorlamak da istememişti. Ama Tayfun, bu cevaba da içerlemişti: "Ufuk Bey, bu emir benim için de geçerliydi."

Tayfun, çayından bir yudum aldı. Lokmasını çiğnerken, yoldan birbiri ardına geçen arabalara bakmaya başladı.

"Burası sizin Bağdat Caddesi'ni geçmiş değil mi?"

Oktay, cüssesi ile orantılı sesiyle hemen yapıştırdı:

"Burası Bağdat'a daha yakın, belki ondandır komutanım."

Tayfun'un gülümsemesi ortamın gerginliğini dağıtmamıştı. Ufuk da bu soruya cevap vermeyecekti. Bir süre kimse konuşmadı. Yoldan geçen araçların motor gürültülerinden başka bir şey duyulmuyordu. Haberci Ali, binanın duvarına yaslanmış Tayfun Yüzbaşı'yı izliyordu. Bir gözü de misafirdeydi. Gazeteci, Ali'nin esas duruşa geçtiğini görünce başını Tayfun'un arkasından gelen kişiye doğru çevirdi. Gelen Şenol Teğmen'di. Tayfun'un hemen yanında esaslı bir selam verdi. "Komutanım, ikinci timin faaliyet sonu incelemesi hazır. Şehidin ailesi için para da toplandı komutanım."

"Gel teğmen, çay iç."

Şenol, Oktay Astsubay'ın yanındaki boş sandalyeye otururken Tayfun Yüzbaşı sordu:

"Ufuk Bey'le tanıştınız mı?"

"Evet komutanım. Az önce... "

Tayfun çayından bir yudum daha alırken askerlerden biri de Şenol'un hemen önüne bir bardak çay bıraktı. On beş dakikadır burada oturuyordu ama Ufuk masanın tam ortasında duran vazodaki papatya demetini daha yeni fark etmişti. Ve papatyaların ortasındaki tek gelinciği... *Hah, işte ben gelinciği burda gördüydüm dün.* Masadaki sessizliği Tayfun bozdu:

"Nerdesiniz siz ha, nerdesiniz?"

Teşup ve Hepat kameriyenin girişinde oturan Tayfun'un yanına kadar gelmişti. Sahibinin dizlerine sürtünüp sırnaşan Hepat, kuyruğunu da deli gibi sallıyordu. Hemen yanında kıpırdamadan duran Teşup ise yine sağ ayağı önde, masada oturanları süzüyordu. Tayfun dayanamayıp ayağa kalktı. İkisini de uzun uzun sevdi. Hâlâ hesap soruyordu:

"Kaç gündür hiç özlemediniz mi ha? Nerdeydiniz siz, hadi söyleyin bakayım?" Cevap Oktay'dan geldi:

"Serdar Üsteğmenim sabah Zirve'ye bağlatmış. Ufuk Bey için sorun olmasın diye." "Tabii ya, yoksa durur muydu bunlar ya?"

Gazeteci, sandalyesini çevirmiş seyrediyordu. İri olan, yani Teşup Ufuk'u fark etmişti. Yine gözlerini ona dikti. Sağ ayağı hâlâ önde duruyordu. Tayfun durumu anlamakta gecikmedi.

"Yok oğlum yok. Misafir o, misafir... Hadi bakayım, siz uzaklaşın burdan... Ali!"

Ali, ok gibi fırlayıp Teşup'u tasmasından yakaladı. Hayvan, oradan ayrılmak istemese de sürüye sürüye uzaklaştırıldı. Hepat da onu takip edip binanın arkasına doğru yürümeye başladı. Tayfun tedirgin olan misafirine döndü. Yüzü gülüyordu. "Çok iyi köpeklerdir."

Ufuk diken üstünde oturuyor, Teşup'la göz göze gelmemeye çalışıyordu.

"Evet, Yüzbaşım. Kendisiyle tanışmıştık daha önce."

"Teşup havlamaz biliyor musunuz?"

"Onu da söyledi kendileri. Kurt kanı varmış galiba."

"Orasını bilemem."

Oktay bir sigara yakıp söze girdi:

"Komutanım, Teşup daha karakterli. Daha bir asil duruyor. Hiç kimseye eyvallahı yok. Tam adına layık."

Erdal gülerek cevap verdi:

"Bende de o cüsse olsa, ben de kimseye eyvallah demem. Baksana şuna."

Şenol sözü tamamladı: "Sanki bu dağları o yaratmış."

Askerler, masadaki boş tabakları toplamaya başlamıştı. Ufuk, Tayfun'a bakarak sordu: "Hayırdır, bu isimler nerden?"

Tayfun arkasını dönüp Ali'nin hemen yanında yavaş yavaş yürüyen köpeklerine baktı. Tekrar geri döndüğünde masanın ortasına doğru bir yerde duran telsizini kendine doğru çekti.

"Boğazköy'e gittiniz mi hiç?"

"Neresi Yüzbaşım, anlamadım?"

Tayfun, masaya doğru yaslanarak cevap verdi:

"Boğazköy. Çorum'da... Hititlerin başkenti."

Gazeteci hatırlamıştı.

"A, evet, Hattuşa... Bir gezide, okuldaydım galiba."

"Hattuşa'ya, bin tanrılı kent denir. Hititlerin bin tanrısı varmış. İşte o bin tanrının içinde iki tanrı vardır. Biri, içlerindeki en korkulanı, fırtına tanrısı Teşup'tur. Diğeri de Teşup'un karısı Baştanrıça Hepat. Bereket tanrıçası da denir. Dört bin yıl öncesinin isimleri bunlar. Hepat'ın, sonraki kültürlerde Kubaba, Kibele, Hera ve hatta Havva olduğunu söylerler. Teşup'un da Zeus... "

"Yüzbaşım, bu arkeoloji merakı nerden?"

Şenol, Tayfun'u dikkatle dinliyordu. Hikâyeyi daha önce dinledikleri belli olan Erdal ve Oktay hiç oralı olmadan sessizce oturuyorlardı.

"Arkeolojiye değil. Daha çok Hititlere... Biraz okudum. Boğazköy'e de gittim. Belki hatırlarsınız, büyük tapınakta Teşup ve Hepat'a ait olduğu söylenen iki kutsal oda vardır. Burası Anadolu'nun bilinen ilk açık hava tapınağıdır. Duvardaki bir kabartmada, başında serpuşu ile iki dağ tanrısının üzerinde, ayaktaki Teşup'tur. Önünde karısı Hepat durur."

Ufuk, sandalyesinin arkalığına astığı el çantasını kucağına alıp sigara paketini çıkarttı. Masadakilere tuttu ama büyük bir keyifle anlatmayı sürdüren Tayfun dışında kimse almadı.

"Teğmen, işte dağ tanrıları üstünde ayakta duran o Teşup, gerçekten de bu dağların sahibidir. Bizim Teşup, boşu boşuna öyle yürümüyor... "

Gazeteci, Tayfun'un bu tarzını sevmişti. Konu değişse de, sözü ne yapıp ediyor başlangıçta konuşulanlara bağlıyordu. Şenol, başını kaldırdı ve elindeki yakmadığı sigarasıyla oynayan Tayfun'a baktı. Sonra tekrar dönüp gözleriyle köpekleri aradı. İkisi de Ali'nin dizlerinin yanında yere çömelmiş, Ufuk'un geceyi geçirdiği mevzinin hemen önünde duruyorlardı.

"Teşup'un duruşuna dikkat eden var mı hiç?"

Herkes, başını çevirip köpeklerin olduğu yere bakınca haberci Ali ayağa kalkmıştı. Meraklı gözlerle Tayfun'a bakıyordu. Bir süre, kimse bu soruya

verecek bir cevap vermedi. Oktay ve Erdal da fark etmemişti bunu. Şenol, o yöne bakarak konuştu: "Köyde köpeklerimiz vardı komutanım. Hiçbiri böyle garip durmuyordu. Bunun sağ ayağı sürekli önde, değil mi?"

"İşte, tüm kabartmalarda fırtına tanrısı Teşup'un da bir ayağı daima öndedir. Elinde de bazen şimşek, bazen silah tutar. Ve dimdik ayakta durur."

Son cümlesini Şenol'a bakarak söylemişti. Teğmen de oturduğu sandalyede öne doğru düşmüş omuzlarını ağır ağır geriye doğru attı. Şimdi herkes, daha dikkatli bakıyordu Teşup'a. Ali, kendisinin çağırıldığını düşünüp kameriyeye doğru koşmaya başlayınca Hepat da onu izledi. Teşup ise beton gibi orada öylece kaldı. Tayfun başını önüne eğip devam etti:

"Eğer bu köpek de tutabilseydi, herhalde elinde ya bir şimşek ya da silah tutardı." Ufuk, sigarasından bir nefes çekip mırıldanarak ekledi:

"Bence bu köpeğin silah tutan eli filan yok ama gözlerindeki şimşekler yetiyor adama."

Sessiz ortam gülüşmelerle dolmuştu. Oktay'ın tok sesi diğerlerini bastırdı:

"Dua edin, sizi sabaha karşı yalnız yakalamamış."

Tayfun'un elindeki sigarayı neden yakmadığını merak eden gazeteci içinden, 'Yakaladı efendim, yakaladı,' dedi. Oktay sandalyesini düzeltirken mırıldandı:

"Bir de Puik vardı..."

Herkes başka bir şeyle ilgileniyor gibiydi ama ortalık bir anda sessizliğe gömülmüştü. Ufuk durumu fark etmemişti.

"Puik ha? Helal olsun. Güzel isim. O da buralarda mı?"

Sessizlik devam ediyordu. Tayfun bu soruyu hiç duymamış gibi yaptı.

"Teşup'u ve Hepat'ı her yerde görürsünüz. Niğde'den Aydın'a, Amasya'dan Gaziantep'e kadar. Anadolu kültürünün kökleri onlara kadar uzanır. Mesela, Amasya'da bulunan bir Teşup heykelciği vardır. Heykelciğin kollarını ve bacaklarını kırdıkları için Amasyalıların üzerinde bugün bile Teşup'un gazabının sürdüğü söylenir. Halk arasında yani... Dünyaca ünlüdür bu heykel. Kalın kaşlı, çukur gözlü, düzgün hatlarıyla

hem sakin görünür ama güçlü ve mağrur bir ifadesi vardır. İsterseniz, Teşup'a bu gözle bir daha bakın..."

Herkes, yine başını o yöne çevirmişti. Teşup hâlâ kıpırdamadan ve sağ ayağı önde duruyordu. Ufuk, tam göremediği için sandalyesinde biraz daha doğrulunca Oktay Astsubay uyarma ihtiyacı hissetti:

"Aman Ufuk Bey, fazla göstermeyin kendinizi."

Gazeteci, yavaş yavaş sırtını sandalyeye yaslarken, bu son espriye gülen olmadığını fark etmişti. Tayfun'un parmakları arasında dolaşan sigarayı gösterdi.

"Siz içmiyor musunuz?"

"Bıraktım. Çok oluyor."

"Zor geliyor herhalde. Bu gidişle bir gün başlarsınız."

"Yok başlamam... Başlayamam."

Niye 'başlayamam' dediğini anlamamıştı. *Sorsam da söylemeyecek. Boş ver gitsin.* Aksini söylese de Tayfun'un sigaraya tekrar başlamak üzere olduğuna inanıyordu. Ama aslında yüzbaşının sınırlarda dolaşmayı sevdiğini, sürekli bir gel git halinde o ince çizgide yaşamaktan haz duyduğunu bilmiyordu. Bu sırada telsizden gelen ses kameriyeyi kapladı:

"Kaya, Kaya 3."

"Dinliyorum Kaya 3."

Ses Serdar Üsteğmen'e aitti.

"Komutanım, askerlerin hamamı bitti."

"Hepsi girdi mi?"

"Evet komutanım."

"Anlaşıldı Kaya 3. Öğle yemeği ne durumda?"

"Salman'a siparişleri vermiştim. Ama kamyoneti bozulmuş gene, öğleden sonra gelecekmiş. Mevcutlarla bir şeyler yaptırıyorum."

Tayfun mandala basıp konuşacaktı ki, Oktay araya girdi: "Ya komutanım, aramızda para toplayalım da şu çocuğa adam gibi bir kamyonet alalım!"

Tayfun, gülümserken Serdar'a cevap verdi: "Neyse, dert etme. Sana güveniyorum. Bak yalnız değiliz."

"Biliyorum komutanım." Tayfun, misafirine döndü: "Gidişiniz biraz gecikecek." Ufuk, sigarasını söndürdü.

"Aslında ben halimden memnunum. Kuşsütü eksik kahvaltı, gazoz, Hititler... Bir de Teşup var tabii."

Gülüşmeleri genç teğmen Şenol kesti:

"Komutanım, okuldayken Kadeş Savaşı'nı okumuştum bir yerlerde. Hititlerin... Önemli bir savaştı galiba. Tam hatırlamıyorum şimdi."

Tayfun, sandalyesinde geriye yaslandı. Erdal ayağa kalkıp, paçalarını düzeltip kameriyeden dışarı seslendi:

"Oğlum! Benim habercimi bulun bakiyim."

Tekrar yerine otururken Tayfun Şenol'a döndü:

"Neyini soruyorsun Kadeş'in?"

Gazeteci, Tayfun'un birlik içi hiyerarşisinde rütbeden çok tecrübenin öncelikli olduğunu görebiliyordu. Mesela, Şenol Teğmen'le farklı, yaşı da kendisine yakın Oktay Astsubay'la farklı konuşuyordu. Kullandığı ses tonu bile bunu belli ediyordu. Tayfun'un nazarında, terhis olmak üzere olan bir çavuş, birliğe yeni katılmış bir teğmenden daha dikkate alınıyor gibiydi. Herhalde tecrübenin anlamı da böyle somutlaşıyordu.

"Hayır, Hititlerden bahsettiniz de!.." Tayfun, bu kez Ufuk'a döndü:

"Suriye'ye gittiniz mi hiç?"

"Birkaç kez ama Şam'dan dışarı çıkamadık. Malum, El-Muhaberat..."

Tayfun, başıyla tasdik edip devam etti:

"Kadeş, Humus yakınlarında diye biliyorum. Asi Nehri'nin üzerinde olması lazım. Keşke gidip görebilseydik oraları."

Genelde sessiz durup sohbeti dinleyen Erdal dayanamadı:

"Şu Apo denilen ite verdikleri desteği kessinler, ben Kadeş'i görmemeye razıyım komutanım."

Erdal'ın sözleriyle, herkes nerede ve ne için bulunduğunu hatırlamış, kısa bir süreliğine çıktıkları tarih yolculuğundan dönüvermişlerdi. Tayfun, bazı gözlerin dalıp gittiğini, bazılarının da öne eğildiğini görünce derin bir nefes alıp devam etti: "Çok komik... Tüm dünya bu savaşı Mısırlıların kazandığına inanırdı. Ama aslında Hititler, firavun İkinci Ramses'in ordusunu darmadağın etmiş. Adam yenilip hayatta kalan bir avuç askeriyle zar zor ülkesine dönmüş ama bir sürü tapınağa zaferi nasıl kazandıklarını anlatan destanlar yazdırmış. Bu sayede halkının gözünde saygınlığını korumuş. Ama Hattuşa'daki kazılarda gerçekler ortaya çıkmış."

Ufuk alaycı bir edayla konuştu:

"Biraz geç olmuş galiba. Dört bin yıl kadar."

Bir sigara daha yakan Oktay gülmeye başlamıştı.

"Herif safahatını sürdürmüş ya. Ölüp gittikten sonra yalanı çıksa ne olur, çıkmasa ne olur?"

Tayfun da katılmıştı bu düşünceye.

"Haklısın aslında, çünkü her ne kadar bu savaşı Hititler de kazanmış olsa, hâlâ tüm dünya Mısır'ın yalanlarla dolu kaynaklarına itibar ediyor."

Erdal sessizliğini sürdürürken Şenol araya girdi:

"Şu bizim bulmacaların ünlü firavunu tam bir sahtekârmış o zaman komutanım." "Öyle veya böyle, tarihte taktik ayrıntıları bilinen en eski savaştır Kadeş. Bir de çok ilginçtir, tarihin en detaylı ilk barış antlaşması da bu savaştan sonra imzalanmış." Gazeteci, hemen söze girdi. Tayfun'la -ya da herhangi biriyle- bir konu üzerinde benzer bilgilere sahip olmanın verdiği heyecanı belli etmemeye çalışıyordu.

"İki yıl önceydi galiba. New York'ta Birleşmiş Milletler Binası'nda görmüştüm. Antlaşmanın Hattuşa'da bulunan çivi yazılı tabletinin büyütülmüş kopyasını duvarına asmışlar."

Oktay ve Erdal'ın da Şenol gibi anlatılanı ilgiyle dinledikleri belli oluyordu. Ufuk'un sözünün bittiğini anlayınca Tayfun devam etti:

"Ramses'in, savaştan sonra yaptırttığı rölyeflerden birinde kesilmiş eller vardır, biliyor musunuz?"

Durakladı. Oktay başını komutanına doğru çevirmiş, gözlerinin içine bakıyordu. Masanın üzerinde duran kepine uzandı ama vazgeçti. Tayfun, sol elinin parmaklarıyla sağ elindeki nikâh yüzüğü ile oynarken sözünü tamamladı:

"Şöyle bileklerinden... Hangisi olduğunu şimdi hatırlamıyorum, kitaplardan birinde görmüştüm... 'El yığınlarından bir piramit oldu' gibi şeyler yazıyordu."

"Eski Mısır geleneklerinden biridir o. Savaşta öldürdükleri insanların sağ ellerini kesip sonra oturup bunları sayarlarmış."

Gazeteci bunları her zamanki gibi öylesine söyleyivermişti. Biraz bildiğini gösterme ihtiyacı seziliyordu tavrında. Bir tepki gelmeyince masanın çevresindekilere tek tek baktı. Bir şeyler olduğunu hissediyordu. Oktay gözlerini dikmiş Tayfun'a bakıyordu. Erdal ve Şenol ise başları öne eğik susuyorlardı. Yüzüğü ile oynamayı bırakan Tayfun, kepine uzandı, başına geçirirken Ufuk'a döndü:

"Dün... Parçalanmış gırtlaklar, kopmuş eller bacaklar vardı Ufuk Bey. İnsanların kopmuş elleri vardı."

Gazeteci sonunda sorusunun cevabını almıştı. Bir süre gözlerini ayırmaksızın birbirlerine baktılar. İkisinin yüzü de ifadesizdi. Ufuk 'kopmuş eller ve bacaklar'dan çok 'parçalanmış gırtlakları' canlandırıyordu gözlerinin önünde. *Aynı babamınki gibi.* İlk Tayfun başını çevirdi. Beyaz masa örtüsünün ortasındaki cam vazoya dalmıştı. Sonra birden uzanıp papatyaların ortasındaki gelinciği çekti. Hemen önüne bırakıp elini iç cebine soktu. Biraz uğraştıktan sonra küçük siyah kaplı bir defter çıkarttı.

Sayfalarını itinayla karıştırdıktan sonra yavaş hareketlerle solmuş bir başka gelincik çiçeğini diğerinin yanına özenle bıraktı.

"Hiç dikkatinizi çekti mi?"

Kimseye bakmadan konuşuyordu.

"Bunun rengi hiçbir çiçekte yok. Aynı kan gibi..."

Masadaki herkes, Tayfun'un önüne koyup üzerine eğildiği iki çiçeğe bakıyordu. "Bakın mesela bunu dün kopardım. İşte bu da, olsa olsa yarım saat önce... Aradaki farkı görüyor musunuz? Gelincikler canlıyken aynı kan renginde. Soldukça, önce koyulaşıyorlar. Sonra dalga dalga bordoya dönüşüyorlar. Bakın işte. Aynı pıhtılaşan kanın rengi gibi. Kan da zamanla koyulaşıyor, sonra da bu rengi almıyor mu?" Gazeteci, çiçekleri bırakmış, masanın etrafında oturanları takip etmeye başlamıştı. *Tüm bölük diktirmiş göğsüne bu bayrakları...* Oktay'ın kaşları çatılmış, çiçeklere bakıyordu. Erdal'ın başı önündeydi. Şenol'un nemlenmiş gözleri ise Tayfun'da.

"Ne kadar narin değil mi? Yaprakları hemen dökülüveriyor."

Tayfun, avuçlarının içinde hâlâ özenle tuttuğu çiçeklere bakarken gözleri üniformasının bileklerine kaydı. Ufuk bunu kaçırmamıştı. Üzerindeki temiz kamuflajlı bir üniforma olmasına rağmen kumaşta yer yer koyu lekeler vardı. "Sorma... ikisinin de lekesi kolay kolay çıkmıyor... Doğru ya, mürekkep bile yapmışlar bundan."

Tayfun cümlesini tamamlar tamamlamaz, Şenol Teğmen masadan adeta sıçrayarak kalktı. Yüzünü kameriyeden dışarı çevirip hızlı adımlarla, selam bile vermeden -ve izin de almadan- kendisini dışarı attı. Gazeteci ardından bakıyordu. Binanın arkasında gözden kaybolurken Tayfun hâlâ konuşuyordu:

"Aslında ne kadar sade, süssüz, iddiasız bir çiçek. Sadece kırmızı işte... Her şeyiyle kırmızı olan bir şeyin, süse ihtiyacı olur mu zaten? Aynı kan gibi... Gelincikten bir tür uyuşturucu yapılır biliyor musunuz?.. Ölüm de sonsuz uyku..."

Oktay'ın başı önündeydi. Erdal ise yola bakıyordu. Ufuk, Tayfun'un sözlerinde sadece onların anlayabileceği bir şifrenin gizlendiğini hissediyor ama soramıyordu. "Hadi size biraz çevreyi gezdireyim."

Tayfun'un teklifi üzerine, misafirle birlikte subaylar da ayağa kalktı. Tayfun'un gelincikler hakkında anlattıkları, dün gece yarısı okuduğu

kitaptaki gelincikleri hatırlatmıştı: 'Mitolojide gelinciklerin uyku tanrısı Hypnos tarafından insanları ve tanrıları uyutsun diye yaratıldığı söylenir.'

Herkesin dışarı çıkmasıyla Erdal ve Oktay içinde bulundukları ruh halinden kurtulmuşlardı, ikisinin arkasından önce Erdal, ardından Oktay dışarı çıktı. Sessizce dağıldılar. Tayfun duvarın önünde kendisini bekleyen habercisine seslendi:

"Ali, telsizimi getir aslanım."

Ali koşarken Ufuk da Tayfun'un bir adım kadar gerisinden yürümeye başladı. Binanın arka tarafını geçip sabaha karşı görevden gelince toplandıkları alana doğru yürüyorlardı. Tayfun, kepini başına geçirip düzeltirken Ufuk dayanamayıp sordu: "Yüzbaşım, siz uyumaz mısınız?"

"Günde birkaç saat yetiyor. Aslında uyku değil de, uyku hali demek lazım. Ben sadece Ankara'da uyuyabiliyorum."

Ali, telsizi komutanına uzatıp misafirin arkasından onları izlemeye başladı. Tayfun, telsizin kanalını değiştirip sağ eline aldığında düzlük alana gelmişlerdi.

"Biraz terlersiniz ama bizim Zirve dediğimiz bir yer var. Oraya gidelim."

Ufuk'un biraz canı sıkılmıştı ama sesini çıkarmadı. Alanın ortasını geçerlerken Tayfun'a yetişti.

"İyi okuduğunuz belli oluyor."

"Yok, biz sadece talimname okuruz..."

Gazeteci, ses tonundaki imayı anlamıştı. Bıyık altından güldü. Telsizden nöbetteki askerlerin tekmil sesleri duyuluyordu.

"Yedi numaralı mevzi, beş-yedi nöbetçisiyim. Nöbetimde vukuatım yoktur komutanım!"

"Alındı, anlaşıldı. Tamam!"

"Eviniz Ankara'da herhalde. Evli misiniz?"

"Evet, ya siz?"

Ufuk bu soruya her zamanki gibi dolaylı cevap vermeyi tercih etti:

"Bizim meslekte zor o işler."

Tayfun, toprak ve taştan yapılmış bir merdivenin basamaklarını çıkmaya başlamadan önce birden durup geriye döndü. Misafirine bakıp gülümsedi.

"E, bizde de zor."

'Başka bir sebep söyle,' der gibiydi. Ama Ufuk yine sıyrılmasını bildi. "Çocuk?" Tayfun'un ardından gazeteci, onun peşinden de Ali merdivenleri çıktılar. Taze toprak ve yaban otları kokan bir tarlanın içindeki patikadan yürümeye başladılar. Bu kez Tayfun soruyu duymamış gibi yapmıştı. Ufuk, geri dönüp Ali'ye baktı. Kocaman postalları ile toprağa her basışında toz kaldırıyordu. Bu sırada patikadan aşağıya, karakola doğru inen iki asker kenara çekilip kendilerine yol verdi. Tayfun, birinin kolundan tutup işaret parmağı ile yeri gösterdi.

"Şunları al aslanım!"

"Komutanım. Burası ikinci timin bölgesi."

"Ben sana kimin bölgesi diye sordum mu? Çabuk topla!"

"Emredersiniz komutanım."

Askerler patikadaki yere atılmış sigara izmaritlerini hemen toplamaya başladılar. Ufuk, askerlerin elleri arasından sıçrayarak yoluna devam etti.

"Peki çocuğunuz var mı?"

Tayfun, yolu ezbere bilen ayaklarının ve dayanıklı postallarının sayesinde büyük adımlarla tırmanmaya başlamıştı.

"Karım hamile. Doğumu bekliyoruz. Ben de birkaç gün içinde izine gidiyorum."

"O kadar yakın ha? Tebrik ederim... Erkek, kız?"

"Erkek."

"Yeni evli misiniz yoksa?"

"Yok, dokuz yıl oldu... Bizim biraz sağlık sorunlarımız vardı. Doktor doktor dolaştık. Sonunda işte. Nerdeyse tüm hamileliğini yatakta geçirdi.

İnşallah doğumda yanında olacağım."

Gazeteci, Tayfun'un biraz sıkıldığını fark etmişti. Ama 'doğum'dan bahsederken ses tonunun değiştiğini kaçırmamıştı. *Klasik bir asker ailesi işte. Lojmanda büyütürsün artık sen onu.* Bir an için kendisini düşündü. Evli... Üstelik çocuklu... Hatta iki çocuk... *İlk çocukta mı boşanırdım, yoksa ikincisinde mi?*

"Zor iş... Valla saygı duyuyorum."

"Aslında ilk zamanlar doktorlar olmaz deyince ben vazgeçmiştim. Şebnem bıkmadı. Tıp da ilerleyince yeni imkânlar çıktı. Kadınları bilirsiniz. En azından analık içgüdüsü diye bir şey var. Tüm risklerine rağmen işte."

Zavallı kadın, sırf ben çocuk istiyorum diye yaptı bunu. Biliyorum... Ama anlatamadım ki... Ben bunu göze almanı istemiyorum diyemedim ki... Bunları konuşacak kadar bile zamanımız olmadı ki!..

Ufuk, Tayfun'un gerçek duygularını gizlediğini hissediyordu. Ellerini dizlerine koyup nefeslenirken geride kalmıştı. Tekrar yürümeye başladığı sırada biraz da sesini yükselterek konuştu:

"Karınızı çok seviyorsunuz... "

Daha yeni tanıştık, ettiği lafa bak. Tayfun'un tarzı değildi bu. Böyle uluorta, hem de yeni tanıdığı birine açılmak. Ama yine de aklı Şebnem'e gidince ister istemez kelimeler ağzından döküldü:

"Klişe olacak ama ilk günkü gibi."

Bu cevabın geleceğini tahmin etmişti zaten. Onun asıl merak ettiği, Tayfun'un gizlemeye çalıştığıydı. Bir evlat sahibi olmayı, karısından daha az mı istiyordu? Yoksa, bunun için yanıp tutuşuyor muydu? Yani, bir çocuğu -aslında bir erkek çocuğu- olması için mi evlenmişti? Adımlarını hızlandırıp yanaştı. Ali'nin duymasını istemiyordu.

"Peki karınız mı, yoksa doğacak çocuğunuz mu?"

Tayfun, bir anda durdu. Nefesini tuttu. Dönüp misafirine baktı. Gözlerinden öfke saçıyordu. Ufuk ise 'ne oldu ki?' der gibiydi. Dudaklarına o garip gülümsemesi yerleşmişti. Tayfun, bir şey söyleyecek oldu ama vazgeçti. Başını çevirip susmayı denedi ama ondan da vazgeçti. Tekrar

dönüp bir kez daha baktı. Karşısındaki umursamaz yüz halini inceledikten sonra cevap verdi:

"İkisi de... İkisi de..."

Öyle bir ses tonuydu ki, gazeteci 'ama ben hangisi diye sormuştum' diyemedi. Sessizce yürüdüler. Bir tepeciğin etrafını dönüyorlardı. Ufuk başı önünde ilerlerken düşünüyordu. *Karısı da hastaymış, böyle de laf edilir mi aptal herif? Bazen gerçekten...* Tayfun'un sesiyle düşüncelerinden sıyrıldı.

"Anneniz mi yok, babanız mı?"

"Anlamadım?"

"Annesiz mi büyüdünüz, babasız mı?" Sinirlenme sırası Ufuk'a gelmişti.

"Ne alakası var şimdi yüzbaşım?"

"Böyle bir soru ancak en sevdiği varlıklar arasında tercih yapma imkânı olmayan birinden gelir de... "

Ufuk, yüzünün kızardığını hissediyordu. Yutkundu. Böyle bir soru sormuş olmaktan çok, kendini deşifre etmekten dolayı canı sıkılmıştı. Ama Tayfun'un sözü henüz bitmemişti:

"Üstelik tek çocuksunuz değil mi?"

Başını çevirip gazeteciye baktı. Gözlerinin üzerinde olduğunu fark edince susmaya karar verdi. Tayfun, şu anda yaptığından zevk almıyordu. *Ama hak ettin yani...*

"Seans başına ne kadar ücret alıyorsunuz yüzbaşım?"

Her zamanki gibi, havayı yumuşatmayı başarmıştı. Tayfun gülümseyince, o da katıldı.

"İstanbul'da olsanız iyi para yaparsınız."

"Öğreniyoruz. İnsanın elinde yüzden fazla potansiyel hasta olunca bunu da öğreniyor. Malum, şartlar... "

"Siz yine de benim teklifimi bir düşünün."

Tayfun, belli belirsiz, "Olur," derken, birkaç adım arkasındakileri beklemek için durup geriye döndü. Nefesi kesilen Ufuk da durmuştu. Derin

bir soluk aldıktan sonra arkasına döndü. Ali biraz daha gerideydi. Karakola, vadiye, karşıdaki tepelere bakan İstanbullu gazeteci manzara karşısında etkilenmişti. Ellerini beline koydu. "Başka bir dünyaya gidiyorsunuz ha?"

"Buralarda izne gidebilmek biraz sıkıntılı. Mutlaka bir terslik çıkar. Ama bu sefer gitmezsem bir daha da gidemem herhalde. Zaten eve de almaz artık."

Tayfun kepini çıkarıp alnında biriken terleri üniformasının koluyla silerken Ufuk tekrar ona döndü.

"Siz buralarda ne olup bittiğini anladınız mı?"

Yüzbaşı bu soruyu beklemiyordu aslında. Evden, çocuğundan, karısından konuşurlarken... Kepini takıp yürümeye devam etti.

"Burda tek doğru yok. Herkesin kendi doğrusu var. Birine saplanıp kalırsan bir şey anlayamazsın. Ama bazı şeyler var ki, onlar da asla tartışılmaz."

"Sizin doğrunuz hangisi?"

"Benim doğrum mu?"

Bir süre sustuktan sonra devam etti:

"Burda kan akıyor... insan kanı... Ama kimse bu kanı görmek istemiyor gibi geliyor bana. İşte benim doğrum bu."

Ufuk nefes nefeseydi.

"Belki kan görmeyi sevmiyorlar."

Tayfun, bu söz üzerine tekrar durdu. Kaşları çatılmıştı.

"Ne yani? Ben çok mu seviyorum? Şimdi biz anamızın hayrına mı duruyoruz burda? Eğer birilerinin kanı akıyorsa, kimsenin bunun neden aktığına dönüp bakmamak gibi bir lüksü yok. Aynı benim hata yapma lüksümün olmadığı gibi."

Tayfun sinirli konuşmuyordu aslında. Sesini de yükseltmemişti. Ama gazeteci sinirlendiğini düşünüyordu.

"Yüzbaşım, siz de insansınız. Hatasız olur mu?"

"Olmaz. Burda olmaz. Hata yapmanın verdiği vicdan azabı ile yaşamayı öğretmediler bize. Bu yüzden yapamam. Böyle hatanın bedeli ödenmez çünkü."

Bir süre konuşmadılar. Yine Tayfun devam etti kaldığı yerden.

"Bana yalan söyle. Beni kandır. Gerçekleri duyarak acı çekmek istemiyorum. Milletin dediği bu özetle. Ama normal. Dürbün etkisi bu işte... "

"Anlamadım?"

"Dürbün diyorum. İnsan burnunun dibine bile dürbünle bakmaya kalkarsa, böyle olur; ne kadar yakın, ne kadar uzak kolay kolay anlayamaz. Yürümeye kalkarsa sendeleyip düşer."

"Beni suçlamıyorsunuz inşallah."

Patikanın ulaştığı hafif bir düzlükte durup Ufuk'un yanına gelmesini bekledi. Bir şey söyleyecekti ama misafiri önce davrandı.

"Gördüğünüz gibi bende dürbün falan yok. Zaten o yüzden burdayım, değil mi?" Tayfun, gazetecinin gittikçe alaycı bir tavır alan konuşmasından hoşlanmamıştı. Hiçbir şey söylememeye karar verdi. Ufuk ise sorularını sürdürüyordu.

"Peki siz niye burdasınız?"

"Niye mi burdayım? Siz niye burdasınız?"

"Bu benim işim."

"Bu da benimkisi... "

"Yani mecburi hizmet değil mi?"

"Pek öyle değil... Daha okuldayken buralara geleceğimi biliyordum. Yıllarca da burda kalabilirim. Ama marifet burda, böyle bir savaşın ortasında olmak değil ki... " Genişleyen patikada yan yana yürüyorlardı. İkisi de birbirlerinin yüzüne bakmadan konuşuyordu.

"Marifet burda, bu sefalet içinde yaşamakta, değil mi?"

Tayfun bir çalının yanında durunca, başı öne eğik arkalarından gelen Ali de aniden durmuştu. Tayfun'u bir-iki adım geçtikten sonra Ufuk da durdu. Elini palaskasına sokan Tayfun, misafirini şöyle bir süzdü.

"Bazen ne söylemek istediğinizi, sözü nereye getirmek istediğini anlamıyorum. Siz gazeteciler sürekli sorgular gibi mi sohbet edersiniz?"

Ufuk ne diyeceğini bilememişti. Hemen iki adım atıp sağ eliyle Tayfun'u sol kolundan tuttu.

"Ya, yüzbaşım, valla günahımı alıyorsunuz."

İkisi bir süre kol kola yürüdüler. Aslında ne Tayfun, ne de Ufuk böyle bir samimiyetten hoşlanırdı. Tayfun, kolundan tutan elden kurtulmak için yine durup geri döndü.

"Bu kavga yalnızca bizim kavgamız değil. Burası da başka bir dünya değil... Bir sürü insana uzakmış gibi gözükse de, bir gün burda akan kan herkesin ayaklarına, paçalarına bulaşır."

Eliyle vadinin karşısındaki tepelerden birini gösterdi.

"Şu tepeyi görüyor musunuz? Bakın şurası, zirve hattının sonundaki yer. Siyahtepe. İlk geldiğim yıl geceleri pusuya oraya çıkardık. Pusu sabaha karşı biter, sıkıntı, yorgunluk... Sabah hava aydınlanır, ben o halime rağmen bir türlü aşağı inmek istemezdim. Başka bir havası vardır oranın. Sabah toprağa çiğ düşerken görmek lazım. Buralarda Siyahtepe gibi binlerce tepe var. Bunların çoğunda sabahladım ben. Bu hazzı tattım ben."

"Bu hazzın bedeli biraz ağır oluyor ama."

"Yani, siz şimdi benim bu dağın başına çiğ seyretmekten zevk alayım diye geldiğimi mi düşünüyorsunuz? Ben buraya keyfim için mi geldim?"

Tayfun hem sözcükleriyle hem de ses tonu ile hesap soruyordu.

"Ben az önce asla tartışılmayacak olan bazı şeyler var demiştim. Bakın size çok özetle söylüyorum. Buralarda yaşanan sorunların çözümü için bunca kan dökülmesine gerek yok. Bu tartışılmaya gerek bile duyulmayacak kadar açık bir gerçektir." Tırmanmaya devam eden Tayfun'un arkasından seslendi Ufuk.

"Peki neden o zaman bitmiyor?"

"Ufuk Bey, bu sorunun muhatabı ben miyim?"

"Yüzbaşım, konuşuyoruz şurda, lütfen yapmayın ya!"

Tayfun, elindeki telsizi on metre kadar geriden takip eden habercisine uzattı. Ali koşarken Tayfun patikanın yanında küçük bir düzlük bulup oturdu.

"Ufuk Bey!.."

Tam bir şeyler söylemeye başlamıştı ki, gazeteci nefesini ayarlayıp araya girdi. "Yüzbaşım, şu bey lafını kaldırsak."

Tayfun'un yüzünde hafif bir gülümseme belirdikten sonra devam etti:

"Öyle olsun... Ben askerim. Savaşırım. Beni sorgulayamazsın. Savaşı çıkartanı, buna neden olanı bulacak, onunla tartışacaksın... Ne yani, benden daha zarif, daha temiz, daha az kanlı ölümler mi istiyorsun? Saçmalık bu, ölüm ölümdür. Azı, çoğu, iyisi, kötüsü olmaz... Bak, bu yaşananların sorumlusu ben değilim. Ama bu işi bitirecek olan benim. Bu benim görevim. Yani savaşıyorum. Anlatabildim mi?"

Ufuk hâlâ ayaktaydı. Tekrar üstlerinde yer yer kar kalmış tepelere baktı. Sonra yavaş yavaş Tayfun'un yanına oturdu. Rüzgârın sesi duyuluyordu. Bir de arada sırada karakoldan kendilerine kadar gelen askerlerin konuşmaları... Havada tek bir bulut yoktu. Gazeteci, yerden bir ot parçasını koparıp dişlerinin araşma sıkıştırdı. Gözü Ali'ye takılmıştı.

"Ne zamandır seninle?"

"Kim? Ali mi? Bölüğe geldiğinden beri. Bir yılı geçti herhalde."

Tayfun da, biraz aşağıda ayakta durup karakola bakan habercisini seyretti bir süre. "Ali! Senin kaç günün kaldı?" Ali, esas duruşta cevap verdi: "Bilmiyorum komutanım." Ufuk şaşırmış, inanmamıştı. "Şafak kaç, bilmiyor musun?"

"Ben şafak saymam."

Sadece Tayfun'un duyacağı sesle mırıldandı:

"Hep böyle midir? İnsan korkuyor ya..."

"Konuşmaz o. Sadece çalışır. Birkaç kez hayatımızı kurtardı... Yakında düğünü var... Dün izne gönderdim, gitmedi. Helikopterin bir tarafından bindi, diğer tarafından indi. Birlikte gideceğiz inşallah."

"Kahraman ha?"

"Ali mi? Bilmem. Kendin sor."

Ufuk, bacaklarını uzatıp esnetti. Sonra da dirseklerini geriye doğru kaydırıp yaslandı. Ama sormaya niyeti yoktu. Onun yerine Tayfun seslendi:

"Ali, aslanım! Bak, benim hayatımı kurtardığın için Ufuk Bey sana kahraman diyor. Sen kahraman mısın?"

Ali, hiç tepki vermemişti. Misafire şöyle bir bakıp tekrar vadiye döndü.

"Gerçek kahraman asla *“ben* kahramanım' demez, bununla övünmez. Çünkü kahramanlık hikâyeleri tanıkları tarafından anlatılır, hikâyenin kahramanları tarafından değil."

Ufuk, uzandığı yerden Tayfun'un omzundaki rütbeleri inceliyordu. Ütülü apoletlerinin üzerindeki siyah kumaştan yıldızlara baktı.

"Yüzbaşım çok büyük laflar ettin."

"Ben kahramanım, diye ortaya çıkanları tarih hiçbir zaman kahraman olarak yazmamıştır zaten."

Gazeteci doğrulup oturdu. Yerden aldığı küçük bir taş parçasını ileriye doğru fırlattı. *Tabii, haklısın, Ramses'in bile kahramanlığı dört bin yılcık sürmüş. "*

Bu imalı sözlere verecek bir yanıt bulamamıştı. *Galiba haklı be...* Ayağa kalkıp pantolonunun arkasını çırptı. Elini misafirine uzatıp ayağa kalkmasına yardım ederken, Ali'ye seslendi:

"Hey, kahraman! Hadi gidiyoruz."

Tırmanmaya başladılar.

"Az bir şey kaldı. Şu mevziye uğrayalım. Sonra döneriz."

Ali, hızlı adımlarla ikisinin önünden geçerken Tayfun ensesine yavaşça vurdu. "Kahraman mahraman ama bazen emirlere riayet etmiyor. Adama

'git' diyoruz, gitmiyor... Değil mi haberci?"

Ali, hiç cevap vermeden yoluna devam ederken, Ufuk bu iri yarı askeri süzüyordu. "Tayfun Yüzbaşım, sabahtan beri bir şey soracağım. Dün gece kaldığım mevzide gördüm. Şu televizyondaki beşinci kanal işini nasıl yaptınız?"

Tayfun, yürürken eliyle on metre kadar önlerindeki tepenin üstüne kurulmuş anteni gösterdi.

"İşte bununla. Bu tepeye termal kamerayı koydum. Isı yayan hiçbir şeyi kaçırmaz. Sinek, böcek, çakal, tilki, tavşan ne varsa artık. Görevli askerler de sürekli burda yaşar. Yirmi dört saat. Çevreyi gözetlerler. Bir de küçük verici istasyonu aldım. Ankara'da ara kablosu yaptırttım. Kameranın görüntüsünü alıp bu vericiyle yayın yapıyoruz. Tüm televizyonları da beşinci kanala ayarlattım. Telsizden 'beşinci kanal' uyarısı duyuldu mu, herkes bir sorun olduğunu anlar. Televizyonlarını açıp burda termalin yakaladığı görüntüyü izler. Bizde hedef tarifi zayıftır biraz. İşte bununla hedef tarifi ihtiyacını ortadan kaldırdık. Bu sayede yaklaşık otuz saniye içinde ağır silahlar dahil herkes ateşe başlar bizde. Zaten herkes mevzilerinde yaşar. Yani silahlarının yanında."

"Bu kadar yer dolaştım... İnanılmaz bir şey bu."

Tepenin zirvesindeki mevziye ulaşmışlardı. İçerdeki dört asker ayağa kalkıp Tayfun'u selamladılar. Üzeri toprakla örtülmüş kalasların arasında bırakılan boşluktan, bir üçayak üzerine monte edilmiş cihaz görülebiliyordu. *Amerikalılarda*

gördüklerim bundan daha büyüktü. Tayfun, üzerindeki yeşil örtüyü ucundan kaldırıp gösterdi.

"Hava kararırken şu açığa çıkarırız. O zaman dört bir tarafı rahatlıkla tararız."

Küçük bir televizyon ekranı gibiydi. Kameranın yanında da gündüz gözetleme yaptıkları ayaklı büyük bir dürbün kuruluydu. Başında da bir asker.

"Nasılsınız çocuklar?"

Hepsi bir ağızdan cevap verdi:

"Sağ olun komutanım."

"Sorun var mı?"

"Hayır komutanım."

Son konuşan içlerindeki en rütbelisi olan bir çavuştu. Ufuk, Tayfun'un işareti ile mevzinin önüne oturdu. Hemen arkasında termal kamera duruyordu. Tayfun mevzinin içinde askerlerle konuşuyordu. Bir süre bakıp inceledi ama daha sonra önüne dönüp altında uzanan tepelere baktı. "Az önce oturduğumuz yerden bile görünmeyen yerler varmış," dedi kendi kendine. Manzaraya dalmıştı. Çok uzakta bir helikopterin uçtuğunu fark etti. Sesi duyulmuyordu. Arkasını dönüp dürbünün başındaki askere seslendi:

"Bakabilir miyim?"

"Buyur abi... "

Gazeteci, dürbünün başına geçip helikopteri görmeye çalıştı. Bir yandan da askerle konuşuyordu.

"Kuzguncuk neresiydi?"

Asker şaşırmıştı. Eliyle karşılarındaki bir sırtı gösterdi. "Sen nerden biliyon abi?" diye sorunca Ufuk gülerek cevap verdi:

"E, benim evim orda... Korkmuyor musunuz tertip burda yalnız başınıza?"

"Ne korkması abi, ben burda yukardayım, çaktım mı indiririm. Yeter ki göreyim." "Ya kaçırırsan?"

"Kaçırmayız abi."

Tayfun, arka tarafta çavuşla birlikte mevzinin duvarlarını inceliyordu. Ufuk hâlâ helikopteri yakalayamamıştı. Çıplak gözle görebiliyor ama uzun mesafeli dürbünün merceklerini bir türlü denk getiremiyordu.

"Peki ya kaçırırsan diyorum. Mesela şu alet bozuldu diyelim."

"Bozulmaz abi."

"Hiç mi bozulmaz?"

"Bozulmaz dedim ya abi. Amerikan malı bu, bir şey olmaz."

"Peki, ya..."

Asker, gazetecinin sözünü tamamladı: "Uyursam mı?"

Ufuk dürbünden gözlerini ayırıp geri çekildi. "Şu helikopteri tutturamadım bir türlü." Asker dürbünün başına geçerken devam etti.

"Evet, ya uyursan?"

"Burda uyursan ölürsün abi. Biz uyursak da, herkes ölür."

Her şey bu kadar basit işte. Herkes ölür. Asker geri çekilince Ufuk gözlerini dayadı. Bu bir Skorski helikopteriydi. Geri çekildi. Kulaklarında 'uyursan ölürsün' sözleri çınlıyordu.

"Gidelim mi?"

Tayfun, dürbünün yanına kadar gelmiş, mevzinin mazgalından tepelere bakarken sormuştu. Gazeteci hiç yanıt vermeden kapı olarak kullandıkları arka taraftan dışarı çıktı. Sağ tarafta, aynı aşağıdakiler gibi yer altına inen toprak bir merdiven görünce bir kez daha hayret etti.

"Bunları nasıl kazdınız?"

Tayfun eğilip aşağıya bakarken cevap verdi:

"Biraz uzun sürdü... Değil mi Recep?"

Tayfun'un arkasındaki çavuş cevap verdi:

"Aşağısı yine topraktı komutanım. Burası taştır."

"Kırıkkale nasıldı?"

"İyiler komutanım. Soranlara selamları var."

"İznin bitti biliyorsun değil mi?"

"Evet komutanım. Tezkereye inşallah."

Mevziden ayrılırlarken Ufuk'un gözleri hâlâ manzaradaydı. Birkaç kez sendeledi ama düşmedi. Ali, Tayfun'un işareti ile misafirin önüne geçmişti. Gazeteci bunu görmüş ama görmezden gelmişti. *Herhalde düşersem bu çam*

yarmasının üstüne düşeyim diye gönderdi. İniş daha zormuş be... Az önce oturup konuştukları yere vardıklarında bir an için durdular. Ufuk uçsuz bucaksız tepeleri izlerken, 'Birkaç gün iyi güzel de, insanın canı sıkılır burada,' diye düşünüyordu. İlk söze başlayan Tayfun oldu. "Diyarbakır'ı gördün değil mi? Yazık oldu o şehre!"

İşte o can sıkıntısının ipucu. Konuşacak birini bulunca dökülüyor.

Gazeteci, 'neden' der gibi bakınca Tayfun devam etti:

"O çekçeklerle, işportacılarla, kaçakçılarıyla Uzakdoğu'nun bakımsız keşmekeş şehirlerine benziyor. Terörle bir anılır oldu... Türkçülüğün doğduğu yeri şimdi Kürtçülüğün merkezine çevirmeye çalışıyorlar. Ne trajik? Aslında trajikomik. Mesaj verir gibi. İşte 'sizi tam beyninizden vururuz' der gibi, Ziya Gökalp'in Diyarbakır'ını ne hale getirdiler?"

Tekrar yürümeye başladıklarında Ufuk Diyarbakır'ı düşünüyordu. Çok konuşan şoförünü, geçen yıl kaldığı otel odasının hemen önünde çıkan çatışmayı nasıl izlediğini... Tayfun, dengesini kaybeden misafirinin kolundan tutup kendine çekti. Ufuk yürümeye devam ederken, "Hiç böyle düşünmemiştim," dedi.

"İstanbul'da yaşayıp böyle şeyler düşünmek çok zor."

Birkaç adımlık bir düzlükte dizlerini rahatlatmak için durunca, Tayfun devam etti: "Yalan mı Ufuk, sizin varsa yoksa derdiniz deniz. Yani denizi görmek diye bir şey var değil mi? Şimdi sen burda iki gün daha kaldın mı, boğulduğunu hissedersin." "Pek öyle değil... "

Tayfun söylediklerinden emin bir tarzda konuşuyordu.

"Hayır, suçlamıyorum. Yanlış anlama. Bir tespit yapmaya çalışıyorum. İstanbul'da yaşayıp da bu ülkeyi sevmek... Veya her tarafını sevmek diyelim şuna... Yani

İstanbul dışında kalan yerleri... Bir de kendini bu ülkeye bağlı hissetmek, bu ülkeye adamak çok zor."

"Biraz abartmıyor muyuz?"

"Hiç de abartmıyorum. İstanbul'u tartışmayacaksın. Anlamaya çalışacaksın. Sonra kabullenip ona göre davranacaksın."

"Siz de hiçbir şeyi tartışmıyorsunuz Yüzbaşım. Savaşı da, İstanbul'u da tartışmadan... "

Lafını tamamlayacaktı aslında. Ama sustu. Bir süre böyle inmeye devam ettiler. Karakol binasının çatı hizasına gelmişlerdi. Ali, merdivenlere ulaştığında Ufuk'a elini uzattı. O da uzatılan eli tutarken Tayfun'a dönüp ağzında sakladığı cümleyi serbest bıraktı.

"Bence siz ikisinden de korkuyorsunuz."

Tayfun'un gözlerinin içi güldü.

"Ona korkmak demeyelim de... Nefret etmek daha doğru olur herhalde. Çünkü ikisi de insanı içine alıp yiyip bitiriyor. Yutuyor. Bir süre sonra kendini tanıyamaz hale geliyorsun."

Tayfun, sanki eline bir çomak almış Ufuk'un karın boşluğunun içinde çevirip duruyordu. Bunu kasıtlı mı yapıyor, yoksa gerçekten öylesine mi konuşuyordu? Evet İstanbul'u sevmiyordu gazeteci. Çoğunlukla nefret de ediyordu. Ama başka bir yerde yaşayabilir miydi? Bu bir takıntı mıydı? Gerçek sebep deniz miydi? Karmaşası mı? Özgürlüğe kaçış için kullandığı onlarca kuytusu mu? Hayır! Kesinlikle hayır... *Ben İstanbul bağımlısı değilim kardeşim ama başka yerde de yaşayamam...*

Askerler binanın arkasındaki boşlukta yan yana oturmuş silah bakımı yapıyorlardı. Tayfun'u görünce toparlandılar. Tüm gözler misafirin üzerindeydi. Bir tüfeğin sıkışmış kurma koluna tüm gücüyle asılan Serdar yanlarına geldi.

"Serdar nasıl gidiyor?"

"Sorun yok komutanım. Arızalı silahlardan birini daha yaptık."

"Senin elinden kurtulan oldu mu ki? Zirvedekilere bazı emirler verdim. Bir ara yanlarına çık."

"Emredersiniz komutanım."

Tayfun, askerlerin yere serdikleri battaniye ve yağmurlukların önünden yavaş adımlarla geçiyordu. Birinin önüne geldiğinde durup izlemeye başladılar. Gözleri haki bir kumaş parçasıyla bağlı bir asker, battaniyenin üzerindeki tüfeğin parçalarını bulup birleştirmeye çalışıyordu. Sol eliyle mekanizmayı elinde tutarken sağ eliyle de parçalardan birini arıyor, bir yandan da konuşuyordu.

"Lan eşşolusu, nereye koydun oğlum yayı? Valla saymam bak. Versene şunu be!" Sağında ve solunda oturan iki asker Tayfun ve yanındakileri fark etmişler ama gözleri bağlı arkadaşlarını uyaracak zamanları olmamıştı.

"Kaç saniye oldu oğlum? Söylesene. Ben sizin var ya ta... "

Tayfun, Ufuk, Serdar olanları keyifle izliyordu. Ali askeri uyaracak oldu ama Tayfun el işareti ile durdurmuştu. Üsteğmen yanaşıp sordu:

"Senin fotoğraf makinen falan yok mu?"

Gazeteci bir an için Serdar'a döndü, göz göze geldiler. Karakola ilk geldiği anda fotoğraf çektiği için Ufuk'a çıkıştığını hatırlayan Serdar bakışlarını kaçırmıştı.

"Var da, bozuk... Havalardan herhalde, buralarda çekmiyor bir türlü."

Serdar duymamış gibi davranırken gözleri bağlı asker hâlâ söylenmeye devam ediyordu. Tam küfredecekti ki, arkadaşlarından biri dizinin dibinde duran yayı uzatıp eline tutuşturdu. Küfrünü tamamlamasın diye...

"Sen aldın değil mi ? İt herif... "

Müdahaleye gerek kalmadan bir anda gözlerindeki bezi çözüp çıkarttı. Yumruğunu sıkıp sağında oturan arkadaşına doğru sallayacaktı ki, kendisini izleyenleri fark etti. Hızla ayağa fırladı. Elindeki yayı sıkıp duruyordu. Tayfun ve yanındakiler gülümseyerek, yine yavaş adımlarla binaya doğru yürürlerken askerin sesi kulaklarına kadar geliyordu.

"Adisiniz ulan siz... Niye haber vermiyonuz?"

Ufuk dönüp dönüp birbiriyle didişen askerlere bakıyordu. Kameriyenin önünden geçerlerken Tayfun Serdar'a döndü.

'Ya, içerde yiyelim. Ufuk da ister herhalde."

Gazeteci anlamamıştı, iki elini yana açınca.

"Askerlerle beraber yiyelim, değil mi?"

"Burda emir komuta sende. Ama İstanbul'da bende."

"Vay? Bu bir davet mi?"

"Gerçi sen nefret edersin İstanbul'dan ama..."

Serdar, kameriyedeki tabakları aldırırken binanın diğer tarafına doğru yürüyorlardı. "Nefret ediyoruz dedikse, sevmiyoruz demedik."

Ufuk, 'savaşı da seviyorsunuz o zaman' diyecek oldu. *Boş ver ya, yine bir nutuk dinleme ihtimali var.* Tayfun bir havan mevzinin yanından geçerlerken sözüne devam etti:

"Benim anlamadığım başka bir şey var. Gerçek İstanbullu kalmadı. Hemen hepsi Anadolu'dan geldi ama peki nasıl bu kadar?.. Nasıl desem, İstanbul'un havasında bir şey hakim. Doğru cümleyi bulabilir miyim bilmiyorum... Vurdumduymazlık, umursamazlık... Bencil, duyarsız oluyorlar. Yani, Kars'tan, Muğla'dan, Yozgat'tan, Kütahya'dan geliyorlar. Ama hepsi bir süre sonra... Nedir bu?"

Gazeteci, Tayfun'un Kütahya'yı bilerek örnek verip vermediğini düşünüyordu.

"İstanbul arzın merkezidir de ondan... Arz ederim Yüzbaşım."

ikisi de gülümserken Ufuk'un 'kapatalım bu konuyu artık' ricasını anlamıştı.

"Sırayla yemek yiyoruz. Her an birileri hazır olur. Zaten yerimiz pek büyük değil." Yine yoldan ve karşı sırtlardan asla görülemeyecek mükemmellikte gizlenmiş bir yere girmişlerdi. Ama bu mevzi daha fazla derin kazılamadığı için bir tarafı boylu boyunca açıkta bırakılmıştı. Birkaç basamak indiklerinde, içeride yemeklerinin dağıtılmasını bekleyen kırk kadar asker aynı anda ayağa kalktı. Normalden daha alçak yapılmış uzun

masaların üzerine beyaz muşamba serilmişti. Önlerinde metal tabaklar, bardaklar, çatal kaşıklar ve bolca doldurulmuş salata tabaklan duruyordu. Bir tarafı açık mevziyi tavandan sarkan üç lamba aydınlatıyordu. Komutanların yemek yediği masanın karşı köşesinde ise tavana monteli bir dolapta televizyon duruyordu. Tayfun'un gösterdiği sandalyeye otururken Ufuk sordu:

"Soğuk havada napıyorsunuz? Kar, yağmur?"

Üstlerindeki yarım çatının ucunu gösterdi Tayfun.

"Yukarıda boylu boyunca muşamba var. Kalın. Yağış olduğu zaman bunu aşağıya yuvarlayıp kapatıyoruz."

Gazeteci dayanamadı.

"Ya bunları hep siz mi tasarladınız?"

Tayfun cevap vermedi. Ali, askerlerin arasında bir yere otururken Oktay da başını eğerek merdivenlerden iniyordu. Serdar ise ortalıklarda görünmüyordu. Görevli askerler yemekleri dağıtmaya başlarken, biri de televizyonu açmıştı.

Ufuk askerleri izliyordu. Sessizce oturuyorlar, önlerindeki tabaklara konulacak yemekleri bekliyorlardı. Bazılan televizyona bakıyor, kimi de yanındakinin kulağına eğilmiş bir şeyler fısıldıyordu. Birkaçı da gizli gizli komutanlarının masasını süzüyordu. *Nasıl bir şey bu? Kim sizi burda tutuyor kardeşim? Gitsenize evinize...* Kendi kendini susturdu. *Sen İstanbul'un göbeğinde askerlik yaptın diye...*

Önündeki tabağını alan askerlerden biri mevzinin dışında kaybolup geri döndüğünde gözlerine inanamadı. Askerin elindeki tepsiye dizilmiş kâselerin üzerinden dumanlar yükseliyor, bol sebzeli bir çorbanın nefis kokusu dalga dalga yayılıyordu. Önüne konan kâseden başını kaldırdığında çavuşlardan birinin esas duruşta beklediğini gördü.

"Komutanım hazırız."

Herkesle birlikte gazeteci de ayağa kalktı. Askerlere doğru dönen çavuş sert ve tok bir sesle bağırıyordu.

"Tanrımıza hamdolsun!"

Askerler aynı şekilde tekrar etti. Gür sesler mevzinin toprak duvarlarında yankılanıyordu.

"Milletimiz var olsun!"

Askerler, 'Var olsun' kısmını daha bir farklı haykırmışlardı. Çavuş sertçe dönüp komutanına baktı. Tayfun birkaç saniye bekledikten ve askerlerini süzdükten sonra alçak bir sesle yanıt verdi:

"Afiyet olsun."

Hep birlikte ama en yüksek tonla duyulan, 'sağ ol'un ardından sessizce yerlerine oturdular. Askerliğinden bu yana yaşamamıştı bu anı Ufuk. Birçok yere girmiş çıkmış ama bu denk gelmemişti işte. *Bu dua mı burda tutuyor onları?*

Tayfun, "Hadi buyrun!" dediğinde herkes yavaş yavaş çorbasını kaşıklamaya başladı. İlk konuşan Ufuk'un karşısında yerini alan Oktay oldu.

"Zirve'ye çıkmışsınız?"

"Tayfun Yüzbaşım terletti beni... Ama tırmanmaktan değil."

Oktay, ne demek istediğini anlamamıştı. Çorbasından bir kaşık daha alan komutanına baktı ama o da renk vermeyince önüne döndü. Bir asker önlerindeki ekmek tabağını kenara çekip salatayı bıraktı. Tayfun ağzına attığı ekmeği çiğneğip yutkunduktan sonra sordu:

"Peki sen ne düşünüyorsun? Ne yapmalı sence?"

Ufuk kaşığını servis tabağının yanına bırakıp geriye yaslanırken Tayfun devam etti: "Sen de bu ülkenin aydınısın. Bazı yerlere bizden daha fazla yakınsın. Yukarıdan bakıp gözlem yapabilirsin, o yüzden soruyorum."

"Ne yapmalı? Bilmem ki... Eninde sonunda bir gazeteciyim. Ben sadece ne olduğuna bakarım. Birileri de olanlara bakıp olacakları kestirir herhalde."

Tayfun, bu cevaptan tatmin olmamıştı.

"Yapma hadi, ne yani, bu kadar işin içindeyken '*bana* ait hiçbir düşünce yok' mu diyorsun?"

Gazeteci, derin bir nefes alıp önünde yemeklerini yiyen askerleri bir süre izledikten sonra konuştu:

"Az önce şu çocuklara baktım... Dün burda bir kişi fazlaydılar. Şimdi bir kişi eksik. Hiçbir şey olmamış gibi!.."

Tayfun'un da Oktay'ın da lokmaları boğazlarında kalmış gibiydi. İkisi de çorbalarının son kaşıklarını yudumluyordu.

"Yazık artık. Bu iş bitmeli. Her ne olursa olsun bitmeli."

Ufuk, son cümlesini çorbasından bir kaşık daha aldıktan sonra söylemişti. Oktay, kâsesini önünden alıp masanın kenarına bıraktı. Kollarını masanın üzerinde kavuşturup misafire doğru eğildi. Tane tane ama yüksek sesle konuşuyordu:

"Siz kan kokusunu bilir misiniz?"

Ufuk cevap vermedi ama Oktay'ın gözlerinin içine bakıyordu.

"Sanıyorum bilmezsiniz. Bakın, tarif edilemeyen bir kokudur bu. Mis gibi ya da leş gibi diyemezsiniz. Ne bileyim, kötü veya iğrenç de değildir. İnsanda değişik bir duygu yaratır kan kokusu. Belki insanın kendi özünün olmasından kaynaklanan bir duygu bu... Ama kan kokusu diye bir şey vardır Ufuk Bey. Yok yani, sizi suçlamıyorum. İşte, iki farklı hayat yaşıyoruz. Siz kan kokusunu bilmiyorsunuz. Hatta, 'Kan kokmaz,' diye düşünüyorsunuz. Ama biz kan kokusunu biliyoruz. Aramızdaki fark bu kadar basit."

"Haklısın Oktay, kan kokusunu bilmiyorum. Beni kokusunu duyacak kadar yaklaştırmamışlardı babama..."

"Ama, biz... Burda... Bu cehennemin içindeyken bile bunu söyleyemiyoruz. 'Bu iş ne olursa olsun bitsin,' diyemiyoruz."

Elinde kaşık öylece kalakalmıştı gazeteci.

"İyi de, bunca insan, bunca asker..."

"Şimdi sizce, bunca asker boşu boşuna ölüyor değil mi? Bunu mu demek istiyorsunuz? Bakın Ufuk Bey, dört yıldır bu dağlardayım. Ömrümün dört yılı evimden uzakta geçti. Ama her askerin iki ailesi vardır. Biri evde, diğeri cephede. Ben burdaki ailemden birçok askerin öldüğünü,

onlarcasının da yaralandığını gördüm. Şimdi size çok basit bir şey söyleyeceğim. Hiçbir asker, ama hiçbiri boşu boşuna ölmez. En azından birilerinin ölmesi lazım. İşte onun için ölüyorlar... "

Oktay heyecanlanmıştı. Ufuk en çok 'birilerinin ölmesi lazım'a takılmıştı. Sürekli tekrar edip duruyordu kendi kendine: 'Birilerinin ölmesi lazım... birilerinin ölmesi lazım...'

Tayfun, askerlerden biri önündeki çorba kâsesini alırken gazeteciye döndü.

"Siyahla beyazı ne rahat ayırıyorsunuz öyle? Şak diye, bıçak gibi kesip. Benim bildiğim İstanbul'un havası bazen gri de olur... "

Ufuk'un yüzü gerilmişti. Kendisini bir anda yapayalnız hissetmişti. *Ne arıyorum ben burda?* Kaşığını masaya bırakırken kaşlarını kaldırdı. *Sağdan soldan saldırıyorlar ya...* Gözlerini kısıp masadakilere bakmadan çelik gibi bir sesle sordu:

"Hayırdır, gazeteci katliamı mı var?"

Tam bu sırada televizyon kanalının değiştirildiğini fark ettiler. Herkesi kurtaran da bu olmuştu. Kaşık seslerine, televizyondaki heyecanla konuşan spikerin sesi karışıyordu.

"O gece çok sinirliydi. Artık karısının kendisine yaptıklarına dayanamıyordu." Görüntülerde bir adam başı iki elinin arasında bir masada oturuyordu.

"Yıllardır çektiği bu azabın son bulması gerektiğine inanıyordu. Ve kararını verdi. Yine yemek sofrasında çıkan kavganın ardından sessizce mutfağa gitti."

Adam hızla masadan kalkıyor ve bir kapıdan çıkıp mutfağa giriyordu.

"Tezgâhta duran ekmek bıçağını eline aldı. Bir süre bıçağa baktı. Parlak metalde görünen kendi yüzünü inceledi. Hışımla salona gitti."

Aynı adam şimdi de elindeki bıçakla bir kadının hemen arkasında duruyordu. Ufuk bir yandan televizyona bakıyor, diğer taraftan askerlerin meraklı bakışlarını izliyordu.

'Yıllarca aynı yastığa baş koyduğu karısının arkasında durup onu seyretti. Ve yirmi santimlik ekmek bıçağını karısının bedenine saplamaya başladı. Kâmil, karısını tam yirmi iki yerinden bıçakladığında nefes nefeseydi."

Elinde kaşığı ile televizyondaki adamın karısını bıçakladığı sahneye kilitlenmiş askerlerden biri dayanamamıştı.

"Yuh bee."

Ufuk, artık televizyondan çok askerlere bakıyordu. Tayfun'a dönmeden sordu:

"Size göre burda en dayanılmaz şey ne yüzbaşım?"

Tayfun, elindeki kaşıkla oynuyor, bir yandan da düşünüyordu. Aklına dün mezar kazdıkları sırada gördükleri gelmişti. Traktörün römorkundaki o küçük beyaz kefen... Ve yerdeki damlalar... O da başı önünde konuştu:

"Çocuk ölümüne dayanamıyorum... Minik eller, bir küçük yürek, daha yaşamı zar zor taşımaya çalışırken ölümü nasıl kaldırabilir ki?"

"Bir Allahımız var, o da bize çok uzak!

6 Mayıs 1993 - 14:00

"İnsanlar böyle zor, karışık, çetrefilli konular üzerinde çok konuşurlar ama sıkıştıklarını hissettikleri anda kestirip atarlar. Hemen en yakındaki yaftayı ellerine alıp yapıştırırlar. Soyut şeyler üzerinde konuşmak çok kolay. Barış da bunlardan işte. Aslında ne akıllıca değil mi? Kullanacaksan en kutsal kavramı kullanacaksın. İçini boşaltıp sömüreceksen en etkilisini seçeceksin."

Durdu. Ayağını havan namlusunun üzerine yasladı. Kasları yine çatılmıştı.

"Ama somut burda işte. Gerçek burda. Şu havanın içinden fırlayıp giden yüz yirmi milimetrelik mermide."

Ufuk hemen atıldı: "Yani savaşta..."

"Barış soyut, savaş somut. Savaşı elle tutup gözle görebiliyorsun... Soyut şeyler için saatlerce konuşursun. Soyut kavramlar demagojinin en iyi malzemesi değil mi yani? Çünkü iyi demagoji insanı her zaman haklı çıkarıyor. Karşıdaki ne kadar haklı olursa olsun verecek cevap bulamıyor, pes ediyorsun. Barış da buna o kadar uygun ki!" Gazeteci, uzatılan kahve fincanını alırken Ali'nin gözlerine bakmamaya özen göstermişti. Fincan kocaman elleri arasında küçücük kalıyordu. Ellerinin derisi çatlak çatlaktı. Kirliydi. Tırnaklarının bazıları uzundu. Haberci dönüp giderken Ufuk, "Sağ ol," diyebildi.

"Bu minik oğlan çocuğu alıştırdı beni buna. Böylesini karım bile yapamıyor."

Bir havan mevzisinin içinde, boş havan mermilerinin kutuları üzerine oturmuşlardı. Ali tekrar döndüğünde elindeki tepside iki bardak su ve kapağı yeni açılmış bir gazoz vardı. Tepsiyi masa olarak kullandıkları bir cephane kutusunun üzerine bıraktı. Bulundukları yerden sadece gökyüzü görünüyordu. Gazeteci, kahvesinden bir yudum aldı.

"Bu yaşadıklarınız ne kadar büyük bir hayat zenginliği aslında?"

Tayfun, dönüp misafirine baktı. Kaşlarını yukarı kaldırdı.

"İşte ben de hiç böyle düşünmemiştim."

"İnsanlar bir şeyin içindeyken sağlıklı düşünemiyorlar, ondandır."

İkisi de bu son cümlenin anlamını düşünüyordu. Tayfun'a göre, Ufuk, 'Savaşın içindeyken savaşla ilgili sağlıklı düşünemiyorsun,' demek istemişti. Ufuk da kendi kendine, 'Eğer böyle ise, bu adam İstanbul hakkında haklı çıkıyor,' dedi. Sessizliği Tayfun bozdu.

"Kelimelerin gücü çok acayip değil mi? Nerde, ne zaman karşımıza çıkacakları belli olmuyor."

Gazeteci de gülümsüyordu. Kahve fincanını tepsiye bırakıp gazoz şişesini kafasına dikti. Yarısına kadar getirdiğinde indirip yerine bıraktı. Birkaç saniye gökyüzünü seyrettikten sonra dönüp kahve fincanıyla öylece duran Tayfun'a baktı.

"Yüzbaşım?"

Tayfun da Ufuk'a döndü. Bir yerlere dalıp gitmişti.

"Ölümden korkmuyor musun?"

Tayfun, kahvesini fincanın dibindeki telvesine kadar içip sakince tepsiye bıraktı. Tam bu sırada sağ kaşı titremeye başlamıştı. Gazeteci gülmemek için kendini zor tutuyordu. Tayfun dönüp kendisine baktığında, Ufuk'un gözlerini kaşına diktiğini fark etti. Sağ eliyle üzerine bastırdı.

"Korkmak için zaman bulamıyorum. Böyle duyguları yaşamak için fırsat yok, herhalde ben farkına varmadan geçip gidiyor... Korkudan çok çaresizlik... Savaşın en önemli duygusu bu bence. Eğer olumsuz bir bakış açısıyla bakarsan tabii... Bunu da sabrederek yenmeye çalışıyorum. Adamlarıma da bunu öğretiyorum. Kaderle şans arasındaki çizgidir aslında ölüm."

Ufuk, sözlerini bitirene kadar Tayfun'un yüzüne bakmıştı. Bir eli hâlâ kaşındaydı. O sustuğunda ellerini dizlerinin üstüne yaslayıp yere doğru eğildi. Küçük bir tahta parçası alıp doğruldu.

"Herkes bana gayri ciddi der... Ama bence ölümün olduğu yerde daha ciddi bir şey yok. Ancak ölümü kendinden uzak hissedenler gülebiliyor... "

"Sen de çok büyük laflar ettin, farkında mısın?"

İkisi de gülüyordu. Ali de başını doğrultup onlara bakarken Tayfun devam etti: "İnsan kendi ölümünden korkmaz ki. Çok salakça bir şey bu. Ne olduğunu bilmediğin bir şeyden korkmuyorsun aslında. Sadece alıştığın, seni mutlu eden şeylerden tamamen ayrılacağın düşüncesi korkutuyor adamı. Ama eğer alıştığın ve yaşadığın şeyler seni tatmin etmiyorsa, yürüyorsun. Ölüme yürüyorsun işte... Herhalde ben kendi ölümümden değil de, daha çok, şu çocukların ölümünden korkuyorum... Ben çok alıştım onlara ve bana huzur veriyorlar... Bir de karım var..." Ufuk, 'Karınız mı, yoksa doğacak çocuğunuz mu?' sorusunun yanıtını işte şimdi, Tayfun'un biraz duraklayıp mırıldanarak sarf ettiği son sözcükle almıştı. Böyle bir soruyu sormuş olduğu için de ancak şimdi gerçekten üzülmüştü. Az önce gülüyorlardı, şimdi ise ölümden bahsediyorlardı.

"Mesela çoğu kez karımın ölümünü görmektense 'hemen şimdi ölmeye razıyım' demiştim biliyor musun? Hazırım dedim."

Gazeteci, gayet sakin bir şekilde ölümden bahseden Tayfun'un huzursuzlandığını fark etti. Konuyu hemen değiştirmeye karar verdi ama bir şey bulamıyordu. Ağzından cümleler dökülüverdi.

"Peki hiç şikâyet etmez misin?"

"Derviş miyim ben be? Şikâyet etmezsen sürekli aynı şeyleri yaşamaya mahkûm olursun. Ama bak bir komutanım ne söylemişti? Aynen şöyle demişti. Hiç unutmuyorum: 'Bandırma vapuruna binenlerden misin? Yoksa İstanbul'da kalanlardan mı? Eğer vapurda isen şikâyet etme boşuna. Bu yola çıkmışsın demektir. Eğer karadaysan da hiç olmazsa vapurun dalgalarla boğuşması sırasında boş durma. En azından dua et. Bu gemi karaya yanaşamaz, şimdi batacak, zaten direği de uzun falan diye saçmalamayıp durma.' Bunun gibi bir şeydi işte."

"Polyanna'nın farklı bir çeşidi olmuş bu."

"Herhalde. Böyle şeyleri tamamıyla hayata geçirmek mümkün değil, bilirsin. Ama çabalarsın. Biz de Bandırma vapuruna bindik bir kere, gidiyoruz. Hiç olmazsa bir şeyler yapalım."

Ufuk Tayfun'a döndü. Göz göze geldiler.

"Yüzbaşım, bu olaylar daha süreceğe benzer... Gördüğüm kadarıyla adamların seni çok seviyor. Burdan da gayet memnunlar. Sen kendine dikkat et. Bir de ilk günden beri soracağım, şu göğüslerdeki bayraklar, herkeste görüyorum... "

"Ha, bunlar mı? Bizim çocuklardan biri kendisi dikmişti. Hücum yeleğinin altında saklayıp duruyordu. Baktık hoş duruyor, tüm bölük, yaptık aynısını. Aslında yasak yani... Üniforma bu."

Tayfun başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Konuyu değiştirmek istemişti.

"Her şey bir oyun gibi... Savaş da bir oyun gibi. Kazananla kaybeden başlangıçta pek ayırt edilemiyor. Ama eminim bu oyunu biz kazanacağız. Çünkü tehlikeye yakın olan hedefe de yakın olur. Biz hedefe çok yakınız."

Tayfun'un rahatlamış ve kendine güvenen halinden cesaret aldı.

"Şu gelinciklerle ilgili anlattıklarınız da çok güzeldi... "

Ufuk'un tarzıydı bu. Aslında, 'Nedir bu gelincikler? Niye Şenol Teğmen çekti gitti masadan?' diye soruyordu. Ama Tayfun da 'her şeyi, her zaman kolayca anlatıverir' bir yapıya sahip değildi.

"Ben de buralara geldikçe tanıdım bu zavallıyı. Asker çiçeği aslında gelincik... Çok basit, bahar ayları savaş ayları; gelincikler de bahar çiçekleri... "

Sustu.

Bizim oolaada buna angülü deele gomutanım.

"Kim bilir kaç asker gelinciklere bakarak dünyaya gözlerini kapattı?"

Anam guru günün serin sabaanda bunun yapraklaanı toplaa da...

Başını çevirip Ufuk'a baktı, merakla kendisini dinlediğini fark edince devam etti: "Bunu ben söylemiyorum. Gelincikle ilgili birçok efsane var. Homeros, İlyada'da ölen savaşçıları gelinciklere benzetmiş. Cengiz Han'ın da bir savaşta düşmanı perişan edip muharebe meydanını kan gölüne çevirdiğinde oranın gelinciklerle dolduğu söylenir. Çanakkale Savaşları'nda da, binlerce ölünün hemen ardından Gelibolu'nun gelincik tarlasına döndüğü anlatılır. Bir yerde okumuştum. Birinci Dünya Savaşı'nda gelincik, cephelerde ölenler için bir hatırlama sembolü haline gelmiş. İnsanlar, tahtadan, tellerden, kâğıtlardan gelincik yapıp satmışlar. Gelirini de savaş gazilerine ve şehit yakınlarına vermişler."

Tayfun, cephane sandığının üstünde geriye doğru yaslandı. Sırrım mevzinin toprağına dayamıştı.

Mıstıfali bizim göyün delisiydi gomutanım. Gaavenin aadındaki dereye tepeye ünlee duruudu...

Gazeteci, Tayfun'un dalıp uzaklara gittiğini hissediyordu.

Soona zibze gibi gavrup üzeene gıdı gıdı neyin gıraala...

Uzun süren sessizliği, dudaklarında beliren küçük bir gülümsemenin ardından yine Tayfun bozdu:

"Bizim için de her şehit, bir gelincik oldu burda... Aralarında dolaşıp duruyoruz." Ali'nin elinde telsiziyle hemen arkalarında, mevzinin üstünde

durduğunu fark etmemişlerdi. "Komutanım!" sözü üzerine Ufuk başını çevirdiğinde, zaten iri yarı olan Ali gözüne dev gibi görünmüştü.

"Serdar Üsteğmenim size çağrı yapıyor."

Tayfun ayağa kalkıp telsizi aldı.

"Dinliyorum Kaya 3."

"Komutanım malum şahıs geldi. Sizi bekliyoruz."

"Anlaşıldı, geliyoruz."

Ufuk da ayağa kalkıp merdiveni kullanmak yerine sıçrayarak mevzinin dışına atladı. Tayfun önde yürüyor, diğerleri onu izliyordu.

"Eee? Sizin yolculuk ne zaman?"

"Yarın değil mi Ali?"

"İnşallah komutanım."

Haberci cevabını verdikten sonra başını eğmişti.

"Sen kaç gün kalacaksın tugayda?"

"En fazla iki gün. Biliyorsun biz İstanbullular iki gün denizi görmedik mi karada boğuluruz!"

Tayfun, en önde yürürken bir yandan gülümsüyordu. Ufuk gece kaldığı mevzinin önünden geçerken eğilip içeri baktı. Ali ise önlerinden koşmuş, misafirin kameriyenin girişinde, yerde duran eşyalarını alıyordu. Yine koşarak yolda motoru çalışır halde bekleyen kırmızı kamyonete doğru gitti.

"Ben de tugaya uğrayacağım. Yarın görüşeceğiz o zaman."

"Sevinirim."

Binanın köşesinde duran Serdar ve Oktay gazeteciye doğru yaklaştılar. Oktay, Ufuk'un elini kuvvetlice sıkarken, Tayfun yanlarından ayrılmış, yolda bekleyen kırmızı kamyonete doğru yürümeye başlamıştı.

"Yine yolunuz düşerse bekleriz. Bir gece pusuya çıkalım birlikte."

"Neden olmasın? Belki dönüşte... Söz mü?"

"MG-3 taşıttırırım ama?"

Gazeteci, Oktay'ın üslubuyla karşılık verdi.

"Taşırız anasını satiyim."

Karşılıklı gülüşmelerin ardından, Serdar elini sıkıp Ufuk'a bir asker kepi uzattı. "Bunu hatıra olarak saklarsınız."

"Üsteğmenim, bana yatağınızı da verdiniz. Her şey için teşekkürler."

Kepi alıp başına taktı, gelişigüzel düzeltti. Dönüp yürümeye başladı. Tayfun, kamyonetin yanında genç bir çocukla konuşuyordu. Ali elindeki çantaları kasaya yerleştiriyor, yüzbaşı da iki elini yana açmış, bir şeyler anlatıyordu.

"Oğlum ben yarın gidiyorum ya!"

"Komitanim, vallahi de billahi de sana yaramazdi. Almamişim o yüzden. O balı götüreceğine git Ankara'dan al daha iyidir."

"Yarına kadar bulursan tugaya getirirsin tamam mı? Ama geç kalma, otobüsler sabah çıkar yola bak."

"Tamam komitanim. Sen merak etmeyesin."

Tayfun, sağ eliyle Salman'ı ensesinden kavrayıp kolunu omzuna attı. Kulağına eğilip alçak sesle sordu: "Salman, bir şeye ihtiyacın var mı?"

Çocuğun yüzü, mahcup bir edayla bir anda kızarmıştı.

"Yoktur komitanim, vallah yoktur."

"Günahı senin boynuna!"

"Emretmişsan komutanim."

Tayfun, Salman'ı kendine çekip iyice sıktı. Eliyle binanın önünü işaret etti.

"Ordaki adam gazeteci, doğruca tugaya götüreceksin. Yolda eğlenmeyin, bekliyorlar, tamam mı?"

"Emretmişsan komitanim."

Tayfun, kolunu Salman'ın omzundan çekerken sordu:

"Salman, eminsin değil mi? Arıza yapmasın bak tekrar."

"Yok komitanim, bu sefer sağlam olmiştir."

Kameriyenin önünde Erdal'la da vedalaşan Ufuk, geriye dönüp tekrar karakola baktı. Oktay'ın asker selamına aynı şekilde cevap verirken Serdar'ın sesi vadide yankılandı:

"Komutanım!"

Tayfun, yaslandığı kamyonetin kapısında doğrulup cevap verdi:

"Ne oldu?"

"Komutanım uzun hattan arıyorlar! Eşiniz!"

Tayfun, sağ eliyle Salman'ın sırtına hafifçe vurduktan sonra son hızla karakola doğru koşmaya başlamıştı. Ali de, Salman'la el sıkışıp sonra aynı hızla onu takip etti. Gazetecinin hizasına geldiğinde biraz yavaşlayıp koşarken özür diledi.

"Kusura bakma, telefon hatları düzelmiş herhalde. Yarın görüşeceğiz değil mi?" "Tamam Yüzbaşım, yine de kartımı bırakıyorum."

Tayfun, binanın kapısından içeri girip gözden kaybolduğunda Salman da, kamyonete binmişti. Ufuk kapıyı açıp koltuğa oturdu. Gürültüyle hareket ederlerken vadiye son bir kez bakıyordu. 'Keşke birkaç kare çekseydim' diye düşündü. Bir ara kendi tarafındaki aynadan, geride bıraktığı askerlerden birinin eğilip yerden bir şeyler aldığını gördü. *İzmarit topluyor Allahın dağında...*

Etrafında yükselen tepeleri seyrediyordu. Konuşmak istemiyordu. Bir süre sessiz kaldılar. Salman öne doğru eğilmiş, direksiyona sıkıca yapışmıştı. Bir ara hızlanınca vitesi yükseltmek istedi ama motordan tuhaf sesler gelince vazgeçti. Bahar sıcağı, aracın camlarından içeriye akıyordu. Ufuk, yolun sağında, bazen yanaşıp bazen uzaklaştıkları dereyi seyretti. İlk dönemeci geçince güneş gittikçe dikleşen tepelerin ardında kalmıştı. Başını cama yasladı. Aynadan, altlarında akıp giden toprak yolun arkalarında bıraktığı toz bulutunu seyretti. Kamyonetin irice bir kayanın üstünden geçmesiyle başını sertçe cama çarptı. Doğrulup sırtını koltuğa yasladı. Ayaklarını iyice uzatıp şoförüne baktı. İnce dudakları, belli belirsiz gamzeleri, beyaz yüzü ile sevimliydi. 'On beşinde var mı ki?' diye sordu kendi kendine.

"Kaç yaşındasın sen?"

"On sekizime girmişim abi."

Salman, bir an için yanındakine bakıp tekrar yola dönmüştü.

"Tayfun Yüzbaşı, karakollara haber vermiş. Yolda arama için zaman kaybetmiyik abi."

Ufuk başını koltuğunun arkasına yaslamış yolu izliyordu.

"Buralı mısın?"

"He buralıyem."

Kamyonet virajları alırken Salman ayağını gaz pedalından çekmiyor, ikisi de bir sağa bir sola yatıyordu. Bir minibüs yanlarından geçerken şoförler korna çalıp birbirlerini selamladılar. Toz bulutu kalkınca Salman tekrar gaza bastı. Yeni düşmüş kayaların yolun bir kısmını kapattığı bir virajı daha döndüler. Yol yavaş yavaş rakım alırken karşılarına tepelerin arasında kaybolmuş küçük bir yayla çıkmıştı. Baharın yeşillendirdiği yaylanın karşısındaki hakim sırta doğru yayılmış kerpiç evler hemen seçiliyordu. Ufuk, dikiz aynası engellediği için başını biraz yana kaydırıp daha dikkatlice baktı. Salman da bir anlık başını çevirmişti. Gazetecinin, "Boşaltılmış," sözüne önce cevap vermedi. Yola yakın ilk eve yaklaşırken konuştu Salman:

"He abi, bizim eski mezradır."

Ufuk biraz daha eğilip bakarken sordu:

"Öyle mi, duruyor mu sizin ev?"

Salman ayağını gaz pedalından biraz kaldırdı. Sağ eliyle beyaz sıvaları yer yer dökülmüş okul binasının arkasından görünen bir evi işaret etti.

"Şurdaki abi, damında depo vardır. Görmüşsün?"

"Gördüm... "

"Adı ne buranın?"

"Çermikli'dir abi."

"Ne yaptınız peki?"

Salman gömlek cebindeki paketi çıkartıp yolcusuna uzattı. Ufuk almayınca, paketi ağzına yasladı, dişleriyle bir sigara çekti. Paketi cebine koyup torpido gözünden çıkardığı çakmağıyla yaktı. Ufuk hâlâ yola bakıyordu.

"Ben burda doğmuşam. Ama olmamiştir. Terör başlamış, biz kakmamışız. Asker çıkın demiştir. Biz de çıkmışız. Göçmüşük işte."

Buna benzer hikâyelerin çok daha ağırlarını Diyarbakır'da dinlemişti. Hatta gezdiği birçok Ortadoğu ülkesinde de... Bu yüzden pek ilgilenmedi Salman'la. Ve onun anlattıklarıyla. Salman konuşurken gazeteyi düşünmeye başlamıştı, iki gündür aramamıştı. 'Tugaydan telefon açarım, tabii hatları kesmedilerse,' dedi kendi kendine.

"Bir Allahımız vardır, o da bize çok uzaktır abi."

Salman bunu öyle içten ve öyle saflıkla söylemişti ki... Hİç acındırmamıştı. Hatta bunu kendi kendine söylemişti. Gazeteci tekrar başını çevirip Salman'a baktı. Yeşil gözleri nemliydi.

"Şimdi ne yapıyorsun?"

Salman yutkunduktan sonra kendini toplayıp cevap verdi:

"Bakkalımız vardır abi."

"Hep düşük viteste kullanıyorsun. Niye bağırttırıyorsun komyoneti?"

"Dördüncü vitese taktın mı atiy. Çok eskidir abi. Burda bozuliy diye korkiyam. Tayfun Yüzbaşım yolda durmayın demiştir."

"Eski falan ama hâlâ gidiyor."

Salman acıyla gülümsedi.

"Bizim gibidir abi. Kör topal gidiy."

"Bir sürü sıfır araba var etrafta."

"Onlar başkadır abi. Biz alamıyik onlardan."

"Toz parası, değil mi?"

"Ben bilmiyim abi."

Ufuk tekrar yola daldı. Aklına geceyi geçirdiği karakol gelmişti. Sabaha karşı sislerin arasından inen askerlerin hali gözlerinin önündeydi. Derin bir nefes alıp Salman'a döndü:

"Yüzbaşıyla aran iyi galiba."

"İyidir abi. Onun karakoldaki herkes iyidir. Askeri de."

Salman, sigarasından bir nefes daha çekip camını indirdi ve izmaritini dışarı attı. "Habercisi vardır ya, Ali, o da arkadaşımdır."

"O konuşmuyo ki, nasıl arkadaş oldunuz?"

"Seninle konuşmaz abi o. Çok korumuştur beni... Ben başka karakollara da gidiyim. Ama oralarda ezerler adamı. Biliyin mi, Tayfun Yüzbaşı bırak dayağı, hiç küfür etmiymiş. Ama bir bakiymiş, adamı gözleriyle yiyiymiş."

Bir süre sessizlikten sonra Salman yol arkadaşına döndü.

"Sen gasteciymişsan abi, öyle mi?"

"Öyle."

"Okulunu mu bitirmişsan abi?"

"Hıı. Okulunu bitirdim."

'Hem de öyle bir okul ki!..' dedi Ufuk içinden.

"Peki sen n'aptın?"

"Lise ikiye kadar abi... Abi, haber yapmaya gelmişsan?"

Gazeteci, sohbet başlamadan bitsin diye kısa cevaplar veriyordu.

"Bakalım işte, bir şeyler bulursak."

"Bizim buraya çok gasteci geliy abi, senin gibi. Ecnebiler de geliy. Ama biz onların yazdıklarını okuyamıyık. Ne yazarlar bilmiyik... En son iki kişi gelmiştir, İsveç ülkesinden mi nedir? Dün gitmiştiler daha. Ben de geçen hafta birini gezdirmişim biliyin mi? Çiçekçiymiş. Çiçekçi dediğim, bunun okulunu okiymiş. Bizim burdaki otlara bakmıştir, resmini falan çekmiştir. Bazılarını kopartmıştir. Böyle kutulara falan koymiştir. Yanında götürmiştir. Yaylaya gitmek istemiştir ama izin vermemişlerdir... Abi ya, ben

anlamiyim. Bunlar bilmiy mi, bir sürü olay oliy? Nasıl geliyler buraya kadar?"

Umursamaz bir tavırla Salman'ın sorusuna bambaşka bir soruyla karşılık verdi: "Para verdi mi bari?"

"Yok abi, ne parası? Ayiptır... Misafirdir o."

Ufuk'un gözleri hâlâ kendilerini bırakmayan deredeydi. Salman'ın cevabına gülümsedi. *Kıçına geçirecek donun yok, misafir diye elin salağını başının üstünde taşırsın.* "Senin adın neydi?"

"Salman'dır abi."

"Bak şimdi Salman, bunlarda para boldur. Bu işler için ayırdıkları parayla gelirler. Rehberlik için yani. Şimdi sana vermediği parayı cebine indirdi o herif."

"Yok abi, tee nerden gelmiştir. Hem karidir o. Ben karidan nasıl para isterem abi?" "Vayy, kadındı ha? Nereliydi?"

Salman, imalı sorunun üzerine yolcusuna baktı.

"İngilizmiş abi."

Tekrar yola döndüğünde Ufuk devam ediyordu:

"Güzel miydi bari?"

"Abi, ayıptır... "

"Genç miydi? Öğrenci dediğine göre... Salman, kaçırmışsın oğlum sen hatunu..." Salman'ın yüzünün kızardığını yakalamıştı. Bu da hoşuna gitmişti aslında. Ayaklarını kendine doğru çekip doğruldu.

"Yoksa, biri mi var ha? Yüzüğün de yok ki. Sözlü falan mısın?"

Konuşmanın seyri Salman'ın hoşuna gitmemişti. Cevap vermedi. Gözünü yola dikmiş, öylece bakıyordu.

"Vardır, vardıır. Yakışıklı oğlansın yani."

Salman, susmaya devam ettikçe, o üzerine gidiyordu.

"Söylesene abicim, erkek erkeğe konuşuyoruz şurda."

Salman kestirip attı. Hem sesiyle, hem sözüyle. .

"Yoktur abi, kimse yoktur."

Ufuk hiç aldırmadı. Salman'ın yeşil gözlerinin yola kilitlendiğini fark etmemişti. Geriye yaslandı, ellerini başının arkasında birleştirdi.

"Benden sana tavsiye. Evlenme. Ben hiç evlenmedim. Niyetim de yok."

Gözlerini kapattı. Çoktan, kırmızı kamyonetten çıkıp İstanbul'a gitmişti. *Şu kızı aramayı unutmamam lazım... Yarın dönsem mi acaba? Tayfun'ların otobüsüyle ben de gideyim.* Salman'ın mırıldandığını duymamıştı bile.

"Olur abi... Evlenmiyim..."

Güneş ışıkları yolun tam karşısından kamyonetin içine vuruyordu. Gecenin yorgunluğu da bastırınca gazetecinin gözleri iyice kapanmaya başlamıştı. Göz ucuyla Salman'a baktı. İki eliyle direksiyon simidine yapışan Salman, dudaklarını ısırıyordu. Ufuk tekrar gözlerini kapattı. *Konuşmasa da şurda beş dakka uyusam.* Toprak yolun içeri verdiği ses birden değişince tekrar yola baktı. Asfalta çıkmışlardı. Bu fırsatı değerlendirmek için yine gözlerini kapattı. Güneş tüm sıcaklığıyla yüzündeydi. *N'olur böyle gidelim. Nerden geldi şimdi aklıma? Bu dağ başında İzmir özlemi çekiyorum. Konak, nergisler burnumda tütüyor. Damağımda da lokma tadı!*

Salman, beş dakika boyunca ses çıkmayınca yol arkadaşının uyuduğunu anlamıştı. Dönüp yüzüne bakarken, 'Ne anrıyon sen burda ya?' dedi içinden. Kamyonetin motoru, asfalt yolda kendine gelmişti. Bir-iki denemeyle, vitesi dörde almayı bile başarmıştı. Yirmi dakika kadar bu şekilde ilerledikten sonra geniş bir virajı aşınca büyük meşe ağaçlarının arasından görünen bir arabayı tanımıştı. İlçenin tek lokantasının sahibinin beyaz Toros'u yanından geçerken farlarını üst üste birkaç kez yakıp söndürdü. Bir de el kol işaretleri ile geldiği istikameti göstermesi Salman'ı huzursuz etmişti. *Allah kahretsin, yine mi ya?*

Ağaçların bulunduğu rampayı aşınca ilçenin evleri tek tük görünmeye başlamıştı. Bir köprüyü de aşınca ilçe girişindeki polis kontrol noktası karşılarına çıkmıştı. Yolcusuna dönüp baktı. *Kaldırmak lazım. Şimdi bir sürü laf... Ama bu herif tugaya gidiyor. Belki çabuk atlatırız.*

Beyaz boyalı kulübeye yaklaşırken araması henüz bitmiş bir minibüs ilçenin içine doğru hareket ediyordu. Minibüsün arkasından bakan Alpay, aracın sesini duyunca kırmızı kamyonete döndü. *Aha, Remzi yok galiba.* Gözleriyle kulübenin etrafını tarıyordu. Yaklaştıkça frene daha fazla basıp bir-iki metre kala durdu. Motoru susturmasına rağmen yanındaki uyanmamıştı. Bu kez sivil elbiseleri yerine üniforma içindeki Alpay kamyonete yaklaşırken, Salman da eliyle yavaş yavaş Ufuk'un kolundan çekiştirmeye başladı. Ama bir türlü başarılı olamıyordu. Sonunda vazgeçip kamyonetten çıktı.

"Salman? Nerdesin ya?"

"Selamünaleyküm abi. Bunu, ha bu dereye atacağım artık. Bozulmuştur yine." "Arabada kim var?"

Salman, kamyonete döndü. Konuşmaya başlayacaktı ki, yanıldığını fark etti. Remzi Ufuk'un hizasında cama doğru eğilmiş, şapkasını geriye doğru atmıştı. Bir süre öyle bakakaldı. Alpay kamyonete doğru yürürken Salman da onu takip ederek anlatmaya başladı:

"Tugaya gidiy Alpay abi. Tayfun Yüzbaşımın ordan almışım. Paşanın misafiridir. Gasteci."

'Gasteci' sözünü duyunca Remzi güneş gözlüklerini çıkarıp sol omzundaki cebe yerleştirdi. Sırıtıyordu.

"Gasteci mi?.. Hemşeriiim!"

Bir yandan bağırıyor, bir yandan sağ elinin tersiyle cama vuruyordu. Ve gülüyordu. "Şuna baksana, nasıl uyuyor? Alooo, kalksana kardeşim, akşam oldu akşam!.. "

Cam yumruklanmaya başlayınca Ufuk'un gözleri açıldı. Dışarıda, saçları jöleyle adeta derisine yapıştırılmış, aşağıya sarkık bıyıkları parlayan biri, gözlerini üzerine dikmiş öylece kendisine bakıyordu. Dudakları arasından beyazı gitmiş dişleri görünüyordu. Gazetecinin hiç kıpırdamadan kendisine bakması üzerine kamyonetin kapısını açan Remzi alay ederek sordu:

"Yatak falan da atalım istersen?"

Ufuk kamyonetten çıkarken gözleriyle çevresini taradı. Nerede olduğunu anlamaya çalışıyordu. Alpay dahil üçü de kendisine bakıyordu. Salman'la göz göze gelince suratını ekşitti. *İnsan iki dürter be!*

"Geldik mi?"

Salman'dan önce Alpay konuştu: "Beyfendi, kimliğinizi çıkarın bakalım önce."

Salman yolcusunun çantasını indirmek için kamyonetin arkasına koşarken, Ufuk da kendine gelmiş, el çantasına uzanmıştı. Uyku sersemliği devam ettiği için ağır hareket ediyordu. Remzi kendisine doğru yanaşırken arkadaşına seslendi:

"Gardaş sen çantasına bak şunun, ben kimliğine bakarım."

Alpay'ın yüzünün şeklinin değiştiğini hem Salman, hem de gazeteci görmüştü. Kimliği eline alan Remzi, Ufuk'un yüzüne doğru tutup fotoğrafa bakmaya başladı. Ufuk, önce başını yere eğdi, ardından gözlerini Remzi'nin gözlerine dikti.

"Hayırdır memur bey, birine mi benzettin?"

Konuşma tarzı, hele üstüne basa basa 'memur' deyişi... Remzi'nin gözleri büyümüş, ne diyeceğini şaşırmıştı. Kimliği yere doğru indirdi. Gazeteciye yaklaşıp dişlerinin arasından konuştu:

"Biraz uğraşsam benzetirim... Mesala dilin birini andırıyo ama..."

Ufuk yine aynı gülümsemesini takınmıştı. Bu Remzi'yi daha da sinirlendiriyordu. Tepki alamayınca yine kendisi devam etti:

"O vatandaş yok şimdi... "

"Nerde o vatandaş memur bey?"

Remzi dudakları titreyerek sordu:

"Sen hangi gastedensin?"

"Yomiuri Şimbun."

"Dalga mı geçiyon sen benle?"

"Her gün on iki milyon satıyoruz memur bey. Nasıl bilmezsiniz?"

İkisi de kıpırdamadan birbirlerine bakıyordu. Kamyonetin arkasından konuşmaları takip eden Alpay çantayı öylece bırakıp yanlarına geldi.

"Hayırdır, görevli falan mısınız?" Ufuk başını yavaş yavaş Alpay'a doğru çevirdi. "Tugaya gidiyorum. Komutan bekliyor."

"Tamam, ben baktım çantasına. Bir de üstünüzü arayalım."

Gazeteci kollarını yana doğru kaldırırken, Remzi de Salman'a doğru yürümeye başlamıştı. Bir gözü hâlâ Ufuk'un üzerindeydi.

"Nerdesin lan sen?"

"Abi kamyonet... "

"Ulan sinek! Saat kaç oldu, gaste bekliyoz burda. Yapamayacaksan, devret şu işi." Salman susmayı tercih edip kollarını yukarı doğru kaldırdı. Remzi sert hareketlerle Salman'ın koltuk altlarını, belini, paçalarını iyice yokladıktan sonra, omzundan tutup geri döndürdü. Sağ ayağı ile Salman'ın ayakkabısına vurduğunu Ufuk da görmüştü. Salman ayakkabılarını hızla çıkardı. Eğilip burunları patlamış eski ayakkabıların içine bakan Remzi, ikisine de tekme atıp Salman'ın yırtık çoraplı ayaklarının arasına fırlattı. Tam bu sırada aklına bir şey gelmişti.

"Dur bi dakka sen. Bana bak, Mahmut nerde lan?" Salman'ın yüzü bir anda kızarmıştı. Kamyonetin kasasının yanındaydılar.

"Vallah bilmiyem abi."

"Yemin etme lan. Amcaoğlun değil mi senin? Sen bilmeyecen de kim bilcek? Dünden beri yok o it."

"Abi bilmiyem. Anam babam üstüne..." Alpay, neredeyse Salman'ın üzerine atlayacak gibi tetikte duran Remzi'nin yanına gelip ikisinin arasına girdi. Koluna girip kamyonetin diğer tarafına doğru yürürken sesini kısmıştı. Kamyonetin kaputuna yaslanmış halde üçünü izleyen gazetecinin duymasını istemiyordu. "Salman, dün gece birilerini götürmüşler dağa. Haberin var mı?"

"Yoktur Alpay abi, taciz vardır, ben bi onu duymuşum Ama vallah bir şeyden haberim yoktur."

"Bak gözüm, Mahmut da yok ortalarda. Yazık olur. Görürsen haber ver, bana uğrasın tamam mı?"

Salman başını sallayıp kamyonete binmek için hareketlendiğinde Remzi Alpay'a bağırıyordu:

"Ya, ne salıyon be? Bu g..t oğlanı biliyo diyorum sana."

Alpay Remzi'yi duymazdan gelmişti. Salman, başıyla yolcusuna kamyonete binmesini işaret etti. Araç yavaş yavaş hareket ederken, Ufuk aynadan iki polisin el kol hareketleriyle tartışmasını izliyordu. Salman, virajı alıp kontrol noktası gözden kaybolunca gaza sonuna kadar bastı. İlçenin ana caddesine girmişlerdi. Gazeteci çevredeki dükkânlara, kahvede oturanlara bakarken göz ucuyla da Salman'ın titreyen ellerini süzüyordu.

"Senin başın belada mı?"

"Hepimizin başı beladadır abi."

Salman, Mahmut'u düşünürken bir an önce yanındakinden kurtulmak ister gibiydi. "Abi, tugaya da geldik zaten. Şu nizamiyenin önünde indirecem seni."

Ufuk, yol boyunca ilgilenmediği Salman'a daha dikkatli bakıyordu artık. Üzerinde bir çift gözün dolaştığını hisseden Salman rahatsız olunca başını çevirip baktı. Tekrar yola dönerken sordu:

"Senin dükkân nerde?"

"Biraz daha ilerdedir abi."

"Telefon var mı sende?"

"Vardır abi. Kontırlı telefon vardır."

"Tugayınkiler kesik olursa diye sordum." Salman soğuk bir sesle hemen cevap verdi: "Tugayınkiler kesilmişse, bizimkiler de eyledir abi."

Ufuk ise Salman'ı bir kez daha görebilmek için sebep yaratmaya çalışıyordu.

"Bir çay da ısmarlamayacan mı?"

"Buyir abi, başım gözüm üstüne. Bak şurda okulun çatısı vardır, görmüşsen?" "Gördüm."

"İşte okuldan bu taraftadır. Soldadir, mavi kapılıdir. Kime sorsan söyliy."

Salman, nizamiyenin hemen girişinde kamyoneti durdurdu. Hiç konuşmadan inip kasaya doğru yürüdü. Ufuk da kendi kapısını açıp indiğinde, Salman'ın çantasını yere koyduğunu görmüştü. Nöbetçi kulübesindeki askerlerden biri yanlarına kadar geldi.

"Naber Salman?"

"Sağ olasan abi. Bak bu Paşa'nın misafiridir. Haber verin."

Gazeteci ise telaş içindeki Salman'a bakıyordu. Büyük çantasını askılarından omzuna aldı. Küçük olanı da elinde tutup nizamiyeye doğru yürümeye başladı. Birkaç adım sonra durup döndü. Salman, kamyonete binerken arkasından seslendi:

"Bu gece olmaz ama, yarın sabah yanındayım. Çay sözün var unutma."

"Bekliyem abi."

Salman, kapıyı kapatmadan gaza basmıştı. Bozuk asfalt yolda gürültüyle ilerleyen kamyoneti izledi bir süre. Sonra nizamiyeye döndü. Nöbetçi asker meraklı gözlerle bakıyordu.

"Abı, kimliğini verir misin? Telefon edip soralım."

El çantasından çıkardığı kimliğini askere uzatırken, tugay karargâhının önündeki büyük beton pistte üç Skorski helikopterini fark etti. *Bu sefer uçmadan mı gidecem ya?*

"Artık yalaka olmuşsun demektir!

6 Mayıs 1993 - 20:00

"Niye hep inşallah diyorsun oğlum sen?"

"Komutanım, ilkokulda bir öğretmenim vardı. Hep, 'Geleceğe dair vaatler yalandır,' derdi. Yarınımız belli değil ya. Bu yüzden hep inşallah derim ben."

"Hele burdayken, değil mi?"

"Anlamadım komutanım."

"Yok bir şey Ali. Yok bir şey. Şu çantanın içinde gömlek olacaktı. Çizgili. Onu da ver bana."

Tayfun'un mevzisinde etrafa yayılmış eşyaları, yere koydukları iki çantanın içine yerleştiriyorlardı. Mevzinin tavanı Ali'ye alçak geldiği için boynu sürekli sağa doğru eğik duruyordu.

"Ya ben sana kaç kere söyleyecem, otur şu sandalyeye. Boynun kopacak."

"Böyle iyiyim komutanım."

"Ne halin varsa gör o zaman."

Ali, mevzinin girişindeki perdenin hemen önünde ayakta duruyor, komutanının gösterdiği eşyaları çantanın içine yerleştiriyordu. Tayfun da bir yandan, masasının bir köşesindeki boşlukta, izinde olduğu süre içinde yapılmasını istediği işlerle ilgili notları, karakol komutanlığına vekâlet edecek Erdal Üsteğmen için yazıyordu. Mevzinin tavanında bir çengele asılmış radyoda çalan bir türkü içeriyi dolduruyordu. Sesi bir ara fazla artınca doğrulup düğmesinden kıstı. Kısa süren sessizliğin ardından Tayfun başını kaldırıp Ali'ye baktı. Bir farklılık sezmişti.

"Nen var senin?"

"Bir şeyim yok komutanım."

"Bir gün de konuş benimle be oğlum.

Ali yine susmaya devam edince, Tayfun başını önündeki kâğıda eğip yazmaya devam etti. Birden Ali'nin sesi duyuldu mevzide.

"Komutanım, size bir şey sorabilir miyim?"

Farklı bir ses tonuyla konuşuyordu. Belli ki özel bir şey isteyecekti. Tayfun, hiçbir şey olmamış gibi davranmayı uygun bulmuştu. Başını kaldırmadan cevap verdi:

"Sor aslanım."

"Komutanım, siz kaç yıllık evlisiniz?"

Tayfun, elindeki kalemle bir şeyler yazıyor gibi yapmaya başlamıştı. Yine habercisine hiç bakmadan konuştu:

"Dokuz. Niye sordun?"

"Komutanım... Bunlar beni iki arada everiyorlar ya."

"Ee, nolmuş? Daha iyi değil mi oğlum. Bir sürü zahmetten kurtuluyorsun işte. Bırak eşek gibi çalışsınlar. Sen de git, düğününde eğlen gel."

"Komutanım. Öyle değil. Askerliğim biteydi."

Tayfun, başını kaldırıp Ali'ye baktı. O Anadolu köylüsüne mahsus geniş alnı, çıkık elmacık kemikleri ve kalın dudakları ile karşısında mahsun mahsun duran habercisinin halini hiç beğenmemişti. Elleri pantolon ceplerinin kapaklarıyla oynuyordu. Geniş omuzları ve bir doksanlık boyu ile mevzinin girişini kaplıyordu. Ama şu anda bir çocuk gibiydi.

"Saçmalama!"

"Komutanım. İçimde hiç helecan yok. Ben Hakkı abinin önüne nasıl oturacam?"

'Bu yaşadıklarımdan sonra ben nasıl düğün yapacam?' der gibiydi. Bunları duyunca Ali'deki endişe hali Tayfun'a da geçmişti. Ali'ye bakarken mırıldanarak sordu: "Hakkı kim oğlum?"

"Bizim köyün berberi komutanım."

Aklı bir an için Ramazan'a, Puik'e, köyde şahit olduklarına giden Tayfun, bu cevabı duyunca gülmemek için kendini zor tuttu. Bir yıldır yanında birlikte olduğu habercisinin ilk kez dışa vurduğu iç dünyasının saflığını dağıtmak istemiyordu.

Derin bir nefes alıp devam etti:

"Sen bu kızı istiyor musun?"

"Istiyom komutanım."

"O da istiyorsa başka sorun yok. Güzel güzel gideceksin. Tıraşını da olacaksın, halayını da çekeceksin. O güzel kızı beyaz gelinlikler içinde helaliyle alacaksın işte." "Yok komutanım."

Tayfun hiddetlenmişti.

"Ne yoku oğlum?"

"Bizde beyaz gelinlik olmaz komutanım. Türk töresinde gelinler beyaz değil, kırmızı giyer de."

Tayfun, beton gibi kalakalmıştı. *Gerçek sensin Ali... Her şey yalan... Gerçek sadece sensin...* Bu saf çocuğun en saf duyguları karşısında tutulmuştu. Hemen kendini toparladı.

"Ne lan, biz gâvur muyuz?"

"Yok komutanım, vallahi onu demedim."

"Tamam hadi, anladık. Senin kafan karışmış. Merak etme, Diyarbakır'ı geçince her şeyi unutursun. Kastamonu'ya vardığında da hiçbir şeyi hatırlamazsın... Amma konuştun ha, alışık değilim ben senin böyle şeylerine oğlum."

Ali utanmıştı. Tayfun'un sözlerini ciddi sanmıştı. Ama komutanının kendisine gülümseyerek bakmasıyla rahatlamıştı.

"Adres defterimi de koydun mu?"

"Hayır komutanım." "Hadi telsiz odasına git. En üst çekmecede olması lazım. Siyah kaplı. Al da gel." "Emredersin komutanım."

Ali, perdeyi aralayıp dışarı çıkarken Tayfun, tekrar eline kalemi alıp kâğıda bir şeyler yazmaya başladı.

"Şunu da yazalım. İki nolu kulübenin naylonu değiştirilecek."

Aklı habercisinin, 'Türk töresinde gelinler kırmızı giyer' sözünde kalmıştı. *Bu yüzden mi bu çiçeklere gelincik demişler?* Mevzinin içini telefon sesinin kaplaması ile oturduğu sandalyeden adeta sıçrayarak yatağa atlaması bir olmuştu. Masasının köşesindeki telefonun ahizesini sarılıp kulağına yapıştırdı.

"Alo?.. Birtanem, güzel kuşum, yavrum!... Nasıl düşürdün?.. Biliyorum hayatım. Ben de denedim kaç defa. Tamir etmişler demek ki... Sesini duydum ya birtanem... Zamanını söyleyemem biliyorsun. Sen de söyleme... Evet güzel kuşum. Konuştuğumuz gibi işte. Bir değişiklik yok. Nasılsın? Heyecanlı mısın?.. Ben de canımın içi, ben de. Bu sefer ben de, er gibi gün saydım biliyor musun?.. Benim de sana ihtiyacım var birtanem... Ama lütfen yapma bak. Lütfen. Dayanamam... Birtanem. Bak lütfen diyorum kırma beni. Ağlama artık... Bak sana ne soracağım. Konuştun mu doktorla? Ben de gireceğim değil mi?.. Ne olurmuş? Nasıl ya?.. Hayır güzelim, ben de orda olmak istiyorum... Ya, elinden tutarım, öperim, koklarım... Boş versene sen, hastane kuralıymış. Ben konuşmuştum zaten. Gelince hallederim. Duramam ben öyle koridorda falan... Bak, güzelim lütfen... Ya yapma diyorum sana. Bak şurda iki kelime konuşacaz, ağlayarak harcıyorsun zamanımızı... Aloo? Orda mısın?. Bak, sana bal getiriyorum burdan. Hani Salman diye bir çocuk var diyordum ya. Şu fotoğrafımız var hani... Hah, işte ona ısmarladım. Yarın getirecek. Halis karakovan balı... Tamam canımın içi, ben zaten geliyorum. Annenler nasıl? Lütfen sen hiçbir şeye karışma. Bırak yapsınlar. Sakın yataktan çıkma tamam mı?.. Güzel kuşum orda mısın?.. Bak birtanem, bu kadar yıl sonra. Azıcık daha sabret. Bebeğimiz ellerime doğacak. Ben böyle bir şeyi kaçırır mıyım hiç? Dünya yıkılsa doğumda yanındayım... Bak bebeğe de zarar veriyorsun. N'olur... Aloo! Aloo! Allah kahretsin!" Yatakta öylece kalakaldı Tayfun. Ahize hâlâ elindeydi. Yavaşça masaya uzanıp yerine bıraktı. Bir süre yüzünü yatağa gömdü. Sonra ahizeyi tekrar kaldırıp kulağına götürdü. Çevir sesini duymayınca, yavaş yavaş yerine bıraktı. Yatakta sırt üstü döndüğünde Ali'yi perdenin önünde kendisine bakarken buldu.

"Sen ne arıyorsun burda?"

Tayfun, habercisinin ne zamandır konuşmasını dinlediğini merak ediyordu ama soramadı. Ali, bu sert çıkışın ardından başını önüne eğdi. Bir an için dışarı çıkmak istedi ama vazgeçti. Komutanı yatakta doğrulurken mırıldandı:

"Komutanım, adres defterinizi bulamadım. Onu diyecektim."

Yatağının kenarında oturup ellerini başının arasına alan Tayfun bir süre cevap vermedi. Gözleri masanın üzerindeki kâğıtların arasında duran küçük

siyah deftere ilişince ayağa kalktı.

"Tamam aslanım, burdaymış."

Ali hemen atılıp Tayfun'un elindeki defteri aldı. Çantanın ön gözünün fermuarını açarken, telefon bir kez daha çalmaya başlamıştı. Tayfun az önceki gibi yatağın üstüne atladı. Ahizeyi alır almaz heyecanlı bir sesle konuşmaya başladı.

"Aloo? Birtanem, kesildi... Sesin daha iyi geliyor şimdi."

Ali, ne yapacağını şaşırmıştı. Çantanın fermuarını hızla kapatıp kendisini iki adımda mevziden dışarı attı.

"Her şeyimsin sen benim, ben de seni seviyorum. Ben sana hâlâ âşığım biliyor musun?.. Hayır onu demek istemedim... Yapma be kuşum, ne demek istediğimi biliyorsun... İlk günkü gibi, aşkım benim... Hadi bebeğim. Şimdi yine kesilecek. Arama artık. Bu gece melekler gibi rahat uyuyacağına söz ver bakayım... Veriyor musun?.. Hayır, bu olmadı... Söz ver bana... Tamam güzelim... Her şeyimsin sen benim... Öpüyorum canımın içi... Hadi artık kapat güzel kuşum... Ben de çok özledim... Biliyorum. Az kaldı... Bak başlama yine, n'olur... Tamam, iyi geceler birtanem... "

Tayfun, karısının telefonu kapatmasını bekledi. Ahizeden kesik kesik ses gelmeye başlayınca, dizlerinin üstünde doğruldu. Telefonu kendisine çekip kucağına koydu. Ahizeyi yerine koyup telefonu yatağın üstüne bıraktı. Mevzinin tavanına bakmaya başladı. Masasının üzerindeki dağınıklığın arasında kırmızı ciltli ajandasını aradı. Yarısı açılmış haritanın altından çekip çıkardı. Sayfalarını karıştırıp bir yerde durduktan sonra omzundaki cebinden bir kalem çıkarıp yazmaya başladı.

“Bu akşam, bir hiç olduğumu düşünüyorum birtanem. İnsan olmak şerefinin kazançlarından yoksun, insanca bir iletişimden mahrum, bencilliğin, ihtirasın, soysuzluğun ürediği mercekler altında nefretle dolu bir dünyanın çarklarında ezilmiş bir zavallı olarak, seni düşünüyorum.

Hayatımı, geçmişten gelen bir gemiye benzetiyorum. O gemi, zamana, denizlere, sonsuzluğun maviliklerine hükmettiğini sanırdı. O, bugün kendisini kızağa çekmeye dahi gerek duymuyor... Zamanın iki taşı arasında

öğütülüyorum. Bütün umutlara kalbimi kapamak istiyorum. Olmuyor, ümitsiz ve en çok da sensiz yaşayamıyorum.

Tanrının unuttuğu bir insan olmamak için geceleri yaralı bir kuş gibi çırpmıyorum. İsteklerim sabrımın duvarlarını zorluyor. Beklemeye, bir tesadüfün getireceği cenneti beklemeye bile tahammülüm kalmadı. ‘Silin artık beni bu dünyanın defterinden!’ diye haykırmak istiyorum. Ama yapamıyorum. Gördüklerimi unutmanın çaresi eğer ölmekse, bunun için bir dakika dahi tereddüt etmezdim birtanem. Dünyada benden bir şeyler bekleyen insanlar olmasa, sen olmasan, beni bu karanlık dünyaya bağlayan karnındaki o minik insan olmasa, birtanem...

İnsan olarak yaşamanın tüm ümitleri tükenmiş olsa bile, acıların sonsuz sabırlarına güç veren tek gerçek sensin. Yanımda olmadığın halde, sen benim yüreğimde, nefesimde varsın. Sonsuz bir sabır gerekse bile bekleyeceğim. Çünkü bütün yüreğimi sana saklıyorum. Ağlamak istiyorum. Deliler gibi ağlamak, patlamak istiyorum. Ağlamaktan başka bir teşekkür sunamıyorum Tanrıya, seni bana bağışladığı için... Onu da şimdi, burda yapamıyorum...”

Kalemi yatağın üstüne fırlatıp attı ve seslendi: "Aliii!"

Ali, "Burdayım komutanım!" diye bağırarak merdivenlerden aşağı indi.

"Sizin evin numarası kaç?"

"Bilmiyom komutanım."

"Nasıl bilmezsin ya?"

"Şuraya yazdıydım komutanım."

Ali, alelacele ceplerini karıştırmaya başlamıştı. Tayfun'un telefonu eline aldığını henüz fark etmemişti. Defteri bulup sayfasını ayırdı ve Tayfun'a uzattı. Bu sırada komutanının ahizeyi kulağına götürdüğünü görmüştü.

"Komutanım!.. "

Tayfun numaraları çevirirken Ali'nin yüzüne bakmadan cevap verdi:

"Ne var?"

"Komutanım, ben konuşamam."

"Sen konuşmayacaksın ki, ben konuşacam."

Ali'nin elleri titremeye başlamıştı. Tayfun sandalyeye oturmasını işaret etmişti ama o görmüyordu.

"Aloo? Ali Pehlivanoğlu'nun evi mi?.. Amca, iyi akşamlar. Ben Ali'nin bölük komutanıyım. Sizi Güneydoğu'dan... "

Tayfun, daha sözünü bitirmemişti bile. Telefonun ahizesinden mevzinin içine yayılan, "Yandım anam!" çığlığını duyunca karşı tarafın ne düşündüğü hemen fark etti. Hemen durumu toparlamaya çalıştı.

"Amca, dur bir dakka. Alooo? Orda mısın?"

Tayfun ayağa kalkmış mevzinin içinde bağırıyordu. Bir yandan da sağ eliyle seğirmeye başlayan kaşına ovuşturuyordu.

"Amca, ses versene. Bak oğlun burda... Ali konuşacak seninle. Aloooo? Neydi babanın adı?"

Ali'nin beti benzi atmıştı. Siyah perdenin önünde ayakta duruyor, kocaman açılmış gözleriyle Tayfun'a bakıyordu. Dudaklarından dökülüverdi.

"Ahmet... Ahmet, komutanım."

"Ahmet Amca, Ali konuşacak seninle... Bak bir dakka... Ahmet Amca... Hah, orda mısın? Bak ya, beni de korkuttun. Bak şimdi, Ali yanımda... Hayır Ahmet Amca, hiçbir şeyi yok. Sapasağlam ya... Tamam şimdi verecem kendisine... Ben Ali'nin bölük komutanıyım. Tayfun Yüzbaşı... Ya, sana bir sürpriz yapalım dedim. Düğün hazırlıkları nasıl gidiyor? Merak ettim. O yüzden aradıydım. Dur bak, oğlunla bir konuş da... Ali, al aslanım şu telefonu. Sesini bir duysun ya!.."

Ali, elleri titreye titreye ahizeyi eline alıp yavaşça kulağına götürdü. Korkulu gözlerle Tayfun'a bakıyordu. Sol eli pantolonuna yapışmış esas duruş vaziyetinde konuşmaya başladı:

"Baba, ben Ali... Nasılsın baba?.. Ben iyiyim... Komutanım arayıverdi baba... Valla iyiyim baba... Gelecem baba... Az kaldı baba... Söyleyemem baba... Baba söyleyemem dedim ya... Siz hazırlıkları yapın baba, az kaldı... Gelince her şeyi bir-iki gün içinde hallederiz baba... "

Ali, buram buram terliyordu. Burnunun ucunda biriken ter damlasını sol koluyla sildi. Tayfun'la yüz yüze gelince başını tekrar eğip arkasını döndü. Daha sessiz konuşmaya çalıştı.

"Baba telefonları dinliyolar, söyleyemem dedim ya... Geliyom baba... Tamam baba hadi, komutanım görüşcek senle... Baba! Anam iyi mi? . Tamam baba, selam söyle... Ellerinden öperim baba... "

Ali, elinde sırılsıklam olmuş ahizeyi Tayfun'a uzattığında nar gibi kıpkırmızı olmuştu. Tayfun ise bir eli kaşında, hâlâ, 'Ne halt ettim ben?' diyordu kendi kendine. "Ahmet Amca, kusura bakma, düşünemedim. Seni telaşlandırmak istemezdim... Estağfurullah Ahmet Amca, o nasıl söz, benim canım feda olsun sana... Ahmet Amca, düğün yapıyoruz değil mi?.. Valla Ahmet amca, senin bu oğlundan şikayetçiyim.

Beni düğüne davet etmedi de, aslında onun için aradıydım... "

Ali, her zamanki yerinde, siyah perdenin önünde dikiliyordu. Bir anda yüzünün şekli değişti. Utancından ne yapacağını bilemiyordu. Tayfun, Ali de duysun diye telefonun ahizesini ona doğru uzattı. Babasının gür sesi mevzinin içinde rahatlıkla duyuluyordu.

"Benim canım komutanım, Tayfun komutanım... Bakma sen bizim eşşek oğlana.

Biraz hödük yetişti o. O benden çok senin oğlun. Senin hakkın bizden çoktur. Senin düğünün bu. Sen bir gelecem de, tüm köyü seferber etmezsem, bana da Pehlivangilin Ahmet demesinler... "

Tayfun tekrar ahizeyi kulağına götürdü.

"Eh amca, sen davet ettiğine göre, günübirlik gelir giderim belki... İyi o zaman, bak tekrar kusura bakma, akşam akşam... Anamın da elinden öperim. İyi akşamlar Ahmet Amca... Hadi iyi akşamlar..."

Yatağın üzerine çıkıp telefonu raftaki yerine koyarken Tayfun da derin bir oh çekmişti. Başını çevirip Ali'ye baktı.

"Ulan, iyi bok yedik ha... Neyse, atlattık galiba. Kalbi falan yok değil mi oğlum?" 'Yoktur komutanım. Grip dahi olmaz o."

Tayfun, yatağın kenarına oturdu. Sakinleşmeye çalışıyordu.

"Bana şu dolaptan soğuk bir şey çıkar ya... Git bölüğe de haber ver. Hatlar düzelmiş de... "

"Emredersin komutanım."

Ali, perdenin yanında duvara gömülmüş küçük buzdolabının kapağını açıp bir su şişesi çıkardı. Tayfun'a uzatıp koşarak dışarı çıktı. Tayfun şişeyi ağzına dikmiş, kana kana içerken mevzinin merdiveninden gelen gürültüyle irkilmişti.

"Yavaş ya, yavaş... Önüne baksana biraz..."

Konuşan Şenol Teğmen'di. Belli ki, merdivenden inerken Ali ile çarpışmıştı. Perde aralanınca kepini düzelten Şenol, selam verip içeri girdi.

"Komutanım, rahatsız ettim. Müsait misiniz?"

"Gel Teğmen. Otur."

"Sağ olun komutanım. Bir sorunumuz var da."

"Hayırdır? N'oldu yine?"

Şenol, Tayfun'un sinirleneceğini bildiği için bir süre durdu, derin bir nefes alıp alçak sesle anlatmaya başladı:

"Komutanım termalde sorun var. Zirve 14'tekiler haber verince, ben size söylemeden yukarı çıktım. Kontrol ettim. Beş dakika kadar çalışıyor, sonra aniden görüntü gidiyor. Fazla da oynamadım cihazla."

Tayfun, şişedeki suyu yudum yudum içip bitirdi. Gözleri büyümüştü. Şişeyi iki elinin arasında döndürmeye başladı. Başını öne doğru eğdi.

"Bu kötü işte. Recep bu aletin kursunu da gördü. O ne diyor?"

"Komutanım uzman çavuşun işi değil bence bu, onu aşar gibi geliyor bana." "N'apacaz o zaman?"

"Bilmiyorum komutanım. Ben kapatalım şimdilik dedim. Yani on dakikadır termalimiz yok komutanım."

"İyi etmişsin... Sen şimdi tekrar çık Zirve'ye... Telsizden söyleme, dinlerler... Her yarım saatte bir beş dakika açsınlar. Cihaz kendisi kapanmadan kapatmaya dikkat etsinler. Anladın mı?"

"Anladım komutanım."

"Ha, bir de Oktay Astsubaya söyle tugaya acil bir mesaj çeksin. Termal kamera arızalandı desin. Biz yarın giderken götürürüz. Akşama kadar yaparlar inşallah." "Emredersiniz komutanım."

Şişeyi Şenol'a uzatıp çöp olarak kullandıkları mukavva kutuyu işaret etti. Şenol, şişeyi kutuya koyarken devam etti:

"Komutanım, bir şey daha vardı... Ben dün... Görevdeyken yani..."

Şenol, cümlesini çok zor tamamlayabildi.

"Yanlış şeyler söyledim..."

Tayfun, teğmenin gözlerinin içine bakıyordu. Şenol ise, mevzinin içini çamurdan korumak için serdikleri hasıra dalmıştı.

"Ben aslında anlamamıştım... Özür dilerim komutanım."

"Hoop, orda dur."

Tayfun, ellerini dizinin üzerine koydu. Başını kaldırıp kendisine bakan teğmenini süzüyordu.

"Asker özür dilemez. Çünkü özür dileyecek bir şey yapmaz. Yapmışsa da sadece hatasını anladığını söyler. O kadar... Tamam mı?"

Şenol, anlamaya çalışıyordu.

"Kaldı ki, senin neden bahsettiğini hiç bilmiyorum. Dün ne oldu, onu da hatırlamıyorum."

Şenol, başını yere indirdi tekrar. Sadece, "Komutanım!" diyebildi.

"Sen boş ver şimdi onu, bunu. Bak ben on gün yokum. Geldiğimde seni on yıldır burdaymışsın gibi görmek istiyorum. Tamam mı?"

Şenol, tekrar Tayfun'un gözlerine baktığında, son cümlelerinin büyük bir sevecenlik ve içtenlikle söylendiğini anlamıştı. Hızla ayağa kalktı. Sertçe bir selam verdi. "Aynen öyle göreceksiniz komutanım."

Sertçe geri dönüp perdeyi araladı. Dışarı çıkmak için hamle yaptığında Tayfun arkasından seslendi:

"Teğmen! Benim en sevdiğim devre arkadaşlarımdan birinin annesi bana ne demişti biliyor musun? Hiç unutmuyorum. Harp Okulu'ndaydık. 'Askerin sadece boynu eğilir. Eğer, belinden yukarısını öne doğru eğmeye başlamışsan, artık yalaka olmuşsun demektir.' Ben bunu hiç unutmadım teğmen. Sen de unutma. Döndüğümde seni yine böyle görürsem, kazığa oturturum."

Bir eli hâlâ perdede olan Şenol, Tayfun'un son derece ciddi bir ses tonuyla savurduğu tehditten korkmuştu. Omuzlarını geriye doğru atıp, "Emredersiniz komutanım!" dedi. Ve birkaç saniye içinde gözden kayboldu.

"Emanetimdi' demez mi?"

6 Mayıs 1993 - 20:30

Aylardır ilk kez bu gece öksürmüyordu. öylece camın önünde oturmuş, uzaktan görünen caddedeki lambanın ışığına bakıyordu. Üst üste sardığı sigaraların tamamını içmeden küllükte unuttuğu anlaşılıyordu. Çocukların ikisi de yan yana yatmışlar, sessiz sedasız uyumaya çalışıyorlardı. Meryem yanıbaşlarında sırtını duvara yaslamış oturuyordu. Gözlerini bir noktaya dikmişti. Annesi ise sobanın hemen arkasındaki şiltenin üzerinde bağdaş kurmuş, olduğu yerde uyukluyordu. Tavandan sarkan ampul bir-iki kez sönecek gibi oldu, tekrar geldi. Ama birkaç saniye sonra tümden gitti. Odadaki hiç kimse tepki vermedi. Salman, yine her zamanki yerinde, kapının hemen yanındaki sandalyede oturuyor, göz ucuyla babasını izliyordu. Aslında dükkândan geldikten sonra bu odaya uğramazdı. Ama bu gece farklıydı. Osman Ağa'dan beş dakikadır hiç ses çıkmamıştı. Merak edip odaya girince de ayrılamamıştı. Gözleri karanlığa alışınca, tekrar babasına baktı. Tabakasını çıkarıp yeni bir sigara sarmaya çalışıyordu yaşlı adam.

"Mahmut'tan haberin vardır?"

Mahmut'u soracağı Salman'ın aklına gelmemişti. Aslında tamamen unutmuştu. Bunun için kendi kendine de kızdı. Doğru ya, kim bilir neredeydi şimdi? Örgüte kendisinden bahsetmiş miydi? Artık dükkâna uğrarlar mıydı? Polisler ve askerlerle ilgili bir şey isterler miydi? *Ya polis benim de haberim olduğunu öğrenirse? Mahmut söylemez ama...*

"Sana söyliyem. Mahmut'u görmüşsan?"

Salman düşüncelerinden uyandı birden.

"He baba."

Ne Salman devam etti, ne de Osman Ağa 'nerde' diye sordu. Konuşmayarak ve birbirlerinin gözlerini de görmeyerek anlaşmışlardı.

"Anası çok ağliy... "

Mahmut'un 'anam sana emanet' sözünü hatırladı. Yeni emanetini...

"Yarın Meryem'le evine uğrayin... Eşyaları buraya taşıyorsunuz. Tek başına olmiy... Aha şu oğlanların yanına da yatak edin."

Osman Ağa öksürmüyor, küfretmiyor, kızmıyordu. Ve Salman'la sakin sakin konuşuyordu. Sigarasını yakınca odanın içi bir anda aydınlandı. Meryem'in, başını dizlerinin üstüne yasladığını gördü. Babası da hâlâ sokağa bakıyordu. O bir anlık çakmak alevinde Osman Ağa'nın yüzünü gördü Salman. Koskoca Osman Ağa bitmişti. Son birkaç yılda iyice tükenmişti. Alnındaki, yüzündeki çizgiler derinleşmiş, ak bıyıkları seyrekleşmiş, omuzları biraz daha çökmüş ve biraz daha zayıflamıştı... Sertti Osman Ağa... Ağalığı, ilçenin tek bakkalına sahip olmaktan gelen Osman Ağa'nın affı yoktu. Bu yüzden Salman hiç sevmemişti onu. Sevecek kadar görmemişti ki... Hem babasını hem kendini düşündü. Onun için üzüldü. İki erkek evladını yitirmiş, hayatının son demlerinde de evin tüm yükünü üçüncü oğluna vermek zorunda kalmıştı. *Ama peki ben ne edeyim Allahım? Ben ne edeyim? Ben daha ne yapayım?*

Elektriklerin tekrar gelmesi ile gözleri kamaşmıştı. Başını önüne eğdi. Meryem yerinden kalkıp odadan çıktı. Çıkar çıkmaz da ampul bir kez daha söndü. Yanıp sönen ışık yüzünden Salman'ın gözlerinin önünde haleler oluşuyordu.

"Bilmiyim, yarına çıkar mıyım, belli değildir."

Osman Ağa, Salman'a bakmadan konuşuyordu. *Sanki benim yarına çıkacağım bellidir. Allahım babamdan önce al benim canımı!* Salman da ona bakmıyordu.

"Biliyem bu kız kadersizdir. Ama başka çare yoktur. Almışık bir kere. Anan da yarın bir gün... İki çocukla, ne ediy o zaman? Nizam da biliydi bunu..."

Osman Ağa devam edemedi ama Salman anlamıştı. 'Nizam'ın onayı vardır,' demek istiyordu. *Ama Nizam abim ölmedi ki... Dağdan hiç kimse haber alamıyor ki! Nasıl öldü dersin? Ya çıkar gelirse... 'Emanetimdi' demez mi?*

"Haziran'da düğün edeceğik. Ben ölmeden alacaksan Meryem'i."

Hâlâ sakin sakin konuşuyordu. Sigarasının küllerini silkip dudaklarına götürdü. Derin bir nefes daha çekti. Karanlıkta parıldayan kırmızı ışıkla camdaki aksi göründü Osman Ağa'nın. Salman yavaşça ayağa kalktı. El yordamıyla kapı kolunu buldu. Başını çevirip sigarasını söndürmeye çalışan babasına baktı.

"Emanete hıyanet etmeycam baba!"

Bu sözleri söyler söylemez kapıyı açıp hızla çıkmak istedi. Ama aynı anda içeri girmeye çalışan Meryem'le çarpıştılar. İki vücut, bir an için birbiriyle temas etmiş, odaya bir adımını atan Meryem'in ayağı eşiğe takılınca geriye düşecek gibi olmuştu. Salman yengesini kolundan kavrayıp kendine doğru çekti. Salman iki eliyle, Meryem'in soğuktan çatlak çatlak olmuş sağ elini sıkıca tutuyordu. Dengesini sağladığını düşününce hızla elini çekti. İkisi de titriyordu. Meryem, başını önüne eğip Salman'ın çıkması için kenara çekildi. Ardından kendisini odaya atıp az önceki yerine oturdu.

Salman ise vücudundaki yangını söndürmek için sokak kapısının hemen dışındaki basamaklara çöktü. Hızlı hareketlerle çorabının içindeki sigara paketini çıkarttı. Paketinin içinden yere düşen çakmağa uzandı. Sigarasını yakmak *üzereyken*, aklına babası geldi. Başını çevirip basamağın yanındaki pencereye baktı. Zifiri karanlık da olsa bir çift gözün üzerinde olduğunu fark etmişti. Ayağa kalktı, birkaç adım yürüdükten sonra karanlıkta kayboldu.

"...söylevin sonu hiç de iyi bitmiyor"

6 Mayıs 1993 - 21:00

"Mesela bir açıdan bakıldığında, ordunun burada bulunmasının ekonomiye büyük yük getirdiği düşünülebilir. Doğrudur ama çok temel bir şey unutuluyor. Askerler devletin hizmet sektöründe çalışır. Yani bizim ürünümüz somut değildir."

"Biz burda dondurma yapmıyoruz ki, değil mi sayın komutanım?"

Metin Paşa, göz ucuyla Ufuk'un yanında oturan ve sözünü kesen Ömer Binbaşı'ya sert sert bakıp tamamladı.

"Bu hizmetin yeri, zamanı da pek belli olmuyor. Ancak ihtiyaç olduğunda... İşte şimdi yeri ve zamanı."

Tabağındaki balığın kılçıklarını ayıklamaya çalışan Ömer, Paşa'nın bakışlarını kaçırmıştı. Yuvarlak masada dört kişiydiler. Metin Paşa duvara sırtını vermiş, masanın salona bakan cephesinde oturuyordu. Sağ yanında gazeteci vardı. Onun hemen yanında da Ömer Binbaşı. Kurmay subaydı Ömer. Tabağının hemen yanında kırmızı ciltli bir ajanda ile içinde bir sürü renkli kalem olan kalemlik duruyordu. Ufuk'un en çok bu kalemlik dikkatini çekmişti. Kalemleri bir arada tutan plastik kalemlik aynı zamanda bu kırmızı ajandaya da tutturulabiliyordu. Tugay komutanının kurmay başkanlığını vekâleten yürüten Ömer Binbaşı arada sırada bu ajandaya notlar alıyor, yazmadığı zamanlarda da kalemin kapağını özenle kapatıp, kalemliğe yerleştiriyor sonra da milimetrik bir şekilde ajandanın ön kapağına takıyordu. Koray Binbaşı ise, tugayın taburlarından birinin komutanıydı. Salondaki masalar akşam yemeklerini yiyen subay ve astsubaylarla doluydu. Garson erler ellerindeki tepsilerle servis yapıyor, salondaki tabak, çatal seslerine masalardaki sohbetin uğultuları karışıyordu. Bir müzik setinden yapılan klasik müzik yayını bu uğultunun arasında kayboluyordu.

Gazeteci, balığın yanında getirilen kırmızı şarabı daha ilk yudumda yarıya indirmişti. Salondaki yüzlere tek tek baktı. Sessiz sedasız yemeğine dalmış olanlar vardı. Bir masada iki astsubay birbirlerine doğru eğilmiş, fısıltıyla konuşuyordu. Bir başkasındaki kaçamak bakışlar ise bu yabancının üzerindeydi. Lokmasını bitiren Metin Paşa, sırtını sandalyesine yaslayarak tekrar konuştu:

"Peki ne yapmak lazım? Nasıl çıkacağız bu işin içinden?"

Ufuk bu soruyla salondan tekrar masaya döndü. Çatalı ile tabağındaki balıktan bir parça ağzına attıktan sonra sordu:

"Siz akademide öğretmenlik de yapmıştınız değil mi Paşam?"

Metin Paşa, imayı anlamıştı. Gülümseyince, gazeteci de aynı şekilde cevap verdi. Tam bir şey söyleyecekti ki, söze Ömer Binbaşı girdi:

"Tabii, sayın komutanım benim de hocamdı. Şahsen kendilerinden çok şey öğrenmişimdir."

Metin Paşa duymazdan gelince, Ufuk da umursamadı.

"Sen adam olmayacaksın Ufuk."

"Tamam Paşam, valla bir şey demedim."

Ömer Binbaşı, başını tabağından kaldırıp komutanı ile misafiri arasındaki konuşmaları anlamaya çalıştı. İşin içinden çıkamayınca, çatalını masaya bırakıp Metin Paşa'dan söz istedi.

"Sayın komutanım, müsaade ederseniz, görüşlerimi arz edeyim."

Ufuk, yanında oturduğu için Metin Paşa'nın mimiklerini göremiyordu ama Koray Binbaşı'nın yüzünün şeklinin değiştiğini fark etmişti. Ömer Binbaşı, sorusuna yanıt beklemeden devam etti:

"Sayın komutanım, misafirimiz Ufuk Bey de takip ediyordur ancak, hepimiz biliyoruz ki, PKK terör örgütünün sahneye çıkışı ile Ermeniler susmuş gibi görünüyor ama zaman ne gösterecek bilinmez. Terör örgütü, geçen yıl Avrupa'dan büyük çapta militan desteği almıştır. Mali açıdan çok rahat durumdadırlar. Her şeyi satın alabilmektedirler. Ayrıca, malumlarınız olduğu üzre Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni sadece biz tanımış bulunmaktayız. Bir yandan Ege adaları, diğer yandan Kıta Sahanlığı sorunu. Bir de hava sahası sorunumuz vardır. Yani Yunanistan'la da sorunlarımızı çözemediğimiz malumlarınızdır. Türkiye çok zor durumdadır, sayın komutanım. Tüm bu sorunların bu ekonomik çerçeve içinde nasıl çözülebileceğini, şahsen bilemiyorum. Ayrıca iç borçlarımız gittikçe artmaktadır. Dış borçlarımızın faizlerini bile ödeyemeyecek durumda olduğumuzu da belirtmek isterim. Terörle mücadele için ekonomiden

ayrılan meblağı tespit etmek bile çok güçtür. Bir adım atmaya çalışıyoruz hemen uluslararası sorunlar devreye girivermektedir."

Koray, Ömer Binbaşı'nın son cümlelerinde gözlerini ona dikmişti. 'Nerden ezberledi bu bunları? Bozuk saat bile günde iki defa doğru zamanı gösterir,' diye geçirdi içinden. Ömer Binbaşı derin bir nefes çekip çok büyük bir açıklamada bulunan bir lider edasıyla sözlerini tamamlayıp Metin Paşa'ya baktı.

"Bence işimiz Kurtuluş Savaşı'ndan bile zordur sayın komutanım."

Masadaki herkes, brifing verir gibi konuşan Ömer Binbaşı'yı dikkatle dinliyordu. Metin Paşa, anlatılanlara hiç tepki vermiyordu. Hemen yanında oturan Koray Binbaşı kısa bir sessizlikten sonra tabağı ile ilgilenmeyi sürdürerek, "Aynı Söylev'in girişini okur gibiydin Ömer," dedi.

"Hani, 'Samsun'a çıktığında ülkedeki manzara' diye başlıyor ya..."

Ömer Binbaşı'nın yüzü bu iltifatla aydınlanmıştı. Ama söz tamamladığında değişti: "Hatırladığım kadarıyla, anlattığın şeylere takılıp karamsarlığa düşenler için Söylev'in sonu hiç de iyi bitmiyor."

Bu cevap Ufuk'un hoşuna gitmişti. 'Vaay, harp çıkıyor,' dedi kendi kendine. Göz ucuyla Metin Paşa'yı kontrol etti. Gözlerini kısmış, ilerdeki bir masaya bakıyordu. Sanki konuşulanlara ilgisiz gibiydi. Gazeteci de Metin Paşa'nın baktığı yere döndüğünde, karşı duvarın önündeki sahnede yerini alan askerleri gördü. Askerler yan yana sıraya dizildiler ve Metin Paşa'ya selam verdiler. O da başıyla selamı aldı. Bir ud, bir keman, bir kanun ve bir saz hafif tonlarda fasıl şarkıları çalmaya başlamıştı. Ufuk, şarabından bir yudum daha alırken Metin Paşa ona döndü: "Eee, sen ne diyorsun?"

Masadaki tek misafir, müzisyen askerlere bakmaya devam ederken söze başladı: "Paşam, Kurtuluş Savaşı'ndan daha kötü durumda olduğumuzu pek sanmıyorum. Ama ben Türkiye'ye ilişkin kesin yargılara dayanan tahminlere pek inanmıyorum. Yani bu milleti çözmek çok zor. İç dinamikleri çok farklı. Tüm dünyanın bitti dediği yerden bir ülke çıkarttı bu insanlar."

"Aslında ben PKK'yı sormuştum. Ama konuyu biraz genişlettik. Mesela, sen sürekli dolaşıp duruyorsun. Az önce Ömer de bahsetti. Avrupa ülkelerinden örgüte çok fazla katılım var."

Gazeteci, masanın ortasındaki tuzluğa uzandı. Bir yandan da sigaraların yarattığı duman bulutu ve müzisyen askerlerin çaldıkları şarkıların ezgisiyle salonda oluşan mistik havayı izliyordu. Garson ikinci kadehini doldururken, dönüp teşekkür etti. "Paşam, Avrupalılar, PKK'yı kastettikleri zaman Kürdistan İşçi Partisi derler. Yani bir siyasi partiyi kastederler. Ama, IRA veya ETA onlar için hiçbir zaman bir parti olmadı. Hep terörist organizasyonlardır. Türkiye Cumhuriyeti nüfus cüzdanına sahip olup PKK adına uyuşturucu kaçakçılığı yapan birini Türk vatandaşı olarak kabul ederler. Tabii, bu çok doğal. Ama, iltica talebinde bulunan bir TC vatandaşını da Kürt veya Türk diye ayırırlar. Kürt olduğunu beyan edenleri kabul ederler. Yani, eğer bir mülteci iseniz, çoğu Avrupa ülkesine göre Kürtsünüzdür. Yok eğer suçlu iseniz Türksünüzdür. Eğer bir IRA veya ETA üyesi iseniz terörist damgası yersiniz. Yok PKK'lıysanız, siyasi bir kimliğiniz vardır. Avrupa kaynaklı tüm haberlerde görürüz biz bunu."

Ömer Binbaşı sürekli Ufuk'un sözlerini ajandasına yazmaya çalışıyordu. Arada sırada bazı cümleleri kaçırdığı yüzünün aldığı garip şekillerden belli oluyordu. Masaya oturduklarından bu yana nadiren konuşan Koray Binbaşı tepkiliydi.

"Daha dün Tayfun'un bir şehidi vardı komutanım. Bu çocuğun kanında bunların da sorumluluğu yok mu? Hem bunların çoğu bizim müttefikimiz değil mi komutanım? Olur mu böyle şey?"

'Şehit' kelimesiyle ortam bir anda değişmişti. Metin Paşa'nın gözleri aniden kısılmış, Ufuk da tabağına bakakalmıştı. Bir an için uzaklaştıkları bütün günün tek gerçek konusunu hatırlamıştı hepsi. Ömer Binbaşı atıldı:

"Evet, sayın komutanım, ben akademideyken NATO üzerine bir araştırma yapmıştım. Müsaadenizle arz edeyim. Öncelikle, bizim müttefiklerimiz; yani NATO çerçevesinde Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Belçika, Hollanda, İngiltere... " Metin Paşa, Ömer Binbaşı'nın lafını kibarca ağzına tıktı.

"NATO nun üyelerini hepimiz biliyoruz Ömer."

Koray Binbaşı, kimsenin bilmediği bir gizemi anlatır gibi konuşan Ömer'i dinlememişti.

"Biz bu ülkelerle antlaşma imzalamadık mı? Birlikte savaşacağız diye... "

Ufuk, yüzü asılmış olan Ömer Binbaşı'ya bakıyordu. Metin Paşa da Koraya dönerek anlatmaya başladı:

"Aslında çok basit, savaşların asıl sebebi bir önceki savaş değil, genelde ondan sonra yapılan antlaşmadır. Bir uluslararası antlaşma, bir sonrakinin imzalandığı tarihe kadar geçerlidir. İlkinden memnun değilsen, gücünü toplar yeni antlaşmanın şartlarını yaratırsın. Bütün savaşlar da işte bu antlaşmalardan dolayı yaşanan huzursuzluklardan çıkıyor. Türkiye'nin bugünkü sorunlarının temelinde de bu var galiba. Batı kendisine dayatılan Lozan'dan memnun değil arkadaşlar."

Garson askerlerden biri eğilip önünde boş duran tabağı aldığı için Metin Paşa sözünü yarıda kesmişti. Asker geri çekilince devam etti:

"Yok eğer Türkiye de memnun değilse, ona göre hazırlık yapar. Ülkeler layık oldukları muameleyi görürler. Eğer layık olmadığırı düşünüyorsan ona göre davranacaksın. Güvenliğini sağlamak için uzağı görmek gerekir ve güvenlik ancak uzaktan ve önceden alınacak tedbirlerle sağlanır. Düşmanı kendi topraklarında kabul edip savaşırsan, kaybetmeye başlarsın."

Gazetecinin gözleri sürekli salondaydı. Ama anlatılanları da can kulağı ile dinliyordu. Hemen söze girdi:

"Biz kaybediyoruz öyleyse."

Şimdilik öyle görünüyor. Ama her şey değişir. Bu işte sabırlı olmak lazım. Senin de söylediğin gibi Türkiye'nin sosyal dinamiklerini çözmek zordur."

Ömer Binbaşı, Metin Paşa'nın sözü biter bitmez atladı: "Sayın komutanım, çok özür dilerim. Burada zat-ı alinizin bir sözünü vurgulamak istiyorum. Ufuk Bey, sayın komutanım sürekli 'bizim yaptığımız teröristle mücadele, terörle mücadele değil' der. Haddim olmayarak, bu görüşün ne kadar doğru olduğunu örneklemek isterim. Örneğin, bu bölgedeki mücadelede ne yazıktır ki, Türk Silahlı Kuvvetleri yalnız bırakılmaktadır.

Yani gazeteci olduğunuz için söylüyorum. Bir gün yazılarınızda kullanırsınız... Pardon, siz hiç not almıyorsunuz!.."

Ufuk, ağzında lokmayla Ömer Binbaşı'nın yüzüne bakakalmıştı.

"Ben beynime yazıyorum."

"İnsan unutur da, yani o yüzden... Neyse, ne diyordum? Örneğin diyordum, doktorları ele alalım. Terör var diye gelmiyorlar. Sonra öğretmenler. Okullar, hastaneler bu yüzden boş. Yani sayın komutanımın söylediği... "

Metin Paşa, sanki Ömer konuşmuyormuş gibi devam etti:

"Sözün özü, her şeyi üzerimize yıktılar. Tribünde oturmuş maçı seyrediyorlar."

Ömer Binbaşı, çatalını masaya fırlatıp kalemine sarıldı, bu cümleyi de not almaya başlarken Ufuk sordu:

"Pardon Paşam hakem kim?"

"Boş ver hakemleri, onlar da sahada ama öyle boş boş bakıyorlar."

"Böyle maç mı olur Paşam?"

"Bunu bana mı soruyorsun?"

"İyi de Paşam, bu maç da bir türlü bitmek bilmiyor."

Metin Paşa'nın yerine bu sefer cevabı Koray Binbaşı vermişti:

"Birileri ısrarla tribünde kalmayı seçtiği sürece de bitmez."

Ufuk, balığının son lokmasını ağzına attıktan sonra, garson tabağını alabilsin diye geriye yaslandı. Asker çekilince Koray'a bakıp konuştu:

"Savaşanlar savaşmayanlardan bir gün mutlaka hesap sorarlar değil mi?"

Metin Paşa, gazeteciye döndü. Bir süre hiç konuşmadan baktıktan sonra sordu:

"Biz kaç yıldır tanışıyoruz Ufuk?"

"Çok uzun zamandır Paşam."

"Herhalde yine eski günlere döneceğiz bu gece de, var mısın sabaha kadar?"

"Yok Paşam, öyle iki kadeh şarapla olmaz yani. Hem sizinle tartışmam artık. Sonra emredip haklı çıkıyorsunuz."

Garsona misafirin kadehini doldurması için işaret eden Metin Paşa'nın kahkahasına Koray da katılmıştı. Ömer Binbaşı ise her ikisine de bakıp sadece gülümsüyordu. Ufuk, tabağının altındaki beyaz renkli bez peçeteyi düzeltirken sordu:

"Atanmışlar, seçilmişleri çok kolay suçlamıyor mu Paşam?"

"Sen durmayacaksın anlaşılan... İyi de, atanmışların vereceği tek hesap maaşını aldıkları millet ama... Seçilmişlerin başka kaygıları da yok mu?"

Ufuk, kadehini dudaklarına götürürken Metin Paşa devam etti:

"Aslında atanmış, seçilmiş bir şey fark etmiyor. Ülkeleri yüzde beşler yönetir. Bu yüzde beşin kalitesi de toplumun yaşam kalitesini belirliyor. Hepsi bu kadar basit." "Demokrasiye karşı mıyız Paşam?"

"Gazetecilik yapma Ufuk, bunu kast etmediğimi biliyorsun. Ama dur bak sana biraz şeytanın avukatlığını yapayım. Dünyada tarih boyunca çeşitli yönetim şekilleri oldu, değil mi? Teokrasi, aristokrasi, diktatörlük vesaire... Aslında iyi incelediğin zaman, bakıyorsun, bu yönetim şekillerinin tamamı sadece o ülkelerin kendi halklarını ilgilendiriyor. Diğer ülkelerle pek alakası yok. Herkes kendisine çalışıyor yani. Ama bunların hiçbiri bir ülkenin diğerini sömürmesini engellemiyor. İşte burda çok ilginç bir şey var bence. Herhalde tarihin hiçbir döneminde, bir yönetim şekli diğer ülkeleri sömürme amacı uğrunda demokrasi kadar etkili bir şekilde kullanılmadı. Belki din duygusunun dışında demek lazım. Şimdi de demokrasi ve insan hakları kullanılıyor. Hem de en az ortaçağdakiler kadar iğrenç ve aşağılık bir biçimde. Yüzyıllarca süren dünya tarihinin ulaştığı en iyi yönetim şekli acımasızca paçavraya çevrilmiyor mu?"

Ömer Binbaşı, yine kâğıda kaleme sarılmıştı. Metin Paşa'nın söylediklerini atlamamak için masaya doğru eğilmiş, arada sırada yükselen müziğin arasından komutanının sesini duymaya çalışıyordu.

"Paşam, bunlar çok... "

Ufuk da bir şey söyleyecekti ama Ömer Binbaşı fırsat vermedi:

"Haddim olmayarak, çok haklısınız komutanım. İnsan hakları diye geliyorlar ama bizim de haklarımız var değil mi Ufuk Bey?"

Gazeteci, boş gözlerle Ömer Binbaşı'ya bakıyordu. Ömer Binbaşı devam etti: "Örneğin, sayın komutanımın bu konuyla ilgili bir sözüne daha katılmamak mümkün değildir. Komutanım, Tarafsızlık şerefsizliktir,' der."

Koray Binbaşı, dudaklarını ısırarak gülümsemesini saklamaya çalışıyordu. Metin Paşa, gözlerini dikip ona bakınca kendisini toparladı. Masadaki herkese teker teker bakarak konuşmaya başladı.

"Ömer Binbaşım çok haklı komutanım. İnsanoğlu dümdüz olmalı. Ne düşünüyorsa söylemeli. Öyle kıvırıp durmadan... Yerini, duruşunu belli etmeli."

Ufuk, ortamın gerginleştiğini hissetmişti. Metin Paşa ise imalı sözlerden hoşlanmıştı. Ama yine de devam etmesine izin vermedi.

"Eee, demek Tayfun'un karakolunda sana döner yedirmediler ha?"

"Ya Paşam, orda döner yemedim de... Allahınızı severseniz, bu balığı nasıl getirttiniz buraya? Levrek değil mi bu?"

"...şimdi susma zamanı."

7 Mayıs 1993 - 08:30

Askeri cipten önce Tayfun inmişti. Siyah el çantasını askısından omzuna asıp tugay karargâhının merdivenlerinden koşarak çıkmaya başladı. Ali dev cüssesi ile küçük cipin içinden oflaya puflaya kendini dışarı attı. Çantaları da çekiştire çekiştire çıkardı. Cip büyük helikopter pistinin diğer ucundaki açık garaja doğru hareket ederken, demir kapıların önünde duran Tayfun, Ali'ye seslendi:

"Hemen termali muhabere kademeye götür. Sonra da çantaları otobüse yüklersin." "Emredersin komutanım."

"Kantinden yiyecek bir şeyler almayı da unutma."

İkisi de sivil kıyafetler içindeydi. Ali'nin üzerinde uzun kollu eski bir oduncu gömleği, altında ise beli ve paçaları dar, kalça kısmı geniş bir kot pantolon vardı. Tayfun ise siyah renkli boğazlı bir kazak ve kumaş pantolon giymişti. Ali, iki çantayı da vücudunu dengeleyerek iki eline alıp beş otobüsten pistin en önündekine doğru yürümeye başladı. Tayfun, Ali'yi izliyordu. *İnanamıyorum ya. Bu gece evde uyuyacağıma inanamıyorum.* Az *kaldı birtanem.* Az *kaldı...*

Büyük demir kapılardan geçip binanın içindeki merdivenleri de koşarak çıkmaya başladı. Basamaklarda *birine* çarpmak üzereyken aniden geri çekildi.

"Koca binbaşıyı ezeceksin ya!"

Ömer Binbaşı karşısında kıpırdamadan duruyordu. *Bozamazsın bugün benim moralimi.* Bunları düşünürken ağzından başka cümleler döküldü:

"Afedersiniz komutanım. Alışık değiliz böyle merdivenlere de..."

Ömer, başını sağa sola sallayıp aşağıya inerken ekledi Tayfun:

"Komutanım, termal kamerayı getirdim. Muhaberecilere gönderdim. Ankara'dan istediğiniz bir şey var mı?"

Tamamen içten söylemişti. Hiç anlaşamıyorlardı aslında. Tugay komutanının Tayfun'a olan özel ilgisi Ömer'i hep rahatsız etmişti. Tırabzana yaslanıp Tayfun'a döndü:

"Sen hele bir git de... "

Tayfun, Ömer'in imalı ses tonunu fark edebilecek durumda değildi. Aslında o çoktan Ankara'ya varmıştı bile.

"Komutanım, yine de bir şey lazım olursa beni arayın."

"Olur Fatih Sultan Mehmet hazretleri. Ararız..."

Tayfun'un bir anda aklına gelmişti. Önceki gün Metin Paşa ile telsizde tartışırken demek Ömer de yanındaydı. Kahretsin, "Seninle konuşacağız," demişti. Belli ki, Ömer bu olaydan büyük zevk almıştı. *Hele komutanı doldurduysa, işim var şimdi benim... İznimi iptal etmez. Etmemesi lazım. O iş başka bu iş başka. Bu benim hakkım. Sırf bugün gideyim diye üç aydır*

erteliyorum. O da biliyor. Ulan, ne şans ya, tabur komutanı burda olacaktı ki... İyi de bu Fatih hikâyesi neydi? Ne dedi bu herif şimdi?

Uzun koridora çıkıp yürürken, telsizden Metin Paşa'ya söylediği sözleri tekrar etti. Sonra Metin Paşa'nınkileri. Birden aklına geldi. *Tabii ya; babasına mektup yazmıştı Fatih. Varna Savaşı mıydı ya o?.. 'Padişah ben isem, emrediyorum gelip ordunun başına geç; yok sen isen gel ordunun başına geç,' demişti. Hem de daha on iki yaşındayken. Hadi babası çocuktur mocuktur diye affetti belki o zaman. Ya biz şimdi ne yapacağız?*

Bu düşüncelerle, Metin Paşa'nın emir astsubayının koridorun sonundaki kapısına varmıştı. Başını içeri doğru eğdiğinde emir astsubayı ile göz göze geldiler. Kemal Astsubay, aniden ayağa fırlayıp esaslı bir asker selamı verdikten sonra coşkuyla kucaklaştılar.

"Komutanım benim!"

"Adi kaçak, nerdesin sen?"

"Ne kaçağı komutanım, sen attın ya beni buraya."

Kemal Astsubay, Tayfun'un eski personeliydi. Metin Paşa son tayinlerde Kemal'i karargâha aldırmış, emir astsubayı yapmıştı. En az bir aydır görüşemiyorlardı. Kemal, işaret parmağını dudaklarına götürünce ikisi de sesini alçaltttı. Tayfun, gösterilen koltuğa otururken sordu:

"Kim var içerde?"

"Kimse yok komutanım. Az önce Ömer Binbaşım çıktı. Ona kızdı biraz. Biliyorsun işte... "

"Az önce merdivende çiğniyordum. Kim bilir ne oldu yine?"

Kemal, masanın arkasındaki bir düğmeğe basarken devam etti:

"Boş verin komutanım, siz nasılsınız? Ya, başınız sağ olsun. Son çatışmayı telsizden takip ettik. Çok üzüldüm."

"Sağ ol Kemal'cim. Toparlandık ama... "

"Siz de iyi sıyırmışsınız yine."

"Bir gün bir yerde sıyıramayacağım ama bilmiyorum artık... Kötü yakaladılar. Serkinat Tepe'deki gibiydi. Beraberdik hatırlıyor musun?"

"Unutur muyum komutanım? Sizin haberci kurtardıydı ikimizi."

"Yine Ali çıkardı beni!.."

Elinde tepsiyle içeri giren asker çayları koyarken hemen arkasından Ali kapıda gözükmüştü.

"Komutanım, kademede termale baktılar. Akşama kadar tamir etmeye çalışacağız, dediler. Ama parça lazım olabilirmiş."

"Yapma ya... "

Kemal Astsubay meraklı gözlerle sordu:

"Ne oldu komutanım?"

"Termal kamera bozuldu Kemal."

"Ben takip ederim komutanım, merak etmeyin siz."

"İyi olur Kemal, kademedekiler sallamasın işi. Bizim her şeyimiz oldu şu alet." "İçiniz rahat olsun komutanım." Ali, hâlâ kapıda duruyordu.

"Ben çantaları koydum komutanım. Salman bal getirmiş. Onu da bagaja yerleştirdim."

"Tamam aslanım. Sen çay ocağında bekle beni."

Ali, selamını verip çıkarken Tayfun'la Kemal birbirlerine baktılar. Kemal sırtını yasladı.

"Şunun gibi üç askerim olsun, çatışmada taşı yastık edip uyurum komutanım." Tayfun, bardağındaki şekeri karıştırırken cevap verdi:

"Her zaman gelmiyor böylesi. Ben doğuma gideceğim diye iznimi erteledim. 'Siz yokken durmam burda' dedi, o da gitmedi. Haftaya da düğünü var çocuğun. Bakalım, bir günlüğüne ben de uğrayacağım galiba."

"Yengenin durumu nasıl komutanım?"

Çayından bir yudum aldıktan sonra cevap verdi:

"İyi Allaha şükür. Biliyorsun işte, kaç aydır yatıyor. 'Sokağa çıkmayı özledim,' deyip duruyor. Yazık kadıncağıza, tek başına atlattı hepsini. Neyse, az kaldı işte."

"İsmine karar verdin mi komutanım?"

"Hele bir doğsun da. Kafamda bir şey var ama şimdiden pek dillendirmek istemiyorum. Kemalcim, şimdi komutan lafa tutar, yola geç çıkarız. Ben içeri gireyim izninle."

Tayfun yarısını içtiği çay bardağını sehpanın üzerine bırakırken Kemal de ayağa kalkmıştı.

"Ne demek komutanım!"

Tayfun, Kemal'e doğru eğilip fısıldadı:

"Çok mu sinirli? Telsizle atıştık ya... "

"Yok komutanım, bakmayın siz. Başkaları delirtiyor onu."

Tayfun, kapının önüne gelip elindeki çantayı koltuğun yanındaki sehpaya bıraktı. Kapının yanındaki boy aynasına bakıp kazağını düzeltti.

"Bizim izin kâğıtlarımızı imzaladı mı?"

"Komutanım, sabah imzaya çıkardı personel subayı. Hâlâ komutanda."

Elleriyle saçlarını düzeltti. Kapıyı iki kez tıklatıp yavaşça açtı. Sessizce içeri süzüldü. Kapattıktan sonra sertçe başını öne eğip selam verdi.

"Yüzbaşı Tayfun."

Metin Paşa, masasının üstündeki bir evrakı inceliyordu. Başını kaldırmadan sertçe cevap verdi:

"Otur Tayfun... "

Şimdi ayvayı yedik. Dilini kopartayım senin Tayfun, dilini. Allah kahretsin seni oğlum! Komutanının masasının hemen önündeki iki koltuktan en yakın olanına oturmuştu. Sırtının terlediğini hissetti. Göz ucuyla baktığında Metin Paşa'nın yakın gözlüklerinin üzerindeki kaşlarının iyice çatıldığını görüyordu. Sessizliği bozan tugay komutanı oldu:

"Tekrar başın sağ olsun. Bölüğün morali nasıl?"

"Daha iyiyiz komutanım."

"İyi... "

Tayfun'un gözleri masanın üzerindeki kalem takımına ilişti. Bir süngü ve bir top maketinin arasında sıra sıra duran renkli kalemlere. *Eğer kızarsa, 'Daha fazla şehit verirdik' diyeceğim. 'Ama özür dilerim, telsizle böyle konuşmamam lazımdı,' diyeceğim. Temizle pisliğini işte, salak herif!*

"Doğum ne zamandı?"

"Yarın sabah erkenden alacaklar komutanım. Sezaryen olacağı için..."

Metin Paşa hiç tepki vermedi. Aslında Tayfun'un tüm sıkıntısını biliyordu. Şebnem'i de tanıyordu. Tedavi için doktor bulan da, karısını sürekli evine gönderen de oydu. "Benim ilk torunum olacak," diyen Metin Paşa'ydı. Ama şimdi, doğum bu kadar yaklaşmışken ve Tayfun doğum için izne giderken, bu ilgisizliğinin nedeni neydi? *Ulan, gerçekten kızmış bana ya? Oğlum, dürüstçe konuş. Sen aç konuyu. Özür dilememi bekliyor işte.*

"Komutanım!"

"Ne var?"

"Komutanım, telsizde... Yanlış yaptım komutanım."

Metin Paşa'nın başı hâlâ önündeydi. İçeri girdiğinden beri Tayfun'a hiç bakmamıştı. Yine elindeki kâğıda bakmayı sürdürerek sordu:

"Ne telsizi?"

"O gün komutanım. Köyden çıkarken. Telsizde emir vermiştiniz."

Metin Paşa başını kaldırıp bakınca sustu. Tayfun'un ne söylediğini anlamamıştı. Tekrar başını önüne eğip masasının kenarındaki dosyayı açtı. İçinden bir kâğıt çıkarıp önüne koydu. Tayfun, bulunduğu yerden bu kâğıdın bir izin kâğıdı olduğunu görebiliyordu. Kalemlikteki siyah mürekkepli dolmakalemle bir yerini imzaladıktan sonra eline aldı. *İmzaladı işte...* Ardından bir başka kâğıdı daha eline alıp izin kâğıdının altına koydu. Tayfun'a uzatırken gözlüğünü çıkarttı.

"İzin kâğıdını imzaladım oğlum. Ama, bir şey var... "

Tayfun masaya doğru eğilip kâğıtları aldı. Önce izin kâğıdına baktı. Sonra altındaki kırmızı GİZLİ damgalı, 'istihbarat Durum Raporu' başlıklı ince kâğıdı izin kâğıdının üstüne çıkarıp okumaya başladı:

"...son alınan duyumlarda..."

"...PKK terör örgütünün üç ayrı grubuna mensup..."

"...yaklaşık üç yüz kişinin..." "...istikametinden hareketle..."

"...ağır silahlar ve..."

"...karakolu imha etmek ve silah ile cephaneyi gasp etmek amacıyla..."

"...civar köylerden temin edecekleri katırları da kullanarak..."

"...bu gece yarısını müteakip..."

"...güvenilir iki ayrı kaynaktan teyitli olup..."

Oda Tayfun'un etrafında dönmeye başladı. Elindeki ince kâğıt titrerken izin kâğıdı yere düştü. Sağ eliyle kaşına bastırıyordu. Bir anda gözlerinin, kirpiklerinin arasında iyice küçüldüğünü hissetti. Mürekkebi azalmış bir yazıcıdan çıkan silik siyah renkli yazıları tekrar tekrar başa dönüp okuyordu. Metin Paşa'ya bakmak istemiyordu. Kağıdı sağ eline aldı. Sol eliyle de kaşını tuttu. Sonra birden ayağa kalktı. Metin Paşa'ya hiç bakmadan, masanın üzerindeki süngü maketine bakarak, kesik kesik konuşmaya başladı:

"Komutanım... Bunlar her zaman gelir... Hem bölükte bir sürü subay astsubay var... Hepsi canavar gibi... Biz... Biliyorsunuz komutanım... Yıllardır bebek için... Doğum çok riskli, biliyorsunuz... Şebnem'i bir daha göremeyebilirim..."

Tayfun geriye doğru iki adım attı. Göz göze geldiler. Metin Paşa da ayağa kalkmıştı. Elindeki gözlüğünü masanın üzerine bıraktı.

"Sana bırakıyorum Tayfun. Sen bilirsin. Kararını ver."

"Doğuma girmek için izin bile aldım doktorlardan. Bugün gidemezsem...

Komutanım yetişemem..."

Tayfun, başını yavaşça öne eğip selam verdi. Sol tarafından geri döndü. Kapıyı açarken, tekrar döndü.

"Komutanım ben Ankara'ya gidiyorum."

Dışarı çıkıp kapının kolunu yavaşça çekerken, kapının aralığından Metin Paşa'nın hareketsiz, üzgün yüzünü gördü son kez. Başını çevirince Kemal'in gülümseyen yüzüyle karşılaştı. Kemal, Tayfun'un hali karşısında birden değişmişti.

"Ne oldu komutanım? Komutanım, oturun şöyle. Oğlum, asker!"

Tayfun duymuyordu. Ali'nin kapıda belirmesiyle sehpanın üzerindeki çantasını alıp kendini dışarı attı.

"Ben gidiyorum Kemal. Ben gidiyorum... "

Hızlı ama titreyen adımlarla yürümeye başladı. Başını eğip komutanının yüzünü görmeye çalışan Ali de onu takip ediyordu. Birlikte koşar adımlarla merdivenlerden aşağı indiler. Ömer Binbaşı, az önce karşılaştıkları yerde yine karşısına çıkmıştı. Tayfun'un yüzünden olanları anlamıştı. Zaten ondan az önce Metin Paşa'ya gidip son gelen istihbarat evrakını bırakan da oydu.

"Ben sana demiştim. Neyse, haftaya gidersin."

Tayfun başını yerden kaldırıp Ömer'e baktı. Ömer gözlerine dikilen gözlere daha fazla bakamayınca hiç sesini çıkarmadan merdiveni çıkmaya devam etti. Tayfun'la Ali de giriş katına ulaşmışlardı. Binadan çıkmadan önce durdular. Tayfun açık duran büyük kapıdan görünen helikopter pistindeki otobüslere bakıyordu. Sivil kıyafetler içindeki askerler otobüsün bagajlarına çantalarını yerleştiriyordu. Aralarında onları uğurlamaya gelen üniformalı arkadaşları da vardı. Tayfun, kapıyı geçip merdivenlerin başına geldi. Sağdaki beton duvarın üzerine oturur gibi yaslandı. Şoförlerden birinin en öndeki otobüsün kapısını açıp bindiğini gördü. Motorun gürültüsü büyük pistte dalga dalga yayılıyordu. Diğer otobüsler de çalışır durumdaydı. Sivil kıyafetli askerler geride bıraktıkları arkadaşları ile vedalaşıp yavaş yavaş yerlerini almaya başlamışlardı. Başını kaldırıp Ali'ye baktı. Her zamanki gibi her şeyden habersiz, sadece komutanının ağzından çıkacak emirleri bekliyordu. Ama, gözleri soru işaretleri ile doluydu.

İkisi de demir kapının ardından yanlarına kadar gelen gazeteciyi fark etmemişti. Daha yeni uyandığı, şiş gözlerinden belliydi. O da Tayfun ve Ali gibi bir süre otobüslere baktıktan sonra seslendi:

"Tayfun Yüzbaşım, gidiyorsun ha?"

Tayfun, sesi duymuş, sahibini tanımış ama dönüp bakmak istememişti. Ufuk bir yanıt alamayınca gözlerini Ali'ye çevirdi. O da hiç oralı olmadı. Eğilip Tayfun'un yüzüne tekrar baktı. Bir şeylerin ters gittiğini anlamıştı.

"Yüzbaşım iyi misin?"

Tayfun yine piste dönük konuşuyordu:

"Bu gece... Üç yüz kişi gelecekmiş..."

Ufuk Tayfun'a biraz daha yaklaştı. Hissettirmeden Tayfun'un mimiklerini inceliyordu.

"Karakolumu basacaklar. Benim karakolumu basacaklar Ufuk."

Kaşları çatılmıştı. Bir şey söylemek istedi ama bulamadı. "Emin misin?" diyecekti, vazgeçti. *Sus oğlum, işte şimdi susma zamanı.* Otobüslere bakıyordu. Pistte sivil kıyafetli kimse kalmamıştı. Bir astsubay, en öndeki otobüsün şoförüne doğru uzanmış bir şeyler söylüyordu. Tayfun'a biraz daha yanaştı.

"N'apıcaksın?"

Otobüslerden birinin gür korna sesiyle irkilince, Tayfun birden ayağa kalktı. Geri döndüğünde, Ufuk Tayfun'un kaşının yine kendiliğinden kasıldığını fark etti. Ama bu kez gizlemeye çalışmıyordu.

"Ne mi yapıcam?"

El çantasını hızlı bir hareketle omzuna astı. Başını kaldırıp gökyüzüne baktı ve Ali'ye seslendi:

"Hadi aslanım, evimize gidelim."

Koşar adımlarla, birliğin dış nizamiyesine doğru yavaş yavaş hareket eden ilk otobüse ilerlerken gazeteci arkalarından bakıyordu. Tepelerden süzülmeye başlayan günün ilk ışıkları gözlerini alıyordu. Göğüs cebindeki güneş gözlüğünü çıkarıp itinayla taktı. Birliğin nizamiyesinden çıkan otobüsleri, onlara el sallayan, aşağıdaki ve otobüsteki askerleri izledi. Ufuk kendi kendine mırıldandı:

"Ne boktan iş be... "

"Ne farkı vardır ki?"

7 Mayıs 1993 - 12:00

"Peki abi, ben de bir şey soracağım. O dediğin gaste neymiş?"

"Ne gastesi?"

"Hani dün polislere didiydin."

Ufuk gülümsedi. Elindeki taze ekmekten bir parçayı ağzına attıktan sonra cevap verdi:

"Japon gastesi oğlum o."

"Sen orda mı çalışiyin?"

"Yok be abicim. Ne alakası var?"

Ufuk'un sırıtışını görünce Salman da gülümsemişti. Hoşuna gitmişti. Çatalını yer sofrasındaki alüminyum sininin üzerine bırakıp dün yaşadıkları o anı tekrar zihninde canlandırınca keyfi daha da artmıştı. Gazeteci, yer sofrasında oturmayı bir türlü beceremiyordu. Sonunda sağ dizini sininin altına doğru kırıp sol dizini de dışarı doğru uzattı. Sofradaki yağlı et yemeğinden çok ekmekle idare ediyor, arada sırada da ekmeğini tabağın kenarından yemeğin suyuna bandırıyordu. Aslında, sabahtan bu yana hiçbir şey yemediği için karnı iyice acıkmıştı. Salman da aynı durumda olmalı ki, misafirinin yer gibi yaptığını dahi fark etmiyor, kaşığını doldurduğu gibi ağzına götürüyordu. Ufuk başını kaldırıp odanın içini incelemeye başladı. Duvardaki resmi görünce Salman'a bakıp süzdükten sonra, "O hangisi?" diye sordu.

Salman, gazetecinin başıyla gösterdiği resme dönmeden cevap verdi:

"Nizam Abimdir."

"Çok mu özlüyorsun?"

Ufuk'un pat diye soruvermesi... Hele duygusuzca... Belki de Salman'a öyle gelmişti. Ağzındaki lokmayı bir türlü yutamadığmı fark etti. *Ne biçim adamsın sen be?* Başını kaldırıp baktı. Yüzü ifadesizdi. *Ben şimdi sana nasıl diyeyim 'babasızlık çekeydim de, abisizlik çekmeyeydim' diye. Sen anlar mısın ki?* Başını önüne eğip soruya soruyla karşılık verdi:

"Senin ölmüş bir yakının vardır?"

Salman, 'Niye ölmüş dedim ki?' diye kendi kendine sorarken, Ufuk duvara çarpmıştı. Salman onun gözbebeklerinin büyüdüğünü fark edemezdi. *Ne diyeyim oğlum sana? 'Babamı gözümün önünde vurdular. Hırıltılar içinde can verdiğini izledim. Ben babasız büyüdüm' mü diyeyim?* Sininin altındaki sofra bezini dizinin üstüne doğru çekti.

"Yok, bizim İstanbul'da kimse ölmez."

Nizam'ı düşünen Salman, misafirinin dediğini duymamıştı.

"Nizam Abim, babam gibiydi abi. Her şeyi ondan öğrenmişim. Beni o büyütmüştür... Davar gütmeyi, bakkalda kazık yememeyi hep o anlatmıştır. Beni o okutmiştir. Okulda da hep korimiştir... Bana hikâyeler anlatiydi Nizam abim... Ama ben biliyem, hayattadir ve dönecaktir."

Salman, içeri Meryem'in girmesiyle sözünü bıçak gibi kesti. Ufuk, Salman'ın abisine olan hayranlığını izliyordu... Meryem başörtüsünün ucuyla ağzını örtmüş, sadece gözlerini açıkta bırakmıştı. Gazeteci, her ikisini de süzdü. Uzun kirpiklerinin arasından zeytin karası gözlerini bir an için gördü.

Duru beyaz yüzü, düzgün bir burnu ve al yanakları vardı Meryem'in. Salman arkasını dönmeden sordu:

"Babam gaveye ne zaman gitmiştir?"

"Bir saat olmiştir."

İkisi de birbirlerine bakmadan konuşmuşlardı. Meryem, başı önünde küçük saç sobanın yanına bir tencere bırakıp yine aynı hızla dışarı çıkarken, Ufuk odadaki elektriği hissetmişti.

"Aradın mı abini?"

Cevap alamamıştı. Salman başka bir yerdeydi. Elindeki kaşığı ile ortadaki yemek kâsesinin içindeki et parçalarıyla oynuyordu.

"Aloo? Hemşerim burda mısın?"

Salman başını kaldırıp baktığında, gözlerinin çakmak çakmak olduğunu fark etmişti. "Nizam abini diyorum. Hiç aradın mı?"

"Çok denemişem abi. Ama haber alamamışam. Pekeke çok sıkıdır."

Sorduğu sorudan ve Salman'ın verdiği sessiz cevaptan çok Meryem'in odaya girip çıkmasıyla Salman'ın yüzünde oluşan değişikliği düşünüyordu. Yerdeki su dolu plastik sürahiye uzanıp bardağını doldurdu. Yarısını içtikten sonra bu kez küçük bir ekmek parçasını parmakları arasında ufalayan Salman'a baktı.

"Yengen miydi?"

"He abi."

"O da bekliyor ha? Kolay değil tabii. Dört yıl olmuş."

"Herkes beklemekten vazgeçmiştir abi. Bir ben..."

Kapı kolunun oynamasıyla Salman yine susmuştu. Meryem doğruca sobanın yanına gidip önünde çömeldi. Eline aldığı maşayla, külleri alttaki tablaya döküp içine küçük odun parçalan atmaya başladı. Sırtları birbirine dönük şekilde yan yana duruyorlardı. Ufuk, çatalının ucuna bir ekmek saplayıp yemeğin suyuna bandırdı. Ağzına götürmeden önce sordu:

"Niye sen de gitmedin?"

Salman konuşmak istemiyordu. Sessizlik uzayınca başını kaldırıp misafirine baktı. "Abim iki bebesi ile bu kadını bana bırakmıştır. Ben de gitmemişem."

Sonra başını sol tarafına doğru çevirip omzunun üstünden Meryem'e baktı ve önüne eğdi.

"Gidememişem... "

Ufuk Salman'ın yüzünün kızarmasından zor durumda kaldığını anlamıştı. Ama onu en çok cezbeden de böyle anlar değil miydi. *İşte şimdi yakaladım oğlum.*

"Gitmedin mi, gidemedin mi?"

"Ne farkı var ki abi?"

Salman, içinde bulunduğu şartları mı, yoksa bir tutkusunu mu açığa vurmuştu? Ya da gidilecek yere inanmadığını mı kastetmişti? Anlayamamıştı. *Neler oluyor oğlum bu evde? Abisinden umudunu*

kesmemiş bir oğlana emanet, kocasından umudunu kesmiş bir kız. Yok öyle... Kaçmak yok. Konuş bakayım sen daha...

"E böyle nereye kadar? Senin kendine de bakman lazım yani. Bak yaşın gelmiş. Buralarda geç bile kalmışsın. Yakında evlenip yani... "

Salman da, Meryem de dönüvermişti. Öylece duruyorlardı. Ufuk ise göz ucuyla her ikisinin de tepkilerini yokluyordu. Salman, kaşığını tepsinin üzerine bırakıp sofra bezini sıyırdı, dizlerini yavaşça geri çekti.

"Abi, çay içiysen?"

Bu soruya ilk tepki veren, Meryem oldu. Hızla odadan çıkıp kapıyı yavaşça kapadı. Gazeteci ise fıldır fıldır dönen gözleri ile Salman ve Meryem'in beden dillerini okumaya çalışıyordu. Salman, geriye doğru uzanıp sedirin üzerindeki ceketinin cebinden sigarasını çıkarttı. Bir tane de Ufuk'a uzattı. Eliyle 'hayır' yanıtını alınca, kendisi bir tane yaktı. İlk nefesinden sonra yine başını önüne eğdi.

"Abi, bazen yaşamak ölmekten daha beterdir diye düşüniydim. Eskiden yani... Fekat şimdi hep öyle düşüniyim... "

Avcunun içi gibi biliyordu'

7 Mayıs 1993 - 17:05

Suyu geçiyorlardı. Yaz aylarının kuru dere yatağı, şimdi bu daracık vadi tabanında büyük bir uğultu yaratıyordu. Yüz metre kadar ilerde tahta köprü olmasına rağmen, dizlerine kadar ıslanmak pahasına yavaş yavaş suyun içinde yürüyorlardı. Çünkü kavak ağaçlarının birbiriyle bağlanmasıyla yapılmış derme çatma köprü, karakolun üstündeki asker mevzisinden rahatlıkla görülebiliyordu. Hiçbiri konuşmuyordu. Sadece çok derinden telsiz sesleri geliyordu. Sudan çıkıp toprağa ayak basan, önündekini takip edip bodur meşeliğin içine dalıyordu.

Çoğu kaleşnikof taşıyordu. Bazıları da kanas. Sadece birinde Amerikan yapımı M-16 vardı. Meraklı gözlerle etrafını seyreden M-16'lı suyun başına geldiğinde durdu, kenara çekilip peşinden gelenlere yol açtı. Başını kaldırıp kararmak üzere olan gökyüzüne baktı. Sonra dönüp vadinin ucundaki bir noktayı uzun uzun inceledi. Buraları avcunun içi gibi biliyordu. Son bir

ayını da sürekli bu tepelerde geçirmişti. Sonra suyun aktığı yöne döndü. Karanlık çökmüş dere yatağının bir başka köşesine baktı. Köprüyü görmeye çalıştı ama başaramayınca derince bir nefes aldı. Sırt çantasını yere koyup içini karıştırmaya başladı. Sıradan ayrılan birkaç kişi daha yanında durmuş, onlar da sırt çantalarını açmışlardı. Çantalardan kalın naylonları çekerek çıkardılar. Açarak derenin suyuna yaydılar. Bir yüzünü iyice ıslatıp gelişigüzel topladılar. Bir elleriyle sırt çantalarını omuzlarına asıp diğer ellerine de naylonları aldılar. M-16'lı kendi grubunun son adamının ardından suya ilk adımını attı. Hemen arkasından yürüyen kadın, onunla göz göze gelince, sıraya girmesini beklemişti. Elindeki telsizden gelen askerlerin konuşmalarına kulak kabarttı.

"Kaya 25, Kaya 33." "Devam et Kaya 33."

"Kaya 3 soruyor. Telefon hatları faal mi?"

"Hayır, gayri faal Kaya 33."

"Düzelince haber verecekmişsin."

"Anlaşıldı."

Dereyi geçince tekrar durdu. Ayağındaki mekap ayakkabıların içi suyla dolmuştu. Öndekiler durunca, yine sıranın yanına çıktı. Ayakkabılarını hızla çıkardı. İçindeki suyu boşaltıp tekrar ayağına geçirdi. Yürümeye başladığında yine telsizden askerlerin sesleri duyuldu.

"Zirve 14, Kaya 1."

"Kaya 1, Zirve 14. Dinliyorum komutanım."

"Ne durumda?"

"Aynı komutanım. Dünkü gibi."

"O zaman sen de dünkü gibi yapacaksın. Anladın mı ne demek istediğimi?" "Anladım komutanım."

"Sana gönderdiğimi idareli kullanacaksın."

"Doğrudur komutanım."

"İzlileri de tek tek kontrol edin. Bazılarında eksik olabilir."

"Anlaşıldı komutanım."

"Bana bak, gözünüzü dört açın."

"Merak etmeyin komutanım."

Meşe yaprakları yüzüne çarpıyordu. Telsizin sesini biraz daha kısıp dallara çarpmamak için eğilerek yürümeye devam etti. Grup yavaşlamıştı. Bir süre sonra tamamen durdular. Önden gelen haberle, hepsi çöktüler. O ayakta kaldı, bir-iki adım öne gidip sıranın baş tarafını görmeye çalıştı. Sırt çantalarını indirip önlerine koydular. Naylonları da yanlarına... İçlerinden ikisi sırt çantalarındaki el bombalarını diğerlerine dağıtmaya başlamıştı.

"Çaresizliğin resmi bu mu?"

7 Mayıs 1993 - 17:10

"Kaymakama gitsene. Bak herkes çalışkan falan diyor."

"İyidir hoştur lakin gençtir. Anlamiy buraları Ufuk abi."

Salman, onun için ayaküstü çözüm yolu önermesine gülümsedi.

"Boş ver abi sen. Alışmışık böyle biz ne zamandır."

Evin tahta kapısının önündeki basamaklarda duruyorlardı. Ufuk, çantasını omzuna asmıştı. Başını kaldırıp toprak damların üzerinden gökyüzünün kızıllığına baktı. "Abi, emin misan, seninle geliyim mi tugaya kadar?"

Bu soruya hiç cevap vermedi.

"Bak ev numaramı da yazdım. Arada sırada laflarız tamam mı?"

Salman, az önce aldığı kartvizite baktı.

"Abi sağ olasan. Ararım."

Gazeteci çantasını düzeltip Salman'a elini uzattı. Bir süre öylece kaldılar. Salman, Ufuk'un bakışlarını gözlerine dikmesinden utanmıştı. Gülümseyip gözlerini kaçırdı. Sonra da elini. Sağ eliyle Salman'ın sol omzunu sıvazladıktan sonra vedalaştılar. "Hadi bakalım, kendine dikkat et."

Basamaklardan aşağıya indi. Salman'ın evinin duvarına iyice yanaşmış kamyonete baktı. Sonra birkaç metre yürüyüp birden geri döndü.

"Salman!"

"Buyir abi?"

"Bir fotoğrafını çekeyim mi?"

Salman gülümseyince beyaz yüzündeki gamzeleri ortaya çıkıvermişti. Omzunu silkerek 'sen bilirsin' der gibi yaptı. Ufuk çantasını alelacele açıp fotoğraf makinesini çıkarttı. Salman da bu sırada merdivenden iki basamak inmişti. Objektiften bakarken bir anda Meryem'in kapıda, Salman'ın arkasında belirdiğini gördü. Salman önde, Meryem hemen onun arkasında bir kare fotoğraf çekti. Uzun süredir çektiği ilk fotoğraftı bu. Makineyi çantasına koymadan geriye dönüp yürümeye başladı. *Çaresizliğin resmi bu mu oğlum?* Kendi sorusuna cevap veremedi. Ahırın önüne geldiğinde, ciğerleri sökülecekmiş gibi öksüren yaşlı bir adam dik dik bakarak yanından geçti. Adımlarını yavaşlattı. Sonra durup yavaş yavaş fotoğraf makinesini çantasına yerleştirdi. Yaşlı adamın öksürükleri Salman'ın kapısının önünde devam ediyordu. Geri döndüğünde, Salman'ın evin önündeki kırmızı kamyonetin yanına kadar geldiğini, yaşlı adamın ise basamakları çıktığını gördü. Adam eve girmek üzereyken durup öksürüklerinin arasında Salman'a seslendi.

"Kimdir ulan o?"

"Aynı ilkokul çocukları gibi"

7 Mayıs 1993 - 17:20

Hava yeni kararmasına rağmen gece sessizliği tüm vadiyi kaplamıştı. Timden, hatta tüm karakoldan çıt çıkmıyordu. Erdal askerlerini yan yana sıraya dizmiş, tim çavuşuyla birlikte sırayla teçhizatlarını kontrol ediyordu. Önce askerinin önünde duruyor, tüfeğini, palaskasını, cebindeki el bombalarını veya telsizini yokluyordu. Sonra arkasına geçip iki eliyle hızlı hızlı sırt çantasını, matarasını çekiştiriyordu. Tüm malzemenin sallanıp sallanmadığına bakıyordu. Sağ eliyle de sırtına vurunca asker bir adım öne geçiyor, o da hemen yanındakini kontrol etmeye başlıyordu. Son adamını

bitirdikten sonra timinin tam ortasına, birkaç metre önüne çıktı. Tek tek yüzlerini incelemeye başladı. Kimi ürkekti. Kimindeki heyecan her halinden belli oluyordu. Erdal ise tedirgindi ama belli etmemeye çalışıyordu. Kısa bir öksürükle boğazını temizledi:

"Kaldır!.. Kurma kolu çek!.. Bırak!.. Silahlar emniyette mi, bakın bakayım... Evet, hazırız herhalde. Beyler. Şimdi beni iyi dinleyin. Bu gece fazla uzağa çıkmayacağız. Sabaha kadar karakolun civarında dolaşacağız. Kimse ben emir vermeden ateşe başlamayacak. Unutmayın karakoldakilerin hayatı bizim elimizde, biz onlardan daha avantajlı durumda sayılırız. Ona göre davranın. Gece yarısı ay çıkacak... Herhalde bu gece gelecekler... Gazanız mübarek olsun!"

Son sözünü söylerken sesi kısılmıştı. Sustu. Sonra soldan sağa doğru hepsinin yüzüne bakıp yüksek sesle bağırarak sordu:

"Gelecekleri varsa?"

Adamları hep bir ağızdan cevapladılar bu soruyu:

"Görecekleri de var komutanım!"

'Komutanım'ı uzatarak söylemişlerdi. Aynı ilkokul çocukları gibi. Erdal da heyecanlanmıştı. Bir şey daha söyleyecekti ama tereddüt ediyordu. Kararsızdı. Dili ağzının içinde dönüp duruyordu. Sonra cesaretini topladı, göğsünü yukarı doğru çekip derince bir nefes aldıktan sonra haykırdı:

"Hakkınızı helal edin!"

Hepsi, bu kez daha yüksek bir sesle cevap vermişti. Bazıları gırtlağı sökülme pahasına bağırmıştı:

"Helal olsun!"

Bu cevap az öncekilerden daha tok, daha askerce ve daha erkekçeydi. Kiminin başı önüne eğildi. Kimi hâlâ Erdal'ın gözlerinin içine bakıyordu. Timin içinden bir askerin cılız sesi duyuldu:

"Komutanım siz de helal edin."

Erdal, bir süre bekledi. Gözünü helallik isteyen askerine dikip baktı. Sonra dudaklarının arasından kelimeler dökülüverdi:

"Helal olsun... Hepinize helal olsun."

Ortam gergindi. Erdal hemen dağıtmaya karar verdi bu havayı.

"Hadi bakalım çözülün... Yavaş yavaş... Beni çıldırtmayın bu gece olur mu?"

"Gerçekten adam kalmayacak"

7 Mayıs 1993 - 18:00

Karakoldan görünmemek için sırt hattının hemen birkaç metre altından yürüyorlardı. Karanlık olmasına rağmen sağ tarafta, aşağıda kalan düzlükte birkaç kişinin bir katırdan havan namlusunu indirmeye çalıştıkları zor da olsa seçilebiliyordu. Birkaç dakika kadar daha yürüdüler. Patika büyük kayaların arasında kıvrılıp tepenin üstüne doğru devam edince en öndeki M-16'lı, aşağıya doğru, bodur çalıların arasına daldı. Biraz daha ilerleyip sırt hattının zirvesine doğru yaklaştı. Omzundaki sırt çantasını düzeltip eğildi. Sağ elinde M-16'sı, sol elinde ise ıslak naylonu duruyordu. Biraz da böyle yürüdükten sonra, dizlerinin üstüne çöktü. Birkaç metre de böyle ilerledi. Arkasındakiler de aynısını yapıyordu. Karakolun çevre aydınlatmasında kullanılan projektörlerin huzmelerinin sınırı hemen üstlerinden geçiyordu. Sırt üstü uzandı. El kol işaretleri ile peşinden gelenleri çevresine yerleştirdi. Önce sağ göğüs cebindeki el bombasını yokladı, sonra telsizi eline aldı. Saatine bakıp telsizin sesini biraz daha açtı. Hışırtılar arasında karakoldaki askerlerin konuşmalarını dinlemeye başladı.

"Cephaneliğin sorumlusu nerde?"

"Komutanım, Atmaca 3'te o."

"Çabuk değiştirin o adamı. Yanıma gelsin."

"Emredersiniz komutanım."

"Kaya 4'ün orayı da güçlendirin."

"Komutanım, adam kalmadı burda. Hepsini dağıttım yerlere."

"Tamam, sen yine de Kaya 4'ü takviye et."

"Komutanım, nerden alayım?"

"Karargâhtan al. Yoksa gerçekten adam kalmayacak." "Emredersiniz komutanım."

"Acele edin biraz."

"Bir şey yok burda yazacak"

7 Mayıs 1993 - 18:30

"Ben Ufuk."

"Ufuk Bey, siz misiniz? Şükür yani... Ay, ilan vercektik gasteye."

"Hangi gasteye, bizimkine mi?"

"Ay Ufuk Bey, şaka yaptım, şaka."

"Hayır, yani bizimkine vermeyin, ben o paçavrayı okumuyom da."

"Murat Beylen, Salih Bey duymasın vallaaa."

"Semoş, hadi canım Murat'ı bağla sen."

"Bir saniye Ufuk Bey, önce sizi arayanlar var. Suphi Bey diye biri, soyadını vermedi. En az dört-beş kez aradı. Belki altı bile olmuştur. Telefon numarasını da verdi." "Söyle Semoş, yazıyorum."

Telefonun hemen yanına konulmuş kalemle boş bloknota sekreterin okuduğu numarayı yazdı. Bir yandan da telefon kulübesinin dışında sırada bekleyene bakıyordu. Tugayın karargâhında, biri askerlere diğeri de subay

astsubaya tahsis edilmiş sadece iki telefon olduğu için yarım saat kadar sıra beklemişti. Ama kendisinden sonra sadece bir astsubay kalmıştı.

"Yazdım Semoşçum."

"Ha, bir de avukatımız aradı."

"Ne avukatı?"

"Ufuk Bey siz buralara uğramadığınız için unutmuşsunuz anlaşılan. *Ne* avukatı olacak, Korhan Bey, hani gazetemizin avukatı var ya... 'Beni muhakkak bulsun' dedi."

"Tamam Semoş, önce onu bağla o zaman. Sonra ben yine ararım, Murat'la da görüşürüm, oldu mu canım?"

'Canım'ı üzerine basa basa söylemişti.

Haydaa, yine ne oldu ki? Bu adam beni niye arar? Telefonun ahizesini diğer eline alıp sol kulağına yasladı.

"Tamam, bağlıyorum."

"Alooo?"

"İyi günler, Ufuk ben."

"Ufuk kardeşim. Seni arıyoruz."

"Görevdeyim."

"Şu Suphi Bey'le ilgili bir şeyler yazmışsın. Okudum ben."

"Evet?"

"Bu haberi bekletelim Ufuk'çuğum. Ben Murat'ı da aradım."

"Niye aradınız anlamadım?"

"Murat'a söyledim, çek haberi diye. Neyse, şimdilik böyle kalsın."

"Korhan Bey, bundan sonra haberlerimi, yazı işleri yerine size gönderebilir miyim?" "Bak canım kardeşim. Konu öyle değil... Neyse, uzatmayalım. Şimdilik bekletiyoruz. İyi akşamlar."

"Size de..."

Ufuk'un son sözünü beklememişti bile. Telefonu kapatırken elinin titrediğini fark etti. *Yarın dönecem ben oraya, gö'rüşecez.* Ahizeyi yerine bırakırken dışarıda sıra bekleyen astsubayla göz göze geldi. Başıyla selam verip telefonun ahizesini tekrar kaldırdı. Sekreterin verdiği numaraları çevirirken kendi kendine sayıklıyordu.

"Sakin ol Ufuk, sakin ol."

"Aloo?"

"Suphi Bey? İyi akşamlar, ben Ufuk."

"Ufuk Bey, siz misiniz? Gasteci değil mi?"

"Galiba... Buyrun, sizi dinliyorum."

"Bakın Ufuk Bey, sizinle daha önce görüşemedim. Arkadaşlarla şey etmişsiniz."

"Size ulaşamıyoruz ki..."

"Ben çok meşguldüm de. Neyse, bakın şimdi. Şu sizin haber. Bu konu bayatladı. Daha önce de gazetelerde çıktı zaten. İki gazete yayınladı. Tekzip gönderdim. Yayınlamadılar. Önümüzdeki hafta tazminat davası açıyorum. Sizin gazetenizden de aradılar daha önce. Muhabir arkadaşlardan biri yani. Hepsi ile konuştum. Yayınlamaktan vazgeçtiler. Bilemiyorum siz... "

Telefonun kablosu ile oynuyor, bir yandan da konuşmaya dahil olmaya çalışıyordu. "İyi de, benim elimde yeni belgeler var..."

"Tamam. Dediğim gibi, onun modası geçti. Tekzip yazısı da henüz çıkmadı. Bugün, yarın sulh ceza mahkemesine başvuracağım. Artık, takdir sizin. Bilmiyorum ben, avukatınız var ya, Korhan Bey de sizi arayacaktı. Ben Korhan ile görüştüm. Aradı mı sizi?"

Önce Korhan Bey'di. Şimdi Korhan mı oldu? Arkadaşsınız yani, onu mu demek istiyorsun? Görüşmenin uzun süreceğine hükmedip sırtını kulübenin camına yasladı. Gayet lakayt bir sesle konuştu:

"Neyse, görüşürüm ya da görüşmem... "

"Şimdi olayımız şu üstadım. Ben sizle de görüşebilirim. Problem değil. Yani başka ne yapabilirim arkadaşım, yani söyleyin bana. Diyorum yani,

takdir size ait. Ben şimdi Korhan'ı aradım. Esra Hanım da var, sizin avukatınız. Onlar olayı çok iyi biliyorlar. Dedim ya, ben işte dediğim gibi tekzip gönderdim. Ne günü? Ayın üçünde gönderdim. Yok dördünde. Salı günü gönderdim. Daha yayınlanmadı. Biliyorsunuz, siz benden iyi bilirsiniz. Herhalde gazetecilik mezunusunuz. Yazı işleri müdürünün eline geçtiği anda üç gün içinde yayınlamak zorunda. Yayınlamazsa sulh cezaya başvuracağım. Pazartesi günü sulh cezaya." *Ya kardeşim, sıktın ama ya!*

"Sizin başka gazeteye tekzibinizle benim haberimin ne alakası var?"

"Şimdi efendim, savcı takipsizlik verdi. Ama ağır cezada bozuldu. Ağır ceza dedi ki, 'bunlar bir yargılansın, hele bir görelim' dedi. Olay o yani. Üstadım, benim sizden ricam, bu tekzip olayını bekleyin. Yemin ediyorum ki, bak göreceksiniz, dostluğumuz da olur."

Vaaay, ulan bir yemekte işi bağlarım aslında... Gülmeye başlamıştı. Yüzünü dışarı çevirince sıradaki astsubayın meraklı gözlerle kendisini süzdüğünü gördü.

"Rekor tazminat davası açıyorum. Açmazsam yarın, yirmi gün soma 'yazıklar olsun, bana böyle dedin ama açmadın' diyebilirsin."

"Gazetenin avukatını niye aradınız, ben onu merak ettim."

"Şunun için aradım ben üstadım. Şimdi siz yanlış anlamayın. Gazetede yer alan her haberden avukatların haberi, yani böyle bir kişinin şahsi hakları ile ilgili bir şeyde, yarın gazeteye maddi ve manevi tazminat davası açılır."

Adamın telefonda düştüğü durumdan müthiş haz alıyordu. *Ulan işte ben gasteciliğin bu yanını seviyorum be!*

"Gazeteyi düşündüğünüz için yani..."

'Tabii gazeteyi düşündüğüm için! Yani sizden arz ve rica ediyorum. Benim hiç olmazsa tekzibimi bir bekleyin. Bakın Pazartesi günü sulh cezaya başvuruyorum. Göreceksiniz, ben de sizi, hatta siz aynı gruptasınız zaten. Şimdi başka gazetede olsaydınız ben size verirdim şeyini de. Şimdi siz tabii ki şey yapamazsınız. Aynı gazete, aynı grup yani."

Yediğinin artığıyla bir ordu doyar ama sen doymak bilmiyorsun. Helal olsun be sana Suphi. Her yolu deniyorsun. Bakalım hangisi tutacak?

Telefonun kablosunu bırakıp tırnaklarıyla camdaki bir etiketten kalan yapışkanı kazımaya başlamıştı.

"Ben tekzibi gönderdim. Sizden ricam, bunu bekleyin. Çünkü niçin gazete bu kadar tazminat ödesin yani. Sırf bana husumet nedeniyle bu işi yapıyorlar. Korhan Abi de seni arayacak. Korhan Abi, yayınlatmasın diye değil, yanlış anlamayın, bir çevrem bir muhitim var. Beni yıkmayın. Doğru haber neyse onu yazın, ben yazmayın demiyorum. Çok yazık bu haber çıktı, ben kimsenin yüzüne bakamadım. Aklanmak için uğraşıp duruyorum. Bir de bu gazetede çıkarsa, şimdi uğraş dur. Ama kafaya koydum. Tazminat davası açacağım. Lütfen, olay bu şekildedir. Benle uğraşıyorlar, sen olsan kabul eder misin arkadaşım? Durum böyle, yani bilmiyorum. Korhan Abi de sizinle konuşacaktı. Konuşsa da, konuşmasa da önemli değil, yalnız sizden istirhamım, benim tekziplerimi bekleyin, ben size de bilgi vereceğim."

İşte her zamanki gibi bu da kapanışı yalvararak yaptı. Tabii Suphicim, Korhan Bey'in Korhan Abi olmasını da atlamadım bak...

Gazetecinin canı sıkılmıştı. Kaşları çatılmış, yüzünün çizgileri derinleşmişti. Sol eliyle çenesini kaşıyordu.

"Ben sizi dinledim Suphi Bey, iyi akşamlar!"

Telefonu herhangi bir cevap beklemeden kapatmasıyla kulübenin kapısını açması bir olmuştu. Dışarı çıkarken astsubaydan özür diledi.

"Biraz uzattım galiba."

Astsubay, "Sorun değil," diye cevap verip kulübeye girdi. Ufuk yine kapının önünde beklemeye başladı. Buradan koridorun diğer ucundaki yemek salonunu rahatça izleyebiliyordu. Omzuna dokunan bir el, onu daldığı düşüncelerden sıyırdı.

"Ufuk Bey, yemek yediniz mi?"

"Yok, yemedim daha."

"Sayın komutanım odasında yiyecekler bu akşam. Buyurun benim misafirim olun. Sohbet ederiz."

Ömer Binbaşı öne doğru eğilmiş, ağzı kulaklarına varmış ve ellerini pantalona yapıştırmış bir halde konuşuyordu.

"Sağ olun Binbaşım."

"Sizin görüşlerinizden yararlanmak bir zevk benim için. Mesela, bu konjonktürde Irak'ın ve Ortadoğu'nun geleceği hakkındaki düşüncelerinizi heyecanla merak ediyorum. Benim bazı öngörülerim var da... "

Ufuk, sırıtmaya başlamıştı. Beklemeden yapıştırdı.

"Astsubay arkadaşlara söz verdim, beni bekliyorlar... E, siz de katılmaz mısınız bize?"

Ömer Binbaşı'nın yüzü, gazetecinin telefonla konuşan Astsubayı göstermesiyle bir anda değişmişti. Önce ne diyeceğini bilemedi. Salona baktı. Sonra tekrar döndü.

"Şey, aslında ben hemen yiyip çıkacağım. Sayın komutanım çağırabilirler. İnşallah yarın, Ufuk Bey..."

"Size afiyet olsun o zaman."

Ömer Binbaşı nizami bir dönüşün ardından koridorda yürümeye başladığında, telefon kulübesindeki astsubay da çıkıyordu. Ufuk geri çekilip yol verirken kibarca sordu:

"Ya, çok afedersin, yemekte misafir kabul eder misin?"

"Ne demek? Adana yer misiniz?"

"Acılı olsun. Beş dakika sonra masadayım. Ama hesabı ben ödeyeceğim, anlaştık mı?"

Astsubay, 'olmaz' anlamında kaşlarını kaldırıp salona doğru giderken Ufuk tekrar kulübeye girdi. Hemen ahizeyi kaldırıp gazetenin numarasını çevirdi.

"Alooo?"

"Semoş, Murat'ı bağla bana."

"Ay Ufuk Bey, bir günde ikinci kez sesinizi duymak ne hoş!"

"Semoş, bana şu Murat'ı... "

Sekreter hiç cevap vermeden telefonu bağlamıştı. *Suphi'nin paçası tutuştu tabii. Haberi de çekivermiş adiler hemen. Orda olsaydım, paçanız yemezdi.* Karşıdaki hemen söze girdi: "Ufuk, kardeşim nerdesin sen ya? Hani arıycaktın?"

"Murat nasılsın? İyi misin?"

"Bırak şimdi laf kalabalığını. Ben senin yüzünden fırça yemek zorunda mıyım ya?" "Sağ ol Muratçığım, ben de iyiyim?"

"Ben sana dedim oğlum. Salih delirdi işte. Bir de abuk sabuk haberler bırakıp çekip gidiyorsun, sonra pisliğini ben temizliyorum."

Gazeteci, yazı işleri müdürünün bu kez gerçekten sinirlendiğini, fark etmişti. Bu yüzden alttan almaya devam etti:

"Muratçım, anlat canım, seni dinliyorum?"

"Of Ufuk ya, ne bela adamsın be!"

Herhangi bir cevap alamayınca devam etti:

"Bak kardeşim, Şırnak'ta dün çatışma vardı. Tabii senin haberin var mı, Allah bilir? Ordan manşetlik malzeme gönderdiler oğlum... Hakkâri'den de bir şehit gelmiş dün. Sen Hakkâri'de değil misin? Sen ne yapıyon orda? Fotoğraf motoğraf çek, iki konuş birileriyle. Şöyle ele gelir bir şeyler göndersene ya!"

"Bir şey yok burda yazacak."

"Dön o zaman kardeşim. Hani yazı dizisi falan yapacaktın?"

"Tamam Murat, daralttın haa... Zaten yarın dönüyorum. Gelince bir şeyler yazarım." "Ufuk, Allah canımı alsın benden bu kadar. Elin boş gelirsen Salih Bey'e sen gidersin."

"Anladık, ben giderim.

"Bana bak, kapatma, dur bir dakka. İki gündür Suphi seni arıyor. Avukatı da devreye sokmuşlar. Şu ihaleyle ilgili haber yüzünden başımız belaya girecek Ufuk. Bu yüzden çektik haberi. İkisini de ara, bana da haber ver. Anladın mı?"

"Anladım canım, çok iyi anladım. Hangisini önce arayayım? Ne dersin müdürüm?" "Cehennemi ara önce Ufuk, cehennemi!"

Gülmeye başlamıştı. Her zamanki gibi sırıtırken gözleri de birden parladı.

"Bana bak Murat, senin yerine Korhan Bey'i getireceklermiş yazı işlerinin başına duydun mu?"

"Saçmalama lan, ne anlar o haberden?"

"Valla bilmem, bana öyle dediler."

"Ciddi misin oğlum sen?"

"Bak şimdiden haberleri vermeye başlamışlar bile. Tabii, yakışır da avukatıma. Biraz yaşlı maşlı ama idare eder artık. E, sen ne yapacan o zaman?"

"Ben konuşurum oğlum Salih'le."

Murat işletildiğini ve Ufuk'un imalarını biraz geç anlamıştı. Sessizlikten sonra patladı:

"Sen var ya, hiçbir şeyden anlamıyorsun oğlum."

"Murat kaçta kaldık biz?"

"Ne diyon oğlum? Ne kaçı?"

"Yirmi birde galiba. Dur sana şu müdür fıkrasını yirmi birinci kez anlatayım?" Telefon yine suratına kapanmıştı.

"Hadi kendine iyi bak Muratçım. Müdürüm benim."

Ama bu kez gülüyordu. Başını kaldırdı. Sırada bekleyen başkası kalmamıştı. *Nereyi arayacaktım ben ya?* Alt dudağını ısırıyordu. *Dur bir de evi arayalım.* Numaraları çevirdikten sonra telesekreterin devreye girmesi için bazı tuşlara uzun uzun bastı. Mekanik seslerin ardından ilk önce annesini duydu:

"Ufuğum, evladım, yavrum... Ben sana ne diyeyim? Gazeteden söylediler. Güneydoğuya gitmişsin. Bir telefon edip söylesen olmaz mıydı

yavrum? Bana bunu niye yapıyorsun evladım? Ben ne yaptım sana Ufuğum?"

Konuşma hıçkırıklarla devam ederken kesilivermişti. Hemen ardından da uzun bip sesi gelince Ufuk şaşırmıştı. *Başka kimse aramadı mı ya? Nilcim, ben sana hiçbir şey yapmıyorum. Ama sen bunu bir türlü anlamıyorsun işte.*

Sol üst cebindeki telefon defterini çıkarıp sayfalarını karıştırdı. Aslında kimi arayacağını bilmiyordu. Sayfaları öylesine çevirirken, bir ismin karşısında durdurdu parmağını. Ahizeyi kulağına dayayıp hızlı hızlı numaraları çevirdi. Genç bir kız sesi duyulunca, "Kulağımın pası gitsin bari," dedi kendi kendine.

"Aloo?"

"Yer fıstığı, nasılsın?"

"Sen misin Ufuk?"

"Nabersin?"

"Sen beni nasıl ararsın ya?"

"Bak sana bir iyilik yapayım Ufuk. Hep mesafeyi sen koyacaksın değil mi? Senin koyduğun kurallara göre yürüyecek her şey. Ve sen de bununla övüneceksin. Sen hastasın Ufuk, hastasın... Sen var ya, aslında iç dünyanın ortaya çıkmasından korktuğun için kendi kendine salakça bir savunma mekanizması yaratmışsın. Demirden bir örtü örtmüşsün o kalın öküz derinin üstüne. Neler kaybettiğini asla bilemeden, ölüp gideceksin. Senden nefret ediyorum, anlamadın mı bir türlü?"

"Bitti mi?"

"Hayır bitmedi. Sana tek bir sorum var pislik adam. Senin hayatta eyvallahının olduğu biri var mı Ufuk? Söyle bana da, ona gideyim ben. Diyeyim ki, bu adama bir çift laf söyle..."

"Ne oluyoruz ya? Teker teker gelin be."

Bu kez o kapattı. Telefondan 'çat' diye ses gelmişti. Geri döndüğünde sırada bekleyen bir teğmenle göz göze gelince, tedirgin oldu. Dışarı çıkarken, üzerine yönelen dik bakışlara aldırmadı.

"Hayatında mutlaka birisi olacak. En az bir kişi. Eyvallahın olacak o insana. İdolün olacak. Her dediğini yapacaksın. Kırmayacaksın. Üzmeyeceksin. Tüm sivriliklerini törpülemesine izin vereceksin. Başını şöyle eğeceksin karşısında. Bir çift sözüyle akan sular duracak. Böyle birini seçeceksin Ufuk. 'Eyvallah abi,' diyeceksin."

En yakın arkadaşlarından biri böyle demişti Ufuk'a. *Bizim Cengiz'le mi konuştu bu kız ya? O mu söyletti bunları?.. Ben sizin topunuzun...*

"Askerler diğer erkeklere benzemez"

7 Mayıs 1993-19:00

Dört asker, bir mevzinin kapısının ağzında yere serdikleri örtünün çevresine oturmuşlardı. Silah parçaları örtünün üstünde sağa sola dağılmış bir halde duruyor, iki asker bu parçaları gece karanlığında el yordamı ile temizlemeye çalışıyordu. Askerlerden biri ise tüfeğinin bakımını bitirmiş, parçalarını birleştirmeye çalışıyordu. Hepsi de düşünceliydi, endişeliydi ama dışa vurmamaya çalışıyordu.

"Yok la, bugün gelmezler. Bu gece de dolunay var. Gündüz gibi olacak."

"Kesin duyummuş oğlum. Apo şey demiş, 'orayı yerle bir edin' demiş."

"Bak göreceniz, bundan da bir şey çıkmaz. Şu yağı uzatsana... "

"Nerden başlarlar ki?"

"İlk roketi kesin Zirve 14 yer. Ondan sonra artık kime gelirse. Korkuyon mu?"

"Ne korkması? Sordum işte öyle."

"Askerler diğer erkeklere benzemez oğlum. Korkuyorsan söyle de bilelim."

"Kesin tırsıyo bu."

"Ya varmayın torunun üzerine. İlk kez milli olacak."

Neredeyse izmaritine kadar içtiği sigarayı diğerine uzatmıştı.

"Kaç defa söyledim ya? Islatma şunu."

"Oktay Astsubay söylerken duydum, termal bozukmuş biliyon mu? Tugay dakiler yapamamış. Bizimkiler de alıp getirmişler öylece."

"Harbiden mi?"

"Bu gece olur mu bu ya? Kadere bak?"

"Eskiden termal mi vardı be?"

"Peki ne zaman başlar?"

"Ne ne zaman başlar?"

"Baskını diyorum çavuşum."

"Gece yarısından önce bir şey olmaz. Şu bakımı bitirek, yatar uyursun on ikiye kadar."

"Eğer Erdal Üsteğmen'in timine çatarlarsa arazide, o zaman başka ama."

Elindeki kırmızı ışıklı feneri ile mevziye gelen cephane sorumlusu çavuş yanlarında çömeldi.

"Beyler, hadi artık bitirin bakımı. Yedek mühimmatını almayan var mı?"

"Ben dağıttım çavuşum. Ama sen şu toruna bir-iki şarjör daha attır istersen. Altına işeyecek yoksa."

Cephane sorumlusu çavuş eliyle yeni tertip askerin omzuna iki kez vurup doğruldu. Mevzinin içine doğru eğilip baktığında, iki askerin toprak merdivende oturduğunu görmüştü.

"Siz napıyonuz orda?"

Askerlerden biri, tırnağını yiyerek karşıdaki tepelere bakarken bu ses üzerine ayağa kalktı. Diğeri ise mevzinin içinden dışarı sızan ışıkta elindeki deftere bir şeyler yazıyordu.

"Bir şey yapmıyoz çavuşum. Ben zaten mevzime gidiyodum."

Yazı yazan asker küçük el defterini katlayıp üst cebine koyarken çavuş merdivenin başına geldi.

"Tayfun Yüzbaşı görmesin o şafak defterini."

Çavuş fenerini tekrar yakıp mevzinin başından uzaklaşırken askerlerden biri diğerine fısıldadı:

"Tayfun Yüzbaşı izinde oğlum. S...tir et."

"Bu şafak defteri değil ki zaten... Abi Tayfun Yüzbaşı nasıl gitti ya?"

"Konvoyla. Başka nasıl gidecek ki?"

"Yok abi... Yani böyle bi günde..."

"Daha saat erken"

7 Mayıs 1993-19:15

Artık hava tamamen kararmıştı. Ama ayın çıkmasına daha en az iki saat vardı. Uzandığı yerden yavaşça doğruldu. Boynundaki gece görüş dürbününü açıp gözlerine dayadı. Sağ tarafındaki sırt hattını inceledi. Yan yana dizilmiş yedi-sekiz roketçiyi gördü. Hepsi de tüm hazırlıklarını yapmışlar, sırt hattının karakoldan görünmeyen yüzünde uzanmışlardı. İçlerinden biri, dizlerinin üzerine çökmüş halde bir RPG-7 taşıyan PKK'lının önünde durmuş roketini yerleştiriyordu. Başını sol tarafa çevirip aynı manzarayı orada da görünce dürbünü indirip düğmesinden kapattı. Yanındakilere eliyle saatini işaret ederek vaktin geldiğini haber verdi.

Hemen altında oturan diğerleri de yavaş yavaş ayaklanıyordu. Yer yer ıslaklığı duran, birbirine birleştirilip elbise haline getirdikleri naylonları başlarından aşağıya geçirmeye başladılar. Sessizliği bu naylonların hışırtıları bozuyordu.

M-16'lının ilk hareketi ile hemen arkalarındaki sırt hattının boğaz yaptığı bir boşluğa doğru sürünmeye başladılar. Burası karakola görünmeden yaklaşabilecekleri en uygun yerdi. Birkaç metre ilerleyince projektörlerin güçlü ışığı kalın naylonu da geçip gözünü almaya başlamıştı. İkiyüz metre mesafedeki güçlü halojen lambalar, doğrudan bakıldığında geçici körlük yapabilirdi. Hemen başını indirdi. Sürünmeye devam ederken arada sırada geri dönüp diğerlerini kontrol ediyordu.

Sırt hattını aşınca kalp atışları hızlanmaya, vücudunu ter basmaya başlamıştı. Başını tekrar geri çevirip eliyle arkasından gelenlere yanına geçmelerini işaret etti. Kendiliğinden oluşmuş bir su oluğunun içinden

aşağıya doğru sürünerek ilerliyorlardı. Karakolun ışıkları tam üzerlerindeydi. Bir süre sonra altı bombacı yan yana sürünmeye başlamıştı. Diğerleri de hemen arkalarındaydı. Nefes nefeseydiler. Görünmeden yaklaşmaları halinde, karakola elli metre kala termal kameranın göremeyeceği kuru bir dere yatağına ulaşacaklardı. Zaten buz gibi dere suyuyla ıslatılmış bu naylonlar sayesinde, bir süre daha termal kameradan gizlenebileceklerdi.

Arka taraftan bir metalin sürtünme sesi gelince aniden durdu. Başını yavaşça çevirip o yöne baktı. M-16'lı ile birlikte hepsi donup kaldı, kimse kıpırdamıyordu. Sessiz olmak zorundaydılar, çünkü artık karakoldaki sesler bile duyulmaya başlamıştı.

"Şu kum torbasını da versene. Burası boş kaldı."

"Abi bir ses duydun mu?"

"Yoooo. Telaş etme lan. Daha saat erken."

"Mukavele mi yaptın herifçilerle?"

"Yapmadım ama bir şey biliyoz da ona göre konuşuyoz herhalde."

"Ben olsam bu saatte başlardım tertip. Ay çıkmadan yani."

"İyi iyi, çok biliyon sen... Benim çişim geldi."

"Gitme ha bi yere. Şuraya işesene... Bana bak, şeyinden vurmasınlar..."

"Benim düğünüm burda"

7 Mayıs 1993 - 19:25

"Sabaha kadar kimse gözünü kırpmayacak. Bu gece herkesi uyanık istiyorum. Binada kimse kalmayacak. Cephane ikmali yapmayan var mı? Boşaltın binayı çabuk. Çabuk lan çabuk. Yazıcılar, sallanmayın, salaklar. Bir nolu mevziyi takviye edin. Baskın başlayınca, ben emir verene kadar kimse ateş etmeyecek. Anladınız mı gerizekâlı havancılar, inlerinize girin artık. Ortalıkta dolaşıp durmayın. Cephanenizi idareli kullanın. Unutmayın, sabaha kadar kimse yardıma gelemez. Uçaksavarların bakımı bitmedi mi hâlâ? Allah cezanızı versin sizin... "

Tayfun kameriyenin önünde durmuş, bir o yana, bir bu yana koşuyor, avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Üniforması toz toprak içinde, öfkeden kudurmuş bir halde emirler yağdırıyordu. Ali de hemen arkasında elinde feneri ile ayakta duruyor, sessizce onu izliyordu. İkisi de izne gitmemişti.

"Bu gece benim emrimin dışına çıkanın canına ot tıkarım, teröristlerden önce ben gebertirim. Anladınız mı ulan eşşoğlueşşekler? Son iki dakika. Herkes mevzisine girsin. Ayakta gördüğümü indiririm... Bu ne lan, bu ne?"

Tayfun koşarak önünden geçen askerlerden birini üniformasından yakaladı. Asker, makineli tüfek şeritlerini boynuna asmıştı.

"Ulan aptal adam, ben kaç defa dedim size, bunu böyle taşımayın diye ha? Kaç defa dedim?"

Zavallı asker, Tayfun'un karşısında öylece duruyor, korkulu gözlerle komutanına bakıyordu.

"Konuşsana salak!"

Tayfun askerin üniformasından tutmuş, bir ileriye bir geriye sallayıp duruyordu. "Söylediydin komutanım."

"Ne dedim ben sana?"

"Mayonlar eğilir, makineli tüfek tutukluk yapar dediydin komutanım."

"Hadi s...tir git o zaman. Git tüfeğin tutukluk yapsın da gör o zaman."

Tayfun, askeri ittirdiği gibi geri döndü.

"Sen de git bana Oktay Astsubayı bul. Çabuk ulan, ne duruyon hâlâ?"

Ali, bir anlık tereddütten sonra ok gibi fırlamıştı. Koşarak uzaklaşırken Tayfun, tuvalet çadırlarının yanındaki mevzilere doğru cephane kutuları taşıyan bir askeri görünce, hızlı adımlarla onun yanına geldi. Burnunun dibine girip bağırmaya başladı:

"Ulan hayvanoğluhayvan, nerde senin silahın?"

Esas duruşta durmaya çalışan askerin ayakları titriyordu.

"Komutanım, mevzide bıraktım komutanım."

Tayfun bu cevap üzerine daha da çıldırmıştı.

"Dangalak adamlar, gerizekâlılar, salaklar! Hepinizi kesecekler, hâlâ farkında değilsiniz. Şimdi başlasalar ne atacaksın adamlara ha? Söyle bana, taş mı atacaksın?" Asker başını önüne eğmişti. Konuşacak durumda değildi. Tayfun neredeyse tüm karakol duyacak şekilde haykırıyordu:

"Niye hâlâ karşımda silahsız duruyorsun o zaman?

Asker koşa koşa yanından uzaklaşırken, Oktay Astsubay elinde feneriyle Tayfun'un yanına gelmişti. Gür bir sesle, "Komutanım, beni emretmişsiniz?" dedi.

"Niye bozuk telsiz veriyorsunuz bana kardeşim? Nerde benim yedek mühimmatım? Beni öldürtmek mi sizin niyetiniz? Amacınız ne, ha?"

Tayfun, elindeki telsizi Oktay Astsubay'ın eline doğru fırlatıp attı. Oktay zorlukla da olsa telsizi yakalamayı başardı. Tayfun geriye dönerken yanına yanaştı. "Komutanım!"

Tayfun, karanlıkta yürümeye devam ederken, arkasını dahi dönmeden sertçe konuştu.

"Sus Oktay, konuşma!"

Oktay bu emre rağmen tekrar seslendi.

"Komutanım! Bir saniye... "

Tayfun aniden Oktay'a döndü. Gözlerinden çıkan ateş karanlıkta bile görülebiliyordu. Neredeyse Oktay'ın üzerine yürüyecekti.

"Ne var?"

Oktay sakin bir sesle konuşmaya başladı:

"Komutanım, asker sizi böyle görmeye alışık değil. Biz de değiliz... Biraz sakin olun." Son cümlesini içini çektikten sonra söylemişti. Tayfun yumruklarını sıkmış, yüzü kıpkırmızı bir halde, gözlerini dikmiş Oktay'a bakıyordu. Dudakları belli belirsiz titredikten sonra geriye dönüp yürümeye devam ederken Oktay arkasından tekrar seslendi.

"Komutanım, bizim bu gece size ihtiyacımız var."

Tayfun, Oktay'ın son sözlerini duymuştu. Ama tepki verecek durumda değildi. Hızlı adımlarla ilerlerken Ali, elindeki feneri komutanının önüne

doğru tutuyordu.

Tayfun, bir anda durdu. Geri dönüp Ali'ye yaklaştı. Elindeki feneri hışımla çekip

yere fırlattı. Birkaç kez yuvarlanan fenerin ışığı bir kaya parçasına çarpınca sönmüştü. Ali hiç sesini çıkarmadan adeta koşar gibi yürümeye devam eden komutanının peşine takıldı. Ali, aynı zamanda komuta merkezi olarak seçilen, karakolun ortasındaki Tayfun'un mevzisine vardığında, komutanı merdivene oturmuş milyonlarca yıldızın parıldadığı gökyüzüne bakıyordu. Ali de mevzinin üstündeki toprak yükseltiye yan verip oturdu. Bir taraftan onu inceliyordu. Karakoldaki koşuşturmaca durmuştu. Hava artık iyice kararmış, tüm vadiyi sessizlik kaplamıştı. Gece kuşları ile arada sırada telsizden kısık sesle tekmil veren askerlerden başka bir şey duyulmuyordu.

"Bir nolu mevzide vukuat yoktur, tamam."

"İki nolu mevzide vukuat yoktur komutanım, tamam."

"Komutanım bizim mevzinin gece görüşünün yedek pilleri yok."

"Tamam gönderiyorum."

Tayfun, yanına bıraktığı tüfeğini kucağına aldı. Askı kayışı ile oynuyordu. Az önceki halinden eser kalmamıştı. Ali'ye dönmeden zar zor duyulabilecek bir sesle sordu: "Sen beni niye dinlemiyorsun oğlum?"

Ali başını önüne eğdi. Cevap vermedi.

"Sana soruyorum!"

Bu kez başını kaldırıp habercisine baktı.

"Siz niye gitmediyseniz, ben de o yüzden gitmedim komutanım."

"İt herif, şerefsiz, hayvan, ben sana emir veriyorum. Bu kaç oldu ha, kaç oldu bu?" Tayfun yine bir anda çıldırmıştı. Ağzına gelen küfrü sayıyordu. Ağzından köpükler saçarak haykırıyordu. Ali, hakaretlerin bitmesini bekleyemedi. Yerinde doğrulup dizlerinin üstünde çömeldi.

"Benim düğünüm burda komutanım. Anlamıyo musun?"

Tayfun konuşacaktı, bir şeyler söyleyecekti. Hatta cümlesi, açık ağzında kalmıştı. Bir süre öyle baktı habercisine. Gece karanlığında son bir yılını birlikte geçirdiği, hiç konuşmayan, kaç kez hayatını kurtaran habercisinin gözlerini arıyordu. Ali, toprak yığınına yaslanıp silahını kucağına doğru, ayaklarını da karnına doğru çekti. Başını da vadinin karşı tarafındaki karanlığa bürünmüş tepelere çevirip ölüm sessizliğine daldı.

"...Altı yüz kırk beş..."

7 Mayıs 1993 - 19:35

Termal kamera hâlâ bir şey yakalayamamıştı. Ya bir sorun olmalıydı ya da ilk kez denedikleri kalın naylonlar gerçekten işe yaramıştı. Yoksa şimdiye kadar ortalık çoktan cehenneme dönmüştü. Yaklaşık yüzelli metrelik bir alanı, naylonların hışırtıları duyulmasın diye yavaş yavaş, sürüne sürüne kat etmişler ve karakoldakiler hiçbir şeyi fark etmemişti. Artık kuru dere yatağının içindeydiler. M-16'lı PKK'lı elli metre kadar önlerinde bir mevzi olduğunu, birkaç metre ileride ise aydınlatma mayınlarının yerleştirildiğini ezbere biliyordu. Bu yüzden tüm adamlarının yanına kadar gelmesini bekledi. Gece görüş dürbününü çıkarıp projektörlerin ışığına yakalanmamaya çalışarak dizlerinin üstünde yükseldi. Vücut ısısından ve nefesinden iyice buharlanmış naylonun ardından bakmaya çalıştı. Ortalıkta kimse görünmüyordu. M-16'lı ilerlemeyecek, adamlarını buradan sevk ve idare edecekti. Son iki adamı da gelince, el kol işaretleri ile etrafa yayılmalarını emretti. Birkaç dakika adamlarının yerlerini almasını bekledikten sonra, üstündeki naylonu yine yavaş hareketlerle çekip yanına koydu. Sağ göğüs cebindeki el bombasını çıkarıp pimini çekti. En yakınındaki adamı da aynı şeyleri yapınca, diğerleri de naylonlarını çıkarıp el bombalarının pimlerini çekmeye başladılar. Sağ eliyle bombanın mandalını sıkı sıkı tutuyordu. Sol elindeki pimi yavaşça yere bıraktı, başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Sol eliyle telsizini eline aldı, yavaşça dudaklarına götürdü. Baş parmağı ile mandalına bastı. Fısıltıyla, 'yerleştik' anlamına gelen şifreyi söyledi.

"Yedi yüz kırk beş... Yedi yüz kırk beş..."

Yavaş hareketlerle başparmağını mandaldan kaldırıp telsizden duyulacak sesi bekledi. 'Gönderiyoruz,' cevabı yine fısıltıyla geldi.

"Altı yüz kırk beş... Altı yüz kırk beş..."

Telsizini ağır ağır cebine yerleştirdi. El bombasını kavrayan sağ elini geriye doğru götürdü. Vücudunun sol yanı üzerine yatmış bekliyordu. Karakolun projektörlerinden gelen ışıkla, adamlarının da el bombası taşıyan kollarını geriye atıp beklediklerini görüyordu. Gözlerini kapattı. Dizinin altına yerleştirdiği silahına baktı. Kolu uyuşmak üzereyken tüm vadinin sessizliğini bozan ilk patlama ile irkildi. Dizlerinin üstünde doğruldu. Sağ elindeki bombayı vücudunun üzerinden geçirip başı hizasına getirdiğinde, birbiri ardına fırlatılan ilk iki roket hemen üzerinden uçup gitmişti.

"Henüz yok..."

7 Mayıs 1993 - 19:36

Sessizliği yırtan ilk roketler karakolun tek binası ile kameriye arasındaki beton boşluğa düştü. Hemen ardından tam anlamıyla bir RPG-7 roketi ve el bombası yağmuru başladı. Tayfun merdivenlerden mevzinin içine atlarken bağırıyordu:

"Ateş etmeyin! Ateş etmeyin! Bekleyin."

Onlarca roketin havayı yırtan sesi on saniye kadar sürmüş, bu gürültüye kaleşnikoflar da katılmıştı. Bir kısmı doğrudan mevzileri hedef alırken, bazıları da projektörleri söndürmeye çalışıyordu. Hemen ardından seri atış yapan makineli tüfekler de başladı. El bombası atmaya çalışan PKK'lılardan bazıları tuzaklanmış aydınlatma mayınlarına takılıyor, mevzilerin önü gündüz gibi oluyordu. Ortalık adeta bir panayır yerine dönmüştü. Tayfun'un, "Havancılar!" diye haykırmasıyla ilk havan mermisinin tok sesi duyuldu bu kargaşanın arasında. Fırlayan mermi havada ilerlerken ikinci sıra el bombaları mevzilere yağmaya başlamıştı. Hâlâ karakoldan kimse ateş etmiyor, herkes Tayfun'un emrini bekliyordu. Ali de mevzinin içine girmiş, mazgaldan dışarıya uzattığı tüfeğinin yanından etrafını görmeye çalışıyordu. Mevzilerin birinden tek el silah sesi gelince Tayfun o yöne baktı. PKK'lılardan biri karakolu çepeçevre saran tel örgünün hemen önüne düşmüştü. Havan ile fırlatılan aydınlatma mermisinin paraşütü tepelerinde açılınca ortalık aydınlanmıştı. Paraşüt yavaş yavaş süzülüp yerdeki ağaç, çalı ve kayalarda sürekli hareket eden gölgeler yaratıyordu. Tayfun başını

çıkarıp bir başka mevziye baktığında, hemen yirmi metre kadar önlerinde bir başka PKK'lının sürünerek yaklaştığını gördü. Ama bir-iki saniye içinde o da tek bir mermi ile olduğu yerde yığılıp kaldı. Tayfun merdivenden iki basamak daha çıktı. Ellerini ağzına götürüp bağırmaya başladı:

"Ateş serbeeest! Ateş serbeeest!"

Karakoldaki hemen hemen tüm mevzilerden başlayan atışlarla vadi cehenneme döndü. Zılgıt çeken PKK'lıların sesleri, mevzilerin arasına düşen havan mermilerinin patlama seslerine karışıyordu. Karakolun havanları ise ilk atışlarına hemen hemen aynı anda başlamıştı. Namlusundan alev çıkan her silah gecenin karanlığında iz bırakıyordu. Tayfun, önce mevzinin içine girip mazgaldan bakıyor, sonra merdivene yönelip açığa çıkıyor, PKK'lı yoğunluğunun nerede olduğunu anlamaya çalışıyordu. Bir kulağı da, bütün timlerin telsizden gelen çağrılarındaydı:

"Komutanım burdalar. Burdalar."

"Biri takıldı. Hemen önümde tele takıldı."

"İndir oğlum o herifi."

"İndiriyorum komutanım."

"Elektirikleri kestiler komutanım."

"Salak adam, konuşup durma, ateş et."

"Jeneratörü çalıştırın çabuk."

"İndirdim komutanım."

Havan mevzilerinde ise mekanik hale gelmiş bir faaliyet olanca sakinliğiyle sürüyordu. Çatısında sadece namlusunun ucu kadar açıklık bulunan daire şeklindeki havan mevzilerinin askerleri, etraflarına düşen mermilere aldırmadan, silahı doldurup ateşliyorlardı. Sanki sıradan bir eğitim günündeymiş gibi, hiçbir heyecan belirtisi göstermeden herkes kendi işini yapıyordu. Timiyle karakolun dışında bulunan Erdal Üsteğmen'in telsizden verdiği hedef tarifine göre mermiyi ve namluyu hazırlıyorlardı.

"Üsküdar'a. Üsküdar'a grup hazırlayın!"

"Üsküdar'a, Üsküdar'a!"

"Barut hakkı dört."

"Çekil ordan, çekil."

"Tevcih tamam mı?"

"Getir şu mermiyi çabuk."

"Altını düzeltin, tablayı, tablayı."

"Bırak artık şunu."

"Bana bağırma!"

Karakolun dışında bir ağacın arkasında siper alıp tüfeğiyle üçlü darbeler halinde ateş eden Erdal Üsteğmenin telsizinden Tayfun'un sesi duyuldu:

"Kayal, Kaya? Nerdesin?"

"Kaya, biz de başladık."

"Büyük grup nerde?"

İkisi de avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Vadideki patlamalar telsizlerden de yankı yaparak geliyor, konuşmalarla silah sesleri birbirine karışıyordu.

"Komutanım, Üsküdar'ın arkasından geliyorlar. Kalabalıklar komutanım. Beni de tespit ettiler."

"Tam yerini söyle bana."

"Komutanım, otuz yedinci bölgedeyim. Adamlar burayı buldular komutanım!" "Emniyetli bölgeye çekilin, otuz beşe gidebilir misin?"

"Sanmıyorum komutanım."

"Kaya 1, havancıları susturman lazım... Zirve 14, ne durumdasın?"

"Komutanım, şimdilik sadece roketler geldi. Bombacılar başlamadı daha."

"Aleti çalıştır çabuk."

"Komutanım, az önce kapamıştım."

Tayfun, termal kameranın ilk kez ve de tam gününde arızalanmasına lanet okuyordu.

"Çalıştır dedim. Büyük grubu bul bana. Acele et!"

"Anlaşıldı komutanım."

Şenol'un mevzisinde ise iki asker yan yana ateş ediyordu. Askerlerden biri yanındakine bir yeri göstererek bağırınca, her ikisi de o yöne doğru ateş etmeye başlamıştı.

"El bombası. El bombası atıyor."

"Vuramadım, Allah kahretsin. Yatın komutanım."

Askerlerden biri Şenol'u omzundan tuttuğu gibi yere yatırırken diğeri ateş etmeye devam ediyordu. El bombası, mazgalın ağzına kadar geldikten sonra, meyilli topraktan geriye doğru yuvarlanırken infilak etmişti. Mevzinin çatısındaki toprağın bir kısmı üzerlerine düşerken üçü birden kalkıp tekrar ateşe başladılar.

Tayfun'un mevzisine daha çok havan mermilerinin parçalan geliyordu. Telsizini dudaklarına götürdü.

"Tuna, Kaya."

Cevap gecikmeksizin gelmişti.

"Kaya, Tuna."

"Tuna'ya haber verin, düğün başladı."

Tayfun 'düğün' kelimesini özellikle kullanmıştı. Ali'yle göz göze geldiler. Tam bu sırada bir havan mermisi hemen mevzinin yanında patlayınca Tayfun kendisini içeri attı. Telsizden yapılan çağrıya mazgalın yanına geçerek cevap verdi:

"Dinliyorum."

"Komutanım, ben uçaksavarın başındayım."

"Kaya 11, Üsküdar'ın eteklerini boş bırakma. Kaya l'i sıkıştıracaklar."

"Komutanım, merak etmeyin... Gelin şerefsizler, gelin. Burdayım. Hadi laaaan!" Telsizini göğüs cebine yerleştiren Oktay Astsubay, karakolun en hakim yerlerinden birindeki mevzide, uçaksavarın başında, çoğunlukla tetiğe kısa kısa, arada sırada da uzun uzun basarak ateş ediyordu. Mevzinin

dış duvarlarına mermiler çarpıyordu. Yanındaki asker de uçaksavar mermilerinin şeritlerini düzeltiyor, bir yandan da mazgalın dışına doğru başını çıkartıp PKK'lıları görmeye çalışıyordu.

"Komutanım şurdalar, şurdalar."

Oktay eğilip askerin koluyla işaret ettiği yeri görmeye çalıştı.

"Nerde oğlum? Hani?"

"Komutanım, yedi nolu mevzinin çaprazına bak. Hadi komutanım, gebert onu."

"Al, ulan. Allanın belası, al!"

Oktay askerin gösterdiği PKK'lıya doğru birkaç mermi gönderirken telsizinden gelen sesle irkildi.

"Korkak TC askeri, kurtuluşiniz yoktur. Silahlarınızla beraber teslim olin!"

Bozuk bir Türkçe'yle konuşan PKK'lının sözleri Oktay'ın öfkesi daha da artırmıştı.

Bir eliyle telsizi alıp konuşurken, diğeriyle ateş etmeye devam ediyordu.

"Gel buraya domuz. Gel de sen al."

Telsiz konuşmasına Serdar Üsteğmen girdi.

"Kaya 11, Beylerbeyi tarafında... Üçüncü bölge... Biraz orayı yoklasana."

Serdar, Oktay'dan cevap gelmeden, dev uçaksavar mermilerinin tarif ettiği yerdeki kayalara çarpıp kıvılcımlar çıkartığını görünce, "Süpersin Kaya 11, süper. Biraz sola kaydır. Roketçiler var orda," diye devam etti.

Serdar mazgaldan tam olarak göremediğini düşünüp mevziden çıkmaya karar verdi. Merdivenin en üst basamağına gelip yere uzandı. Mevzinin üstündeki toprak yığınına doğru sürünürken, başını kaldırıp karşıya baktı. Sonra birden vazgeçip tekrar mevziye attı kendini. Yatağın üzerine sıra sıra dizilmiş ve atışa hazır halde bırakılmış LAW roketatarlarından birini kaptığı gibi tekrar yukarı çıktı. Toprak yığınının üstüne uzanıp nişan aldı, tetiğine bastı. Büyük patlamanın ardından havada uçan roket birkaç saniye içinde az

önce Oktay Astsubay'ın uçaksavarla ateş ettiği kayalığın yanında infilak etti.

"Çok iyi düştü. Kim attı onu? Kim attıysa aynı yere devam etsin."

"Kaya 1, Kaya 3. Ben attım. Bir tane daha göndereyim mi?"

"Askerler, sabredin... Şimdi geliyoruz."

"Gönder, gönder. En az üç kişi gitti orda."

"Konuşan Kaya, herkes beni dinlesin. Üsküdar'dan hâlâ adam geliyor. Oraya ateş edin."

Tayfun, mevziden çıkmış, sadece başını eğerek etrafta öylece dolaşıyordu. Ali ise merdivenin en üst basamağında oturuyor, görebildiği yerlere tek tek ateş ediyordu. Hemen altlarında bulunan mevzideki askerlerden biri bağırmaya başladı:

"Havan geliyor. Havaaaan!"

Tayfun hızlı adımlarla mevzisine girip mazgalın yanına gitti. Dışarı bakarken tugay komutanının kendisine çağrı yaptığını duydu.

"Kaya, Tuna."

"Dinliyorum."

"Durum nedir?"

Mazgalın altına doğru eğilmişti. Belli belirsiz gülümsüyordu.

"Sanatçıları organize ediyorum."

"Allah yardımcınız olsun! Takviye gelmek üzere. Hiç merak etme."

Tayfun, PKK'lıların karakola ulaşan tüm yollara mayın döşediklerinden emin olduğu için destek güçlerinin ancak sabah günün ışımasıyla yola çıkabileceğini biliyordu. Metin Paşa, PKK'lıların telsizleri dinlediklerini bilerek böyle söylüyordu. "Komutanım, malum bölgelere ateş desteği bekliyoruz."

"Birkaç dakika içinde başlıyor. Merak etme sen... Yaralın var mı?"

"Yok komutanım... Henüz yok..."

Tayfun'un 'henüz yok' sözü, Metin Paşa'nın yüzünün asılmasına neden olmuştu. Komuta merkezindeki telsiz odasında bir sandalyede oturmuş, elindeki kurşun

kalemle boş bir kâğıdı karalayıp duruyordu. Hemen yanında ayakta duran muhabereci astsubay, ardına kadar açık kapının önünde beliren gazeteciyi görünce, başıyla selam verdi. Ufuk, telsizden gelen konuşmalardan sahiplerini çıkartmaya çalışıyordu.

"Ulan oğlum, orası değil dangalak herifler. Yüz metre kaydır. Doğuya doğuya." "Emredersin komutanım."

"Üç nolu mevzi, ses ver, nerdesin hayvan herif. Kaya 13 çabuk üç nolu mevziye git. Kimse kalmadı orda."

"Anlaşıldı Kaya."

"Kaldırın kafanızı, ateş edin, ateş edin."

"Hepiniz öleceksiniz TC askerleri. Boşuna uğraşmayin, teslim olin!"

"Komutanım burda ölü bir terörist var. Ne yapalım?"

"Bırak şimdi onu, ateş et, ateeeş. Bak kameriyenin tam karşısından atıyorlar."

"Ateş edin, durmayın. Ateş edin."

"Oraya değil, oraya değil. Bizimkiler var orda."

Metin Paşa, başını Ufuk'a doğru çevirdi.

"Tayfun hiç böyle olmamıştı. Hem de hiç... "

Gazeteci, yüzü endişe içinde Metin Paşa'ya bakıyordu. Küçük odanın içine girmiş, sırtını duvara yaslamıştı. Askerlerden biri küçük bir tabure getirip misafire uzattı ama o kabul etmedi. Kaldığı karakolu düşünüyordu. *Daha dün ordaydım.* Mevzideki mazgal, kırmızı lamba, beşinci kanala ayarlı televizyon tek tek gözünün önünden geçti. O güzel kameriye, raftaki kitaplar, Zirve 14'teki Kırıkkaleli çavuş... Sonra o asker... "Uyursan ölürsün," demişti. Asker koridorda uzaklaşırken Ömer Binbaşı girdi.

"Komutanım, obüsler atışa başladı. Zırhlı birliği de yola çıkardım."

Metin Paşa cevap vermedi. Başını telsizin duvara monte edilmiş hoparlörüne yanaştırmış konuşmaları dinliyordu. Ömer Binbaşı, Ufuk'u görünce başıyla selam verdikten sonra kulağına eğildi.

"Şurda sayın komutanımın bir fotoğrafını çekseniz. Yani birliklerini sevk ve idare ederken diyorum. Bence gerçekçi bir fotoğraf olur... "

Önce şaka yapıyor sandı ama Ömer Binbaşı'nın yüzündeki ciddiyeti anlayınca o da kulağına eğilip cevap verdi:

"Bu kadar yıllık gasteciyim, hiç aklıma gelmemişti... Yani böyle bir anda fotoğraf çekmek. İyi akıl ettiniz. Bir-iki kişi ölsün, daha gerçekçi olur. Paşam da belki ağlar falan..."

Ömer Binbaşı'nın tepkisini beklemeden yüzünü çevirip Metin Paşa'ya baktı. Uzun mesafeli sabit telsizin mikrofonunu tekrar ağzına yanaştıran tugay komutanı, Tayfun'a tekrar çağrı yapıyordu.

"Kaya, Tuna!"

"Dinliyorum komutanım."

Tayfun'un telsizin mandalına her basışında odayı önce yoğun bir tüfek ve patlama sesi kaplıyordu.

"Sana güveniyorum evladım. Şu anda orda olmanla hepinizin hayatını kurtaracaksın. Merak etme şu işi bir atlatalım, oğluna kavuşacaksın."

Tayfun'un aklından çıkmıştı aslında. Sadece öfkesi kalmıştı. Gidememenin, gözlerini dünyaya açtığında yanında olamamanın sıkıntısı. *Evet, oğluma kavuşacağım. Şu iş bir bitsin. Sağ salim atlatalım, oğlumu göreceğim. Birtanemi göreceğim.* Tayfun cevap vermeyince Metin Paşa merak etmişti.

"Kaya orda mısın?"

"Sağ olun komutanım."

Tayfun'un sesi, az önceki gibi soğuktu. Metin Paşa, mikrofona uzanıp tam bir şeyler söyleyecekti ki, biri telsizden bağırmaya başladı.

"Binaya düştü! Havan binaya düştü!"

"Kandilli'den attılar. Namlu ağız alevini gördüm. Kandilli'de gördüm."

"Bir tane daha düştü. Çatı yanıyor komutanım... Aynı yere düştü."

"Siz binayı bırakın, içerde kimse yok. Kandilli'ye grup istiyorum. Havancılar duydunuz mu?"

Son konuşan Tayfun'du. Sağ elinde tüfeği, sol elinde telsizi ile havan mevzisine doğru koşuyordu.

"Gönderiyoruz komutanım."

Ali de hemen arkasında, tüfeğini beli hizasında tutmuş, eli tetikte o da koşuyordu. "Komutanım, bombacılar burda."

"Sakin olun. Sakin olun. Görmeden ateş etmeyin. Erken başladılar, daha sabaha çok var."

Yanlarından geçtikleri mevzideki bir asker, makineli tüfeğinin tetiğine sürekli basıyor, seri atışta birbiri ardına onlarca mermiyi PKK'lıların üzerine gönderiyordu. Hemen mevziye daldı.

"Salak adam, napıyorsun sen? Mermini bitirme."

Hemen arkalarına bir roket mermisinin düştüğünü gördüler. Ali, Tayfun'la roketin düştüğü yerin arasında kalmıştı. Tayfun bağırıyor ama içerdeki asker duymuyordu bile. Karşıdan bir PKK'lının çığlığı gelince, mevzideki makineli tüfekçi havaya zıplayarak sevinçle bağırmaya başlamıştı.

"Vurdum lan. Birini vurdum."

Diğeri ise arkadaşının başından bastırıp kulağının dibinde haykırıyordu:

"Yat aşağı manyak. Seni gördüler. Ver şunu bana."

Tayfun silahın başkasına geçtiğini görünce tekrar yoluna devam etmeye karar verdi. Hızlı adımlarla, eğilerek havan mevzisine doğru yönelirken telsizle sordu: "Havancılar, Kandilli'ye ne oldu?"

"Gönderdik komutanım."

"Yaralım var. Yaralım var. Sıhhiye nerde? Sıhhiyeee!"

Tayfun, yaralı sözüyle aniden durdu. Belini doğrultup etrafında dönmeye başladı. Karakolun hemen hemen tam ortasındaydı. Tüm

projektörler açılan ateşle söndürülmüştü. Vadide sadece, mermilerin karanlıkta bıraktıkları izler ve patlamalar anında oluşan bir anlık aydınlık görülebiliyordu. Bir de binanın çatısında gittikçe büyüyen alevler. Bir süre bu alevlere baktıktan sonra yaralının nerede olduğunu anlamaya çalıştı.

"Kaya 2, sen misin?"

"Evet komutanım, bir yaralım var. Sıhhiye gelsin... Yaralım var."

"Kaya 2, sakin ol. Yanına geliyorum."

"Allah kahretsin, başından vuruldu komutanım."

Tayfun, Şenol'un mevzisinin hemen altlarında olduğunu hatırladı. Birkaç adımda mevziye ulaşmıştı. İçeri girdiğinde genç teğmen kanlı sağ eliyle tuttuğu telsizini cebine yerleştiriyordu. Diğer eliyle mazgalın hemen önüne düşmüş askerinin kulağına bastırıyordu. Yaralı askerin göğsü yavaş yavaş kalkıp iniyordu. Diğer asker ise ateşe devam ediyordu. Şenol, yere doğru eğilip yarasına iki eliyle bastırmaya çalışırken mazgaldan giren birkaç mermi mevzinin iç duvarlarına isabet etti.

Yüzbaşı, askerinin başını tutmaya çalışan Şenol'a seslendi:

"Çekil ordan. Al silahını çabuk!"

Tayfun, boğazından nabzını kontrol ettikten sonra yaralı askeri yavaşça yere bıraktı. Habercisi ile birlikte ateş etmeye başlayan Şenol'u kolundan tuttuğu gibi dışarı doğru sürüklemeye başladı. Bir yandan da ateş eden diğer askere bağırıyordu:

"Çıkın hadi, burayı buldular. Hadi, sürünerek!"

Mevziden çıktıklarında Ali'nin diz çökmüş halde silahını omzuna dayayıp ateş,ettiğini gördüler. Başlarını kaldırınca binanın çatısındaki alevlerin iyice büyüdüğünü fark ettiler. Daha gerideki bir mevziye doğru koşmaya başladılar. Tayfun bir yandan telsizden gelen çağrıyı anlamaya çalışıyordu.

"Uçaksavar ne oldu? Niye sustu bu alet ya?"

Oktay Astsubay, tüm gücüyle uçaksavarın kurma kolunu çekmeye çalışıyordu. Alnında öbek öbek ter damlaları, kendi kendine konuşuyordu:

"Keyfimizden değil herhalde. Tutukluk yaptı bu demir yığını."

Tayfun telsizden bağırmaya devam etti:

"Çalıştır şu silahı çabuk Oktay!"

Kodlu konuşmayı bırakmışlardı artık. Oktay, başını sağa doğru sallayıp, "Tövbe, tövbe," diye mırıldanırken, tam karşısından bir roket mermisinin kendisine doğru geldiğini fark etti. Öylece dona kalmıştı. Birkaç saniye içinde mermi mevzinin önündeki toprak yığınına çarpıp sekti. Sonra bir-iki metre havada yükselip hemen yanından uçarak mevzinin arkasında yere düştü. Başını arkasına çevirince roketin beton zeminde sürüklenerek karanlıkta kaybolduğunu gördü. Bir an için durduktan sonra küfretmeye başladı.

"Allah belanızı versin sizin. Ulan Allah topunuzun belasını versin. Aşşağılık adamlar. Domuzlar. Biraz beklesenize be! Zaten bir roketi atmayı bile beceremiyosunuz."

Hem ağzını doldura doldura bildiği tüm küfürleri sayıyor, hem de kurma koluna asılıyordu. Tayfun'un telsizden konuşması duyuluyordu:

"Tam istediğim yere düştü. Şimdi Vaniköy'de iki nolu bölgeye. Grup istiyorum yine. Durmayın havancılar... " "TC askeri, komutanlarınızi teslim edin. Komutanlarınızi istiyoruz. Size bir şey yapmayacağız."

Şenol ve yanındaki askeri mevziden içeri girince Tayfun ve Ali bir süre dışarıda kaldılar. Ali her fırsat bulduğunda silahını doldurup tek tek ateş ediyordu. İkisi de yere çöktüler. Tayfun birden binanın pencerelerinden ateş edildiğini gördü. "Allah kahretsin, telsizciler..." diye bağırarak binaya doğru koşmaya başladı. Hemen arkasında patlayan bir bombanın basıncıyla sarsılınca küfretti. 'Ulan bunlar içeri mi girdi?' diye düşünürken, buna ihtimal vermek istemedi. 'Otomatik bombaatar da olabilir,' dedi kendi kendine. Binanın kapısına ulaştığında, duvarın ateş almayan bir köşesine sinmiş bir askerle karşılaştı. Binanın dış cephesine çarpan mermilerin çıkarttıkları sesler duyuluyordu. Biraz dikkatlice bakınca askerin hemen yanında köşeye sinmiş köpeklerden birinin tir tir titrediğini fark etti. Tayfun delirmişti. "Eşşoğlueşşek. Kalk ordan hadi. Adi herif."

Askeri yakasından tutup ayağa kaldırdı. Burnunu burnuna dayamıştı. Sol elindeki silahı havaya kaldırdı. Neredeyse askerin kafasına geçirecekti.

"Şu köpekten farkın ne senin ulan? Çık dışarı!"

Asker iki eliyle tüfeğine sarılıp koşarak binadan dışarı çıkarken Tayfun da muhaberecilerin odasına dalıyordu. İki asker pencerenin kırık camları arasına dayadıkları silahları ile ateş ediyordu.

"Çıkın dışarı çabuk. Çatı yanıyor."

"Komutanım, telsizler... "

"Çıkın dedim ulan. Başlarım şimdi telsize."

İkisini de itekleye çekiştire binadan çıkartırken, sürekli başını yukarı kaldırıp çatıya bakıyordu. Elindeki telsizden sesler gelince kulağına dayadı.

"Komutanım, uçaksavar vuruldu. Bana adam yollayın."

Tayfun, telsizcilerin ikisini uçaksavar mevzisine gönderirken cevap verdi:

"Oktay, iki kişi geliyor."

"Komutanım, bu alet iflas etti."

Oktay, telsizi indirip gerildi. Tüm hıncıyla uçaksavara bir tekme savurunca sıkışan kurma kolu şak diye yerine oturdu.

"Tamam komutanım düzelttim! Sıhhiyeci gelsin buraya. Çocuğun durumu iyi değil. Ben uçaksavarı bırakamıyorum... "

Tayfun'un telsizden haykırdığı duyuluyordu:

"Sıhhiyeciler! Çabuk uçaksavarın başınaaa!"

Oktay, mümkün olduğu kadar nişan alarak ateş etmeye çalışıyordu. Mevziye giren iki askeri fark edince, geriye dönmeden onlara seslendi:

"Biriniz şu şeritleri düzeltsin. Öbürü de şu çocuğa baksın çabuk..."

Askerlerden biri uçaksavar mermilerinin tahta sandıkları üzerine düşmüş yaralı arkadaşını kaldırmaya çalıştı. Başını kendine doğru çekince bağırmaya başladı: "Tertibim, Allah belanızı versin. Tertibiiim!"

Alın kısmı artık olmayan arkadaşının başını yavaşça sandığın üzerine bıraktı. Silahını sıkıca kavrayıp kendini mevzinin kenarına attı. Deliler gibi bağırarak ateş ediyordu. Oktay'ın sesini duymuyordu bile.

"Oğlum, harcama mermilerini. Lan bana bak... Sana diyorum!"

Oktay yanına ulaşana kadar, şoka girmiş asker seri atışta bir şarjörü bitirmişti. Ensesinden çekip kendine çevirdi.

"Sana mermilerini boşa harcama diyorum. Anladın mı?"

Asker, kocaman olmuş gözlerini sandığın üzerinde yatan arkadaşına dikmişti. Oktay askeri bir hamlede geriye doğru fırlattı. Telsizden gelen sesi dinlemeye çalışırken tekrar uçaksavarın başına geçti.

"Komutanım bu adamlar her yerde."

"Zirve 14, ne oldu oğlum?"

"Komutanım, çalışmıyor."

Tayfun, termal kameranın bulunduğu mevziden gelen yoğun patlama seslerini duyunca başını tepeye doğru çevirdi. Mevzinin birbiri ardına aydınlanması ile bombacıların yaklaştığını anlamıştı.

"Zirve 14, geldiler mi?"

"Evet komutanım. Yoğun ateşe maruz kaldık. Dört-beş yerden atıyorlar. Sinan yaralandı!"

"Erdal, nerdesin? Zirve 14'e yardım etmen lazım."

"Komutanım, olumsuz. Burdan çıkamıyorum."

"Zirve 14, sakin ol. Sana adam gönderiyorum. Oranın ele geçmemesi lazım. Biliyorsun değil mi?"

"Komutanım... "

"Zirve 14, duyuyor musun beni? Zirve!"

"Komutanım, vuruldum... "

"Zirveee! Cevap ver Recep."

Tayfun mevzilerden birinin ağzında durmuş, karakolun üstündeki tepeye bakarken bağırıyordu:

"Recep, yavrum!"

"Ben de vuruldum. Ama hafif komutanım. Burdayız biz."

Patlamaların arasından duyulan ses yorgundu. Bitkindi. Belki de son cümlelerdi bunlar. Tam bu sırada önünden bir askerin hızlı adımlarla geçtiğini gördü. İki kolunun altında makineli tüfek cephane sandıkları taşıyan asker olanca sakinliği ile başını dahi eğmeden yürüyor, yağmur gibi yağan mermi sağanağı altında önce bir mevziye giriyor, oradan çıkıp bir diğerine geçiyordu. Tayfun büyümüş gözlerle, adeta ölümle alay eden bu askere bakakalmıştı.

"Bakma bana öyle"

7 Mayıs 1993 - 23:45

Uzaklardan, çok uzaklardan gelen patlama sesleri huzursuz etmişti. O yüzden bu gece dükkâna gitmek istememişti. Tek televizyon salonda, Meryem ve çocukların yattığı odada olduğu için içeride de kalmak istememişti. *Yengem de geldi... Ben nasıl bakacam bunca boğaza? Ah ulan Mahmut!* Uykusu da yoktu zaten. Evin önündeki merdivenin yanına koyduğu bir tabureye tünemişti. Sırtını duvara dayamış, dolunayın karşıdaki evin çatısının üzerinden yükselişini seyrediyordu. Dağınık bulut kümeleri önünden hızla akıyordu. Ay üzerindeki lekelere baktı. Gözlerini kısıp daha net görmeye çalıştı ama bir işe yaramayınca vazgeçti. *Gözünü alıyor insanın. Aynı güneş gibi*... Cebinden bir sigara çıkarıp yaktı. Dumanının arasından seyretmeye devam ederken ilçenin ıssız sokaklarında yankılanan bir patlama sesiyle irkildi. *Yakında bir yerde... Basıyorlar herhalde.* Aklına Mahmut düştü. *Yok, daha sokmazlar.*

Zaten Bekaa'ya götüreceklerdi.

Ya Nizam abim? Yoksa gerçekten öldü mü ki? Sigarasından bir nefes daha çekip başını önüne eğdi. Giderken, "Seni arayacağım," demişti. *Mutlaka arardı. Abim verdiği sözü tuttu hep. Ama işte aramadı. Arayamadı. Öldü mü ki?* Duvarın soğuğu sırtına vurunca biraz öne eğildi. Üzerine bir

hırka daha giyip giymemeye karar veremiyordu. *Zaten biraz sonra girerim içeri.*

E, ben ne yapacam şimdi? Mahmut'tan haber gelmezse ya. Ya 'Nizam abin ölmüş' derse Mahmut. Bakalım o da arayabilecek mi? Abim arayamamış, o nasıl arayacak ki? Mahmut 'Allah bir dese' inanmam ben. Babama ne diyecem ben? Evlenmem ben. Evlenemem. Abimin karısıyla... Ne yapayım Allahım, kaçayım mı ben de? Kim bakacak o zaman bunlara? Ben kaçarsam sefil olacaklar. Meryem ne eder çocuklarla? Başkası da almaz artık. Ama evlenirsem hepsi kurtulacak. Her şey bitecek. Ya abim? Ya Nizam abim yaşıyorsa?.. Nasıl bakarım ben onun yüzüne?

Sigarayı içmiyor, adeta emiyordu. Uzaktan gelen silah sesleri biraz daha yoğunlaşmıştı. Dolunaydaki gözlerini seslerin geldiği yöne doğru çevirdi. Babasının öksürüklerini duyunca kendi kendine, "Şimdi uyur," dedi. Dediği gibi de oldu. Ciğerden gelen öksürükler bir süre sonra kesildi.

Zavallı Meryem... Onun suçu neydi ki? Niye gittin be abim? Niye bizi bıraktın gittin? Bak şimdi ne haldeyiz? Sigaranın ateşi filtresini de yakıp parmaklarına ulaşınca yere fırlattı. Düştüğü su birikintisinde 'cıss' diye söndü. Tekrar duvara yaslandı. Başını kaldırıp gözlerini yine dolunaya dikti. *Diyelim ki, Nizam Abim öldü... Hem ilk ben değilim ki... Abdülkerim de yengesiyle evlenmedi mi? Hem de kendisinden kaç yaş büyük.* Kocaman bir bulut yavaş yavaş ayın önünü kapatıyordu. *Benim de önüm hep bulutlarla kapalı. Meryem'in de. Peki o isteyecek mi? Kimse sormaz ama... Yine de... Ama Allahım öyle bir bakıyor ki... Bakma bana öyle Meryem. Sana içimden kaç defa dedim. Duymadın mı hiç? Böyle bakma bana... Gözlerini dikip... Kara gözlerinle... Zeytin gibi... İşte bu yüzden yokum ben evde hiç, anlamıyor musun? Bir de, artık yapma... Artık, lütfen artık, hamamdan her çıkışımda yapma bunu... Eskiden saçlarını örterdin yanımda... Yine ört be. Niye tülbendini bırakıyorsun öyle. Kızıl kınalı saçlarını... Yapma be Meryem. Ciğerimi, yüreğimi söküyorsun... Bu ne biçim ateştir ki, uzaktan da yakar adamı, yakından da!..* Nemlenen gözlerini dolunaydan kaçırdı. Elleriyle yüzünü kapadı. Ama burnunun direğini sızlatan o anları hatırlamaktan kendini alıkoyamıyordu. Hem de iki kez... İlki üç yıl önceydi. *Vallahi de yanlışlıkla açtıydım kapıyı...* İçerde olduğunu bilmiyordu ki. Bilse girer miydi? Bilse hiç o çırılçıplakken, hem de yüzü gözü

sabunluyken... Öylece... "Kapat İlyas kapıyı, içerisi soğuyor," dediğinde, utancından yerin dibine girmişti. Kendisini yeğeni sanmıştı. Hiç konuşmamışlardı o anı. Sonra bir de geçen hafta. Onda da suçu yoktu ki... Hem, hamamın ışığını niye kapatmıştı? Ama yine de görmüştü işte Salman... Hem de her şeyiyle. Kulaklarının ucuna kadar kıpkırmızı olduğunu fark ediyordu. Dalga dalga... Derin bir nefes çekip sigarasına sarıldı. Yakarken ellerinin titrediğini gördü. Hızla ayağa kalktı. Dizlerinin de bağı çözülmüştü. Tekrar oturup elleriyle kulaklarını kapattı. Uzaklardan, çok uzaklardan gelen büyük patlamaları, kulaklarını kapatmasına rağmen duyuyordu.

"Hâlâ burda mısın..."

8 Mayıs 1993 - 03:30

"Şimdi oraya gelirsem hepinizi ben gebertecem. Oğlum, ben size Beylerbeyi'ndeki adamlara atın diyorum, gerizekâlılar!"

Karşıdan cevap gelmemişti. Tayfun mevzisinin üstünde ayakta duruyor, çevresine düşen mermilere, şarapnel parçalarına aldırmadan karşı sırtlara bakarak telsizle konuşuyordu. Sol dizinin alt tarafı tamamen yırtılmış, postalı açığa çıkmıştı. Dizinin hemen altından bileğine kadar sıkı sıkı sarılmış beyaz sargı bezinin tamamı neredeyse kıpkırmızı olmuştu. Kepi başında değildi. Sağ elinde tüfeği, sol elinde telsizi ile oradan oraya koşturup duruyordu. Arada sırada içeri giriyor, tavana astıkları fener ışığında yaralılara yapılan ilk müdahalelere göz atıyordu. Sıhhiyeci üç asker, yatağın üstüne ve yere yatırdıkları arkadaşlarının yaralarını sarmaya çalışıyordu. Biri, hücum yeleğindeki şarjörleri delip vücuduna saplanan bir kurşunla yaralanmıştı. Şarjördeki mermilerin sevk barutları da patlamış, karın bölgesini yakmıştı. Ali de sıhhiyecilere yardım ediyor, onlara sargı bezi açıyor veya yaralıları sakinleştirmeye çalışıyordu. Her yer kan içindeydi. Daracık mevzinin içindeki herkes tam anlamıyla kan ter içinde kalmıştı. Tayfun, telsizden yapılan çağrı üzerine tekrar yukarı çıktı.

"Komutanım, uçaksavarın ikinci namlusu da elden çıktı. Ben havana geçiyorum." "Oktay, şu salak havancılara laf anlatamıyorum. Acele et biraz. Beylerbeyi'nde hâlâ bir havancıları var. Susturun onu ya!"

"Komutanım, Zirve 14'ten bir süredir ses çıkmıyor. Önce oraya atacağım."

"Üstlerine atma, hâlâ yaralı olabilir."

"Sanmıyorum komutanım."

"Sen ne diyorsam onu yap Oktay! Delirtme beni."

Makineli tüfekten atılan birkaç izli mermi birbiri peşi sıra kameriyenin üstünden geçip mevzinin önünde yere saplandı. Bu sırada telsizden Zirve 14'ün sesi duyuldu. "Komutanım, atsınlar komutanım!"

"Recep, sen misin?"

"Komutanım atsınlar. Şerefsizler mevzilere girmek üzere."

Tayfun'un elindeki telsiz titriyordu. Yere çöküp Zirve 14'ün bulunduğu tepeye doğru baktı. Mevzilerin eteklerinde ve içinde patlamalar oluyor, zaman zaman ortalık aydınlanıyordu.

"Zirve 14. Attırmayacağım. Dayanın biraz..."

Tayfun, mevzinin merdiveninden birkaç basamak aşağıya inip telsizi kulağına dayadı. Recep Çavuş'un yorgun ve bitkin sesi, silah ve patlamaların sesleri arasından duyuluyordu.

"Komutanım cephane zaten bitti. Bu köpeklerin mermisiyle ölmektense bizim Kırıkkale'nin barutuyla ölürüz, atın siz."

Tayfun, hırsından dudaklarını ısırıyordu. Telsizin mandalına bastı.

"Oktay atabilir misin?"

"Oraya doğru dürüst tanzim yapmadık komutanım. Şerefsizlerin bu kadar gelebileceğini tahmin etmemiştik. Ama atarım, merak etmeyin."

"Kısa düşerse bizimkiler gidecek Oktay!"

Oktay, uçaksavardan havan mevzine doğru koşarken cevap verdi bölük komutanına: "Komutanım ben havancıların yanına gidiyorum."

Bir yandan da telsizdeki konuşmalarını takip ediyordu.

"Erdal, cevap ver?"

"Evet komutanım. Duyuyorum."

"Allah sizin cezanızı versin Erdal. Nerdesin kardeşim sen? Çıkamadın mı ordan?" "Komutanım, bizi çevirdiler. Timi yukarı çektim ama arkadan hâlâ gelen var." "Yaralın nasıl?"

"Komutanım, şehit oldu. Bir yaralı daha var. Çevremizi sardılar. Dayanmaya çalışıyorum."

Oktay, Erdal'ın titreyen sesini duydukça öfkeleniyordu. Bir ara vadinin doğu ucuna bakınca dolunayı fark etti. İki tepe arasından gözlerine dolan aydınlığa haykırıyordu. "Geç kaldın ulan! Çok geç kaldın!"

Dolunaya bakarken ayağı bir şeye takıldı. Dizlerinin üstüne düşüp doğrulunca, yerde yatanın askerlerinden biri olduğunu gördü. Bu sırada postalının yanına düşen bir mermi yerde sekip boşlukta kayboldu. Eğilip hareketsiz halde duran askerin yüzüne baktı. Gülümsüyordu. Büyük bir patlamayla etraf bir an için aydınlanınca kolunun da yerinde olmadığını fark etti. Vücudunun çeşitli yerlerine de roket parçaları saplanmıştı. Başını kaldırıp koşmaya devam etti. İrtibat hendekleri ile birbirine bağlanmış üç havan mevzinin ortasına geldiğinde durup şöyle bir etrafına baktı. Havan mermilerinin boş kutuları ile dolu üç numaralı mevzide kimse yoktu. Buranın askerleri diğer havancıların yanındaydı. Hızla bir numaralı mevziye girdi, içerdeki beş asker, ikisi yaraları sarılı bir halde çatışmaya devam ediyordu.

"Mermi ne kadar kaldı çocuklar?" "Komutanım, elliden az var. Aydınlatma bitti zaten."

"Ulan naptınız?"

Diz kapağının üstüne alelacele sargı yapılmış olan cevap verdi:

"Komutanım, her yerden ateş isteği geliyor."

"Üçüncü havan noldu?"

"Namlu çok ısındı komutanım. Mermi içinde kaldı."

Oktay, uzun boyu yüzünden başını eğerek konuşuyordu. Ayakaltındaki boş mühimmat sandıklarından ikisini tuttuğu gibi dışarı fırlattı. İrtibat hendeğine doğru dönüp seslendi:

"Bana bakın, iki numaralı mevzi beni duyuyor musunuz?"

Mevzinin dışından gelen cevap üzerine daha yüksek sesle devam etti:

"Zirve 14'e çevirin şunları."

Askerler bir an için Oktay'ın yüzüne baktılar.

"Çevirin çabuk şunu."

Oktay'ın da yardımıyla yüz yirmi milimetrelik havanın dip tablasından tutup çevirirlerken telsizin mandalına bastı.

"Komutanım, bingoya az kalmış... "

'Bingo' terimini havacılardan çalmışlardı. Pilotlar üslerine dönebilecek kadar yakıtları kaldığında, uçağın bu uyarısı ile karşılaşırlardı. Oktay da mühimmatın bitmek üzere olduğunu söylüyordu. Tayfun bunu duyunca yüzündeki kırışıklıklar daha da derinleşmişti. *Allahım sabaha çok var. Bunlar içeri girecek.*

"Oktay, sen orayı bırak çabuk beş numaralı mevziye git."

"Komutanım, sesin kesik kesik geliyor. Ben atıyorum."

"Oktay, beşe git. Beşe... "

"Komutanım, telsizinin bataryası bitmiş. Kesik kesik geliyor. Batarya. Batarya..." Tayfun, telsizin daha iyi çekeceğini düşünüp mevzinin dışına çıktığında Oktay da emir komutayı eline almış, seri emirler veriyordu. İki havan mevzisinin irtibat hendeğinin ortasında durmuştu. İki mevziyi de buradan rahat göremeyeceğini anlayınca hızla hendekten yukarı attı kendini. Önce yola doğru baktı. Sağından solundan mermiler geçiyordu. Diz çöküp bağırmaya başladı.

"Beyler, kuzular hazır mı?"

Mevzideki askerlerin hepsi bir ağızdan bağırarak cevap veriyordu:

"Baş üstü engel muayenesi yapıldı, mermi yolu altı emniyetli, tevcih tamamlandı komutanım."

"M2 A2 tevcihleri kontrol et!"

"Kontrol edildi. Hazır!"

"Hedef listesi sırasıyla; Bir numaranın adresini yazın!"

"Tevcih değerleri için tekrara hazırım!"

"Yan yirmi sekiz tam yetmiş dört!"

"Yan yirmi sekiz tam yetmiş dört!"

Her iki mevzideki askerler büyük bir heyecan ve şevkle bir o yana, bir bu yana koşturup duruyorlar, bir yandan da Oktay'ın emirlerini yüksek sesle tekrar ediyorlardı:

"Yükseliş dokuz tam yirmi üç!"

"Yükseliş dokuz tam yirmiüç!"

"Barut hakkı altı!"

"Barut hakkı okkalı olsun!"

"Tahkimli mevzi, tavikli tapa. Mezarına girmiş, içinde patlasın!"

Oktay'ın tahkimli mevzi sözüne askerlerden biri başını kaldırıp bakmıştı. Sonra tekrar önüne döndü.

"Tahkimli mevzi, tavikli tapa. Gömelim komutanım!"

"Tetikli atış için havanlar emniyette. Cephaneciler cephane teslim et. Yarım dolduruş! Doldur! Atış için herkes yerine marş marş!"

"Birinci havan hazır!"

"ikinci havan hazır!"

"Recep, girin toprağın altına, atıyorum."

Telsizden çağrı yaptığı Recep'ten cevap gelmemişti.

"Emniyet aç! Ateş komutumla, sırayla ve bir saniye arayla!"

Askerler atıştan önceki son komutu yine hep bir ağızdan tekrar ettiler:

"Ateş komutuyla, sırayla ve bir saniye arayla!"

"Ateeeeş!"

Oktay, son komutunu verirken ayağa kalkmış, Zirve 14'e bakarak kaldırdığı sağ kolunu sertçe indirmişti.

"Birinci havan! Mermi çıktı, atış normal, havanda hasar yok! Yeni tevcih için hazırım komutanım!"

"İkinci havan! Mektubu pulladık, Azrail hedefte komutanım!"

Bir saniye arayla olacaktı ama iki havan da aynı anda büyük bir patlamayla namludan fırlamıştı. Oktay hâlâ ayakta duruyor, Zirve 14'e bakıyordu. Mevzideki askerlerden bazıları yeni atış için hazırlık yaparken kıdemli olanlar da gözlerini arkadaşlarının bulunduğu sırtlara çevirmişti. Zirve 14'ün bulunduğu yer önce aydınlanıp hemen ardından da patlama sesi gelince Oktay, hendeğe atladı. İki mevzinin ortasında durup haykırdı:

"Aslanlarım... Fatih Sultan Mehmet ne demiş Rumeli Hisarı'nda?.. Buyruğumuzu dinlemeyene!"

Mevzideki askerler tamamladılar cümleyi:

"Toplarımızı dinletiriz biz!"

Tam bu sırada telsizden Recep'in cılız sesi duyuldu:

"Komutanım tam isabet, devam edin. Biz iyiyiz."

Tayfun da Zirve 14'teki büyük patlamayı görmüş ve kesik kesik de olsa Recep Çavuş'un sesini duymuştu. Ama onun aklı şimdi telsizinin bataryasındaydı. Sağına soluna döndü. Gözleriyle habercisini arıyordu.

"Aliii? Hangi cehennemdesin?"

Öne doğru eğilip mevzinin içine baktı. Orada da yoktu. Tekrar dışarı döndüğünde Ali'nin sırtında yaralı bir askerle mevziden içeri girdiğini gördü. Merdivenden eğilerek indi, yaralıyı yatağın bir köşesine yatırdıktan sonra merdivene döndü. Kıpkırmızı bir suratla Tayfun'a bakıyordu.

"Batarya ver bana!"

Ali, mevziden çıkıp sol eliyle kolundan tuttuğu Tayfun'u yere doğru eğilmeye zorlarken, bir yandan da hücum yeleğinin iç ceplerini karıştırıyor, yedek bataryaları arıyordu. Bulamayınca pantolonunun yan ceplerini yokladı. Orada da yoktu. Tayfun'la göz göze geldiler. Öfke dolu bir çift gözle karşılaşınca geri dönüp mevziye girerken komutanına seslendi:

"Komutanım, Allahını seversen çök şuraya."

Tayfun, yere oturup telsizi tekrar eline aldı.

"Oktay beni duyuyor musun? Kaya 11, cevap ver."

"Komutanım, sesin kesik kesik geliyor."

Tayfun birden ayağa fırladı. Adeta çıldırmıştı. Önce sağına döndü, sonra soluna. Telsizi alıp yere fırlatacaktı. Vazgeçti.

"Allah belanızı versin! Adamlar içeri girecek, ben emir bile veremiyorum. Nerde bu bataryalar?"

Habercisine bağırmıyor, haykırıyordu. Ali'nin dudakları titriyordu. O dev gibi asker Tayfun'un karşısında küçüldükçe küçülmüştü.

"Yok komutanım, bataryalar yok."

"Nasıl yok Allahın belası? Nasıl yok?"

"Komutanım, son bataryayı da size vermiştim."

Tayfun, merdivende eğilerek duran Ali'nin başının hemen üstünde bağırıyordu. Aşağıdaki yaralılar ve sıhhiyeci askerler ikisini izliyordu.

"Ben sana yedek batarya al demedim mi? Gerizekâlı salak, nerde yedekler?"

Ali, bir yandan Tayfun'a cevap vermeye çalışıyor, diğer yandan Tayfun'un üstünden geçen izli mermilere bakıyordu. Belli ki, PKKlılardan biri yerlerini bulmuş, nokta atışı yapıyordu. Bir fırsatını bulsa, komutanını çekip aşağıya indirecekti. Hatta, bunu her an yapabilirdi ama Tayfun'un bu hali yüzünden cesaret edemedi. Ağzından sadece, "Komutanım!" sözü çıktı.

Tayfun, Ali'nin bu sessizliğine daha da çıldırdı. Ağzından köpükler saça saça konuşuyordu. Tüm öfkesini, sinirini, kızgınlığını, o an kendisine en yakın olan Ali'den çıkarıyordu. Gözü o kadar kararmıştı ki, arka tarafına düşen havan mermisini umursamadı bile. Tayfun, patlamanın etkisiyle yere doğru biraz daha sinen Ali'nin yakasına yapıştı. Ali'nin gözleri ise, hâlâ Tayfun'un hemen arkasında uçuşan mermilerdeydi.

"Hepsini aldım komutanım. Diğer mevzide kaldı herhalde."

"Defol git hadi. Nerden bulursan bul. Bana batarya getir."

Tayfun, Ali'nin yakasından tutup kendine çekti. Mevzinin dışına doğru fırlattı.

Ayağı mevzinin merdivenine takılıp sendeleyen haberci bir an için durup geri döndü. "Komutanım, sen gir içeri," diyecek oldu ama yine cesaret edemedi. Tayfun tükürükler saçarak bağırıyordu:

"Hâlâ burda mısın sen?"

Ali, arkasını dönüp bir ok gibi fırladı.

"Nizam sen misin?"

8 Mayıs 1993 - 03.45

Odanın köşesinde duran sandığa doğru yürüdü. Üzerindeki yorganları tek tek itinayla kaldırdı. Hepsini yatağının üstüne yine itinayla yerleştirdi. Bir ara gözü yatağa takıldı. İlk kez düğün gecesi yattığı yatağı bir süre seyretti. İlk çocuğunu da bu yatakta doğurmuştu. O sabahı hatırlayınca karnının kasıldığını hissetti. Tekrar sandığa döndü. Babasının evinden gelirken getirdiği tahta sandığını seyretti. Kapağını yavaşça kaldırdı. En üstteki toz naftalin torbasını yavaş yavaş kaldırdı. Torbanın açık ağzını sağ eliyle büzüp yine yatağın üstüne koydu. Nizam'ın sürekli giydiği pantolonu ile yeleği karşısında duruyordu. Gözleri buğulu buğulu seyretti. Önce yeleği ardından pantolonu alıp dizlerinin üstüne bıraktı. Tekrar sandığın içine bakınca aşağılardan, çok aşağılardan iki çift elin kendisine doğru uzandığını fark etti. Önce inanamadı. Ellerini aşağıya doğru uzattı ama kolları kısa kalıyordu. Biraz daha eğildi. Biraz daha... Olmuyordu. "Kimin bu eller ki?" dedi. Derinden, çok derinden gelen seslere kulak kabarttı ama ne dediklerini bir türlü anlayamıyordu. Geri çekilip kucağındaki yeleğe baktı. Cepleri, dikişleri, düğmeleri üzerinde ellerini gezdirdi. Sandığın içinden gelen seslerle tekrar irkilince öne doğru eğildi. Bu kez ellerin daha da yakınlaştığını gördü. "Nizam sen misin?" dedi mırıldanarak. Hemen yanında Salman'ı görünce şaşkınlığı artmıştı. İki kardeş, sandığın içindeki karanlık kuyunun tabanında yan yana durmuşlar, Meryem'den yardım istiyorlardı. Bir şeyler söylüyorlardı. Ama ne dedikleri bir türlü anlaşılmıyordu. Tekrar, bu kez daha yüksek sesle sordu:

"Nizam, sen misen?.. Salman?"

Cesaretlenip ellerini aşağıya, onlara doğru uzattı. Ama bir türlü yetişemiyordu. Kendisini toparlayıp bir kere daha sarktı. Parmaklarının uçları ile kocasının ve

Salman'ın parmaklarına dokunabiliyordu. Tam ikisini de tutacakken kayboluverdiler.

Vücudu ter içinde yatağında doğruldu. Nefes nefeseydi.

"O yüz, hiçbir yüz değildi"

8 Mayıs 1993 - 03:47

Tekrar mevzinin içine döndüğünde sıhhiyecilerin yatağın üzerine yatırdıkları bir askerin parçalanan diz kapağındaki kanı durdurmaya çalıştıklarını gördü. Bir şeyler söyleyecek oldu ama binanın üzerine isabet eden havan mermisinin patlama sesiyle o yöne döndü. Çatısı tümüyle yanan binadan yoğun bir duman yayılıyor, ters esen rüzgâr sayesinde mevzilere ulaşmadan karakolun sırtını dayadığı tepelerin üzerinde dağılıp gidiyordu. Tekrar elindeki telsize baktı. "Lanet olsun!" dedi kendi kendine. Sonra gözü mevzinin hemen önündeki karaltıya takıldı. Ayaklarının dibindeydi. Mevzinin alt tarafına düşen bir havan mermisinin patlamasıyla oluşan bir anlık aydınlıkta gördü onu. Kocamandı... Yavaş yavaş eğildi. Önce bacakları... Kan lekeleri içindeki kamuflajlı üniformanın yırtık paçalarını, topuğu parçalanmış postalları... Biraz daha yaklaştı. Başının üstünden, alnının hemen önünden geçen mermilerin sesini duyuyordu. Ama aslında burada değildi Tayfun. Çoktan başka bir yere gitmişti.

Dizlerinin üstüne çöktü. Dolunayın ışığı yerde yatan askerin alnındaki kandan yansıyordu. Omuzlarının hizasına kadar dizlerinin üstünde ilerledi. Başını kaldırıp tekrar binaya baktı. Odalardan birinden gökyüzüne doğru alevler yükseliyordu. Tekrar askere dönüp ellerini yüzüne uzattı. Yüzünün yukarıda kalan sol tarafı parçalanmıştı. Mermi başının sağ tarafından girmiş ve sol yanağında büyük bir delik bırakarak çıkmıştı. Tanıyamıyordu bir türlü. Boyu, omuzları benziyordu ama... Bir de rengi solmuş hücum yeleği ve üniforması. Ama yüzü o yüz değildi. Aslında o yüz hiçbir yüz değildi ki...

Sol eliyle çenesini tutup kendine çevirdi. Boğazının düğümlendiğini hissetti. Bir yumruk, kocaman, Ali'nin kanlı eli kadar bir yumruk gırtlağının, tam da adem elmasının ortasına oturup kalmıştı. Nefes almayı denedi, olmadı. Bağırmak istedi, başaramadı. Yatmak, uyumak istedi, beceremedi. Yığılıp kalmak istedi. Dizlerinin, kollarının, boynunun bacaklarının kasları, lif lif, tel tel, ip ip dağılıyordu. Elini çekip karnına yasladı. Sonra başına götürdü. Sonra da bacaklarının arasına soktu. Aynı ilkokuldaki gibi. Aynı o müsameredeki gibi, elini nereye koyacağını bilemiyordu. Ali'nin kanına bulaşmış elini toprağa koyamadı Tayfun. Etrafında patlayan bombaların, havan mermilerinin, roketlerin, tüfeklerin seslerini duymuyordu. Duyuyordu da, işte onlar, hepsi çok uzaktaydılar.

Gayrı ihtiyari, göğsüne doğru eğildi. Belli belirsiz bir hırıltıyla gözleri büyüyüverdi. Hemen üstüne atlayıp geniş omuzlarından tuttuğu gibi kendine çekti. Başını başının arkasına atmaya çalıştı. Beceremedi. Geriye doğru, mevziye döndü. Seslenmek istedi ama sesi bir türlü çıkmıyordu. Dili, damağı, dudakları, gırtlağı kurumuş, hepsi birbirine yapışmıştı. Yutkunmayı denedi, o da olmadı. Tekrar sırtlamayı denedi, yüz on kiloluk Ali'yi. İkisi birlikte geriye doğru yuvarlandılar. Gözleri kocaman açılmış Tayfun, sırt üstü yatmış, üzerinde habercisi, mevzinin kapısına kadar olan iki metrelik mesafeyi sürünmeye başladı. Üniformasından asıla asıla. Ali'nin göğsünden gelen sesleri daha rahat duyuyordu artık.

"Oğlum... Oğlum... "

Önce dizlerini karnına doğru çekiyor, sonra ayağının altındaki toprağı itiyordu. "Oğluuummm... "

Kollarıyla Ali'yi kavramıştı. Mevzinin diğer tarafına düşen bir roketin patlamasıyla havada uçuşan taş parçaları üzerine kadar gelmişti. Gücünü toplayıp bir kez daha dizlerini çekti ve ittirdi. Tayfun'un toprağa sürtünen pantolonu kalçasından aşağıya sıyrılıyordu.

"Oğlum... Yavrum... Evladım..."

Dik tutmaya çalıştığı başı bir yere çarpınca geriye dönüp mevziye baktı. Dışarı sızan kırmızı ışığı rahatlıkla görebiliyordu artık. Tekrar seslenmeyi denedi. Ama yine olmadı. Ali'yi yavaşça sağ tarafına doğru bırakıp sol dizi ile kendini mevzinin merdivenine doğru ittirdi.

"Yavrum... Oğlum..."

Evet, işte sıhhiyeciler oradaydı. Aşağıda, bir askerin dizini sarmışlar, yataktan indiriyorlardı. Biri de mazgaldan dışarıya ateş ediyordu. "Heeeyyy!" dedi. Ağzından sadece bu çıkmıştı. Ama bu gürültü içinde duymaları mümkün değildi. Tekrar seslendi:

"Bana bakın... "

Kimse dönüp bakmadı.

"Baksanıza be! Buraya gelin!"

Çığlığı ile koskoca vadideki tüm sesleri bastırdığını düşünüyordu ama gerçekte kendisi bile duyamıyordu. Ali'yi, sol koluyla tutup bir kez daha çekti. Artık ikisi de merdivenin başındaydılar. Ama daha fazla ilerleyemezlerdi. İkisi de aşağıya yuvarlanırdı. Sürekli sayıklıyordu.

"Oğlum... Oğlum... "

Sıhhiyeci askerler mevzinin köşesinde omzundan vurulmuş bir askeri yatağa yatırdılar. Hızla üniformasını çıkardılar. Aşağıya doğru bağırmak için ağzını açtı. Ama dilini bir türlü oynatamıyordu. Bitkin düşmüştü. Bir an için kendini öylece bıraktı. Yüzüne yaslanmış yarısı olmayan bir yüzle, aşağıdaki askerlerine bakıyordu. Ali'nin cılız kalp atışlarını hissediyordu. Tam da göğsünün üstünde... Habercisinin ağırlığı altında zorlukla nefes alabiliyordu. Koluyla biraz daha sardı. İyice sıktı. Gözlerini kapadı ve beklemeye başladı. Kulağına yaslanan dudaklarından habercisinin nefesini hissediyordu. Ilık ılık bir nefes...

"Oğlum... Yavrum... Evladım..."

Son bir gayretle kendi vücudunu yana doğru çekip Ali'nin altından sıyrıldı. Önce sağ, sonra sol ayağını kendine doğru çekip dizleri üstünde doğruldu. Sol eliyle Ali'nin yüzünü tutuyordu. Şakağındaki nabzı Tayfun'un parmaklarının arasında eriyip gitmişti. Yerden bir küçük taş parçası alıp aşağıya, mevzinin içindekilere doğru fırlattı. Ama içerdekilerin bunu da fark edecek durumları yoktu. Tam ümidi kesmişken sıhhiye askerlerden biri gayri ihtiyarî başını çevirince göz göze geldiler. Asker elindeki serum şişesini hızla tavana asarken, Tayfun sırtında bir yanma hissetti. Sağ eliyle sol köprücük kemiğinin hemen altına ulaşmaya çalıştı. Vurulduğunu

anlayınca yerinde doğruldu. Ali'yi omuzlarından tutup mevzinin içine doğru sürüklemeye başladı. Sıhhiyeci askerler nihayet yanlarındaydı.

Onlar Ali'yi merdivenden aşağıya indirmeye çalışırken, Tayfun zor da olsa ayağa kalkmıştı. Geri dönüp yol tarafındaki mevzilerden birine doğru bir-iki adım attı. Başının yanından bir roket geçip elli metre kadar arkasında patlayınca tekrar geri döndü. Sırtındaki acı artıyor, ılık ılık bir şeylerin aktığını hissediyordu. Mevzinin yanına gelip içeri baktı. Ali boylu boyunca merdivende yatıyor, sıhhiyeci askerler de dahil olmak üzere mevzideki herkes mazgaldan dışarı doğru ateş ediyordu. Başını dışarıya doğru çevirince, birkaç kişinin hemen aşağıdaki bir mevziye doğru koştuklarını gördü. "Girmişler," dedi kendi kendine. Sağ eliyle, belindeki kılıfı açtı, tabancasını eline aldı. Sol elinin yardımıyla mekanizmasını geri çekerken sırtındaki ağrının yayıldığını hissediyordu.

Mevzinin üstündeki toprak tümseğin gerisine oturdu. Nişan alıp ay ışığında karaltıları seçmeye çalıştı. Gözlerinin önünde kıyasıya bir çatışma sürüyordu. Askerlerinden biri, mevzinin ağzına kadar gelmiş birini tüfeğinin dipçiği ile bir hamlede yere indirmişti. Bir diğeri bir başka mevziden açılan ateşle bir-iki metre kadar yana yuvarlanmıştı. Tabancasını uzatıp karaltılardan birine nişan aldı ama tam seçemeyince tetikteki parmağını hareket ettirmeden öylece tuttu. Üniformasının arkasının tamamen ıslandığını hissediyordu. Başının tam üstünde bir silah patlamasıyla irkilince yüzünü yukarı çevirdi. Oktay elindeki tüfeği beline dayamış, nişan almadan tek tek ateş ediyordu.

"Gelin lan şerefsizler, gelin buraya... "

Yanına diz çöken Oktay, Tayfun'un omzundan tuttu. Bakmadan sordu:

"Komutanım, iyi misin?"

Cevap veremedi. Boş boş bakıyordu.

"Komutanım, telsizinin bataryası bitmiş. Siz şunu alın. Ben gidiyorum."

Oktay karanlıkta koşarak siluetlerin arasına karıştı. Tayfun, onun ardından bakarken, kucağına bıraktığı telsizi sol eline aldı.

"Buraya, buraya."

"Komutanım, el bombası atıyor. Şurda."

"Benim karşımda kimse kalmadı. Kaçtı şerefsizler."

"Yatın çabuk!"

"Komutanım, mermi bitti."

"Komutanım, burda yaralı bir terörist var. Napayım?"

"Bombaatar nerde?"

"Beyler, ben süngü takıyorum artık."

"Ya, yaralı terörist var diyorum. Bunu ne yapayım, biri cevap versin. Adamın M-16'sı var."

"Beylerbeyi'ndekiler gitti komutanım."

"Sıhhiye, buraya gel."

"Gebert o... çocuğunu gebert."

"Koş çabuk."

"Allllaaahhhh. Yandımmmm! Vuruldum ben."

"Sakın ha. Yaralı piçe kimse dokunmasın. Grup lideri o."

"Yaklaşma devrem."

"Salaklar birbirini vurdular."

"Bana bak, o yaralı şerefsizin silahını alın. Dikkatli olun. El bombası falan kalmasın üzerinde."

"Beyler, fazla mühimmatı olan var mı?"

"Komutanım, yaralı şerefsizi bağladım komutanım. Yarası ağır değil, yaşar bu." "Bırak onunla uğraşmayı, çabuk el bombası bul bana!"

"Zirve 14'ten ateş gelmiyor artık komutanım."

"Gidiyorlar komutanım, gidiyorlar."

"Lanetli bu kız!"

8 Mayıs 1993 - 05:45

Sabahın alacakaranlığında uykulu gözlerle duvardaki saatin fosforlu akrep ve yelkovanını seçmeye çalıştı. Gördüğü rüyanın etkisinden kurtulmaya çalışıyordu. Başını çevirip ayak ucundaki küçük çocuğuna baktı. Üstü örtülüydü. Sobanın yanındaki yatağı fark edince, akşam Mahmut'un annesinin geldiğini hatırladı. Başını çevirip televizyonun yanındaki sandığa baktı. Üzerindeki yatak ve yorganlarla orada, öylece duruyordu. Gördüğü şeyin rüya olduğuna emindi artık. Pencereden dışarısını görmeye çalıştı. 'Yine elektrikler kesik.' dedi kendi kendine. Vücudu ürperince sobaya doğru eğildi. Yanan tek bir köz bile kalmamıştı. Yastığının yanına bıraktığı eski uzun hırkasını omuzlarına aldı. 'Serinlik başlar. Odun atayım,' diye düşündü. Çocuklarının üzerinden dikkatlice geçip kapıya doğru sessizce yürüdü. Duvarın dibindeki kovayı elleriyle yokladı, içinde kalmış birkaç tahta parçasının yetmeyeceğini düşününce, kapının kolunu usulca indirdi. Dışarı çıkarken omzuna aldığı, belini örten kolsuz hırkayı giymeye karar verdi.

Nizam'ı düşünüyordu. Kapının dışındaki terliklerden birini çıplak ayağına geçirdi. Ve Salman'ı... Nizam'ın yüzünü hatırlamaya çalıştı. Başaramadı. Yüzü yoktu kocasının. Rüyasında da yoktu. Ama Salman oradaydı işte. Her şeyiyle oradaydı. Ellerini uzatmıştı. Yeşil gözleri, gamzeleri, beyaz yüzü, kıvrım kıvrım kirpikleri... *Anasında, babasında yok. Kimden almış o kirpikleri?* Dış kapının kolunu çekip çıktığında sabah ayazı yüzüne ve aynı anda tüm vücuduna çarptı. *Keşke üstüme bir şey daha alsaydım. İncecik bu.* Evlerin arasından esip kapının önüne kadar gelen hafif bir rüzgâr, Meryem'in çıplak kollarındaki tüyleri yalayıp geçti. Uykusu kaçmıştı. *Şimdi uyuyamam artık.*

Her sabah yaptığı gibi, pencerenin önüne oturmaya karar verdi. Nizam'ı düşünecekti. Gittiği o geceyi. Son kez birlikte oldukları o gecenin sabahını. Haber vermediği için Osman Ağa'nın onu suçlamasını. *Hiçbir şey söylemedi ki Nizam bana!* Düğününü hatırlayacaktı bir de. Uğruna havaya sıkılan mermileri. *Yüzlerce atmışlardı...* Peki gerçekten doğru muydu söylenen? Celal onu istemedi diye mi Nizam'a vermişlerdi? Ve Celal bu yüzden mi dağa çıkmıştı? Ve bu yüzden mi ölmüştü çatışmanın birinde? *Tüh, kovayı unuttum.* Bu yüzden mi, Celal'in cenazesi geldiğinde kaynanası, "Lanetli bu kız," demişti? "Almayalım Osman Ağa," diye tutturmuştu. Basamaklardan inip evin arkasına doğru yürümeye başladı.

Tüm geceyi, basamakların yanında, salonun penceresinin altında geçiren, ayaklarının önü sigara izmaritleri ile dolu Salman'ı fark etmemişti. Uzaktan, çok uzaktan tek tük silah ve patlama sesleri geliyordu. Salman, Meryem'i görünce nefesini tuttu. Sigarasını avcunun içine sakladı. Duvarın dibindeki çeşmeyi açıp yüzünü yıkamasını seyretti. Uzun uzun...

Meryem, ayak parmaklarını büzüştürmüş, terliklerine dikkatlice basıyor, kurnadan akan suyla oluşmuş çamura bulaştırmamaya gayret ediyordu. Binanın köşesini döndü. Peki ya Nizam? Nizam ne diye evden kaçmıştı? *O da mı istemedi beni? Ey Allahım ben ne yaptım Nizam'a? İki erkek vermedim mi?*

Odunluğun kapısını gıcırtıyla açtı. *Ben lanetli miyim?* İstiflenmeden öylece yığılmış odunları, tahta parçalarını eğilip topluyor, yukarıya kaldırdığı eteğinin içine dolduruyordu. Ilık ılık esen sabah rüzgârı, çıplak bacaklarına değip geçince yere çömeldi. Sonra, Nizam'ın öldüğü haberinin geldiği o sabah aklına geldi. Hiç ağlamamıştı. Ağlayamamıştı. Salman da ağlamamıştı. Belki de ağlamıştı. Bilmiyordu ki. Kimse bilmiyordu. Çünkü bir hafta boyunca eve gelmemişti Salman.

Dört yıldır aynı evi paylaştıkları Salman... Yeşil gözlerini sürekli kaçıran Salman... Ağabeyinin öldüğünü bir türlü kabul etmeyen Salman... "Evde böyle genç karı... Laf olacak, söz olacak. Alacaksın!" demişti Osman Ağa. Hem de defalarca. Hem de bağıra çağıra. Hepsini duymuştu Meryem. *Salman da beni istemiyor.* Ama istemem dememişti ki... 'Şu son olsun' diye büyük bir meşe dalını da alınca tüm eteğindekiler yere dökülüverdi. Sakince ve sabırla tek tek toplamaya başladı. Salman, Nizam'ın öldüğüne inanmıyordu. Nizam, Meryem'i Salman'a emanet etmişti. İki oğluyla birlikte. Öyle diyordu Salman. Demek kardeşine söylemişti ama karısından saklamıştı. *İşte bak... Eğer beni isteseydi, bana da söylerdi Nizam.* Peki ya gerçekten yaşıyor muydu? Niye o zaman hiç haber göndermemişti? Bir kerecik olsun niye uğramamıştı? *Beni istemedi, oğlanları da mı özlemedi? Benden bu kadar mı bıktı Nizam?* Osman Ağa, "Bu yaz," demişti, "bu yaz bu iş bitecek." Demek Salman'la evleneceklerdi. Dört yıl aynı evi paylaştıkları Salman'la artık aynı yatağı da paylaşacaklardı. Uzun, yay gibi kirpikli, yeşil gözlü, beyaz yüzlü, sevimli, utangaç Salman'la... Hem de aynı yatağı... Meryem'in yüzü kızardı. Biraz daha kızardı. Aklından geçenleri

kovmak istedi. Başaramadı. Elleri titriyordu. Bacakları da. Terliklerinin ucuna basarak düşmemek için dengede durmaktan titrediğini düşündü. Ama değildi işte. Salman'dı onu heyecanlandıran.

Niye bakmıyor bana? Niye hep gözlerini kaçırıyor? Belki o da istiyordu.

Utancından belki. Nizam'dan belki de. Zaten çok utangaçtı Salman. Kulaklarının, yüzünün, gözlerinin alev alev yandığını hissetti. Kucağındaki odunlara baktı. *Yeter bu kadar.*

Başı önünde geri döndü. Bir anda... Tam karşısında, yüzünün tam karşısında, Salman'ı görünce... Hepsi yere düşüverdi yine. Topladığı tüm tahta parçaları etrafa dağılmıştı. Eteği uçuşu vermişti. Gözlerini dikti... Salman da hiç kaçırmadı... Salman da bakıyordu... İlk kez... Öylece gözlerini dikmiş bakıyordu. Yeşil gözleri ile gözlerinin içinden yüreğinin derinliklerine kadar bakıyordu Salman. Yüzü yanıyordu. İşte şimdi gerçekten yanıyordu. Asıl yangın buydu. Salman küçük bir adım daha atınca nefesi nefesine karıştı. Fısıltıyla, sayıklar gibi "Meryem!.. Meryem!.." diyordu Salman. Konuşamadı. Başını önüne eğdi. Yüzyıllık çınar gibi... Yaylanın ortasındaki tek, yalnız, kimsesiz yüzyıllık ağaç gibi kök saldı... Meryem ise, o çınarın rüzgârda sallanan dalları, yaprakları gibi titriyordu. Kökleri toprağın binlerce metre altında... O yeşil gözlere tekrar baktı. Başını Salman'ın boynuna koyup öylece bekledi. Salman'ın kendisine biraz daha yaklaşmasıyla, hızlı hızlı inip kalkan göğsünü zaptetmeye çalıştı. Nefes dahi almak istemiyor, bu anı durdurmak, sonsuza dek kaybolmak istiyordu. Gözlerinden süzülen iki damla yaş, birbiri ardına önce yanaklarına, ardından dudaklarına doğru indi. Sonra Salman'ın tütün kokan yeleğine düştüler. Sonrakiler ise Salman'ın Meryem'i saran kollarına...

"Ben sana git demedim mi?"

8 Mayıs 1993 - 06:00

Tabancası hâlâ sağ elindeydi. Sol eli ise kucağına yatırdığı Ali'nin saçlarındaydı. Üniformasının üstünü çıkarmıştı. Kanlı beyaz fanilasının büyük bölümü yırtılmış, sol omzundan beline kadar sargılar içindeydi. İki havan mermisinin mevzinin tam üstünde patlamasıyla yukarıda bir boşluk açılmıştı. Gün ağarmaya başlamıştı. İlk geldikleri günlerde askerleriyle

birlikte tek tek yerleştirdikleri kalaslar ve demirlerin arasından giren ışık huzmesi mevzinin içini aydınlatıyordu. Puslu gökyüzünde tek bir bulut dahi görünmemesine rağmen yağmur çiseliyordu. Tayfun'un saçları,

Ali'nin yarım yüzü ve boynu şimdiden ıslanmıştı. Dışardan Oktay'ın ve Şenol'un seslerini duyuyordu.

"Yaralı terörist olabilir. Dikkatli olun."

"Oktay Astsubayım, depo çadırından sargı bezi aldırır mısın?"

"Tamam, adam gönderdim şimdi geliyor."

Tayfun'un kulaklarında nedense bir çığlık sesi vardı. Tiz, kesik kesik... Başını gökyüzünden üzerlerine akan ince yağmur damlalarına kaldırmış, onları izliyordu. Hemen ayak ucunda bir şehit daha yatıyordu. Kan içinde kalmış yatağının baş tarafında ise yaralı bir asker sessiz sessiz ağlıyordu. Bir süre sessizce bu hıçkırıkları dinledi. Kulağında tiz, kesik çığlıklarla... Sonra Ali'nin yüzüne baktı. Tabancasını habercisinin göğsüne bırakıp sağlam yanağını okşadı. Sağ tarafındaki mermi sandığının üzerine koyduğu telsizden gelen sese döndü:

"Kaya, Tuna!"

Tabancasını yavaşça bırakıp telsize uzandı.

"Dinliyorum Tuna." "Nasılsın?"

Ne diyeceğini bilemedi. Mandala basıp bir süre bekledi. Sonra hiçbir şey söylemeden bıraktı.

"İlk helikopterle gidiyorsun."

Tayfun'un yüzü gerilmişti. Sağ eliyle Ali'nin saçlarını okşarken gülümsedi.

"Tayfun, beni duyuyor musun?"

"Duyuyorum komutanım."

"Anladın mı söylediklerimi? Bak sana bir haberim var."

Tayfun'un gözleri, hâlâ Ali'deydi. Metin Paşa'yı duymuyordu. Bu sırada mevziye giren Şenol Teğmen, Tayfun'un yanma geldi.

"Tayfun, evladım. Sana müjdeli bir haberim var. Az önce aradılar. Oğlun daha fazla bekleyememiş. Şebnem kızım doğum yaptı. Gözün aydın!"

Şenol, bir şeyler söyleyecekti ama Metin Paşa'nın telsizdeki son sözlerini duyunca sustu. Şöyle bir çevresine baktı.

"Tayfun, beni duyuyor musun? Baba oldun diyorum, baba!"

Şenol, ne diyeceğini şaşırmıştı. Hiç sesini çıkarmadan dışarı çıktı. Tayfun telsizi dudaklarına görürdü.

"Karım nasılmış komutanım?"

"İkisi de iyi. Merak etme. Seni bekliyorlar. Bizimkiler de hastanede. Şimdi konuştum... Bana bak, helikopterler gelmek üzere. Habercini de yanına al tamam mı?"

Tayfun, başını gökyüzüne doğru kaldırıp hızlanan yağmura baktı. Küçük damlacıklar gözyaşlarına karışıyordu.

"Olur komutanım... Alırım..."

Sol eliyle Ali'nin yanağını okşarken telsizi tekrar dudaklarına götürdü. Bir süre bekledikten sonra, "Ama o dönemeyecek... " dedi.

Telsizin mandalını bırakıp mevzinin bir köşesine fırlattı. Sonra Ali'ye döndü. Hiç kıpırdamadan kucağında yatan, sıkı sıkı tuttuğu habercisini baştan aşağıya süzdü. Göğsündeki ayyıldız kendi kanıyla ıslanmıştı. Sırılsıklam olmuş dizine yasladığı olmayan yüzünü inceledi. Şakağındaki, artık çevresi yavaş yavaş kabuk bağlamaya başlamış mermi giriş deliğine dokunmamaya özen göstererek yanağını okşadı. Usul usul... Ve sonra... Sonra, başına o yanağa yaslayıp ağlamaya başladı Tayfun. Hıçkıra hıçkıra, katıla katıla, sarsıla sarsıla ağlıyordu. Bir yandan da hâlâ sıcak kollarını avcunun içinde sıkıyor, haykırıyordu:

"Ben sana git diye emir vermedim mi? Git demedim mi ben sana?"

"Gelincik lekesi"

8 Mayıs 1993 - 08:25

Söyleyecem Tayfun Yüzbaşı'ya. Götür beni diyecem. Sorma sebebini diyecem. Okut beni diyecem. Salman, tıklım tıklım dolu minibüsün ikinci sırasında, pencere tarafındaki koltukta oturuyordu. Dışarı bakıyor, çiseleyen yağmur damlalarının camdan süzülüşünü seyrediyordu.

Dedi ya Tayfun Yüzbaşı... 'Gel seni Ankara'ya götüreyim' demedi mi? Dedi... İşte, 'şimdi' derim. 'Tamam' derim. 'Götür beni'. İzinden bir dönsün hele.

"Kamyonet mi bozulmiştir gine?"

"He, bozulmiştir."

"Fazla geçe kalmayasın ha. Bugün ortalık karışıktir. Bir yerlere baskin olmuştir. Vallahi beklemiyim. Saat bir gibi döniyim."

Salman cevap vermedi. Ama şoför haklıydı. Bugün ilçenin içi hareketliydi. Tugayın araçları konvoy halinde yola çıkmışlardı. Gece duyduğu silah sesleri aklına geldi. Bu sırada yanlarından son hızla geçen dört araçlık bir askeri konvoyu gördü ama onun aklı evde kalmıştı. *Ben ne yaptım Allahım?*

Şoförün yanında oturan kadının üç yaşlarındaki çocuğu, koltuğun üzerine çıkıp Salman'a bakmaya başladı. Sırtı yola dönük, ağzında emziği ile gözlerini Salman'a dikmişti. Elinde bir çiçeğin uzun yeşil sapı vardı. Çiçeği avcunun içinde tutmuş sapını Salman'a doğru sallayıp geri çekiyor, oyun oynuyordu.

Bir ara gülümsedi ama sadece o kadar. Tekrar başını cama çevirdi. *Allah belanı vere Salman... Allah seni cezalandıracak. Emanete hıyanet ettin sen.*

Düşündükçe terliyor, terledikçe bunalıyor, bunaldıkça da nefes alamıyordu. Gri kabanının fermuarını açtı. Elleriyle bastıra bastıra şakaklarını ovuşturdu. Sonra sağ elini kabanının cebine sokup Mahmut'un verdiği tespihi çıkardı. *Nizam Abi, affet beni... Ben ne ettim Rabbim?* Başını önündeki koltuklara dayadı. Bazı tespih tanelerinde kalan boyaları tırnaklarıyla kazımaya başlamıştı. Elleri titriyordu.

Başını kaldırdığında ön koltuktaki çocuğun ağzındaki emziği attığını ve gülümseyerek kendisine baktığını gördü. Çocuk "Al!" diyordu.

"Al!"

Salman, çocuğun avcunun içine baktı. Az önce sapını uzattığı çiçek bir gelincikti. Yumru yumru parmakları arasında ezilen çiçeğin kan kırmızı rengi küçücük parmaklar arasında lekeler bırakmıştı. Salman, çocuğun elini tutup dudaklarını gelincik lekesiyle bezenmiş bu minik parmaklara dokundurdu. Toprak kokusu, çiğ gelincik kokusu burnuna dalga dalga yayıldı. Sonra elindeki tahta oyma tespihi, kırmızı lekeli bu minik elin içine bırakıp parmaklarını teker teker kapattı.

Sonra...

Sonra, sadece büyük bir patlama sesi duyuldu. Çok uzaklardan bile duyuldu...

Birkaç metre havaya fırlayan eski model minibüs, önce sol tarafı üzerine düştü. Bir süre bu halde toprak yolda cayırtılar çıkararak sürüklendi. Cam ve metal parçaları ile birlikte, tepesine iplerle bağlanmış eşyalar etrafa dağılırken, sağ ön tekerlek de yerinden kurtulmuş yalnız başına yoluna devam etti. Minibüs toz duman bulutu içerisinde kendi etrafında tam bir takla atıp tekrar sol yanı üzerinde, yolun sağındaki bankete düşüp sarsılarak durduğunda, kıyametin sesleri boş arazide hâlâ yankılanıyordu. Tek bir ağacın bile olmadığı, etrafı alçak tepeciklerle çevrili yol, ancak bir dakika sonra eski sessizliğine kavuşabildi. Minibüsün parçalanan kapısından bir adam dışarı çıktı. Sol kolu yerinde değildi. Yüzü, vücudu, ayakları simsiyahtı. Birkaç adım yürüdükten sonra sendeledi ve yere düştü. Benzin deposunun yakınından yükselmeye başlayan duman da gittikçe artıyordu. Minibüsün içinden gelen birkaç cılız çığlık ve inleme benzin deposunun aniden alev alması ve sonrasında alevlerin minibüsün tamamını kaplamasıyla bir süre sonra kayboldu gitti. O sabah, yağmur, bu yangını söndürecek kadar güçlü değildi.

O sabah, yağmur, hiçbir yangını söndürecek kadar güçlü değildi.

"Ruh pazarı"

8 Mayıs 1993 - 15:30

Gazeteci, tugay karargâhının ikinci katında misafirler için ayrılmış odadaki eşyalarını toplamıştı. Yatağın üzerindeki çantasının fermuarını çekip yere indirdi. Oturup geceyi düşünmeye başladı. Sabaha karşı ayrılmıştı harekat merkezinden. Ali'nin ölüm haberini duyunca vücudu pes etmişti. Odasına gidip ayakkabılarıyla uzandığı yatakta, belki de başını yastığa koyar koymaz uyumuştu. Helikopter pervanelerinin penceresini yalayarak piste inmeleriyle de uyanmıştı. Elleriyle saçlarını karıştırıp tutulan boynunu hızla önce sağa sonra sola çevirdi. Çevresini incelemeye başladı. Yatağının ayak ucundaki eski tahta dolabın yan cephesine, mavi tükenmez kalemle yazılmış yazılar dikkatini çekince ayağa kalktı. Dolaba yanaşıp eğri büğrü, hizaları bozuk mısralardan oluşan şiiri okumaya başladı:

Harp Poemi Onlar

Bağ bozumuna gider gibi Ellerinde sıcaklığı karılarının Dudaklarında vatan türküleri Ve dağınık saçlarında kar Çekip gittiler Katar katar.

Yeni dostlar tanıdılar karavagonda Tarlalara bakıp bakıp da Dert yandılar memleket hasretinden Ve bir tünelin kara ağzında

Çiçek açmış nar ağacı gibi Al al oldu göğüsleri Saçlarının en güzeli Tel örgülerde kaldı.

Vesikaya bağlı değildi Taş yemek Toprak yemek Mermi yemek

Yediler deşilen gövdelerinden Bağırsakları sarkıncaya dek.

Ceplerinden çıkardıkları resimlere Bakıp bakıp da Kanlı saçları arasından Dediler, "Neylersin karıcığım,

Ölüm de varmış kaderde."

Pençe pençe Al kanları yerde Kardeş kardeş uyudular Kolları, bacakları Başka siperde.

Anlatıyordu adam Harbe dair

Yüzüne yamanmış barut yanığı Sağ kolu bir cephede Ve bir cephede ayağı.

Onlar

Dağınık saçlarında rüzgâr Çekip gittiler katar katar.

Biz böyle yaşadık arkadaşım Senden ne haber?

Şiirin son mısralarında özen kaybolmuş, yazılar aşağıya doğru iyice eğilmişti. Şairin adı ise bir başkası tarafından ve bir başka kalemle adeta karalanıvermişti: 'Zafer Hüsnü Taran'.

Yatağının önünde yere bıraktığı çantasını omzuna atıp dışarı çıktı. Dar ve ışıksız koridorda kimsecikler yoktu. Merdivenlere doğru yürüyordu. Helikopter pistini gören bir camın önüne gelince durdu. Perdeyi aralayıp dışarı baktığında, önünde uzanan manzara karşısında sendelemişti. *Bu ne böyle?* Pist mahşer yeri gibiydi. Irak sınırına bakan sol tarafta, yan yana yatırılmış on kadar ceset vardı. Ayak uçlarında kurulmuş bir daktilo masası... Ve cesetleri tek tek inceleyen beyaz önlüklü bir doktor üzerlerine eğilip kalkıyordu. Hemen yanlarında da sivil kıyafetli, kravatlı biri... Pistin ortasında beş Skorski helikopteri, beyaz boyayla çizilmiş dairelerin ortasında motorları susmuş bir halde bekliyordu. Birkaç asker ellerinde hortum ve uzun fırçalarla helikopterlerden ikisinin içini yıkıyordu. Beton pist akan kanlı sularla kırmızı renge bürünmüştü. Binanın merdivenlerinin hemen önünde ise iki doktorla üç hemşire, sandalye ve sedyelere oturtulmuş üç PKK'lının ilk tedavisini yapıyordu. Çevrelerinde de silahlı askerler vardı. Pistin tam ortasında da Türk bayrağına sarılmış yedi tabut masalara yerleştirilmişti. Tabutların başlarında da askerler... Sağ taraftaki tugay nizamiyesinin önünde on kadar gazeteci, Ömer Binbaşı'nın, bulunduğu yerden duyamadığı konuşmasını can kulağı ile dinliyor, bazıları notlar alıyordu. Ve onlarca asker, subay, astsubay oradan oraya koşuyordu.

Perdeyi biraz daha aralayıp pencere pervazına dayandı. Soldan sağa tüm piste tekrar baktı. *Bu ne böyle ya! Mahşer dedikleri bu mu şimdi?* Perdeyi kapatırken camın hemen yanındaki telefon kulübesini fark etti. Boştu. Sırada kimse de yoktu. İçeri girip ahizeyi kaldırdı. Numaraları çevirirken, bir yandan da uzun süredir yıkanmadığı için rengi griye dönen tül perdenin ardından pisti seyrediyordu. Gözlerini özellikle beton renginin hakim olduğu helikopter pistinin ortasındaki büyük kırmızı lekelerden ayıramıyordu. Aynı babasının cenaze törenindeki gibiydi hava. Tabutlar da öyle. Ve bayraklar da... Aynı renkteydiler. *Nereye gidersen git, bazı şeyler seninle birlikte gelir.*

"Aloo?"

"Alo!"

"Ufuğum, sen misin?"

"Evet benim."

Ufuk, piste dalmıştı. Bir asker, pistin ortasında yerde uçuşan bir kâğıdın peşinden koşuyordu.

"Allahıma binlerce şükür. Sesini duydum ya! Kaç defa aradım seni. Gasteye de bir şey söylememişsin. Yavrum nerdesin şimdi?"

"İyiyim ben... "

Asker, sonunda kâğıdı yakalamıştı. Tabutlardan birine doğru koşarak geldi. "Evladım, nerdesin, ne zaman döneceksin?"

"Anne, dur bir dakika... "

"Anne orda mısın?"

Asker elinde sıkıca tuttuğu, üzerinde bir ismin yazdığı kâğıdı tabutlardan birinin baş tarafına raptiyelemeye çalışıyordu.

"Ne dedin sen? Ufuğum sen ne dedin bana? Bana anne mi dedin sen?"

"Anne, beni dinler misin?"

Ufuk, annesinin hıçkırıklarının kesilmesini bekledi. Sonunda dayanamadı.

"Anne ben iyiyim. Merak etme artık. Yarın evde olacağım."

"Sen bana anne dedin değil mi? Sen bana on dört yaşından beri ilk kez anne dedin Ufuğum."

"Anne! Lütfen ağlamayı bırakır mısın?"

"Tamam Ufuğum, ağlamıyorum... " 'Ağlamıyorum' diyordu ama bir türlü kendini tutamıyordu.

Başını kulübenin camına yaslamış, aşağıya bakıyordu. Yan yana duran tabutları seyrediyordu.

"Anne, sana bir şey söylemek istiyorum."

"Dinliyorum Ufuğum, dinliyorum varlığımın tek sebebi."

"Keşke şimdi yanında olsaydım anne... "

Karşıdan gelen hıçkırıklar artınca hemen kestirip attı:

"Hadi, kapatmam lazım. Yarın görüşürüz."

Telefonu kapatıp hızla çıktı. Alnı, saçları, tüm vücudu ter içindeydi. Dışarıda bıraktığı çantasını omzuna asıp binanın içindeki merdivenlerden inmeye başladı. Koşar adımlarla büyük kapıdan dışarı çıktı. Basamakları yine hızlı hızlı indi.

Kapıdan çıkıp hemen önündeki yan yana duran iki bayrak direğinden birine yaslandı. Başını kaldırıp gönderine bakınca bu kez gökyüzünün griliğinin üzerindeki aynı kırmızı rengi görmüştü. Piste adım attığında ruhunun sıkıştığını hissediyordu. Kendi kendine sürekli aynı soruyu sayıklıyordu:

"Bu ne böyle ya?"

Ayakları onu, cesetlerin ve defin işlemlerini yapan doktorun yanına götürüyordu. Başını kaldırmadan yürüyordu. Yürüdükçe doktorun sesi daha net duyuluyordu: "Tahminen yirmi yaşlarında... Esmer, sünnetli, tahminen bir yetmiş boylarında erkek cesedi... "

Tugayın doktor asteğmeni cesedin baş tarafına yanaşıp kafasının sağına soluna bakarak devam etti:

"Saçlı deri normal... Yüzde sol ön tarafta, tahminen ateşli silahla meydana gelen göz, mandfbula, zigomatik kemik, deri ve yumuşak doku kaybı görüldü. Açık bulunan yaradan beyin dokusunun dışarı çıktığı gözlendi. Boyun anatomik yapısı normal." Doktor cesedin karın hizasına gelirken, Ufuk birkaç metre arkasında durmuştu. "Göğüste, sağda ve solda, klavikulanın iki santimetre altında şarapnele bağlı yaralar gözlendi."

Doktor ayağa kalktı ve cesede bakarak devam etti:

"Vücudun başka bir bölgesinde anatomik bozukluk yoktur. Ölüm sebebinin ateşli silahla beyin travmasına bağlı oluştuğu tespit edilmiştir. Yazdın mı?"

Daktilonun başındaki asker hemen cevap verdi:

"Yazdım komutanım."

Diğer cesede doğru yürüyüp baş tarafında çökmüştü. Gazeteci, cesetlerden çok doktoru ve daktilosunu on parmağı ile kullanan askeri izliyordu. İkisi de sıradan bir iş yapıyorlardı. Her zamanki işlerini. En küçük bir duygu belirtisi göstermeden bakıyor, söylüyor ve yazıyorlardı.

"Şimdi buna geçelim... Tahminen on altı, on yedi yaşlarında, esmer, yeşil gözlü, kısa saçlı, tahminen bir altmış boylarında kadın cesedi... "

Plastik eldivenli elleriyle, yerde yatanın başını önce sağ tarafa, sonra sol tarafa çevirdikten sonra devam etti: "Kafada, saçlı deride yaygın şarapnele bağlı yüzeysel yaralar tespit edildi. Kemik doku sağlam. Yüz ve boyunda yaygın ekimozlar gözlendi. Göğüs ve sırtta anatomik bozukluk tespit edilemedi."

Genç kızın cesedinin tam karşısına geçti. Bacaklarını açmış, öne doğru eğilmiş, arada sırada cesede dokunarak anlatıyordu:

"Karın ön duvarının sağ tarafının deri ve yumuşak dokusu tamamen kayıp. Karaciğer parçalanmış. Sağ böbrek yok. Midenin bir kısmı parçalanmış. Bağırsaklar, duedonum, ince bağırsaklar yok. Abdominal aort parçalanmış. Mesane parçalanmış olarak gözlendi. Alt extremitelerde yaygın şarapnele dayalı yaralar görüldü. Ölüm sebebinin abdominal aort yırtılmasına bağlı dolaşım yetmezliği olduğu tespit edildi." Ufuk, pistin betonuna, oraya, tam bulunduğu noktaya mıhlanmış gibiydi. Gitmek istiyor ama ayakları bir türlü hareket etmiyordu. Belki de kendisini sınıyordu. Doktorla ve daktilocu askerle yarışıyordu belki de... Doktor bir diğer cesedin önünde durdu bu kez. Ellerini beline koyup devam etti:

"Bir yetmiş beş boylarında erkek cesedi. Saçlı deri normal... Yüz ve boyunda yaygın.şarapnel parçalarına bağlı olarak yüzeysel yaralar."

Sağ tarafından başının hizasına gelip cesedi yavaşça kaldırdı.

"Göğüs önünde ve sırtta yaygın şarapnel parçalarına bağlı ekimozlar gözlendi. Karın ön duvarında ve sırtta yaygın şarapnel parçalarına bağlı yüzeysel yaralar görüldü." Tekrar ayak hizasına gelmişti.

"Alt ekstremitede sağ bacak femuru, bir bölü üçü üst tarafından itibaren tahminen büyük çaplı bir bomba veya mayın infilakına bağlı olarak kayıp.

Ve... Turnike uygulanmasına bağlı ekimoz gözlendi. Sol bacak da diz altından itibaren tahminen büyük çaplı bir bomba veya mayın infilakına bağlı olarak kayıp ve femurun bir bölü üçü distalinde turnikeye bağlı ekimoz gözlendi. Ölüm nedeni olarak, sağ sol femoral arter yırtılmasına bağlı dolaşım yetmezliği olduğu tespit edildi. Tahminen yirmi beş, yirmi altı yaşlarında, sarışın, mavi gözlü, sünnetsiz... Evet, bunu yaz, sünnetsiz..." Sünnetsiz olduğunu Ufuk da görmüştü. Arkasından gelen bir sesle o yöne döndü: "Kimlik çıktı mı onun üzerinden?"

Soru Metin Paşa'ya aitti. Uykusuzluktan kan çanağına dönmüş gözleri, çevredeki herkesten farklı olarak tıraşlı yüzüyle arkasında belirmişti. Doktor cevap verdi:

"Evet komutanım. Kimlikleri Savcı Bey'de. Bu kez Suriyeli çıktı."

Doktor, cesetlerin biraz açığında bekleyen, kravatı sarkmış, sakalı uzamış, otuz yaşlarındaki adamı göstermişti. Yüzü mosmor haldeki savcı, elindeki küçük deftere bazı notlar alıyordu. Metin Paşa, gelip tam Ufuk'un yanında durdu. İkisi de konuşmuyor, yerdeki cesetleri izliyorlardı. Doktor bir başkasını inceledikten ve daktilocu asker de yazdıktan sonra Metin Paşa savcının yanına doğru yürüdü. Yere doğru eğilip genç savcının ayaklarının önündeki eşyaları karıştırmaya başladı. "Doktor, baksana buraya?"

Doktorun ardından gazeteci de Metin Paşa'nın yanına gitmişti. Elinde tuttuğu bir ilaç kutusunu gösteriyordu.

"Komutanım, alabilir miyim?"

Doktor ilaç kutusunu eline aldı. Gözlerini kısıp zamanla silinmiş yazıları çözmeye çalıştı. Sonra kapağını açtı, kokladı. İçindekileri diğer avucuna boşalttı. Çeşitli renklerdeki hapları ve kapsülleri inceledi. Kapsüllerden birini çıkarıp ikiye ayırdıktan sonra avcunun içine döktüğü tozu dikkatlice inceledi.

"Bunlara cesaret hapı diyorlar komutanım. Bir çeşit uyuşturucu. Bunlar adamı uçurur komutanım."

Doktor kutuyu eşyaların arasına koyarken devam etti:

"Komutanım, bir de şu kadının eşyaları arasından bir şey çıktı komutanım."

Yerdeki battaniyenin üzerine serilmiş defterler, kutular, diş fırçaları arasından bir kâğıt çıkarıp katlı yerlerinden açtı. Metin Paşa'ya uzattı.

"Sanıyorum karakolun planları komutanım. Her şeyi yazmışlar... Bakın şunlar mevzilerin yerleri, şunlar da ağır silahlar. Altta tim komutanlarının adları, telsiz kodları da var... Termal kamerayı bile çizmişler komutanım. Nereyi görüyor falan..." Metin Paşa, elindeki kâğıdı inceliyordu. Katlayıp cebine koyarken Ufuk'a baktı. Acıyla gülümseyip yürürken, hızlı adımlarla yanına gelen Ömer Binbaşı'yı görünce durdu:

"Ne oldu Ömer?"

Her zamanki gibi esaslı bir selam çakan Ömer Binbaşı heyecanından hiçbir şey kaybetmemişti.

"Emrettiğiniz gibi komutanım. Gazetecilere bilgi verdim. Yaralı teröristlerle konuşmak istediler ama ben uygun olmadığını söyledim komutanım."

"Ya bırak Ömer ya... Bırak konuşsunlar..."

"Emredersiniz komutanım. Zaten ben de öyle, kendilerine şey dedim komutanım. Tedavilerinin bitmesini bekleyin, görüşeceksiniz demiştim."

Ufuk, bayraklara sarılı tabutların her tarafından fotoğraf çekmeye çalışan, önlerindeki kâğıtlarda yazılı isimleri not alan gazetecilere bakarken Metin Paşa ile Ömer Binbaşı konuşmaya devam ediyordu:

"Buralardan kimse var mı?"

"Var komutanım. Şu beşinci sıradaki... Osman Ağa'nın yeğeni. Daha yeni katılmış örgüte. Geçen gün istihbaratını almıştık. Malumlarınız olduğu üzere, o gün bir grubu dağa çıkarmışlardı. Adı neydi? Afedersiniz komutanım, hemen bakıyorum."

Ömer Binbaşı, elindeki kırmızı ajandasını açıp sayfaları karıştırırken Ufuk gazetecilere doğru yürümeye başlamıştı.

"İşte komutanım. Mahmut... Mahmut Bilen... Üzerindeki kıyafetler de yeni zaten." "Bakkal Osman'ın yeğeni mi?"

"Evet komutanım. Salman'ın amcasının oğlu oluyor."

Ufuk, bu son sözleri duyamayacak kadar uzaklaşmıştı. Metin Paşa'nın yüzü iyice kasılmıştı. Yerde, betonun üstünde cansız yatan Mahmut'a bakıyordu.

"Hadi doktor, bitirin artık şu işi... "

"Emredersiniz komutanım. Az kaldı... "

Metin Paşa, cesetlerin yanından ayrılıp yaralılara doğru yürürken Ömer Binbaşı hızlı hareketlerle sol arkasına geçip devam etti. Ufuk ise gazetecilerden birisiyle konuşuyordu.

"Komutanım. Bir konu daha vardı. Grup liderlerinden biri de burda komutanım.

Kod adı Ronay."

Metin Paşa bir an için durup geri döndü. Boş gözlerle Ömer Binbaşı'ya bakıyordu. Merakla sordu:

"Hani nerde?"

"Yaralı ele geçmiş komutanım. Tek M-16 da bundan çıktı. Tedavisini yapıyorlar şerefsizin... "

Metin Paşa, Ömer Binbaşı'nın bu tepkisini duymazlıktan gelip yürümeye devam etti. "Afedersiniz komutanım. Malumunuz yıllarca kan kusturdu bize... Müsaadenizle ben gazetecilere röportaj yapabileceklerini hatırlatayım komutanım."

Metin Paşa pistin ortasına ulaştığında Ufuk da konuştuğu gazeteciden ayrılmış, yanına gelmişti. İkisi birlikte yürüyordu. Ömer Binbaşı'nın gazetecilerle konuşmasının ardından tüm grup tedavi gören yaralılara doğru koşuşturmaya başlamıştı. Metin Paşa ile Ufuk, yaralıların yanına vardıklarında gazetecilerin hemen hepsi yerlerini almışlar ve sorularına başlamışlardı bile. Fotomuhabirleri art arda fotoğraf çekiyor, iki kameraman da çevrelerinde dolaşarak görüntü almaya çalışıyorlardı. Televizyon muhabirlerinden biri elindeki mikrofonu yaklaştırarak sordu:

"Örgüte ne zaman katıldınız?"

PKK'lı başını hiç kaldırmadan yanıt vermişti.

"Bir yıl öncedir."

Ufuk gazetecilerin hemen arkasında duruyordu. Metin Paşa da onun yanında...

Diğer muhabir söze girdi:

"Pişman mısınız?"

PKK'lı aynı şekilde, belli belirsiz yanıt verdi:

"He pişmanım."

Yaralı sandalyede oturmuş, doktorlardan biri de yanında yere çömelmişti. Elinde ilk yardım setiyle hemen arkasında bir hemşire bekliyordu. Doktor, PKK'lının koltuk altındaki bir yarayı temizlemeye çalışıyordu. Bir-iki defa kolunu vücuduna yaklaştırınca uyardı:

"Kaldır kolunu biraz."

"Şu anda neler hissediyorsunuz?"

Tedaviye devam eden doktor elindeki işi bir an için durdurup gözlerini soru soran gazeteciye dikti. PKK'lının yerine bakışlarıyla o cevap vermişti. Tekrar yaralıya döndü. Elindeki kanlı bezleri hemşireye uzatan doktor, yaralının başını incelemeye başladı.

"Şöyle dön bakayım."

Bu sırada diğer fotomuhabiri yaralıya daha da yaklaştı.

"Vicdan azabı çekiyor musunuz?"

Ufuk'la Metin Paşa göz göze geldi. Metin Paşa kalabalığın arasından ileri doğru çıkıp seslendi:

"Evet, arkadaşlar, yeter bu kadar."

Gazetecilerden biri çıkışacak oldu: "Görevimizi yapıyorduk Paşam."

Ömer Binbaşı bunu duyar duymaz müdahale etti.

"Tamam arkadaşlar. Sayın komutanımın emridir. Lütfen arkadaşlar, artık soru yok. Lütfen fotoğraf çekmeyelim. Kameralar... Lütfen diyorum ama!"

Gazeteciler yavaş yavaş pistin ortasındaki helikopterlere doğru uzaklaşırken Metin Paşa, Ömer Binbaşı'nın kolundan tutup kendine doğru çekti.

"Hangisi Ronay?"

"Şu ortadaki komutanım."

"Tamam sen gazetecilerle ilgilen."

Metin Paşa, Ömer Binbaşı'yı gönderdikten sonra, başının sağ tarafıyla sol ayağı sargılar içindeki yaralıya yanaştı. Bir doktor da sırtındaki yaralarını temizliyordu. Eğilip yüzüne baktı:

"Ronay sen misin?"

Ronay kod adlı PKK'lı, birbirine girmiş kirli saçlarıyla başını kaldırdı. Yorgun gözlerle bakıyordu. Belli belirsiz cevap verdi:

"He, benim."

Ufuk da Metin Paşa'nın sağ omzu üstünden yaralıyı inceliyordu. Biraz daha dikkatlice baktı.

"Ben seni nerden tanıyorum be?"

"Osman'ın oğlu... "

"Nizam yani, değil mi?"

Yaralı cevap vermedi. Metin Paşa, bir şey söyleyecekti, vazgeçti. Başını çevirip pistin diğer köşesinde yatan cesetlere baktı. Tekrar Nizam'a... Sonra aniden geri çekilip arkasını dönünce yerini Ufuk aldı. Nizam'ın yere bakan yüzünü daha net görebilmek için eğildi. Sakallı, bıyıklı, kirli ve yara izleriyle dolu bu yüze bakakaldı. Aralarına giren doktorun diğer tarafına geçip diz çöktü.

"Sen Salman'ın abisi misin?"

Nizam, 'Salman' sözünü duyunca irkilmişti. Başını kaldırıp gazeteciye baktı. Yorgun gözleri bir an için parlamıştı. Cevabını aldığını düşünüyordu. Ama yine de emin olmak istedi.

"Hani şu dükkânı var?"

Nizam, tekrar başını önüne eğdi. Ufuk, çöktüğü yerde öylece bakıyordu. Doktorun uyarısıyla ayağa kalktı.

"Müsaade eder misiniz?"

Doktor, Nizam'ın sol ayağının sargılarını çözüyordu.

"Burda kanama var. Hastaneye götürün hemen."

Ufuk geriye dönüp Metin Paşa'ya baktı. Ellerini beline koymuş tugayının helikopter pistindeki bu manzarayı izliyordu Paşa. Bu sırada nizamiyenin önünden gelen sesleri duydular. En önde tekerlekli zırhlı bir araç ardında birkaç kamyonet ve en arkada minibüsler nizamiye girişinde durmuştu. Metin Paşa eliyle işaret edince, kapıdaki nöbetçi subayı yanındaki askerlere demir kapıları açtırıp önündeki tekerlekli engelleri kenara çektirdi. Önce zırhlı araç hızla içeri girip nizamiyenin hemen yanında bir yerde durdu. Ardı ardına üç kamyonet asfalt yolu takip ederek yaralıların olduğu yere kadar geldi. Minibüsler ise yolcularını tugayın kapılarının dışında indiriyordu. Ufuk, neler olduğunu anlamaya çalışıyordu. Metin Paşa'nın yanına doğru yürürken minibüslerden inen kadın, erkek ve çocukları izliyordu. Çığlık atan, feryat eden, ağıt yakan, zılgıt çeken kadınların sesleri tüm tugayın gri boyalı binasında yankılar yapıyor, bir süredir yaşanan sessizliği bozuyordu. Aralarında Meryem'i seçti. Aynı beyaz elbisesi üzerindeydi. Kadınlardan birinin koluna yapışmış, tülbendi ile ağzını örtmüştü. Ufuk geri dönüp Nizam'a baktı. Sonra tekrar Meryem'e... *Bu kadın burda ne arıyor? Nizam için mi geldi ki?* Hızlı adımlarla yanından geçen Ömer Binbaşı'nın kolundan tuttu.

"Binbaşım, neler oluyor?"

Ömer, Ufuk'un başıyla gösterdiği kadınlara bakarak cevapladı:

"Ha sizin haberiniz yok tabii, uyuyordunuz. Sabah bir minibüs mayına bastı da. Teröristler gece karakola takviye göndermeyelim diye yerleştirmiş. Onların cenazelerini de köylerine bırakacağız. Sayın komutanımın bir jesti diyebiliriz Ufuk Bey. Yoksa götürmek zorunda değiliz, siz de bilirsiniz... Helikopterle yani..." Gazeteci, kolunu bırakınca Ömer Binbaşı yine aynı hız ve çeviklikle helikopterlerden birine doğru yürümeye başlamıştı. İki askerin yardımıyla başı önünde bindirildiği askeri ambulansın penceresinde Nizam'la göz göze geldiler. Onun ardından bir yaralıyı daha içeri almışlardı. Çığlıkların artmasıyla başını tekrar nizamiyeye çevirdi. Kadınlar demir kapıların hemen önünde ağlaşarak, zılgıt çekerek bekliyor, minibüse bindirilen yaralılardan çok, pistin diğer tarafında yatan cesetleri uzaktan birbirlerine gösteriyorlardı. Kadınların hemen önündeki yaşlı bir erkek ise iki büklüm halde sürekli öksürüyor, yanında durduğu silahlı askerlerden birinin kollarından güç alarak ayakta durmaya çalışıyordu.

Minibüslerden inen erkekler, ambulansın yanında park etmiş kamyonetlere doğru koştular ve kasalarındaki tabutları yavaş hareketlerle indirdiler. Tam altı tabut... İkisinin üzeri küçük Türk bayraklarıyla örtülüydü. Üçünde yeşil örtüler, birinde ise hiçbir şey yoktu. İşte o küçüktü. Çok küçük... Küçücük...

Ufuk, Metin Paşa'nın, nizamiyeye doğru yürüdüğünü, feryat figan haykıran kadınların içeri girmemesi için çabalayan Ömer Binbaşı'nın yanına gittiğini gördü. Binbaşı, ellerini pantolonunun kenarlarına yapıştırmış halde komutanını dinliyordu. Metin Paşa'nın sert bir el hareketiyle yerinden sıçrayan Ömer, koşarak minibüslerden indirilen tabutların yanına geldi. Pistin neredeyse tam ortasındaki gazeteci, her şeyi, tüm bu manzarayı bırakmış, sadece Ömer Binbaşı'yı seyrediyordu. Önce tabutların baş tarafındaki yazıyı okuyup ardından elindeki ajandaya bakıyor, sonra da karşısındaki adamlara emrini veriyordu. Ufuk konuşulanları duyamıyor, jest ve mimiklerden anlam çıkarmaya çalışıyordu.

"Bu ikisini şu helikoptere, bunu da şuna bindireceksiniz."

"Komitanim, ha budur, Çermikli'ye gidecek."

"Tamam bir dakka kardeşim. Kargaşa yaratmayın şurda. Biliyorum. Sen dediğimi

yap."

Tabuta doğru yanaşıp yazıyı tekrar okudu:

"Tamam işte, Salman Bilen değil mi?" "Hata etmiyek diye söylediydim komtanim."

"Hadi, götürün artık. Bak şuna yükleyeceksiniz tamam mı?"

"Emretmişsin komtanim."

Bu sırada helikopter pilotları, kamyonetlerden indirilen tabutların ve ambulansın tam arkasındaki binanın merdivenlerinden inmeye başladılar. Tayfun Yüzbaşı, kolları ikisinin omzunda yürüyordu. Yavaş yavaş basamakları indiler. Sol omzu ve vücudunun üst kısmı sargılar içindeydi. Yüzü de pansuman lekeleriyle doluydu.

Yeni olduğu her halinden belli olan kamuflajlı pantolonunun sol paçası düzgünce kesilmiş, dizinin altından bileğine kadar sargı beziyle sarılmıştı. Postalları ve başındaki kepi de yeniydi.

Gözleri önünde yürürken Ufuk'un hizasına kadar geldi. Bir anda başını kaldırıp ona baktı. Bitmiş, tükenmiş haldeydi. Sakalı uzamıştı. Sol ayağının üzerine basamıyordu. Bu iki gözün arasına helikopterlerine doğru koşan pilotlar ve teknisyenler girmişti. Ardından da tabutlar... İkisi de aynı anda yüzlerini çevirdi. Tayfun, pilotların omuzlarından tutunarak, en baştaki helikoptere doğru ağır ağır yürürken Metin Paşa gazetecinin yanına geldi.

"Ne düşünüyorsun?"

"Burda gerçeğin rengi kırmızı Paşam."

Metin Paşa, gerçeğin renklerine baktı.

"Biz bunlara layık mıyız Ufuk?"

Metin Paşa'ya döndü, sonra tekrar helikopterlere bindirilen asker ve sivillerin tabutlarına.

"Bilmiyorum Paşam, bilmiyorum... Gerçekten bilmiyorum."

Metin Paşa, ellerini arkasında birleştirip sağ ayağındaki postalın ucuyla beton pistin tabanındaki taşlara küçük tekmeler atıyordu. Bir süre sessiz kaldılar, sonra yine Metin Paşa devam etti:

"Bugün sürekli aklıma ne geliyor biliyor musun? Kahırdan ölmek... Hani kahrından öldü derler ya... Ben böyle kahrımdan ölmektense, böyle ölmeyi tercih ederdim." İkinci 'böyle'de başını kaldırıp tabutları göstermişti.

"Paşam, galiba, ben sizin dediğiniz o tribünden sahaya iniyorum bugün."

İkisi de birbirlerine bakmadan, etrafta koşuşturanları, pervaneleri yavaş yavaş dönmeye başlayan helikopterleri ve bir grup halinde ürkek ürkek pistin kenarına kadar gelen kadınları izliyorlardı. Ciğerleri sökülürcesine öksüren yaşlı adam, Nizam'ın içinde bulunduğu ambulans ile Salman'ı getiren kamyonetin arasında duruyordu. Bir eliyle kamyonete yaslanmıştı.

"Ben senin babanı da tanırdım. Sahaya indiğinde daha on beşinde bile değildin... Bu işi anlamak için mutlaka burda olmaya gerek yok! Her şey burda... "

Metin Paşa, son sözünü Ufuk'un gözlerinin içine bakarak ve sağ eliyle yüreğini göstererek söylemişti. Öylece birbirlerine bakarken Ömer Binbaşı'nın sesiyle o yöne döndüler.

"Komutanım, her şey hazır. Tabutları yerleştirdik. Mayına basan minibüsten gelen tabutları da dağıttım. Emrettiğiniz üzere, birini Çermikli'ye, üçünü Güzelce'ye, ikisini de Sarımeşe'ye bırakacaklar."

Ömer Binbaşı görevini tamamlamış olmanın verdiği rahatlık içindeydi. Ufuk, bir anda ona yanaştı. Mis gibi parfüm kokuyordu. *Bu nasıl bir tezattır be?* Gülümsedi. Ömer Binbaşı bu gülümsemeden hoşlanmamıştı.

"Binbaşım, deodorantınız çok güzel kokuyor... "

Gevşeyiverdi Ömer. O da gülümsemeye başladı.

"Sağ olun, eşim almıştı izindeyken. Sabah sıktıydım. Bütün gün kalıyor vücutta. Aslında... "

Metin Paşa daha fazla dayamadı. Ömer Binbaşı'nın kolundan tutup helikopterlere doğru çevirdi.

"Ömer, bir saniye. Bak bakayım şuraya. Ne görüyorsun?"

Konuşurken tüm pisti gösteriyordu eliyle.

"Ben... Şey edemedim komutanım. Yani ne sorduğunuzu?"

"Baksana oğlum! Ne var burda?"

"Helikopterler var komutanım... Evet komutanım, ama ben pilotları uyarmıştım komutanım. Beyaz dairenin tam içine inin demiştim."

Gazeteci bu cevap üzerine başını önüne eğdi. Metin Paşa da sözü daha fazla uzatmamaya karar vermişti. Derin bir nefes aldıktan sonra Ufuk'a elini uzatıp kendine doğru çekti. İkisi vedalaşırken Ömer Binbaşı anlatmaya devam ediyordu: "Ben hemen konuyla ilgileneceğim komutanım... Şimdi, Ufuk Bey, siz de Şahin l'le gideceksiniz. Şu en baştaki helikopter. Pilotu tecrübelidir. Korkmayın. Bir sivilin de tabutu var orda. Çermikli'ye bırakacaklar. Sonra devam edeceksiniz.

Ufuk da, Metin Paşa da birbirlerine hiçbir şey söyleyemediler. Gazeteci pistte kendisine gösterilen helikoptere doğru yürürken çevresine son kez baktı. Ağıt yakan kadınlara, yerde yatan cesetlere, Metin Paşa ile Ömer Binbaşı'ya ve Nizam'ın içinde bulunduğu ambulansa...

Bineceği helikoptere yaklaştıkça, beton zeminin renginin değiştiğini, kırmızıya döndüğünü fark etti. Suyla karışıp küçük oluklardan yavaş yavaş sızmaya devam eden kanlara baka baka yürüyordu. Eğilmiş bir halde, pervaneleri son hızla dönen Skorski'nin kapısına ulaştığında tekerleklerin etrafının öbek öbek kan pıhtıları ile dolduğunu gördü. Pistteki beş helikopterin motor gürültüleri kadınların seslerini bastırıyordu.

Teknisyen astsubay elindeki çantayı alıp helikopterin içine fırlattı. Ufuk, kapıya asılıp kendini içeri atmak için hazırlandığında, yan yana iki tabutla karşılaştı. Bir an için durdu. Sonra hızlı bir hareketle sıçrayıp pencere yanındaki boş yere oturdu. Üzerinde yeşil örtü bulunan tabuta değmemesi için ayaklarını iyice geriye çekti. Dışarıya bakıyordu. Helikopterin hemen yanındaki teknisyen, başındaki kulaklıktan tutup dudaklarına yapıştırdığı mikrofondan bir şeyler söyledi. Sonra seri hareketlerle helikopterin tekerleklerindeki tahta takozu alıp oturdukları koltukların altına fırlatıverdi. Ufuk'un aklı takozun üzerindeki kan lekelerinde kalmıştı. Sonra pilotlara

döndü teknisyen, eliyle 'tamam' işareti verdi. İçeri atlayıp sürgülü kapıyı hızla çekti. İki eliyle tavandaki askılardan tutup tabutlara dokunmamaya çalışarak pilotların arkasındaki yerine oturdu. Sağ eli dudaklarının ucundaki mikrofondaydı. Kendisine bakıldığını hissetmiş olmalı ki, Ufuk'la göz göze geldiler. Teknisyen bir süre sonra önüne döndü. Gazeteci de tam karşısında oturan yaralı askere... Sol omzu ve vücudunun büyük kısmı sargılar içindeki, yüzü yaralarla dolu Tayfun Yüzbaşı'ya... Önündeki tabuta sarılı bayrağın yıldızına dalmıştı. Sağ yanağı şişti. Kıpkırmızı gözlerindeki kılcal damarlar sayılabilirdi. Boynunda hâlâ kan izleri duruyordu. Ve tırnaklarında...

Ufuk hissettirmeden tabutun arka tarafına doğru eğilip yazıyı okumaya çalıştı. Başaramayınca, kalçasını biraz daha kaydırıp bir kez daha denedi. 'Ali'yi görebildi bir tek.

Tayfun, Ufuk'un habercisine baktığını fark etmişti. Göz göze geldiler... Çok şey anlatıyordu o gözler. Geriye doğru yaslanmak istedi ama yüzü acıyla kasılınca tekrar öne eğildi. Helikopter yavaş yavaş sarsılmaya başlamıştı. Motora güç veren pilotlar helikopteri havalandırıyordu. Ufuk, teknisyen astsubaya bakıp ona doğru eğildi. Teknisyen başındaki kulaklığı çıkarıp Ufuk'a yanaştı.

"Peki bu kim?"

Gazeteci hemen ayaklarının önündeki diğer tabutun sahibini merak etmişti. Teknisyen, kulaklığını takıp yerine geçerken yüksek sesle cevap verdi:

"Bilmiyorum."

Ve ekledi:

"Ne fark eder ki?"

İkinci cevap onu sorduğuna pişman etmişti. Helikopter tugay karargâh binasının çatı hizasına kadar yükselmişti. Başını pencereye dayadı. Ama burnunun dibindeki mermi deliğini görünce ürperdi. Biraz geri çekilip uzaktan baktı, işaret parmağıyla deliği yokladı. Başını çevirip merminin helikopterin içinden geçip gittiği yolu tahmin etmeye çalıştı. Teknisyen durumu fark etmişti. Sağ elinin işaret parmağı ile diğer kapının tavana

yakın kısmındaki bir başka deliği gösterdi. Ufuk başını sallayıp tekrar önüne döndü. İçeri hava üfleyen mermi deliğinin hemen yanından aşağıyı seyretmeye başladı. Askerler az önce şehit tabutlarının konulduğu masaları binaya taşıyor, Ömer Binbaşı eliyle bir yerleri işaret ediyordu. Grup halinde yürüyen kadınların bir kısmı nizamiyeden henüz çıkmıştı... Arkalarından da kamyonetler ve Nizam'ı hastaneye götüren ambulans yavaş yavaş ilerliyordu... Metin Paşa yoktu ortalıkta. Doktor asteğmen işini bitirmiş olmalıydı ki, cesetlerin başından ayrılmış, binanın merdivenlerine doğru yürüyordu. Savcı ise cesetlerin biraz açığında iki büklüm halde kusuyordu.

İşte gerçek pazar burası oğlum. Ruh pazarı burası. Bu çocuklar da birbirlerinin ruhları ile kapıştılar. Ruh aldılar, ruh verdiler.

Ama şu bedenlerden göğe yükselen ruhlar, ruhlarını başkalarına satanlardan daha değerli değil mi ha, söylesene? Hiç olmazsa bir şeye inanıyorlardı. Doğru ya da yanlış. Egoları için değil... Ruhlarını inançları için bu pazarda ortaya koymadılar mı?

Helikopter binanın telsiz antenlerine değecek kadar alçaktan yönünü değiştirip hızlandı. Biraz yan yatınca Ufuk'un başı öne doğru kaymıştı. Bu sayede Tayfun'un kendisine bir yeri işaret ettiğini fark etti. Kendisi gibi başını pencereye yaslayan Tayfun sağ elinin işaret parmağı ile gazetecinin ayaklarını gösteriyordu. Ufuk, gözlerini Tayfun'un parmağının ucundan kendi ayaklarına doğru çevirip bağcıklı, kahverengi ayakkabılarına baktı.

Nerden almıştım ben bunları? Kaça almıştım? Ne zaman almıştım?

Sağ ayağını yavaşça yükseltip kurtulmak istedi. Ama işe yaramadı. Başını kaldırıp Tayfun'a baktı. Pencereden dışarı bakıyordu.

'Bir gün burda akan kan herkesin ayaklarına, paçalarına bulaşır.'

'Haksızlık bu,' dedi kendi kendine... 'Ben bu kanla daha çocukken tanıştım.'

Sonra sol ayağını biraz daha yana kaydırdı. Ama o da olmadı. Ufuk, uğraşmaktan vazgeçti. Kanlar içinde bıraktı ayaklarını. Çünkü iki ayağının altı, kenarları, helikopterin metal zemini kanla kaplanmıştı. Önündeki tabuttan sızan Salman'ın kanıyla...

Ama gazeteci bunu bilmiyordu. O, bacaklarının önünde yatanın, belki de abisi Nizam ile amcasının oğlu Mahmut tarafından döşenmiş yarım kiloluk bir anti-tank mayınının patlaması sonucu ölen Salman olduğunu bilmiyordu... Ufuk, Meryem'in buraya Salman'ı sonsuzluğa uğurlamak için geldiğini de bilmiyordu...

Nizam, kalabalığın arasında çığlık atanların, zılgıt çekenlerin, yırtınırcasına ağlayanların, feryat edenlerin, anası, babası, yengesi ve karısı olduğunu bilmiyordu... Pistin diğer köşesinde cansız yatanların arasında amcasının oğlu Mahmut'un bulunduğunu da bilmiyordu... Karısı Meryem'in akıttığı o gözyaşlarının, dört yıl boyunca kendisini bekleyen, cansız bedeniyle gözlerinin önünden geçen kardeşi Salman için aktığını ise asla bilemezdi. Meryem de, yanından geçip giden ambulansın içindekinin kocası Nizam olduğunu bilmiyordu...

Mahmut, amcasının oğlu Salman'ın, defnedilmek için köylerindeki mezarlığa helikopterle götürülen tabutlardan birinin içinde olduğunu bilmiyordu... Mahmut'un annesi ise, pistin diğer köşesinde cansız yatanların arasında oğlunun da bulunduğunu bilmiyordu...

Salman, amcasının oğlu Mahmut'un kendisinden elli metre ötede kıpırdamadan yattığını bilemezdi...

Aynı, Salman ve Ali'nin, aynı helikopter içinde son yolculuklarına giderken yanı başında yatanın arkadaşı olduğunu bilmediği gibi...

Haberci Ali'yi sonsuzluğa uçurmak, daha önce helikopterinin diğer kapısından indiği için onu düğününe götüremeyen Şahin 1 kod adlı pilota nasip olmuştu. Ama o bunu tahmin bile edemezdi...

Tayfun ise, habercisi Ali'nin yanı başında yatanın, "Gel seni de götüreyim," dediği Salman olduğunu bilmiyordu... Tayfun'un karısı ise, söz vermesine rağmen en çok ihtiyacı olduğu anda, kocasını yanında görememesinin nedenini öğrenemeyecekti... Çünkü, Tayfun da, doğumdan bir süre sonra girdiği komadan çıkamayan 'birtanesini' bir daha göremeyeceğini, hayatını 'birtanesinin' bıraktığı emanet ile sürdüreceğini henüz bilmiyordu...

Çünkü burası, birbirlerinin yaşadıklarından habersiz insanların ülkesiydi.

Tekrar dönüp son hızla tepeleri aşan helikopterin penceresinden baktılar. Onları, diğer dört helikopter aynı yükseklikte, aynı hızla ve aynı yükle takip ediyordu. Az sonra hava kararmaya başlayacak ve uçsuz bucaksız vadilerdeki gelincikler ertesi sabah yeniden doğmak için bir geceliğine daha öleceklerdi.

"...bu işin arkası var"

4 Mayıs 1993 - 11:45

Ağzına bir kıtlama şeker daha atan Davut çayından bir yudum aldı. Şekeri diliyle ağzının içinde bir sağa, bir sola gezdiriyor, Zeynel ve Aleks de bunu seyrediyordu. Davut soruyor, Zeynel de bekletmeden tercüme ediyordu.

"Mayın küçüklerden midir?"

"Small mines?"

"Yes, small ones."

"Küçüklerdendir."

"Saridir değil mi?"

"Yellow?"

"Yes, they are yellow."

"Evet baba, sarılardandir."

"Peki günahımız ne oliy?"

"How much cost?"

"How many do they need?"

Zeynel, Aleks'in sorusunu çevirirken çayından bir yudum daha almak için bardağını dudaklarına götürdü.

"Dört bin sari istiyim. İki bin de demir."

Zeynel, istenilen mayın ve kaleşnikof miktarını duyunca ağzındaki çayı bacaklarının arasına, yere püskürtmüştü.

"Napiysen baba sen ya? Yirsen mi bunları?"

Davut, gözlerini yerden kaldırıp Zeynel'e baktı.

"Senin o dilini koparir, tekrar sana yidiririm Zeynel. Piçlik ediysen."

Zeynel önce yutkundu. Ardından hiçbir şey olmamış gibi, boş boş etrafa bakan Aleks'e dönüp tercümeye başladı.

"He want four thousand mines, two thousand rifles."

Aleks, hiç tepki vermemişti. Zeynel daha çok, söylediğini aynen yaptığı bilinen ve bu yüzden haklı bir üne sahip Davut'a bakıyordu.

"How will they pay?"

"Nasıl ödiysen baba, onu soriy?"

Davut, sol eliyle göbeğini kaşımaya başlarken konuşmaya devam etti. Gözleri hâlâ yere bakıyordu.

"Bak Zeynel, ben çayımi bilen içmeyen bu gâvuru tanimiyim. Arada sen varsin, Cemal vardir. Yarısı peşindir. Yarisi da teslimattadir. İnşaallah ilerde başka işler de yaparık."

Zeynel sakince tercüme etmeye başladığında Aleks Davut'u süzüyordu.

"He not know you. But because you with me, he pay half money now. Rest when you deliver. He hope more business with you in future."

Yabancı başını salladı.

"Where do they want it to be delivered?"

"Teslimat nirde babam?"

"Dohuk'tadir."

"At Dohuk."

"There is no problem at Dohuk. Two hundred bucks for rifles. Landmines hundred each, and that's for you."

"Dohuk'taysa rahat oliy diyiy baba. Kaleşin tenesi iki yüz dolara diyi. Mayınları da senin için yüze yapiymiş."

Davut'un yüzü ekşimişti. Bardağında kalan son yudumu da bir dikişte bitirdikten sonra dışarı doğru bağırdı:

"Ula Hasoo, çay getir... Bu fiyata anlaşamayiz."

"Olir de baba. Bana bak, bu işin arkası vardir."

Zeynel, başını yabancıya çevirmeden konuşmaya devam etti:

"Nasıl diyidik la bunu?.. Hah, he not like price."

"Ne diyin la bu gâvura sen? Bana bak Zeyneeel?"

"Baba ayıp ediyin ya!"

"Lan Zeynel, benden beş guruş alamazsan... Biliyin değil mi?"

"Olur mu baba ya? Fiyatı çok bulduğini diyiydim."

"Ben bilmiyim... Sen bunu yol, garışmam... Amma bana yamuk yok, anlamışsan?" Aleks, Davut ile Zeynel'in arasında geçen konuşmayı, yüz ifadelerinden çıkarmaya çalışıyordu.

"This stuff comes from a long way. It crosses four or five borders. So, the expenses are high. I can't do anything for the mines. But, I'll give the rifles at hundred and sixty for you."

"Baba bak, yolu fazladır bu işin diyiy. Dört beş gapıdan geliy. Masraflar da çok diyiy.' Mayın için bir şey yapamiy ama demiri yüz altmıştan veriymiş. Arada ben varım ya, bu fiyat da o yüzden diyiy."

"La Zeynel, vallah sen az it değilsin? İyi lan, de hadi bu sefer böyle olsin. Yalnız, yirmi gün içinde eşyamı Dohuk'ta isterem."

Zeynel rahatlamıştı. Hemen yabancıya döndü ve anlatmaya başladı: "He says OK. He want delivery in twenty day at Dohuk."

"Of course... Can they exchange anything else for the payment?"

"Şey diyi baba... Demire karşı başka bir şey var mı elinde? Bir şeyler yapabiliyin mi, onu soriy?"

Davut bu soru üzerine keyiflendi. Bu sırada Hasan elinde bir tepsi ve üzerinde dört çay bardağı ile tekrar içerdeydi. Başını yerden kaldırmadan dolularını uzatıp boş bardakları aldı. İçeri girdiği andan itibaren Hasan'ı

izleyen Aleks, dolu bardağı eline alır almaz sehpaya bıraktı. Davut bunu kaçırmamıştı.

"La Zeynel, sor şu adama, kola falan getirek."

"Boş ver baba ya, içmezse içmesin. Sende bir şey vardır? Eşyanın karşılığında?"

"İyi ham vardır bende. Alır mı?"

"They have heroine. OK?"

"İs it Afghani?"

"Afgan mıdır baba?"

"Yok, Pakistan'dan gelmiş."

Zeynel'in çevirmesine gerek kalmadan, Aleks'in gözleri parlamıştı.

"How much each for us?"

"Torbası kaça oliy baba bunların?"

"Dohuk'ta isterse üç bin marka oliy."

"Tövbe ya baba. Ne ediyin sen?"

Davut bir anda sinirlenmişti. Ağzından tükürükler saçarak konuşmaya başladı: "S...tir lan. Sen kimden yanasındır puştun ogli. Bana bak, al bu gâvurunu da çek git ülen."

"Ya baba, ayıp ediyin vallah. Konuşiyik şurda. Hiç mi bir şey söylemiyik? Hani ben, geçen sefer iki bine hallettiydik diye didiydim."

Zeynel'in alttan alışı ile Davut'un yüzü gevşeyivermişti.

"Üç bin dedik, üç bin. İşte o kadar... "

Araya Aleks girdi. Pazarlığın durumunu merak ediyordu.

"What is the problem?"

"He say three thousand mark. If you want at Dohuk."

"OK, Let's do it."

Aleks'in bir anda 'evet' demesi Zeynel'i de şaşırtmıştı. Ona doğru döndü, hayretle bakan gözlerle tekrar sordu:

"Is it OK?"

"Yes, that's OK. Let's do it."

"Tamam baba. Adam kabul etmiştir. Takas yapıyik değil mi?"

"He. Öyle oliy."

Davut'un gözleri Zeynel'in gözlerinin içine kilitlenmişti.

"Ula Zeynel, sen bu gavur illerinde kala kala tam gavur olmuşsan ha! Ne biçim gonuşiysin öyle?"

"Baba iş çeviriyik ya. Mecburen öğreniyik."

Davut, sırtını koltuğa iyice yerleşip hemen arkasında öylece dikilen çocuğa seslendi: "Hüseyin, yap bakalım hesabını, kim ne aliy, kim ne veriy?"

Zeynel ayağa kalktı. Yılışık bir sesle konuşurken Davut hâlâ ona bakıyordu.

"Yap bakalım Hüseyin hesabını. Davut babam, inşallah hayırlısı olir. Bak memnun kalacaksan."

Davut elinde sönmek üzere olan sigaradan bir nefes daha çekti. Başını önüne doğru eğdi. Ayaklarının altındaki pis terlikleri düzeltti.

"La Zeynel, senin sonun eyi değildir, Allahına dua ediysen, benim elimden olmasin."

Son.......